

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HİKÂYET-İ ÂŞIK GARİB
(Çeviri-Transkripsiyon-Metin İnceleme-Sözlük)

13892

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Turan DURAK

Enstitü Anabilim Dalı : TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı : HALK BİLİMİ

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Bu tez 22 / 03 / 2000 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Musa Taşdelen

Jüri Başkanı

Yard. Doç. Dr. Türker Eroğlu

Jüri Üyesi

Yard. Doç. Dr. M. Emin Ertan

Jüri Üyesi

ÖNSÖZ

Halk Edebiyatımızın en belirgin ve en eski mahsullerinden biri olan halk hikâyeleri sahasında yapılacak olan bilimsel araştırma ve inceleme çalışmalarına kaynak teşkil eden belli başlı unsurların başında hiç şüphesiz ki, cönkler ve “El Yazma” eserler gelmektedir. Doğru ve sağlıklı metin tespitleri ile tespit edilen bu metinlerin sonraki araştırmacıların istifadelerine hazır hale getirilebilmeleri yönüyle cönkler ve özellikle yazma eserlere dayanılarak yapılan çalışmaların önemi son derece büyüktür.

Yüksek Lisans Tezime kaynak olan “Hikâyet-i Âşık Garib”, Muhterem Hocam, Yard. Doç. Dr. Mehmet Emin Ertan’ın şahsî kütüphanesinde bulunan, H. 1241 Tarihli, Osmanlı Türkçesi ve Alfabeti ile yazılmış, eski deyimle “Sığır Dili” tarzında düzenlenmiş bir cönkür. 58 varak halindeki bu el yazma cönk, tespit edebildiğimiz kadarıyla, üzerinde hiç çalışılmamış ve günümüze kadar neşredilmemiş orijinal bir kaynak eser olma özelliğinin yanı sıra, tarihi sıralama itibarıyla da, Prof. Dr. Fikret Türkmen’in (Dr. Mehmet Çavuşoğlu’nda bulunduğu söylediği) doktora tezinde üzerinde çalıştığı; “Mısır Şehrinde Zuhur İden Âşık Karib” adlı, H. 1220 Tarihli, 15 varak halindeki yazmadan sonra, ikinci en eski yazma eser olma özelliğini taşımaktadır. Hikâyemizi Osmanlı Alfabetinden, günümüz Lâtin Alfabetine çevirdik ve transkripsiyonlu bir metin haline gelmesini sağladık. Elde ettiğimiz bu metni epizotlarına göre inceledik. Yaptığımız incelemenin sonuna metinde geçen kelimeleri muhtevî bir sözlük düzenleyerek çalışmamızı tamamladık.

Halk hikâyeleri sahasına, eski bir el yazma cönkten, yeni bir metin kazandırdığımızı inanıyorum. Gelecekte halk hikâyeleri üzerinde çalışma yapacak olan değerli araştırmacılarımızın istifadelerine sunduğumuz bu “Âşık Garip” versiyonunun, konuya yeni boyutlar getirmesi bakımından önemli olduğu kanaatindeyiz.

Çalışmalarımın bütün safhalarında, çok büyük destek, teşvik ve yardımlarını gördüğüm Saygıdeğer Hocalarım; Yard. Doç. Dr. Mehmet Emin ERTAN ile Yard. Doç. Dr. Türker EROĞLU’na ve tezin bilgisayar yazımında yakın ilgilerini gördüğüm değerli çalışma arkadaşlarıma minnet ve şükranlarımı arz ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER.....	II
KISALTMALAR.....	IV
TRANSKRİPSİYON LİSTESİ	V
ÖZET	VI
SUMMARY.....	VII

I. BÖLÜM

GİRİŞ	1
1. ÂŞIK GARİP HİKÂYESİNİN TEŞEKKÜL TARZI, YERİ VE ZAMANI	2
2. ÂŞIK GARİP HİKÂYESİNİN KAYNAĞI	9
3. ÂŞIK GARİP HİKÂYESİNİN KONUSU	12
4. CÖNK ÜZERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	14
5. CÖNKÜN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	18
6. CÖNKÜN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ	23

II. BÖLÜM

1. HİKÂYE METNİ	27
2. HİKÂYE METNİNİN YAPI BAKIMINDAN TAHLİLİ	123
2.1. HAZIRLIK EPİZOTU.....	123
2.1.1. Zaman.....	123
2.1.2. Mekân.....	123
2.1.3. Kahramanın doğumu	123
2.1.4. Kahramanın ailesi	124
2.1.5. Kahramanın iş araması.....	125
2.2. ÂŞIK OLMA EPİZOTU.....	125
2.2.1. Âşık olma, saz çalma ve şiir söyleme kabiliyetini kazanma	125
2.2.2. Kahramanın sevgiliyi araması.....	126

2.2.3. Sevgili ile karşılaşma	127
2.3. SEVGİLİYİ İSTEME VE ENGELLER EPİZOTU.....	128
2.3.1. Sevgiliyi isteme	128
2.3.2. Vâde kesme	129
2.3.3. Kahramanın gurbete gitmesi	130
2.3.4. Sevgilinin bir başkasıyla evlendirilmek istenmesi ve kahramanın durumdan haberdar edilmesi.....	131
2.3.5. Kahramanın geri dönüşü.....	133
2.4. SONUÇ (DÜĞÜN) EPİZOTU	136
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	138
SÖZLÜK	140
KAYNAKLAR	159
HİKÂYET-İ ÂŞIK GARİB (ORJİNAL METİN).....	162
ÖZGEÇMİŞ.....	278

KISALTMALAR

a. g. e.	: Adı Geçen Eser
Bkz.	: Bakınız
Çev.	: Çeviren
H.	: Hicri
Neş.	: Neşre hazırlayan
Propen...	: Prophen der volksliteratur Turk. Stamme
sh.	: Sahife
v.d.	: ve devamı
vb.	: ve benzeri

TRANSKRİPSİYON LİSTESİ

آ	a, e
ب	b
پ	p
ت	t
ث	ṯ
ج	c
چ	ç
ح	ḥ
خ	ḫ
د	d
ذ	ẓ
ر	r
ز	z
س	s
ش	ṣ
ص	ṣ̣
ض	ẓ̣

ط	ṭ
ظ	ẓ̣
ع	c̣
غ	ġ
ف	f
ق	q̣
ك	k
ل	l
م	m
ن	n
و	v; o, ö, u, ü; ū
ه	h
لا	lā
ي	y, î, i
ك	ñ
گ	g
ء	,

ÖZET

Âşık Garib Hikâyesi, 16. Asırda yaşadığı rivayet olunan “Âşık Garib” mahlaslı bir Türk şairinin hayatı ve şiirleri etrafında teşekkül etmiş bir aşk hikâyesidir. Konusu, yapısı ve geleneği itibarıyla Türk kaynaklı bir halk hikâyesi olup, tamamıyla millî unsurları ihtiva etmektedir. Başta Doğu Anadolu, Azerbaycan, İran ve Orta Asya (Türkistan) bölgeleri olmak üzere, hem Türkler arasında, hem de diğer milletler tarafından tanınmış ve sevilmiştir.

Yard. Doç. Dr. Mehmet Emin Ertan’ın hususi kütüphanesinde bulunan ve üzerinde çalıştığımız “Hikâyet-i Âşık Garib” isimli Cönk, H. 1241 tarihinde kaleme alınmış bir Âşık Garib versiyonudur. Eski deyimle “Sığır Dili” tarzında düzenlenmiş, Osmanlı Türkçesi ve Alfabetiyle yazılmış, 58 varak halinde bir el yazma eserdir. Uzun ve türkölü halk hikâyeleri grubunda yer almaktadır. Nazım-nesir karışımı bir yapıya sahiptir. Tespit edebildiğimiz kadarıyla üzerinde hiç çalışılmamış ve günümüze kadar hiç neşredilmemiştir. Gerek Türkiye’deki kütüphanelerde ve gerekse özel şahısların kütüphanelerinde tespit olunabilen 6 adet el yazma Âşık Garib nüshaları içinde tarihî sıralama itibarıyla, Mehmet Çavuşoğlu’nda bulunan H. 1220 tarihli, 15 varak halindeki “Mısır Şehrinde Zuhur İden Âşık Karib” adlı yazmadan sonra, ikinci en eski yazma eser olma özelliğini taşımaktadır.

Çalışmamız, eski ve orijinal bir el yazma cönkten halk hikâyeleri araştırma sahasına yeni bir Âşık Garib metni kazandırmayı amaçlamaktadır. Bunun için, hikâyemiz Osmanlı Alfabetinden günümüz Lâtin Alfabetine çevrilmiş ve transkripsiyonlu bir metin haline getirilmiştir. Elde edilen bu hikâye metni, ana motifleri ele alınarak yapı bakımından tahlil edilmiş ve epizotlarına göre incelenmiştir. Daha sonra, metinde geçen kelimeleri muhtevî bir sözlük hazırlanmış ve tezin sonuna eklenerek çalışma tamamlanmıştır.

SUMMARY

The “Âşık Garib Story” is a love story, that deals with the life and poems of the Turkish poet named “Âşık Garib”, who lived in the 16 th. century. The story is based on its theme, structure and tradition a real Turkish folk story, that contains just national facts. It was respected and liked in the following regions East Anatolia, Azerbaijan, Persia, Middle Asia (Turkistan) between the Turks as well as the other nations people.

The collection of poems “Hikâyet-i Âşık Garib”, we worked with, is a version of Âşık Garib, that was written in the year 1241 pertaining to the Hegira. The language of this handwritten story is arranged in the “Sığır Dili” style and was written in Ottoman-Turkish Alphabet. This work consists of 58 pages and its structure is a mixture of poem and prose. As we know, nobody worked on this story up to now, or tried to publish it in the Turkish and the all other private libraries are found 6 handwritten “Âşık Garib” copies. After the chronological order it is the second old written work behind “Mısır Şehrinde Zuhur İden Âşık Karib” that is from the year 1220 pertaining to the Hegira, has 15 pages and belongs to Mehmet Çavuşoğlu.

We aim, with our own work, to make a contribution to the folk story field, that are supported by original old handwritten collection of poems. Because of that, our story was translated from the Ottoman Alphabet to our today's Latin Alphabet and so it became a text with transcription, we analysed this story text's structure, by main motives and examined its episodes. Finally, we added a dictionary, to the end of our work, that contains all the unknown words in the text.

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Sözlü anlatma esasına dayanan türler içinde, son derece önemli bir yeri bulunan halk hikâyeleri, memleketimizde çok eski ve köklü bir kavram olmasına rağmen, üzerinde yapılan bilimsel araştırma ve inceleme çalışmalarının tarihi, oldukça yenidir. Bu tarih, aşağı yukarı bir asra dayanmaktadır. Özellikle bu son bir asır içinde, halk hikâyelerini ilmî bir seviyede çeşitli yönlerini ele alarak inceleyen araştırmacı ve bilim adamlarımızın başında, Pertev Naili Boratav, Ahmet Edip Uysal , Fikret Türkmen , Ali Berat Alptekin ve Metin Ekici gibi isimler gelmektedir. (Boratav, 1988 ; Uysal, 1993 ; Türkmen, 1995 ; Alptekin, 1985 ; Alptekin, 1997 ; Ekici, 1995).

Üzerinde pek çok derleme, araştırma ve inceleme çalışmaları yapılan halk hikâyelerimizden birisi de hiç şüphesiz ki, Âşık Garip Hikâyesidir.

Âşık Garip Hikâyesi, konusu, yapısı ve geleneği itibarıyla, hem Türkler arasında, hem de diğer milletler tarafından çok sevilmiş bir halk hikâyemizdir. Meselâ : hikâyenin bilindiği ve yayıldığı coğrafya içinde bulunan Ermeniler, diğer Türk halk hikâyeleri ile birlikte, Âşık Garip Hikâyesine de hususi bir alâka duymuşlardır. Ermeni hikâyeci-âşuglarından Civanî, 1877 yılında hikâyemizi kendi kültür yapılarına uygun bir biçimde genişleterek, kendi dillerine kazandırmıştır. Böylece, Âşık Garip Hikâyesinin Ermenice bir Civanî varyantı dahi oluşmuştur.

Âşık Garip Hikâyesini Ermenice'ye çeviren Ermeni âşuglarından birisi de, Agek Mhityan'dır. Mhityan, Tahir ile Zühre, Şah İsmail, Leylâ ile Mecnun, Ferhat ile Şirin ve Âşık Garip Hikâyesini, şiirleri Türkçe kalmak şartıyla Ermenice'ye çevirmiştir. Bilhassa, 19. asrın Türkçe söyleyen Ermeni âşugları, Âşık Garip Hikâyesi ile birlikte daha bir çok Türk halk hikâyelerini, tercüme, adaptasyon veya yeniden yapma şekilleriyle Ermenice'ye aktarmışlardır. Böylece, hem Ermeni Halk Edebiyatı zenginleşmiş ve gelişmiş, hem de halk hikâyelerimiz daha geniş bir coğrafyaya yayılarak tanınma ve sevilme imkânını bulmuştur. (Türkmen, 1992 : 31-32).

Tezimize konu olan cönkümüz üzerinde yaptığımız çalışmaları izah etmeye geçmeden önce, daha çok bilinip tanınması açısından Âşık Garip Hikâyesinin konusu, kaynağı ve teşekkül tarzı ile teşekkül yeri ve zamanı üzerinde durmanın faydalı olacağına inanıyoruz. Şimdi bunları sırasıyla görelim.

1. ÂŞIK GARİP HİKÂYESİNİN TEŞEKKÜL TARZI, YERİ VE ZAMANI :

Âşık Garip Hikâyesinin teşekkül tarzı hususunda pek çok araştırmacı, değişik görüşler ve fikirler ortaya atmışlardır. Bu araştırmacılardan Pertev Naili Boratav, “Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği” adlı kitabında, Âşık Garip Hikâyesini, yaşadıkları rivayet olunan âşık-şairlerin romanlaşmış hayatları etrafında teşekkül eden halk hikâyeleri sınıfında değerlendirerek, Âşık Garip ismini, Ercişli Emrah, Tufarkanlı Abbas, Âşık Kerem, Kurbanî ve Tahir Mirza ile birlikte zikretmiştir. (Boratav, 1988 : 36 ; Boratav, 1997 : 63-66).

İlhan Başgöz de bu görüşe katılmakta ve Âşık Garip Hikâyesini, âşığın hayatı etrafında teşekkül eden bir biyografik hikâye şeklinde düşünmektedir. (Türkmen, 1995 : 2-3).

Yine aynı eserde, gerek Hamit Araslı'nın “XVII-XVIII. Asır Azerbaycan Edebiyatı Tarihi” adlı kitabında ve gerekse bazı Azerbaycan varyantlarında, XVI. Asırda, Tebriz'de Âşık Garip mahlaslı bir şairin yaşadığını ve hikâyenin O'nun şiirleri üzerine kurulduğunu; Rıza Mollov, V. M. Jirmunsky ve H. G. Köroğlu gibi araştırmacıların, hikâyenin Dede Korkut Hikâyelerinden Bamsı Beyrek ve Alpamış Destanıyla benzerliklerine dikkat çektiklerini, hikâyenin bu ilkel çekirdekten geliştiğini ve çeşitli değişmelerle bilinen şeklini aldığını savunduklarını, delilleriyle beraber görmekteyiz. (Türkmen, 1995 : 4-5 ; Ekici, 1995 : 69).

Prof. Dr. Fikret Türkmen ise, Âşık Garip Hikâyesinin nasıl teşekkül ettiği meselesinin henüz bir aydınlığa kavuşmadığını ve problemin henüz halledilemediğini söyledikten sonra, diğerlerinin aksine, Âşık Garip Hikâyesinin, bir âşığın hayat hikâyesi olması ihtimalinin çok zayıf olduğunu, Dede Korkut Hikâyeleri ile olan benzerlik ve

münasebetinden dolayı, hikâye konusunun çok eski olduğunu, konunun daha önceleri bilindiğini, sonraları da işlenmeye devam edildiğini ve halk muhayyilesinde yeni şekiller aldığı şeklindeki kanaatini belirterek hikâye kahramanı Âşık Garip ile ilgili olarak, “... Biz, bütün bu gerekçelerden sonra, Âşık Garip’in itibarî bir şahsiyet olduğunu tahmin ediyoruz. Aynı şekilde hikâyenin diğer bir çok kahramanı da, bütün halk hikâyelerinde çok sık rastladığımız itibarî (conventionnel) tiplerdir.” demektedir. (Türkmen, 1995 : 7).

Ali Berat Alptekin, halk hikâyelerini;

- 1- Sadece Türkiye’de tanınan âşıkların hayatları etrafında teşekkül eden halk hikâyeleri;
- 2- Sadece Azerbaycan’da bilinen âşıkların hayatları etrafında teşekkül eden halk hikâyeleri;
- 3- Anadolu, Azerbaycan ve diğer Türk boyları arasında bilinen âşıkların hayatları etrafında teşekkül eden halk hikâyeleri olmak üzere, 3 grupta tasnif etmiş ve Âşık Garip Hikâyesini, kahramanın yani, Âşık Garip’in hayatı etrafında teşekkül etmiş olan halk hikâyeleri grubunda göstermiştir. (Alptekin, 1985 : 9-14).

Ali Berat Alptekin, “Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı” adlı eserinde, halk hikâyeleri üzerinde yapılan çalışmaları izah ederken, halk hikâyelerinin başlangıç devrinin 16. yüzyılın sonu olarak kabul edildiğini, hikâyelerin yaygın olarak anlatıldığı sahanın ise, Azerbaycan ve Doğu Anadolu bölgesi olduğunda, hemen hemen bütün araştırmacıların hem fikir olduğunu, âşıkların kendi hayatlarını, sağlığında sazları ile birlikte hikâye ettiklerini veya ölümlerinden sonra bir başka âşğın onu nazım-nesir karışımı bir yapıya büründürerek, saz eşliğinde anlattığını ve böylece de yaşayan âşğın hayatı etrafında halk hikâyelerinin teşekkül etmiş olabileceğini ifade ettikten sonra, hemen bir sonraki paragrafında Âşık Garip Hikâyesinin teşekkül tarzını şöyle izah etmiştir: “...Yukarıda kısaca sebeplerini anlatmaya çalıştığımız hususlardan dolayı, ilk halk hikâyesi de âşıkların hayatları etrafında teşekkül etmiştir. On altıncı yüzyıl Azerî âşığı Kurbanî’nin hayatı etrafında Kurbanî-Peri veya Kurbanî; aynı yüzyılda Âşık Abdullah’ın hayatı etrafında, Cihan ve Abdullah; yüzyılın sonunda ise, Tufarganlı Âşık Abbas’ın hayatı etrafında, Tufarganlı Âşık Abbas ve Gülgez Peri; On altı ve on yedinci yüzyılda yaşadığımız zannettiğimiz Köroğlu’nun hayatı etrafında da, Köroğlu; On yedinci yüzyılda yaşadığımız

tahmin ettiğimiz Kerem'in hayatı etrafında, Kerem ile Aslı; Âşık Garip'in hayatı etrafında, Garip ile Senem veya Âşık Garip; Ercişli Emrah'ın maceralarıyla ilgili olarak, Ercişli Emrah ile Selvi Han hikâyesi teşekkül etmiştir..." (Alptekin, 1997 : 63). Görüldüğü gibi Ali Berat Alptekin de, hikâyenin 17.yüzyılda yaşadığını tahmin ettiği Âşık Garip'in hayatı etrafında teşekkül etmiş bir halk hikâyesi olduğunu iddia eden araştırmacılar arasında yer almaktadır.

Âşık Garip Hikâyesinin, âşığın şiirleri etrafında söylenen rivayetlerle teşekkül ettiğini iddia eden araştırmacılarımızdan birisi de hiç şüphesiz ki, Nihat Sami Banarlı'dır. Banarlı, Kerem ile Aslı ve Âşık Garip gibi halk hikâyelerinin, Doğu Anadolu, Azerbaycan ve İran çevrelerinde teşekkül ettiğini, halk hikâyesi an'anesinin zamanla türlü âşıkların ve halk şairlerinin hayatları, şiirleri ve şahsiyetleri etrafında da bazı yaygın ve yeni hikâyeler vücuda getirdiğini ve 17. asırdan bu yana tanınan halk hikâyelerinden Âşık Garip Hikâyesinin de, bu türlü halk eserlerinin en tipik ve en tanınmış olduğunu ifade etmiştir. (Banarlı, 1998 : 728-731-853).

Rauf Mutluay, "Türk Halk Şiirleri Antolojisi" adlı kitabında halk hikâyelerinden bahsederken, âşıkların hayatlarını eksen yapan halk hikâyeleri içine, Âşık Kerem ve Ercişli Emrah ile beraber Âşık Garip Hikâyesini de dahil etmiştir. (Mutluay, 1997 : 34).

"Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi" ndeki halk hikâyeleri maddesinde, Âşık Garip Hikâyesi, musannifi belli olmayan hikâyeler grubunda ve âşığın hayatı etrafında teşekkül etmiş bir halk hikâyesi olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, hikâyenin teşekkülündeki kahramanın ise, bizzat Âşık Garip olduğu kaydedilmiştir. (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, 1981 : 58-59)

Görüldüğü gibi, Âşık Garip Hikâyesinin teşekkül tarzını, âşığın hayatı ve şiirleri etrafında oluşan rivayetlere bağlayan görüşler oldukça fazladır. Teşekkül tarzıyla beraber, teşekkül ettiği mekân hususunda da değişik görüşlerin ve fikirlerin bulunduğunu bilmekteyiz.

“Yeni Türk Ansiklopedisi” nde, Âşık Garip Hikâyesinin 16. yüzyılda yazıya geçirilmiş bir halk hikâyesi olduğu ve hikâyenin asıl doğuş yerinin ise, Azerbaycan olduğu yazılıdır. (Yeni Türk Ansiklopedisi, 1985 : 221)

“Dictionnaire Larousse” adlı ansiklopedik sözlükte, Âşık Garip Hikâyesinin teşekkül mekânı, “Azerbaycan’da ve Anadolu’da yaygın bir halk hikâyesi...” şeklinde tanımlanmaktadır. (Dictionnaire Larousse, 1993 : 212)

Fikret Türkmen, bu konu ile alakalı olarak iki görüşün mevcut olduğunu belirtmektedir. Bunlardan birincisine göre, hikâyenin menşeinin Azerbaycan olduğu, ikinci görüşe göre ise, Türkistan’da teşekkül ettiği yolundadır. Yine aynı kitaba göre, araştırmacı Safura Yakubova, gerek Kafkas-Anadolu ve Orta Asya varyantlarındaki Şilikle ilgili izleri, gerekse, kahramanın dolaştığı yerleri göz önüne alarak, hikâyenin teşekkül bölgesinin Azerbaycan olduğunu söylemektedir. Aynı görüş sahipleri olan, Hamit Araslı, V. M. Jirmunsky, H. Zarifov ve M. Hüseyin Tahmasib’da, hikâyenin Azerbaycan’da teşekkül ettiğini ve diğer bölgelere buradan yayıldığını kabul etmektedirler. (Türkmen, 1995 : 7).

Hikâyenin Türkistan kaynaklı olduğunu savunan görüşün sahibi olan H. G. Köroğlu ise, bazı Âşık Garip varyantlarında geçen, Halep, Şirvankale, Şamahıkale, Yarbekirkale gibi şehirlerin Orta Asya’daki mevcudiyetleri ve Türkistan’da, “Şah Senem” adlı bir kalenin bulunması gerekçeleri ile, Âşık Garip Hikâyesinin teşekkül yerini Orta Asya’ya bağlamaktadır. (Türkmen, 1995 : 7-8). Ancak, Fikret Türkmen, işlediği 16 Âşık Garip varyantının hiç birisinde, Orta Asya varyantlarında sözü edilen bu gerekçelerin bulunmadığını ifade ederek, konu ile ilgili kendi görüşlerini, “... Biz, diğer halk hikâyelerinin de mekânlarını göz önüne alarak, Âşık Garip Hikâyesindeki mekânı itibarı kabul ediyoruz. Bir çok hikâyenin konusunun hep Azerbaycan, İran... gibi itibarı bölgelerde geçmesi, iddiamızı kuvvetlendirmektedir. Gerek Orta Asya, gerek Ermeni ve Kabartay varyantlarındaki değişik mekân görüntüleri de hikâyenin mahallileştirilmesinden başka bir şey değildir. Konunun çekirdeği, daha önce de izah ettiğimiz gibi, çok daha uzağa, Altaylara kadar gitmektedir. Bu çekirdeğin Azerbaycan bölgesine yerleştirilerek,

işlenmesi halk hikâyelerindeki bu itibarı mekân anlayışıyla ilgili olmalıdır.” şeklinde açıklamaktadır. (Türkmen, 1995 : 9).

Bütün bunlarla beraber, Azerbaycanlı araştırmacı M. Hüseyin Tahmasıb, bazı astrolojik olayları, halk hikâyelerinin doğmasına sebep yeri olarak göstermektedir. Bazı gök cisimleri, Ay, Güneş ve yıldızlarla, hikâye kahramanlarının münasebetlerine dikkat çekerek, halk hikâyelerini, astrolojik eserlerin sonradan folklorik bir özelliğe bürünmüş varyantları olarak değerlendirmektedir. Delil olarak da, Ay’ı Garip’in; Venüs’ü Akçakız’ın; Güneş’i Hurşit’in; Mars’ı da Behram’ın sıfatları olarak belirtmiştir. (Tahmasıb, 1966 : 31-32) Benzer görüş olarak, Fikret Türkmen’in de bu konuyla ilgili bir tebliği olmuş ve bu tebliğinde, halk hikâyelerinde bulunan kahramanları ve diğer şahısları gök cisimleri ile ilgilendirmiştir. (Türkmen, 1974 : 159-164).

Bu tür astrolojik hadiseler yani, Ay, Güneş ve yıldızlar gibi gök cisimleriyle ilgili düşünüş, inanış ve tasavvurlar, şamanizmden bu yana, Türklerin hayatlarında ve inanç sistemlerinde, son derece etkili roller oynamıştır. Dolayısıyla, eskiden beri edebiyatımıza da nüfuz eden bu gök iyeleri, Türklerin İslâmı kabul etmeleriyle birlikte, dinî bir hüviyete bürünmüş ve edebiyatımız üzerinde daha da etkili olmuşlardır. (Kalafat, 1995 : 34-41 ; Ögel, 1997 : 47-90 ; Boratav, 1994 : 14-20 ; Kafesoğlu, 1997 : 302 ; Asımğil, 1996 : 63-183). Bu sebeplerden dolayı, zaten tüm araştırmacıların, Türk kaynaklı bir aşk hikâyesi olduğuna dair ittifak ettikleri Âşık Garip Hikâyesinin, Dede Korkut Hikâyelerinden Bamsı Beyrek ve Alpamış destanı (Karaalioğlu, 1994 : 61-100 ; Ünlü, 1994 : 45-71 ; Ekiz, 1997 : 130-139) ile olan benzerlik ve münasebetleri de göz önünde bulundurularak, onlardan büyük ölçüde etkilenmiş ve astrolojik cisimlerle ilgili allegorilere dayanan eski bir konunun ele alınıp, yeniden işlenmesiyle ve biçimlenmesiyle vücuda getirilmiş bir Türk halk hikâyesi olması ihtimalini de büyük ölçüde akla getirmektedir. Bu görüşe katılan diğer bir araştırmacı da Saim Sakaoğlu olup, benzer görüşlerini, Hurşit ile Mahmihri Hikâyesinin teşekkülü ve musannifi meselesini izah ederken ortaya koymuştur. (Sakaoğlu-Duymaz, 1996 : 75)

Âşık Garip Hikâyesinin teşekkül yeri ve teşekkül tarzı ile birlikte teşekkül devirleri ile ilgili olarak da yine değişik görüşler ve fikirler ortaya atılmıştır. Bu görüşler, 15. yüzyıl, 16. yüzyıl, 17. yüzyıl, 16. yüzyılın sonu ile 17. yüzyılın başı, 17. yüzyılın sonu ile 18. yüzyılın başı olmak üzere, beş devir şeklinde zikredilmiştir.

F. Saltkan, hikâyenin teşekkül devrinin 15. yüzyıl olduğunu savunmaktadır. Âşık Garip'in dolaştığı şehirler olan Tebriz, Tiflis, Erzurum ve Haleb'in aralarında hiçbir siyasi sınırın bulunmadığı bir devrede oluşunu gerekçe göstererek, hikâyenin teşekkül devrini İlhanlılar / İlkanlılar zamamı olan 15. yüzyıl olarak tahmin etmiştir. Ancak, Fikret Türkmen kendi incelediği yazma ve Karaim varyantlarında, Acem ve Osmanlı gibi tabirlerle siyasi sınırların bulunduğunu belirterek bu görüşe katılmamıştır. (Türkmen, 1995 : 9)

Hikâyenin teşekkülü devrine, 16. Yüzyıldır, diyen araştırmacıların başında Pertev Naili Boratav gelmektedir. Yazar, Garip'i, Tufarkanlı Abbas, Dede Kasım ve Kurbanî ile beraber aynı döneme koyarak, bu dört âşığı, "XVI. asrın şairleri arasında saymak icap edecektir..." demektedir. (Boratav, 1988 : 43)

Fikret Türkmen ise, bu konu üzerinde araştırma yapan diğer araştırmacıları ve ortaya koyduğu delilleri de mukayese ederek, "...Netice olarak biz, Âşık Garip Hikâyesinin XVI. yüzyılın ikinci yarısında teşekkül ettiğini kabul ve teklif ediyoruz." demek suretiyle kanaatini böylece beyan etmektedir. (Türkmen, 1995 : 12). Yine Fikret Türkmen'in adı geçen kitabına göre, İlhan Başgöz, V. Mahir Kocatürk, S. Nüzhet Ergun, Cenap Ozankan, Hamit Araslı ve Safura Yakubova da hikâyenin 16. asırda teşekkül ettiğini savunan araştırmacılar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Nihat Sami Banarlı, "Resimli Türk Edebiyatı Tarihi" adlı eserinin 2. cildinde bu devrin, 17. asır olduğunu söylemektedir. (Banarlı, 1998 : 728-731-847). Ali Berat Alptekin de aynı görüşe iştirak etmekte ve Âşık Garip Hikâyesinin teşekkül devrini 17. asır olarak belirlemektedir. (Alptekin, 1997 : 63). Fuat Köprülü ile Azerî araştırmacı M. Hüseyin

Tahmasıb da hikâyenin 17. asırda teşekkül ettiğini savunan araştırmacılar arasındadır. (Türkmen, 1995 : 10)

Saim Sakaoğlu, Hurşit ile Mahmihi Hikâyesinin teşekkül devrini açıklarken, "...Bu teşekkül tarihinin ise, meşhur halk hikâyelerimiz olan Âşık Garip, Arzu ile Kamber, Şah İsmail gibi hikâyelerle aynı, yani XVI. veya XVII. yüzyıl olduğunu belirtmeliyiz." diyerek hikâyenin teşekkül devri olarak iki asır ismi vermiştir. (Sakaoğlu-Duymaz, 1996 : 75). İki asır ismi veren araştırmacılarımızdan biri de H. G. Köroğlu'dur. Hikâyenin teşekkül devrinin 17. yüzyılın sonu ile 18. yüzyılın başı olduğunu savunan H. G. Köroğlu, savunduğu bu faraziyeye delil olarak, hikâyedeki yer isimleri ile feodal ortamı göstermektedir. Ancak, Fikret Türkmen savunulan bu yerler ile sosyal ortamın Türkmenistan olduğunu beyan etmiştir. (Türkmen, 1995 : 11)

Nitece olarak, Âşık Garip Hikâyesinin nasıl teşekkül ettiği meselesi, araştırmacılar tarafından kat'i delillerle aydınlatılıp, bilim sahasına konulmuş değildir. Gerek bu sahada araştırma yapan araştırmacıların ulaştığı neticeler ve gerekse üzerinde çalıştığımız ve emsallerine göre epeyce eski sayılabilecek olan cönkümüzün ihtiva ettiği hususiyetleri de göz önünde bulundurarak, hikâyenin teşekkül tarzı, yeri ve zamanı ile ilgili olarak, oluşan kanaatimizi ve araştırma neticelerini şöyle toparlayabiliriz :

- 1- 16. asırda Âşık Garip mahlaslı bir Türk şairinin yaşadığı rivayet olunmaktadır.
- 2- Âşık Garip, yaşadığı devirde, âşık tarzı şiir geleneğine uyarak, kendi hayatını ve yaşadığı olayları sazı ile birlikte şiirle söylemiş ve özellikle Doğu Anadolu, Acem, Azerbaycan ve Orta Asya (Türkistan) bölgelerinde çok sevilmiş, tutulmuş ve adeta bir halk kahramanı olmuştur.
- 3- Hikâyede geçen türküler Âşık Garip'in kendi öz malıdır.
- 4- Hikâyede geçen, Âşık Garip'in hayatını menkabeleştiren epizotlar, olaylar ve Garip'in tercüme-i hâli, kendi zamanında bir başka âşık tarafından şiirlerine dayanılarak terkip ve tasnif olunmuştur.
- 5- Hikâyenin musannifi olan ilk hikâyeci-âşık, Garip'in türkülerinin etrafına hikâye mevzûunu örerken, sözlü anlatı geleneğinde zaten var olan Dede Korkut Hikâyelerinin anlatı hususiyetlerinden de etkilenmiş ve hikâyeyi, kahramanının yani

Âşık Garip'in hayatı etrafında teşekkül ettirerek, nazım-nesir karışımı bir aşk hikâyesi yapısına büründürmüştür.

- 6- Hikâye teşekkül edince, ilk önceleri yazıya geçirilene kadar hikâyenin sevildiği ve yayıldığı bölgelerde sözlü anlatma esasına uyularak anlatılmış, türkü kısımları saz eşliğinde söylenmiş ve hikâyeyi her anlatan hikâyeci-âşık, hikâyeye esas vak'adan sapmadan, kendi bölgesine has kültürel olguları ve talî vak'aları da ilave ederek zenginleştirmiştir. Böylece müellifleri çoğalmış, halk muhayyilesinde yeni şekiller almış ve değişik varyantları oluşmuştur.
- 7- Sözlü geleneğin kuvvetli olduğu dönemlerde, hikâyenin yayılma işi, zaten sözlü olarak yapılmıştır. Ne zaman ki, sözlü gelenek zayıflamaya başlamış veya türlü sebeplerle gevşemeye yüz tutmuş, işte o zaman hikâye geleneğinin unutulmasından korkan hikâyeci-âşıklar hikâyeyi ya kendileri veya çırakları vasıtasıyla yazılı olarak zaptetmek ihtiyacı hissetmişlerdir.
- 8- Her ne kadar Fikret Türkmen, hikâyenin teşekkül mekânları ile hikâye kahramanlarını itibarî kabul ediyorsa da, araştırmacıların büyük bir ekseriyetine göre, Doğu Anadolu, İran, Azerbaycan ve Türkistan, hem Âşık Garip'in yaşadığı bölgeler ve hem de hikâyenin teşekkül mekânlarıdır.
- 9- Yine araştırmacıların büyük bir ekseriyeti, hikâyenin teşekkül devrini, 16. yüzyılın ikinci yarısı olarak kabul etmektedirler.

2. ÂŞIK GARİP HİKÂYESİNİN KAYNAĞI :

Halk hikâyeleri, konularını muhtelif kaynaklardan almaktadırlar. Her halk hikâyesi için ayrı mevzu kaynakları düşünülebileceği gibi, bir çok halk hikâyesini aynı kaynak grubu içinde mütalâa etmek de mümkündür.

Âşık Garip Hikâyesinin kaynak çeşidini tespit etmeden önce, araştırmacıların, halk hikâyelerinin kaynakları hakkındaki görüşlerine kısaca değinmenin faydalı olacağına inanıyoruz.

Halk hikâyeleri ve halk hikâyeciliği üzerinde geniş araştırma, inceleme, derleme çalışmaları bulunan ve sahasında otorite bir isim olarak nitelendirebileceğimiz P. N. Boratav, halk hikâyelerini kaynakları bakımından tespit ederken, 4 grupta değerlendirmektedir ; bunlar :

- 1- Olmuş vak'alar,
 - 2- Yaşamış veya yaşadığı rivayet olunan âşıkların tercüme-i hâlleri,
 - 3- Köroğlu menkabeleri ve bu tipte diğer menkabeler,
 - 4- Klâsik manzum hikâyeler, masal ve hikâye kitapları ile sözlü gelenekteki masallar.
- (Boratav, 1988 : 38-39).

Şükrü Elçin, “ Halk Edebiyatına Giriş” adlı kitabında, halk hikâyelerinin kaynaklarını değişik bir görüş açısıyla sınıflandırmaktadır. Türk halk hikâyelerini, zaman seyri ve coğrafya-mekân içinde, efsane, masal, menkabe, destan gibi Halk Edebiyatı mahsulleriyle beslenen, dinî, tarihî, içtimaî hâdiselerin potasında, iç bünyelerindeki bağlarını muhafaza eden ve böylece Türk Milletinin roman ihtiyacını karşılayan eserler olarak görmektedir. Elçin, diğer araştırmacılardan biraz farklı olarak, Türk halk hikâyelerini, tip ve motif arasındaki farkı açıkça belirten sistematik bir sınıflandırma yerine, kültür tarihi bakımından sınıflandırmaktadır. Bu kaniye göre halk hikâyeleri;

- 1- Türk kaynağından gelenler :
 - a)- Dede Korkut Hikâyeleri,
 - b)- Köroğlu ve kolları,
 - c)- Saz şairlerinin hayatları etrafında teşekkül edenler (Âşık Garip ile Şah Senem, Kerem ile Ash vb.),
 - d)- Doğu Anadolu’da âşık-hikâyecilerin söylediği hikâyeler (Dede Kasım’ın “Tahir Mirza”sı; Şenlik’in “ Sevdakâr”ı, “ Lâtif Şah”ı, “ Salman bey”i vb.),
 - e)- Güney Anadolu’da aşiretler arasında yaygın türkülere bağlı bozlaklar (Genç Osman, Gündeşlioğlu, Demirci vb.),
 - f)- Şehirlerde hikâyeciliği sanat haline getiren meddahların türlü konularda söyledikleri ve sonradan yazıya, kitaba geçenler (Sansar Mustafa, Letâifnâme vb.).
- 2- Arap - İslâm kaynağından gelenler (Leylâ ile Mecnûn, Bin bir Gece, Ebû Müslim, Gazavât-ı Ali, Veysel Karânî, Battal Gazî, Dânişmendnâme vb.).

3- İran – Hînd kaynağından gelenler (Ferhât ile Şirin, Kelile ve Dimne vb.). (Elçin, 1986 : 444-445).

Halk hikâyelerinin kaynağı ile ilgili bir başka görüşte Ahmet Kabaklı'ya aittir. Kabaklı, aşk, yiğitlik ve eşkıya hikâyeleri olmak üzere 3 tipte topladığı halk hikâyelerini, kaynakları bakımından şöyle çeşitlemektedir :

- 1- Yabancı dilden gelenler (Hurşit ile Mahmihiri gibi.),
- 2- Bazı tanınmış şairlerin hayatlarından izler taşıyanlar (Kerem ile Aslı, Emrah ile Selvi Han gibi.),
- 3- Klâsik Divan Edebiyatından geçmiş olanlar (Leylâ ile Mecnûn, Ferhat ile Şirin gibi.) (Kabaklı, 1994 : 112).

Ali Berat Alptekin, “Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı” adlı kitabında, halk hikâyelerinin kaynakları bahsini anlatırken, Fuat Köprülü, Azerî araştırmacı M. Hüseyin Tahmasıb, Kazak araştırmacı U. Subhanberdiana gibi birçok halk hikâyesi araştırmacılarının konu ile ilgili görüşlerini ve sınıflandırmalarını naklettikten sonra, bu görüşlerden hareketle hikâye kaynakları hususunda, kendisi de bir değerlendirme yapmıştır. Buna göre halk hikâyeleri ;

- 1- Türk kaynağından gelen halk hikâyeleri (Âşık Garip, Köroğlu vb.),
- 2- Arap, Fars ve Hint kaynağından gelen halk hikâyeleri (Leylâ ile Mecnûn, Ferhat ile Şirin, Yusuf ile Züleyha vb.),
- 3- Masal- Efsane kaynaklı halk hikâyeleri (Kirmanşah, Lâtifşah, Şah İsmail, Tapdıg vb.),
- 4- Âşıkların hayatından kaynaklanan halk hikâyeleri (Kerem ile Aslı, Tufarganlı Âşık Abbas ve Gülgez Peri, Kurbanî ve Peri, Ercişli Emrah ile Selvi Han vb.). (Alptekin, 1997 : 42).

Bu hususla alâkalı olarak, araştırmacılarımızın görüşlerini çoğaltmamız mümkündür. Çünkü, halk hikâyelerinin kaynaklarını tasnif eden başka araştırmacılarımızın da var olduğu bilinen bir gerçektir. Ancak, buraya aldığımız şu 4 görüş bile bize Âşık Garip Hikâyesinin konu kaynağı bakımından dahil olacağı grup hakkında yeterli bilgiyi ve fikri vermektedir. Buna göre Âşık Garip Hikâyesini, kaynağı bakımından şu gruplar içinde mütalâa edebiliriz ;

- 1- Şükrü Elçin ve Ali Berat Alptekin'in ortak görüşü olan, Türk kaynağından gelen ve saz şairlerinin hayatları etrafında teşekkül edenler.
- 2- Pertev Naili Boratav'ın görüşü olan, yaşamış veya yaşadığı rivayet olunan âşıkların tercüme-i hâlleri.
- 3- Ahmet Kabaklı'nın görüşü olan, bazı tanınmış şairlerin hayatlarından izler taşıyanlar.

Böylece topladığımız bu görüşleri, tek bir cümle ile ifade edecek olursak, Âşık Garip Hikâyesi, Türk kaynaklı bir halk hikâyesi olup, yaşadığı rivayet olunan bir âşık-şairin tercüme-i hâlidir, diyebiliriz.

3. ÂŞIK GARİP HİKÂYESİNİN KONUSU :

Halk hikâyeleri, teşekkül tarzları ve kaynakları ile birlikte, konuları bakımından da değişik tasniflere tabi tutulmuşlardır. Bu tasnifleri yapanların başında, Pertev Naili Boratav gelmektedir. Boratav, halk hikâyelerini, mevzuları bakımından 2 gruba ayırarak tasnif etmektedir ; bunlar :

- 1- Kahramanlık hikâyeleri,
- 2- Aşk hikâyeleri.

Âşık Garip Hikâyesinin de içinde bulunduğu ikinci grup aşk hikâyelerini de :

- 1- Kahramanları muhayyel olan aşk hikâyeleri,
- 2- Yaşadıkları gelenek tarafından kabul edilen veya muhakkak olan âşık-şairlerin hikâyeleşmiş tercüme-i hâlleri, şeklinde ikiye ayırmaktadır. Konumuzu yakından ilgilendiren bu ikinci çeşit aşk hikâyelerinde, artık ilk musannif ve müellif meselesinin mevzu bahis olmadığını söyleyen yazar, ayrıca hikâyedeki türkülerin sahiplerinin bizzat hikâye kahramanlarının kendileri olduğunu, yine hikâye kahramanlarının tam manasıyla bir âşık tipi özelliği gösterdiklerini, yani hem saz şairi olup, hayatlarının uzun gurbet yılları içinde diyar diyar dolaşmakla geçtiğini, hem de pîrlerin aşk bâdesi içirerek gösterdiği sevgiliye kavuşma gibi bir hayat gayelerinin olduğunu ifade etmektedir. Böyle bir tasnif ve izahın hemen ardından, Âşık Garip'i, yaşadıkları rivayet olunan âşıklar sütununda göstermiş ve konu itibarıyla da hikâyemizi aşk hikâyeleri grubunda değerlendirmiştir. (Boratav, 1988 : 34-36).

Fikret Türkmen, hikâye konularının mahiyetini izah ederken, bu mevzu ile ilgili ilk görüşün Macar Türkolog İgnacz Kunoş'a ait olduğunu, Kunoş'un gerek " Türkische Volksromane in Klein-Asien" adlı yazısında, gerekse Radloff'un Proben... serisinin VIII. cildinin girişinde, Âşık Garip Hikâyesini konu bakımından kahramanlık-aşk romanı grubuna soktuğunu ; İlhan Başgöz'ün ise, hikâyeyi tamamen biyografik yani, kahramanın hayatı etrafında teşekkül etmiş bir aşk hikâyesi olarak düşündüğünü ; H. Araslı ile Safura Yakubova'nın, Âşık Garip Hikâyesini XVI. asırda yaşamış bir âşığın şiirleri üzerine kurulmuş bir destan şeklinde telâkki ettiklerini bildirdikten sonra, kendi görüş ve kanaatini şu şekilde açıklamıştır. Biz özetleyerek maddeler halinde aşağıya alıyoruz :

- 1- Âşık Garip Hikâyesi, aşk konusu üzerine kurulmuş bir halk hikâyesidir ;
 - 2- Realist çizgileri diğer halk hikâyelerine nazaran fazlalaşmış bir karakter taşımaktadır ;
 - 3- Hikâyede az da olsa masal ve destan unsurları bulunmaktadır. Ancak bu unsurlar, hikâyeyi tamamıyla masal veya destan çeşidinden düşünmeye kafi gelmemektedir.
- (Türkmen, 1995 : 1-2).

Edmond Sausay, halk hikâyelerini :

- 1- Menşe destanları,
- 2- Müslüman şövalye romanları,
- 3- Saz şairleri etrafında teşekkül eden hikâyeler, olmak üzere 3 grupta tasnif etmiş ve hikâyeyi, konu itibarıyla gezici şairlerin hayatları etrafında teşekkül etmiş destanlardan saymıştır. (Sausay, 1952 : 5).

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisinde, "Halk Hikâyesi" maddesini yazan İnci Engün ile Mustafa Kutlu, halk hikâyelerini konularına göre, sevda hikâyeleri ve kahramanlık hikâyeleri olmak üzere 2 grupta değerlendirmişler ve bu değerlendirme sonunda, Âşık Garip Hikâyesini sevda hikâyeleri grubunda göstermişlerdir. (Engün-Kutlu, 1981 : 58-59).

Necdet Sakaoğlu, yazdığı bir makalesinde Âşık Garip Hikâyesini, Tahir ile Zühre, Asuman ile Zeycan, Yusuf ile Züleyha, Leylâ ile Mecnûn ve Arzu ile Kamber ile birlikte

zikrederek, bu sayılanların hepsini aşk hikâyeleri grubunda değerlendirmiştir. (Sakaoğlu, 1985 : 18).

Halk hikâyelerini çeşitli yönleriyle ele alarak incelemiş bulunan diğer araştırmacılarımızdan Nihat Sami Banarlı, Ali Duymaz, Metin Ekici, Ali Berat Alptekin, Saim Sakaoğlu, Şükrü Elçin, Rauf Mutluay ve Ahmet Kabaklı da, Âşık Garip Hikâyesini, konu itibarıyla aşk hikâyeleri grubunda mütalâa etmişlerdir. (Banarlı, 1998 : 731 ; Duymaz, 1996 : 47 ; Ekici, 1995 : 94 ; Alptekin, 1985 : 9-14 ; Alptekin, 1997 : 63 ; Sakaoğlu-Duymaz, 1996 : 78 ; Elçin, 1996 : 444 ; Mutluay, 1997 : 34 ; Kabaklı, 1994 : 112).

Görüldüğü gibi, hikâyemizin konusu üzerinde öyle pek fazla değişik görüşlerin bulunduğu söyleyemeyiz. Araştırmacıların büyük bir ekseriyeti, Âşık Garip Hikâyesinin, konu itibarıyla aşkın hayatı ve şiirleri etrafında gelişmiş bir aşk hikâyesi olduğunda ittifak halindedirler.

Âşık Garip Hikâyesinin teşekkül tarzını, konusunu, kaynağını, teşekkül mekânını ve devrini böylece açıkladıktan sonra, tezimizi hazırlarken yaptığımız çalışmaları ve çalışmamıza konu olan cönkümüzün genel hususiyetlerini, muhteva özelliklerini de belirtmemiz gerekmektedir.

4. CÖNK ÜZERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR :

Danışman Hocam Mehmet Emin Ertan ile birlikte, özel kütüphanesindeki H. 1241 tarihli Cönk üzerinde çalışmaya karar verdikten sonra, ilk iş olarak, Türkiye'deki üniversitelerde, Âşık Garip Hikâyesi üzerine yapılmış yüksek lisans veya doktora tezlerinin mevcudiyetini araştırdık. Bunun için YÖK'ün üniversitelere gönderdiği tez kataloglarını yıllar itibarıyla taradık. 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993 ve 1994 yıllarında, Türkiye'deki üniversitelerde, Türk Dili ve Edebiyatı sahasında yapılmış bütün yüksek lisans ve doktora tezlerini görüp, tespit ettik. Ayrıca, 1985, 1995 ve 1996 yıllarında yapılmış tezlerden bazılarının olduğu bir listeyi de mektupla yine YÖK

Dökümantasyon Merkezinden temin ettik. Bunlarla beraber, bazı üniversitelerdeki arkadaşlarımız sayesinde, Halk Edebiyatı sahasında yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin olduğu birkaç listeyi de görme imkânımız olunca, neticede taradığımız bu yıllar içinde Âşık Garip Hikâyeleri üzerine yapılmış 1 tane yüksek lisans tezi tespit edebildik. O da, Metin Ekici'ye ait, “ Dede Korkut Hikâyeleri Tesiri ile Teşekkül Eden Halk Hikâyeleri” adlı, yüksek lisans tezidir. Metin Ekici bu tezinde, içinde Âşık Garip Hikâyesinin de olduğu, 7 tane halk hikâyesi üzerinde Dede Korkut Hikâyelerinin tesirlerini incelemiştir. Tezin 69 - 94. sayfaları arası Âşık Garip Hikâyesine ayrılmıştır. (Ekici, 1995 : 69-94). Dolayısıyla, bu çalışma direkt bir Âşık Garip çalışması değildir ; konumuzu dolaylı olarak ilgilendirmektedir. Hemen tezin basılmış bir nüshasını temin ettik ve bu kitaptan Fikret Türkmen'in, “ Âşık Garip Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma” adlı bir kitabının bulunduğunu öğrendik. Kitabı temin etme imkânımız oldu. Bu çalışma, yazarın doktora tezi olup, tam 16 tane Âşık Garip varyantının epizotlar şeklinde incelendiği bir eserdir. Ayrıca kitapta, Âşık Garip Hikâyeleri üzerine yapılmış çalışmalar ile ilgili çok geniş bir bibliyografya bulmakta mümkündür. (Türkmen, 1995). Nitekim, Âşık Garip ile ilgili çalışmalara ulaşmamızda bu bibliyografyadan oldukça istifade ettik. Daha sonra, tez konumuzu yakından ilgilendirdiği için, kütüphanelerde mevcut olan el yazması Âşık Garip nüshalarını araştırmakla çalışmalarımıza devam ettik. Fikret Türkmen'in Türkiye genelinde, gerek kütüphanelerde ve gerekse, özel şahıslarda bulunduğunu tespit ettiği 6 tane el yazması Âşık Garip nüshasından dördüne biz de ulaşabildik. Cönkler, İstanbul Belediye Kütüphanesinde bulunan 2 nüsha ile, Türk Dil Kurumu Kütüphanesindeki 2 nüshadır. Şimdi bu cönklerin özelliklerinden kısaca bahsedelim :

İstanbul Belediye Kütüphanesi, Muallim Cevdet Kitapları arasında bulunan ve O.48 numarada kayıtlı, 35 varak halindeki Âşık Garip nüshasının tarihi bulunmamaktadır. Dolayısıyla da ne kadar eski olduğu belli değildir. Nesir-nazım karışımı bir yapıya sahiptir. Dili ağdalı olmayıp, anlaşılır bir özellik taşımaktadır. Bu cönkün dil özelliklerinden, tarihi sıralama itibarıyla, üzerinde çalıştığımız cönkümüzden çok sonraları yazıldığını tahmin etmekteyiz. Bu yazma, Fikret Türkmen'in doktora tezinde kullanılmıştır.

İstanbul Belediye Kütüphanesi, Muallim Cevdet Kitapları içindeki yazmalardan ikincisi, K.566 numarada kayıtlı bulunan H. 1246 tarihli yazmadır. “Destan-ı Hikâyet-i Maksûd” adını taşıyan bu nüsha, 124 varaktır. Bu yazma da Fikret Türkmen tarafından doktora tezinde kullanılmıştır. Fikret Türkmen, bu nüshayı var olan yazma varyantları içinde, en tam olanı şeklinde görmektedir. Ayrıca tezine, bu nüshanın transkribe edilmiş tam metnini de koymuştur. (Türkmen, 1995 : 113-195). Âşık Garip Hikâyeleri üzerinde araştırma yapan diğer bir çok araştırmacılarımız, genellikle çalışmalarında, Fikret Türkmen’in üzerinde çalıştığı bu nüshayı baz almışlardır. (Ekici, 1995 : 69-94 ; Kabaklı, 1994 : 114 ; Günay, 1992 : 103-104).

Türk Dil Kurumu Kütüphanesinde bulunan Âşık Garip yazmalarından biri, “ Hikâyet-i Âşık Garib” isimli, 86 varak halindeki yazmadır. A.4 numarada kayıtlı olan bu nüsha, H. 1250 tarihlidir. Hikâyenin sonunda bir mühür bulunmakta ve Abdi isimli biri tarafından yazıldığı bildirilmektedir. Bu nüsha da yine Fikret Türkmen’in üzerinde çalıştığı nüshalardan biridir.

Aynı kütüphanede, A.425 numarada kayıtlı bulunan Âşık Garip nüshasının baş tarafındaki varaklar, hikâye bütünlüğünü etkileyecek kadar eksiktir.

Bu dört nüshanın haricindeki yazmalardan biri, Fikret Türkmen’in, Dr. Mehmet Çavuşoğlu’nda bulunduğunu söylediği ve doktora tezinde üzerinde çalıştığı, “ Mısır Şehrinde Zuhur İden Âşık Karib” isimli, H. 1220 tarihli ve 15 varak halindeki yazmadır. Bu nüsha, bizim üzerinde çalıştığımız nüsha da dahil olmak üzere, tespit olunabilen tüm Âşık Garip yazmaları içinde en eski olanıdır. Fikret Türkmen, bu nüshanın da transkribe edilmiş tam metnini doktora tezine koymuştur. (Türkmen, 1995 : 196-241).

Fikret Türkmen’in üzerinde çalıştığı nüshalardan biri olan ve Cahit Öztelli’de bulunduğunu söylediği, H. 1260 tarihli yazma, 70 varaktır. Türkmen, adı geçen eserinde, bu nüshanın dilinin çok ağır ve tasvirlerinin epeyce teferruatlı olduğunu, zaman zaman

müstehecen ifadeler kullanıldığını, hikâyenin sonunda Halil Ağa isimli birisi tarafından yazıldığını belirtmektedir. (Türkmen, 1995 : XXXII-XXXIII).

Türkiye genelinde var olan bu 6 tane el yazması Âşık Garip nüshalarına ilave olarak, bir yedincisini, halk hikâyeleri araştırma sahasına kazandırabilmenin heyecanıyla, elimizde bulunan ve tezimize konu olan, H. 1241 tarihli, “ Hikâyet-i Âşık Garib” adlı ve 58 varak halindeki el yazması cönkümüzü yanımıza alarak, İstanbul Süleymaniye Kütüphanesine gittik. Kütüphanede mikrofilmlerini çektilererek arşiv haline dönüştürdük. Daha sonra, bu mikrofilmlerden fotokopiler yaptırıldı. Hikâye metnini, Osmanlı Türkçesinden günümüz Lâtin harflerine çevirirken, tezimizin başına koyduğumuz transkripsiyon listesini esas aldık. Tezimizin sözlük bölümünün teşekkülü için, karşılaştığımız yabancı kelimeleri tespit ederek cönkümüze hitap eden bir alfabetik sözlük hazırladık ve çalışmamızın sonuna ekledik. (Ziya, 1321 ; Nazima, 1318 ; Türkçe Sözlük, 1988 ; Mevlevî, 1994 ; Şükûn, 1996).

Hikâyemizi transkribe edilmiş metin haline dönüştürdükten sonra, ana motiflerini ele alarak yapı bakımından tahlilini gerçekleştirdik. Bunun için, halk hikâyelerini inceleme metodlarından biri olan, “Epizotlarına Göre İnceleme” metodunu tercih ettik. Metnimizdeki epizot başlıklarını tespit ederken de, Prof. Dr. Fikret Türkmen’in epizot inceleme tekniği ile, aynı yolu takip eden Metin Ekici’nin, “ Dede Korkut Hikâyeleri Tesiri ile Teşekkül Eden Halk Hikâyeleri” adlı çalışmasına uyguladığı epizot başlıklarını, ufak tefek değişikliklerle çalışmamıza uyguladık. Buna göre hikâyemizi :

- 1- Hazırlık Epizotu,
- 2- Âşık Olma Epizotu,
- 3- Sevgiliyi İsteme ve Engeller Epizotu,
- 4- Sonuç (Düğün) Epizotu, olmak üzere 4 ana başlık altında toplam 15 tane alt epizot kullanarak, yapı bakımından tahlil ettik.

Çeviri, transkripsiyon, metin inceleme ve sözlükten oluşan tezimizin teşekkül etmesinde, uyguladığımız çalışma yöntemlerini ve başvurduğumuz kaynakları böylece özetledikten sonra, üzerinde çalıştığımız cönkümüzün genel özellikleri ile içindeki yazım, imlâ,

düzenleme ve dizim hataları, şiirlerdeki mısra kaymaları, anlatım boşlukları ve muhteva özellikleri üzerinde de biraz durmak istiyoruz.

5. CÖNKÜN GENEL ÖZELLİKLERİ :

Eski deyimle, “ Sığır Dili” tarzında ve Osmanlı Türkçesi ile yazılmış olan cönkümüz, toplam 58 varak halindedir. Hikâyenin sonunda, “ Sahabı Âşık İsmail Dirler. Sene 1241.” İbareleri bulunmaktadır. Dolayısıyla, Türkiye’de var olduğu tespit olunabilen el yazması Âşık Garip nüshaları içinde, Fikret Türkmen’in, Dr. Mehmet Çavuşoğlu’nda bulunduğunu söylediği, “ Mısır Şehrinde Zuhur İden Âşık Karib” adlı, H. 1220 tarihli ve 15 varak halindeki yazmadan sonra, ikinci en eski el yazma olma özelliğini taşımaktadır. Gerek kütüphanelerde ve gerekse özel şahıslarda bulunduğu tespit edilen diğer el yazması Âşık Garip nüshaları ise, tarihi sıralama itibarıyla, elimizdeki cönkün yazıldığı H. 1241 tarihinden daha sonraları yazılmışlardır.

Cönkümüzün, “Aklâm-ı Sitte” ya da, “ Şeş-kalem” adı verilen 6 yazı çeşidinden biri olan, “Rik’a” yazı çeşidiyle yazıldığını tahmin etmekteyiz. Çünkü Rik’a, son asırlarda Osmanlıların geliştirdiği seri yazma ihtiyacından doğmuş pratik bir yazı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yazıda genellikle hareke kullanılmamaktadır. Harflerin dişleri de tek bir çizgiye dönüşmüştür. Mesela, iki nokta birleştirilmiş veya üç nokta, küçük bir ters “v” ile ifade edilmiştir. Rik’anın, sülüs, Reyhani, Nesih, Tevkî... gibi yazı çeşitlerindeki bir takım şekli formaliteleri yoktur. Yazılışındaki kısalığı, kolay ve seri akış kabiliyeti sebebiyle yarım asır öncesine kadar toplumun her kesimi tarafından kullanılagelmiştir. Bu özelliklerinden dolayı, cönkümüzdeki yazı karakteri, karşılaştığımız diğer yazı tipleri içinde en çok “ Rik’a” karakterine benzemektedir. (Subaşı, 1995).

Varak kenarlarında ince ince yanık izleri görülmektedir. Sanki son anda ateşten kurtarılmış gibi bir görünüm sergilemektedir. Bunlardan başka, cönkümüzün tamamını okuyunca gördük ki, bazı yerlerinde, düzenleme, dizim, imlâ ve yazım hataları ile anlatım boşlukları bulunmaktadır.

Hikâye kahramanlarından Şah Senem'in rüyada bâde içmesi olayını hikâye eden, 58a-58b varakları, düzenleme ve dizim hatası olarak, hikâyenin bittiği 57b den sonraya yani, cönkün en sonuna konmuştur. Biz bu varağı, diğer varyantlarında olduğu gibi, Âşık Garib'in bâde içmesini hikâye eden, 9b den hemen sonraya alarak, hikâyedeki anlatımı tamamladık.

9b ile 10a arasında oluşan anlatım boşluğundan 1 veya 2 varağın kopmuş olabileceğini tahmin etmekteyiz. Bu iki varak arasındaki bizde olmayan anlatım, diğer varyantlarda şöyle hikâye edilmektedir : Oğlan ve kızın bâde içmesinden sonra, ertesi gün oğlan kahveye gelir. Ustalarına saz çalmak istediğini söyler. Kimse saz çalabileceğine inanmaz ancak, saz çalıp türkü söylemeye başladığında, ustaları ve diğer âşıklar Onun bâde içtiğini anırlar. Bunun üzerine, oğlan ile birlikte Tiflis'e gitmeye karar verirler. Çünkü, Şah Senem'in, amcasının oğlu Şah Velet'e sözü kesilmiştir. Oğlan bunu bilmez. Ustaları ve diğer âşıklar oğlana yardım etmek için gitme kararı alırlar. Oğlan gitmeden önce eve gelir ve anasıyla bacısına, Tiflis'e gitmek istediğini sazi ve sözüyle anlatmaya çalışır. (Türkmen, 1995 : 113-195).

16b ile 17a varakları arasında da yine anlatım boşluğu bulunmaktadır. Burada da 1 varağın kopmuş olabileceğini tahmin etmekteyiz. Cönkümüzdeki bu anlatım boşluğunu yine, "Destan-ı Hikâyet-i Maksûd" adlı yazmadan özetleyelim : Âşık Garip, Hoca Sinan'ın gül bahçesindeki havuzda elini yıkarken, pencerede Şah Senem'i görür. O hal ile oradaki misafirlere türkü söyler. Hoca Sinan, kızı üzerine türkü söylendiğini anlar ve kızını pencereden uzaklaştırır. Bir iki beyit türküden sonra, misafirlerle birlikte dağılırlar. Âşık Garip eve anasını görmeye gelir...Bundan sonra hikâye, bizim hikâyemizle birleşir ve "...Dinle sen kıssayı Canım Hocanın karısından..." (17a) diyerek devam eder.

Hikâyemizin 19a-b varağı, dibine yakın bir kısmından yırtılmıştır. Bu varak, hikâyenin en sonuna dikilen 58a-b varağının uzantısıdır. Dolayısıyla da, 58a-b varağı, hikâye anlatımını tamamlamak üzere ters çevrilip, 9b den sonraya alındığı zaman, bu boş ve yırtık kısım (19ab) cönkün en sonuna gelmekte ve hikâye bütünlüğünü etkilememektedir.

15b deki şiirin 3. kıtasındaki, “Ol nasıl kile(r)dür dolar boşalır” mısraı ; 14a daki şiirin 2. Kıtasındaki, “Koyunı revandan çekilü(r) gelür” mısraı ile 3. Kıtasındaki, “Güzeli çekilü(r) seyrana gider” mısraı ; 14b deki şiirin 1. kıtasındaki, “Üç yüz altmış altı hane söylenü(r)” mısraı ; 33a nın son kıtasındaki, “Bir aşık hor baқа(r)sa pîrine” mısraı, parantez içinde de gösterildiği gibi “r” harfi eksik olarak yazılmışlardır.

20a nın sonunda, Âşık Garib’in anasının, “Kızım, şu (Ho)ca Sinan’ı baña çağırvirin” dediği cümledeki “Ho” hecesi ; 26a nın başındaki, “...Urum’a gider de, benden güze(l) bulur da, sonra gelmez...” cümlesindeki, “l” harfi ; 26b nin baş tarafındaki, “Oğlan kıza koyunundan bir taş çıkarub, içine mühürini koyu(b)...” cümlesindeki, “b” harfi ; 35b nin 2. kıtasındaki şiirin, “Ne bezirgā(n) ne ulu hoca” mısraında, “n” harfi ; 44a daki şiirin son kıtasındaki, “ Ağlar sız(lar) gördüm Karib Seneñi” mısraındaki “lar” hecesi ; 46a da Âşık Garib’in söylediği 2. Türkünün 1. Kıtasında, “Eger (ger)çek ise bükdi belimi...” mısraında “ger” hecesi bulunmamaktadır.

27b de, Âşık Garib’in anasıyla söylediği bölümde, kıtanın son mısraının, “Gidüb ğurbet ile ağlatma beni” şeklinde olması gerekirken, yanlışlıkla, “Gidüb ğurbet eli gezem bir zaman” şeklinde yazılmıştır.

29a da bulunan, “Karib nereye varsa karadur yüzi, yamalıdur yaқası yaşlıdur gözi” mısralarına ilave olarak, bir sonraki kısımdaki, “Eşkäre idemez gizlidür sözi, bir yere gelince başı Karibin” mısraları yazılacakken, yanlışlıkla, “Ğurbet ilde Karib kimdir bilmezler, ağlayub da çeşmim yaşı silmezler” mısraları yazılmış ve böylece mısra kayması olmuştur.

29b de bulunan şiirlerden, 2. Kıtanın son iki mısrasıyla, ondan sonraki iki mısra bir olmalı ve bir kıta oluşturmalıdır. Yani ;

“Sahrâya yapılmış hoşdur havâsı
Çevre yanın almış bülbül şadâsı
Erenlerin vardır anda duâsı
Vardır Abdürrahman-ı Erzurum”

şeklinde olmalıdır. Ancak, sözü edilen bu mısralar farklı farklı yerlere yazılmışlardır.

52a da bulunan şiirlerden, 3. kıtanın, “Görki baña netdi Ğarib” şeklinde yazılan 1. mısraı, diğer mısralardaki kafiye düzeni de göz önünde bulundurularak, “Görki baña Ğarib netdi” şeklinde olmalıdır.

53a da, Âşık Garib sazıyla söyleşirken, 4. kıtadan önce, “Aldı saz ” yazılması gerekirken, “ Aldı Ğarib ” şeklinde yazılmıştır.

57a daki şiirlerin 4. Kıtasının mısraları farklı yerlere yazılmışlardır. Yani ;

“Dört yüz altundur başındaki fesi
Yār saña getürdim Haleb kınası
Yedi yüz altuna ‘Arabistan şayası
İnci yakut dizdirmişim bak Senem” şeklinde olması gereken, kıta ;

“Dört yüz altundur başındaki fesi
İnci yakut dizdirmişim bak Senem
Yedi yüz altuna ‘Arabistan şayası
Yār saña getürdim Haleb kınası” şeklinde yazılmıştır.

Yine aynı varağın son kıtasının, son iki mısrası ile ilk iki mısrası aynı sebeplerden dolayı yer değiştirmelidir.

Cönkümüzdeki yazım hatalarından birisi de, “Âşık Garip” isminde yapılmıştır. Garib’in başındaki harf, bazı yerlerde “Kaf” harfi ile, bazı yerlerde “Ğayın” harfi ile yazılmıştır. Bu yazım hatasını aynı varakta, hatta bazı yerlerde aynı satırda bile görebilmekteyiz.

Cönkümüzdeki bildirme ekleri olan (-dır –dir) ekleri, müstensih tarafından (-dur –dür) şeklinde düz olarak alınmıştır.

İsmin (-den –dan) halleri, (-de –da) şeklinde kullanılmıştır. Mesela : “...günlerden bir gün...” yerine, “...günlerde bir gün...” şeklinde olduğu gibi.

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde, (-up –üp) şeklinde yazılan zarf-fiil ekleri, metnimizde (-ub –üb) şeklinde yazılmıştır.

Geçmiş zaman çekimindeki 2. Çoğulda herhangi bir hareke bulunmadığından, “geldinüz” örneğinde görüldüğü gibi, metnimize düz olarak almayı uygun gördük. Şahıs zamirlerinin iyelik şekillerinde de hareke bulunmadığından, “benim” örneğinde görüldüğü gibi, yine düz imlâya uyduk.

Geniş zaman çekimlerinde, “bilür” örneğinde olduğu gibi yuvarlaklık esas alınmıştır.

İyelik çekimleri, müstensih tarafından düz imlâya uyularak yazılmıştır. Mesela: “evladum” kelimesi, “evladım” şeklinde yazılmıştır.

“emanetdir” (düz), “nenizdür” (yuvarlak) örneğinde görüldüğü gibi, bildirme ekleri harekelenerek bazen düz, bazen de yuvarlak olarak alınmıştır.

Müstensih, 3. tekil iyelik ekinde “gün-ü” kelimesini, “gün-i” ; nesne eklerinde “oğlu-n-u” kelimesini, “oğlu-n-ı” şeklinde yazarak düz olarak almış ve bu örneklerde görüldüğü gibi Eski Anadolu Türkçesi dil özelliklerine uymuştur. “Eyleyesin” örneğindeki gibi, istek çekiminde de müstensih Eski Anadolu Türkçesi dil özelliklerine uymuştur.

“işidincek” örneğinde olduğu gibi, bugün kullanılan (-icek –ıcak) ekleri, metin içinde (-incek) şeklinde kullanılmıştır.

Müstensih “defn” kelimesini “defin” şeklinde yazarak Türkçeleştirme yoluna gitmiş, (-duk –dük) isim-fiil eklerini yuvarlak olarak almıştır.

3a da, “beşibirden” kelimesi, “beşibirerden” şeklinde yazılmıştır.

Biz, hikâye metnimizi yazarken, cönkte gördüğümüz tüm bu yazım ve imlâ hatalarıyla mısra kaymalarına hiç dokunmayarak, metnin aslına sadık kalmaya gayret ettik. Ancak, hataen unutulmuş ve yazılmamış harfleri veya heceleri parantez içinde göstererek, o bölüme açıklık getirmeye çalıştık.

6. CÖNKÜN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ :

Hikâyemiz, yaşadığı rivayet olunan Âşık Garib'in hayatı ve şiirleri etrafında teşekkül etmiş bir aşk hikâyesidir. Nazım-nesir karışımı bir yapıya sahip olup, türkülü halk hikâyesi grubunda yer almaktadır.

Her halk hikâyesi gibi, hikâyemiz de belli kaidelere göre yazılmış ve anlatılmıştır. Hikâyemiz, âdet olduğu üzere, önce bir fasilla başlamıştır. Bu fasıl divanî tarzında olup, Arapça ve Farsça kelimelerin ağırlıkta olduğu ve asıl hikâye metnine göre biraz daha ağır bir dil özelliği gösteren 4 kıtalık bir nazımdır (1a). Daha sonra da, “Hikâyet, şâ‘iranı, râvîyânı ahyârdan ve nâkılân-ı âşârdan ve muhaddişân-ı rûzigârî râvîler şöyle rivâyet iderler ki...” şeklindeki klişe bir cümle ile devam etmektedir. (1b). Bundan sonra hikâyemiz, manzum ve mensur kısımların olduğu asıl hikâye kısmı ile sonuç kısmından oluşmaktadır.

Hikâyemizin mekân, çok geniş bir coğrafi alanı kapsamaktadır. Bu mekânlar, Tebriz, Tiflis, Halep, Erzurum ve Kars'tır. Bu aslî mekânların haricinde, “Hindi Yemen”, “Rum”, “Acem” ve “Bağdadı Mısır” gibi itibarî ve genel mekânların da isimleri zikredilmektedir.

Hikâyemiz, Türk kaynaklı bir halk hikâyesi olup, tamamıyla millî unsurları ihtiva etmektedir. Başta Türkiye (Doğu Anadolu) ve Azerbaycan olmak üzere, hemen hemen bütün Türk dünyasında bilinip, sevilerek anlatılmıştır.

Hacim itibarıyla, uzun halk hikâyesi grubunda yer almaktadır. Musannifi bakımından ise, musannifi belli olmayan halk hikâyelerindendir. Musannif : Bir hikâyenin türkülerini ilk

defa telif ve tanzim eden ve o türkülerle beraber, işlemek istediği mevzuyu kaynaştırarak anlatan ilk hikâyeci-âşıktır. Hikâyemizde bu işi yapan ilk hikâyeci-âşık bilinmemektedir. Ancak, varyantlarının incelenmesinden bir çok müelliflerinin olduğunu anlıyoruz. Çünkü, halk hikâyelerinin her anlatılışında, yeni bir telif hadisesi vuku bulmaktadır. Her anlatıcı, şüirler hariç, hikâye bünyesine kendiliğinden çeşitli unsurları katarak değişik versiyonların meydana gelmesini sağlamışlardır. Bu versiyonlardan biri olan hikâyemizin müellifi, Âşık İsmail isminde bir hikâyeci-âşıktır. Hikâyemizdeki anlatım ve dil özelliklerinden, Âşık İsmail'in doğu şiveli bir âşık olduğu anlaşılmaktadır.

Hikâyemizde, asıl kahramanların haricinde, Âşık Garib'in babası, annesi, kız kardeşi, kardaşlığı (Biraderi), teyzesi, hizmetkârları ; Şah Senem'in, babası, annesi, hizmetkârları, kapıcısı, cariyesi, amcasının oğlu gibi yakın çevreleri ; Hacılar, hocalar, bezirgânlar, kahveciler, delikanlı babayiğitler, kazancı, terzi, iç ağası, şairler, Keloğlan, mahalle çocukları, hamallar gibi yardımcı tipler ; Halep Paşası gibi idareciler ; Bekrîler, Keloğlan (olumsuz tip), kocakarı (Büyücü) gibi ara bozucu ve kötü tipler ; Hızır gibi olağanüstü kişiler ; At, eşek, bülbül gibi insan olmayan canlı varlıklar mevcuttur.

Hikâye kahramanları olan Âşık Garip ve Şah Senem, birbirlerine, (rüyada bâde içerek) âşık olurlar. Bu olay hikâyemizde şöyle gerçekleşir : Âşık Garip, babasından kalan malı ve mülkü, bekrîlerle beraber meyhanelerde eğlenerek, yiyip bitirdikten sonra, geçinmek için türlü mesleklere girer. Ancak, hiç birisinde muvaffak olamaz. Son olarak saz şairlerine çırak olur. 6 ay yanlarında kalır ama yine de saz çalmayı ve şüir söylemeyi beceremez. Bunun üzerine eve gelir ve yatsı namazını kıldıktan sonra, 2 rekat hacet namazı kılar ve duasında Allah'a, ya kendisine âşıklık vermesini veya kendindeki emanetini (canını) almasını ister ve ağlayarak uykuya dalar. Uykusu arasında kulağına, "Aç gözünü! Dünyada ne görüp ne seyran itsen gerek." diye bir nida gelir. Bunun üzerine gözünü açar ve karşısında nurani bir ihtiyar görür. İhtiyar, bir elinde tas, bir elinde bir nevcivan olduğu halde Garib'e, "İç oğlum bu nevcivanın elinden bir tolu camı. Mevlâ sizi birbirinize kısmet eyledi. Bir zaman kurbetlik çeküb, sonra murat alursunuz ve hem bu taşı yarın koyununda bulursun. Bir zaman çal. Şazin üstüne şaz, sözün üstüne söz gelmesin." der. Âşık Garip'te, "Baba gerçek amma, bu civan kimdür ve kimin kızıdır?" der. İhtiyar,

“Tiflîz’de Hoca Sinan’ın kızı Şah Senem dirler.” dedikten sonra, oğlan kızın elinden dolu tası alıp içer (9b). Aynı anda Tiflîs’te, Şah Senem’de sarayın üst katında uyurken, onun da kulağına, “Kızım aç gözünü!” diye bir nida gelir. Senem gözünü açınca, bir elinde dolu tas, bir elinde bir nevcivan olduğu halde bir ihtiyar görür. İhtiyar, “Kızım iç bu toluşu bu nevcivanın elinden. Cenab-ı Mevlâ sizi birbirinize kısmet eyledi. Bir zaman çal, çağır.” der. Kız, “Gerçek baba içdim amma, bu civan nerelidür ve kimin oğludur? vâdi nedür?” der. İhtiyar, “Kızım, bunâ Tevrüz’de, Hoca Maşşud’ın oğlu, Maşşud dirler. Bir araya gelince, ismi ‘Âşık Karib olsa gerektir.” der ve kız da oğlanın elinden doluyu içer...(58a).

Koroğlu hikâyesinde bulunan, Celâlî isyanları ; Emrah ile Selvi Han Hikâyesindeki, Şah Abbas’ın Van Kalesini kuşatması hadisesi ; Yaralı Mahmud hikâyesindeki, Sultan Mahmud’un Gence’ye seferi... gibi, hikâyenin teşekkül devirlerindeki tarihi olaylar, bizim cönkümüz muhteviyatında bulunmamaktadır. Bir başka ifadeyle, hikâyemizin teşekkül ettiği devir olan 16. asrın tarihî hadiseleri, hikâyemizde yoktur.

Halk hikâyelerinin büyük bir ekseriyetinde var olan, kahramanların yaptıkları dualar veya bedduaların mutlaka gerçekleşmesi hususiyeti, hikâyemizde de görülmektedir. Keloğlan, Şah Senem’i Şah Veled’e almak için Âşık Garib’in öldüğü haberini uydurur. Şah Senem’de Keloğlan’a, “Gel Keloğlan, toğrı söyle. Eger toğrı söylersen, Allah seni a’lâ eylesin. Eger toğrı söylemezsen, kör olasın ve hem tatlu canından ol. Şimdi sazı alurum da bir kaç beyyit türki söylerim, sonra geberürsin.” der. Keloğlan yine, “Garib öldi.” der. Bunun üzerine Şah Senem, sazı eline alıp, Âşık Garib’in anasıyla söyleşirler. Söyleşmeleri bitir bitmez Keloğlan sokakta yıkılıp geberir. Keloğlanı bir dereye atarlar ve tamam on gün köpeklere ziyafet olur (38b-39a).

Halk hikâyelerinin muhteva özelliklerinden birisi olan, kahramanın bazen insan dışındaki varlıklarla konuşması hadisesi, bizim hikâyemizde de vardır. Mesela, Âşık Garip gurbetten dönüp, Tiflîs’e geldiğinde, yüksek bir tepe üzerinde dinlenirken, bir bülbülün avazının kulağına gelmesiyle efkârlanıp, bülbül ile konuşması (50a) ve yedi yıl gurbetten sonra evine gelince, sazıyla konuşması (52b) gibi.

Hikâyelerde, kahramanların başından geçen pek çok hadisede olağanüstülüklerin bulunması özelliğini biz de hikâyemizde, Hızır'ın Âşık Garib'e yardım etmesi şeklinde görüyoruz. Âşık Garip, gurbetten Senem'in olduğu Tiflis şehrine dönerken, kendi atı çatlayıp ölür ve çaresiz kalır. Bunun üzerine, Hızır, atı üzerinde, elinde kargı ve mızrak olan bir ulu ihtiyar şeklinde kendisine görünür. Âşık Garip, ilk önce ihtiyarın Hızır olduğunu bilmez. İhtiyarın söylemesiyle, besmele çekerek sağ elini Ona verir ve gözlerini yumup açmasıyla kısa sürede Erzurum'a, sonra Kars'a ve Tiflis'e gelir. Ayrılırken yine ihtiyarın emriyle, atının sağ ayağını kaldırıp nalından üç kere öper ve atın bastığı yerden toprak alır. Sonra ihtiyar kaybolunca Onun Hızır olduğunu anlar. Aldığı toprağı, ağlamaktan gözleri kör olan anasının gözlerine sürerek görmesini sağlar. (48a-49b-56b).

Bazı halk hikâyelerinde görülen atlı-göçebe hayatının özellikleri hikâyemizde görülmez. Hikâyemizde, tamamen yerleşik hayat söz konusudur.

Hikâyemizin son kısmında, hikâye anlatı geleneğinde olduğu gibi, dinleyiciler veya okuyucular için yapılan dua kısımları mevcuttur. Âşık Garip ile Şah Senem birbirine kavuştuktan sonra, "...Onlar irmiş muradına. Hâk Te'âlâ cümle Ümmeti Muhammed'i muradına nâil eyleye. Amin..." (57b) şeklinde dinleyenlere veya okuyanlara dua edilmiştir.

Netice olarak, genellikle, mevzuları, muhtevaları, nev'ileri, şahısları, kaynakları, şekil üslup ve motif yapıları, teşekkül tarzları, stil ve şiir yapıları, yayılma sahaları, diğer nev'ilerle münasebetleri, varyantları ve varyantların yapı mukayeseleri, epizotları... gibi konu başlıkları altında incelenen Türk Halk Hikâyeleri içine, değişik yönleriyle incelenmek ve araştırılmak üzere, yeni ve orijinal bir el yazması hikâye metnini daha kazandırmanın mutluluğunu, bu sahanın mensuplarıyla ve araştırmacılarla paylaşacağız.

II. BÖLÜM

1. HİKÂYE METNİ

Devletlū, ‘ināyetlū, ‘atıfetlū, re’fetlū, ibretlū, veliyyü’n-ni‘am, keşîrū’l-kerem, efendim, sultānum hazretleri.

Tā ezel bezm-i elestden ‘āşıkān hāl ehlîdir
Men ‘arefe söziyle hedmi ‘ārifān hāl ehlîdir
Zāhiren ‘abdāl meşreb görünür hemvāremiz
Bātınān Baħrî maħışı kũnc-i kãn hāl ehlîdir

Gîzlîdir öz yerū fahr-u dervîşānî kāmîlî
Çũnkî anlarda zuhūr îder muħakķak da velî
Gîzlîdir anlarda ciħandārî esrārî ‘alî
Mevc urār deryāyı ‘aşķ içre hemān hāl ehlîdir

Zāhidā dahli ta‘arruz eyleme sen anları
Zîrā dîdār-ı Hüdādır dā‘ima devrānları
Rāh-ı ‘aşķ içre ķatarlanmış anların giryānları
Ol haķıķat meydānna bāş koyān hāl ehlîdir

Heb harābātî yüzünden zem îderler ekserî
Zahirîne bāķma haller içeri bāķ gel berî
Meyliyā anlarda tekmîldir muħabbet haydarî
O ezel ‘ahdî vefāyā şadıķan hāl ehlîdir. (1a)

HİKÂYET-İ ‘AŞIK KARB

Hikāyet, şā‘irān-ı rāvîyān-ı ahyārdan ve naķılān-ı āşārdan ve muħaddişān-ı rūzigārî rāvîler şöyle rivāyet îderler ki, zamān-ı āvāyetde ‘acem ülkesinde Tevrîz şehrinde bir bezîrgān var idi. İsmine Hoca Maķşūd dirler idi. Kırķ bezîrgānî başı idi. Rūm’da,

‘Acem’de, Hindi Yemen’de, Bağdâdı Mısır’da ortakları var idi ve malının hesabını kendüsi dahi bilmezdi. Bu halde iken, Hâk Te‘âlâ ol âdeme bir evlâd ihsân eyledi. Oğlanın ismini Resûl koydular. İşte Oğlan üç, beş, on yaşına girdi. Bu halde iken, Hoca Makşûd günlerde bir gün hasta oldu. Bildi ki, ahîr mevîdir. Mahalleliyi çağırdı. Hacı, hocası, cümlesi geldi. İki kahve bir tütün, keyifler oldu büsbütünden sonra, Hoca Makşûd başını kaldurub, bunlara eyitdi : “Ey hocalar hoş geldiniz, şafâ geldiniz. Ben sizi niçün çağırdım bilürmisiniz didi. Bunlar da : “Hayır Hoca Makşûd, bilmek” didiler. Hoca Makşûd eyitdi : “Başın hocalar, ben bu deritten kalkacağımı Allah bilür. Ben öldükten sonra şu benim oğlum ve kızım var. Bu iki evlâdım evvel Allah, sonra size emanettir. Kaçan bir meclise varsa, üzerine düşmeyen sohbeti söyletmesiniz. Kerem ‘inâyet idüb, görüb gözedesiz. Bir kötü adam yanına koymayasınız. Hatırıma müdâvemet idesiniz. Hâk Te‘âlâ sizi iki cihânda sizi ‘aziz, a‘lâ eylesün.” didi. Bunlar da : “Hoca Makşûd, ol günü Hâk Te‘âlâ bize göstermesin. Tek sen iyü ol da, bizim önümüzde büyüklük eylesin. Öldükten sonra, biz anı kendi evlâdımızdan ziyâde gözediriz.” didiler. Hoca bunlardan bu cevabı işidincek, “Allah sizden râzı olsun hocalar” diyüb, oğlumı çağırub eyitdi : “İşte oğlum bin yük Haleb kumaşı. İşte bir deve dengi sehîm-i temessüki. Fülân hocada, şu kadar alacağım, fülân hocada, şu kadar vereceğim var. Oğlum, ben öldükten sonra benim kabrim üzerine ahşam şabah gelüb, üç ihlâş-ı şerîf, bir fâtiha-ı şerîf okuyub, rûhuma hediye idesin (1b) ve hem benim bîzar fikaram vardır. Geldükçe anları boş göndermeyesin benim oğlum. Eger benim vaşyyetleri tutarsan, eger yerine getirürsen, Allah-u Te‘âlâ seni iki cihânda a‘lâ eylesün.” didi. Oğlandır atasından bu cevabı işidüb, eyitdi : “Ey benim devletlû atam. O günü Allah baña göstermesin. Sen ölenden sonra, ben senin didüklerini ziyadesiyle yerine getirürüm.” didi. İşte kışşai ne dîzar idelüm, oturanlar kalkub gittikten sonra, işte arası bir kaç gün geçer geçmez, icâm-ı şamâkın nüş idüb, Hoca Makşûd zemât eyledi. “İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râci‘ün”. Oğlu, Tevrîz’in içinde ne kadar hacı, hoca var ise, çağırdı. Gelüb, Hoca Makşûd’ı bir güzelce yıkayub, defin eylediler. İşte bu kadar malı, emlâki, cümlesi oğlana kaldı. Oğlandır, elli bin kîse altun var. Şam alacası, Haleb kutması cümlesini bir iyüce yere koydı. İşte deve dengi sehîm-i temessükleri önüne koydı. Eyitdi : “ Ey ana! ben okumak bilmem. Nasıl idelüm?” didi. Anası eyitdi : “Hey oğlum! ne fikir idersin?” didi. Oğlan eyitdi : “Ey ana!

Bize bu kadar mal kaldı amma, ben bu temessükleri nasıl ideyim, okumak bilmem.” dedi. Anası eyitdi : “Oğlum, Tevrîz’îñ içinde bezirgânlar vardır. Da‘vat eyle, gelsünler. Babañ canı için ta‘âm yesünler. Du‘â olsun da, bakalım ondan sonra bir çâresini bulunur.” dedi. Oğlandır, kalkub, Tevrîz içinde ne kadar hacı, hoca var ise, da‘vat idüb, aħşam olub, cümlesi ta‘âm yenüb, du‘â, senâ olunduktan sonra, Hoca Maķşüd’îñ ehli başına ferâce alub, kapunñ önüne oturdu. Eyitdi : “Hocalar, hoş geldinñiz, şafâ geldinñiz.” dedi. Ondan sonra, deve dengi temessük-i sehmi, kapudan içeri viridi. Çünkü, hocalar bakub, “Nedir hemşire bu?” didiler. ‘Avrat eyitdi : “Hocalar, benim oğlana bu kadar mal kaldı, amma, oğlum okumak bilmez. Bu temessükleri var. Nasıl ideyim?” dedi. İşte hocalar temessükleri önlerine döküb, cümlesini bildiler. Eyitdiler : “Hemşire, bunların içinde olanın cümlesini bildük. Bezirgâna anı biz aluruz, kasavet (2a) çekme. Bizim birimiz okumak bilmezsek, birimiz bilürüz.” İşte bunlar gidecek oldılar. Bunların içinden bir ihtiyâr hoca eyitdi : “Hocalar, oturun bir söz söyleyim, eger münâsib görürseniz.” dedi. Onlar da : “Buyurun hoca, söyle.” didiler. Hoca eyitdi : “Gelin şu oğlanın ismini Reşûl’den kalduralım. Başka isim koyalım. Babasının ismini koyalım. Ne kadar ise, Hoca Maķşüd evvelden veliyyi ni‘metimizdür. Tevrîz’îñ içinde ismi bitüb gitmesin. Belki bir gün ola bu oğlan, babasının yerini tutar.” dedi. İşte oğlanın ismini Reşûl’den kaldurub, Hoca Maķşüd koydılar. Bunlar bu söze fâtiha diyüb, gittiler. Bir de oğlanın ismi Hoca kaldı. İşte oğlan aħşam şabah babasının üzerine varub, üç ihlâş, bir fâtiha okuyub, gider gelür. İşte kışşayı ne dîzar idelüm, sen kışşayı başka yüzden dinle. Meger, ol vakit Tevrîz’îñ içinde beş bekri var idi. birinin ismine Dîni Kırî Halîl, biri Ardı Yamalı Yusuf, birine Yola Şıgmaç Hasan, birine Kazanda Kaynamaz ‘Ömer, birine Seyrek Başan Mehmed dirlerdi. Bunlar bir yere gelüb, birisi eyitdi : “Ey arkadaşlar! nasıl idelüm? bir mirasyediye çatmalı.” dirken, içinden biri eyitdi : “Ey arkadaşlar! ben bir şeyi bulurum amma lâkin, ağlamak ile olur. Ağlayabilür misinñiz ?” dedi. Bunlar eyitdi : “Yoldaşım, eger para var ise, on gün on gece gözümüzün yaşı tükenmez.” didiler. Oradan kalkub, beşi birden Hoca Maķşüd’îñ mezarının başına oturdular. Bir de gördüler ki, Hoca Maķşüd bir ata binmiş, yanında iki dâne hizmetkârı var, çıktı. Şimdi bunlar : “İşte herif geliyor, ağlan bakalım.” didiler. İşte bunlar ol kadar gözlerini şıktılar bir damla yaşı çıkmadı. Bir de nasıl idelüm, ne şekil idelim dirken biri : “Şükür ağlayacağım galiba.” dedi. Birisi daħi

eyitdi : “Çok şıktım, ağlayamadım.” didi. Çünkü bunlar ağlayamayınca, birinin cebinde şoğan var idi. Gözüne sürdi, ağladı. Birisi eyitdi : “Arkadaş nasıl ittin ?” (2b) didi. “Şoğan sürdüm.” didi. “Hani şoğan ?” didi. “İşte şoğan.” diyüb, çıkarub ezdiler, gözlerine sürdüler. Başladı gözlerinden yaş akmaya. Şanki anası, babası kırk yıldan ölmüş gibi, beşi birerden ağlamaya başladılar. Ahı efgan ile ciḥanı taldurdılar. Hoca Maḫşūd bunları görüb, “Ey adamlar siz şöyle bir yana tırūn bakalım.” didi. Kendi varub üç ihlās, bir fātiḥa okuyub, babasının ruhuna hediye eyledi. Ondan, “Yoldaşlar, bu mezar benim pederimin mezarıdır, ya sizin neñizdür? Niçün ağlarsınız?” didi. Bunlar eyitdiler : “Efendim, Hoca Maḫşūd bizim dutar elimiz, görür gözümüz idi. Ol öldükten sonra, bize bu dünya haram olsun.” diyüb, gine ağlamağa başladılar. Şanki Hoca Maḫşūd bunların anası atası imiş. Bunları böyle görünce, oğlan eyitdi : “Var ise bunlar babamın baña vaşyyet etdüğü bunlar olmalı. Benim fiḫaralarım vardır didi idi. Ğaliba işte bunlar olmalı.” diyüb, eyitdi : “Yoldaşlar, babam öldüyse ben sağ olayım. Babam size ne virirdi ayda?” didi. Onlar eyitdi : “Begim, babañ bize ayda otuz ğuruş virirdi ve hem ba^czı kerre şafalı yerlere götürürdi.” didiler. Maḫşūd eyitdi : “Be canım bir şafalı yer bilür misiniz?” didi. Onlar eyitdiler : “Niçün bilmeyüz? İstersenñ seni de götürelim.” didiler. Maḫşūd eyitdi : “Ne mani^c. Öyle yer bulñ da, para harc etmek benden.” didi. Bunlar eyitdi : “Ah begim, Allah muradını virsin, bir gününüñ bñ eylesün.” diyüb, ḫātır yapılmış, du^cadan ağlayarak, biraz du^cā, şenā ittiler. Maḫşūd bunlara : “Kalkın bir iyüce şafalı yer bilürseniz gidelim.” didi. Bunlar eyitdiler : “Begim, bir kerre varsak otursak, bir dahî gitmesini canñ istemez.” didiler. Ondan bunlar Maḫşūd’ın önüne düşüb alub bir ḫaḫveye getürdiler. İşte ḫaḫve. Eyitdiler : “Begimize bizden birer ḫaḫve vir.” diyüb, ḫaḫveci bunlara birer ḫaḫve viridi. (3a) İçmede olsunlar, bunların biri eyitdi : “Var arkadaş, Gümüş Halkalı’da meyhaneciye selām eyle, bize bir şofra tönatsın amma lākin, şofrada ḫuş südi dahî bulunsun.” didi. Ondan birisi ḫalkub toğrı Gümüş Halkalı’ya, meyhaneciye geldi. “Tiz şundan bir şofra tönat amma üstünde ḫuş südi olmalı.” didi. meyhaneci : “Baş üstüne. Ğaliba gine mīrāşyedi bulmuşlar.” diyüb, muçolara söyledi. Bunlar bir ^cazım şofra tönattılar amma şofranın üstünde ḫuş südi bile teknil. ḫaḫveye gelüb, “Buyurunñ begim.” diyüb, Maḫşūd’ı alub, toğrı Gümüş Halkalı’ya dahil oldular. Maḫşūd’ın ise öyle şey gördüğü yok idi. işte biraz sarḫoşlar, kimi mani söyler, kimi türki söyler. Avazları

dünyayı tütmuş. Maşşūd bunları görüb, “Yoldaşlar, bu adamlar deli mi yoħsa? Bunlar ne çağırub, ne bağırub dururlar?” didi. Bunlar eyitdi : “Begim, sen onların içtigi şuyı gördün mi? Onları o şudur çağırub, bağırdan.” didiler. “Hiç öyle şı adamı nasıl çağırub, bağırdur?” didi. “Yok begim o senin anladuğun şı degil. Ana def-i gam şuyı dirler.” didiler. Böyle dirken, bunların biri : “Al begim, bu şudan içde bak. Sende onlar gibi, çağırub, bağırırısın.” diyüb, bir kadeh şarab virdi. Maşşūd alub, bir kadeh içince, boğazı kızdı. “Amman arkadaşlar şundan bir dahî virin. hakikat bir iyü şeye benzer.” didi. Bunlar didiler ki : “Begim, bizimle teklifsiz olub, konuşmak istersen, her gün böyle oluruz.” didiler. İşte kışşai ne dizar idelüm, al kadeh, vir kadeh dirken bunlar tamam ikindiye kadar eglendiler. Ol kadar sarhoş ettiler ki, dil ile ta rif olunmaz. Ondan sonra, “Begim, ahşamdur, şı sofranın harcı görelim de gidelim.” didiler. Ondan oğlandır meyhaneciye çağırub, “Ulan, kaç gurusluk harcin var?” didi. Meyhaneci : “Üç bin gurusluk harcım var.” didi. “Aç avucını.” diyüb, (3b) üç avuç altın virdi. “Olan harcımızı idare ider mi, itmez mi?” didi. Birde meyhaneci bakdı ki, on beş kise akçelik altın var. “Begim, az çok bereket virsin.” didi. Hemen “Biz dost aşıkıyuz, para aşıkı degilüz.” didi. Parayı alub, gitdi. Bunlarda meyhaneden çıkub giderken eyitdiler : “Begim, biz her gün bu kahvedeyüz, gel bizi bu kahvede bul.” didiler. Oğlanda : “Pek iyü.” diyüb, gitmede olsun, bunlar eyitdiler : “Uşak, bizim yememiz içmemiz güzel amma, oğlandan biraz para koparmanın kolayına bakalım. Yemek içmek ile olmaz.” Bunlar, “Nasıl idelim, nice ideceğiz, gider meyhaneciye diriz ki, eger günde yüz gurus harc görde, kuru kalanına bizi ortak idersen. Eger itmezsen, oğlanı gayrı meyhaneye götürürüz.” didiler. Böyle diyince meyhaneci, “Olmaz” dise, olmaz. Öylece, “Pek iyü.” didi. Bir iyüce iş büşürdiler. İşte bunlar kahveye gitmede olsun, gelelim oğlandır eve gelüb, yukarı odaya çıkarken, bunu anası görüb, halini eyitdi : “Bre oğlan, bu kıyafet nedir böyle?” diyince, oğlandır validesine eyitdi : “Bak bre kıyafetimin boğu mu var idi de.” diyince, validesi eyitdi : “Bre oğlan, o nasıl şohbetdir? Anladım ben seni. Sen yanlış yola gitmişsin.” diyince, oğlan : “Bre yok valide, ben yanlış yola gitmedim. Doğru yoldan asla çıkmadım. İşte eve geldim. Nereye yanlış yola gitmişim var. hey şaşkun, ben bu gün bir şafalı yere gitdim ki, sen gitsen hiç eve gelmezdin” didi. “İşte ben gine eve geldim.” deyüb, meşreb keyf ile şıza kaldı. Bir de ertesi gün kalğub bakdı ki, başı öyle pek yerine gelmemiş.

Hemen kîsenî birini daîhi cebine döküdü. Anası eyitdi : “Gel oğlan, ferağat kıl. Her zaman babañ sağ olub da bu paraları saña kazanmaz. Gel oğlum soñra pişman olursun.” didi. Oğlan eyitdi : “Bağ valide, bu babamdan kalan paralar elimden tükenmedükden soñra benim canım rahat olmaz” deyüb, işte kapudunı arđasına alub toğrı kağveye varub, “Arđadaşlar, buyurun gidelim.” didi. Onlar eyitdi : (4a) “Yoldaşım, bugün bizim işimiz var. gerçek sana gel didik amma, dün aklımıza geldi. Naşıl idelüm?” dirken içinden birisi eyitdi : “Gerçek işimiz var amma, bu yoldaşın hatırı kalmasın. Bugün gidelim de, olmazsa işimizi bir kaç günden soñra görelim.” diyüb, “Ne mani^c öyle olsun.” diyüb, oradan kalkub, gine meyhaneye gelüb, ağşama yüz ğuruş şofra harcı, kalanı meyhaneci ile yarı ittiler. İşte şofra harcı dirken, bîñ kîse akçelik altunı dört aya kadar şafasını çıkardılar. Günlerde bir gün işte oğlan cebini yokladı. Bağdı ki, dört para kalmamış. İşte Haleb kutnısı, Şam alacasını bedestana götürüp, işte bunları degerin degmez bahasıyla şatub, üç beş ay bunların şafasını ittiler. Gelelim sehîm-i temessüklere. “Fulan paşa, benim sende ne kadar alacağım var?” işte “Elli kîse akçe.” “Yigirmi beşini saña bağışladım, getir yigirmi beşini.” deyüb, alacağı olan adamları iyüce sağladı. Cümlesini aldı. İşte üç ay kadar bunın şafasını sürdürdüler. Onlar daîhi tükendi, kalmadı. Bir gün anasına eyitdi : “Bağ ana, bizim dört beş oda döşemesi var. ne lâzım? Anca bize bir döşeme yeter. Kalanı israf.” deyüb, bit pazarına götürüp haraç mezat şatub; işte “Bize bu dört bakır ne lâzım?” götürüb, çarşuda şatub, bunın daîhi üç ay kadar şafasını sürdürdüler. Günlerde bir gün bağdı ki, cebinde üç para kalmış, beş degil. Kendi kendiyeye eyitdi : “Ulan biz bu kadar malı yedük, içdük. Gine cebimde para üç. Aşlâ dört degil.” deyüb, bu fikri idüb, eyitdi : “Ben ol adamlara bir buçuk senedür bu kadar parayı harc eyledim.(4b) Elbette bugün bunlarda benim harcımı çekerler.” deyüb, kapudunı arđasına alub, toğrı kağveye gitmede olsun, işte bunlar oğlanı gördüler ki, oğlan yanlış geliyor. “Eger bu oğlanı bu gün götürüb, harcını çeksek, bir daîhi başımızdan ayrılmaz. Tađda kehlesi gibi boğazımıza düşmüş. Ayakdaşlar naşıl idelüm?” didiler. Bunlar eyitdi : “Yapacak. Şimdi biz bu oğlan ile giderüz, bir altunluk harc görürüz. Eger para virebilürse, biz anı alur yudaruz. Eger yok ise meyhaneciye tenbeh ideriz ki, bu oğlana bir şıkı vir ki, bizim de yağamızdan düşsün.” didiler. Bir de oğlan gelüb, “Buyurun arđadaşlar gidelim.” didi. “Pek iyü” deyüb, kalkub, meyhaneye varub, meyhaneciye tenbeh ittiler. “Oğlan işte şöyle, böyle...” deyüb,

meyhaneci ile bir bir iyuce işler bişürdiler. Ondan şofra kıurub oturdular. Al kıadeh, vir kıadeh, ikindiye kıadar eglendiler. İşte içinden biri oğlana eyitdi : “Begim, ağşamdur. Şofranın ģarcını vir de gidelim.” didiler. İşte Makşud keseye el viridi. Eyitdi : “Arkıadaşlar, bu ģun benim pek kııtlığım var. Bu ģun biriniz verinde, yarına kıalınca Mevlā kerimdür.” didi. Biri birine eyitdiler : “Gördünüz mü arkıadaşlar, ben size bu oğlanda bir para kıoymadık dimedim mi?” deyüb, biri dağı eyitdi : “Begim, ģerçek biz saña söylemeye utanuruz amma, bizi orda burda söylerler imiş.” Oğlan eyitdi : “Kim söyler?” didi. “Yoldaşım, bizar adamlar var. Şöyle oğlan. Babayigitler, yanında bir çocuğun arkıasına düşmüş ģezer. “Bu ne olmalı?” dirler imiş. Bağ begim, böyle olmalı değil idi amma lākin, üç-beş ģünde bir kerre ģine ģelür kıonuşuruz. Şakın ģücenme.” İşte bunlar böyle dirken, biri, “Hele çubuğ bari (5a) doldurayım.” didi. Bir de çubuğu tıoldurub, “Be hey arkıadaş, şu (tü)tüncüye her zaman söylerim ki, şu tütünü keskin vir dirim. O baña her zaman inadına yavaş virir. Varayım şu tütünü değişeyim.” deyüb, meyhaneciye bir altun virüb, ģitdi. Meyhaneciye eyitdi : “Bağ bu oğlanda biz kıaşmacak dırnağ kıoymadık. Eğer bu oğlanın ģarcını almasın, seninde bizim ģibi, başından eksik olmaz. Biz işte birer birer şavuşalım. Çağır, şu oğlana bir şıkı vir ki, bir dağı senin de, bizim de yakamızdan düşün.” deyüb, altun bırakub, ģitdi. Biri dağı şofra başında otururken eyitdi : “Bir parça et loğması olsa, kıarnımızı bari doyruralım.” deyu, “Varayım kıaşabdan bir kıaç kııyye et alayım.” deyüb, bu da bir altun virüb, ģitdi. Biri dağı, “Bre canım, bir mezemiz bile yok. Varayım bir kıaç kııyye incir üzüm alayım.” deyüb, bir altun bırakub, ģitdi. Biri dağı eyitdi : “Uşak, deminden beri bir ģezineceđim var ki, laf ile şalvara işeyeyazdık. Varayım bir ģezineyim.” deyüb, ģitdi. Biri dağı, “Be canım, ģidenler ģelmez. Bunlara ne oldu? Şakın kıolluk çevirmesin. Kıapuya ģötürmesin.” deyüb, ol dağı ģitdi. İşte bunlar birer birer çığdı. Şofra başında oğlan yalınuz kıaldı. Bir de meyhaneci ģelüb, eyitdi : “Be hey deli! Kıayrı ne oturursun? Ağşam oldu. Kıalk evine ģit. Bunun burası il evüdür. Şimdi baldırı çıplak ģelür de, saña tağılır, bir şey söyler, sonra bir fesadlık çıkar.” didi. Oğlan eyitdi : “Bağ bre! Ben burda yalınuz mıyım? Benim arkıadaşlarım var.” didi. Meyhaneci eyitdi : “Be hey şaşkıun! Onlar ģideli... Sen ģitsen şimdi, onların önüne ģeçerdin.” didi. Oğlan eyitdi : “Ya, çünkü öyledür. Bari bende ģideyim.” deyüb, kıapudunu arkıasına alub, “ģidem” dirken, (5b) birde meyhaneci eyitdi : “ģetür, ģarcını ģör de öyle ģit.”

didi. Oğlan eyitdi : “Bende bugün paranın kıtlığı var. Yarın vireyim.” didi. Meyhaneci eyitdi : “Ne mani. arkaından kapudı rehin bırak da, öyle git. Ben burda kaçkun değilim.” diyince, eyitdi oğlan : “Senin didiğün şey olmaz.” diyince, meyhaneci : “Olmak değil, öte bile geçer.” didi. Oradan, Oğlanın arkasından kapudını alub, kapudan tışarı attılar. Oğlan da ol zaman, “Ah!” idüb, eyitdi : “Eyvah! Ben anamın sözini dinlemedim. Şimdi bir adam olurum.” deyüb, ağlayarak toğrı eve geldi. Bir de anası oğlana : “Seni kim dövdi?” diyince, oğlan eyitdi : “Beni kimse dövmedi ana, ben beni dövdim.” diyince, anası eyitdi oğlana : “Sen deli misin? Hiç kendi kendini adam döger mi?” diyince, oğlan eyitdi : “Ana, ben kendimi döğüp de, şopa ile döğmedim.” Anası : “Ya şopa ile döğmedin de, pıçak ile mi dövdi?” didi. “Adam öyle değil.” “Ya nasıl?” diyince, “Ana, ben bugün meyhaneye vardım. İşte yedim, içdim, kalkub gidecek oldum. Bakdım ki, cebimde dört para var. Meyhaneci para istedi. Bende para yok, şabah vireyim didim. Meyhaneci, muçolara başıma çökdürüb, arkamdan kapudımı aldı.” didi. Anası : “Ya oğlan! Ben sana dimedim mi? Oğlum bu yollar çıkmaz, sonra pişman olursun, gel oğlum dimedim mi?” diyince, oğlan eyitdi : “Ana gel beni karnın doyunca kadar döğ.” didi. “Niçün dirsen, ben senin sözünü tutmadım. Şimdiye kadar bir adam olurum.” didi. Anası eyitdi : “Oğlan, meyhaneciye ne kadar borcun var?” didi. (6a) Oğlan eyitdi : “Bir altın borcum var.” didi. Anası eyitdi kız karındaşı Güllü Hanıma : “Kızım, getür şu boynundaki altının birini vir.” didi. Kız : “Ne yapacaksın?” didi. Anası eyitdi : “Kızım, karındaşın meyhaneye varmış meyhaneciye bir altın borç itmiş. Verecek parası yok imiş. Bir altının yerine kapudını bırakmış. Bir altın vir de, varsın kapudını alsın.” didi. Meger kızın boynunda beş on altın var idi. Kız eyitdi : “Bağ valide, benim babamdan bu kadar malı benim karındaşım yedi, içti. Bana kaç para virdi? Şimdi benim cehizlik boyunumda babamdan belgüzar.” didi. Bir de anası : “Hele kızım, karındaşın kapudını alalım da, işte şöyle, böyle...” didiler. Kızın boynundan bir altın kesüb, oğlana virdiler. Oğlandır, meyhaneciye vardı. Altını virüb, kapudını aldı. Toğrı eve geldi, oturdu. Ar ile : “Eyvah! Şimdi ben eşin-dostun yüzüne nasıl bakayım.” deyu, bu fikir deryasına daldı. Bir de validesi eyitdi : “Ey oğlum! Böyle fikir itmek ile olmaz. Sen bir käre bakmalısın yahud seni bir şanata vireyim.” didi. Oğlan eyitdi : “Valide, sen beni bir şanata virdin de, ben olmaz mı didim?” didi. Validesi eyitdi : “Yarın çarşuya gidelim de, hangi zanaatı istersen ana vireyim.” didi. çünkü,

şabah oldu. Anası arkasına alub, çarşuya çıktılar. Öteden beriden gezerken, bunların yolu kazancılara uğradı. Oğlan validesine eyitdi : “Ana, şu bir iyü şan^fata beñzer. Beri gel, beni şunā çırağ vir.” didi. Anası eyledi, gelüb, eyitdi : “Usta, şu benim oğlum çırağ alur mısın?” didi. Kazancı eyitdi : “Pek iyü.” deyüb, “ Aluram.” didi. işte oğlan ustanın elini öpdi. Anası : “Usta, oğlum evvel Allah, şonra sanā emanet. Eti senin, kemügi (6b) benim.” deyüb, gitdi. Bir de kazancı, oğlanı körügün arkasına geçirüb, “Çek şu körügi.” didi. Oğlandır, başladı körügi çekmeye Velākin, sekiz kalfa çeküç dögerler idi. Oğlandır, bunları görüb, eyitdi : “Ah! Bende şunlar gibi çeküci urabilür miyim?” dirken, meger kalfanın biri gezinmeye gitdi idi. Oğlandır, “işte ruşsat benimdir.” deyüb, heman çeküci eline alub, örsün başına durdu. Birde ustası bakdı ki, çeküci uracağ, heman ustası eyitdi : “Oğlan, onu öyle urmazlar. İşte böyle ururlar.” deyüb, oğlanın kulağı tozına elindeki çekücün şapını, “Ya Settar!” deyüb, bir urduysa, oğlandır, “Vay aman! Kulağımın biri burda kaldı.” deyüb, elinden çeküci naşıl atub, kaçdı ise, şoluğı toğrı evde aldı. Bir de anası oğlanı görünce, “Oğlan, niçün geldin?” didi. Oğlan eyitdi : “Ana bak, şu kulağım yerinde mi?” diyince, anası : “Kulağın yerinde olmazda, nerde olacak? Nereye gitmiş?” didi. Oğlan eyitdi : “Ana, o herifin yüzünün gülmesi, sen orada iken imiş. Sen gidin(ce), baña dayaç çaldı ki, ben de begendim.” didi. Anası “Niçün?” didi. Oğlan eyitdi : “Elime çekücü virdi. Onlar gibi ur deyüb, ben de başladım urmaya. Herif bakdı ki, ben onlardan iyü ururam. Ustam, sen onlardan iyü urursun deyüb, kulağım tozına bir kerre urdu. Gayrı ustaya gitmem.” didi. İşte kışşai dîzâr idelüm, anası oğlunu otuz iki san^fata virdi. Cümlesini gezdiler. Günlerde bir gün, bunların yolu bir terzi dükânına çıkageldi. Eyitdi : “İşte ana, beni şu şan^fata vir.” didi. “Bunun ne değnegi var, ne tayağı var.” didi. Anası : “Pek iyü” deyüb, terzi ustasına eyitdi : “Usta, evlādımı çırağ alur mısın?” didi. “Evlādımın bu şan^fata gözi var.” didi. Terzi : “Pek iyü (7a) olur valide. Yarın inşaallah o da benim gibi, dükân dezzah şahibi olur.” didi. Anasıdır : “Oğlum, ustanın elini öp.” didi. Anası eyitdi : “Usta, oğlum evvel Allah, şonra size emanetdür.” deyüb, gitdi. Bir de oğlanın eline terzi bir çuğa eskisi virdi. Bir igine virüb, Oğlan başladı şokup çıkarmaya. Bir de bir iç ağası geldi. Koltuğı altında bir boğça esbab. Zira, bayram yakın idi. Eyitdi : “Usta, şu esbabı bana bayrama yetiştirmeli.” didi. Terzi eyitdi : “Aman hey ağa! Bu nice esbab? Hepsi dir ki : Bayrama yetişecek ; Ben de yalnız bir adam ; Hangi birini dikeyim?” didi.

Her ne ise, iç ağası parayı ziyadece gösterdi. Terzi parayı ziyade görünce, “Gayrı çırağım ile beraber dikerim.” didi . Esbabı alub, rafa koydu. Bir o gitti, arkasından bir iç ağası daği geldi. “Usta, kalk senin ile gidelim. Bizim konağta efendinin kesilecek esbabı var.” didi. Terzi eyitdi : “Ben hangi birini keseyim?” didi. “Bağ ağa, dükanda bu kadar esbab, hepsi bunlar bayrama yetişecek” diyince, “Çu kadar ben bilmem. Sen git ağaya anlat. Her belâsın kesesin deyüb, terziyi alub, konağa götürdi. Oğlandır, “Bari ustamın eli degmiyor. Ustam gelmeden şu esbabı ben bari keseyim de, hazır olsun.” didi. “Heman bir dikmesi kalsın. Ona da Allah kerimdir.” didi. Bir de, esbabı indürüb, endazeyi eline alub, bir gümüş mağas ile öyle toğradı ki, kadayıf gibi tel tel olmuş. Bir kupa bal, bir kupa yağ ile bişürüb, yemesi kaldı. Bir de ustası geldi. Eyitdi : “Oğlan, şu kahveciye söyle bir kahve getürsün. Zira, pek yoruldum. İçeyim de bari şunların bir kolayına bakalım. Hanka birini (7b) keseceğim, şaşdım.” didi. Oğlandır : “Usta, ben esbabları hazır ittim. Heman bir dikmesi kaldı. Seni zahmetten kurtardım.” diyince, bir ustası, “Getür bakalım, nasıl ittın?” didi. Bir de oğlan bokçayı indürüb, ustanın önüne koydu. Ustası açtı baktı ki, kadayıf gibi tel tel olmuş. Bu herifin camı başına çıkdı. “Bre kâfir! Bu iş nedür?” deyüb, eline endazeyi alub, buña bir tayak çaldı, bir tayak çaldı ki, firyadı göklere ağdı. Bir komşular gelüb, oğlanı kurtardılar. Oğlandır, heman kurtulunca, bir kaçtı ki, arkasından bideve irmez. Toğrı gelüb, şolığı evde aldı. Anasıdır oğlanı görüb, “Oğlan, gine niye geldin?” didi. Oğlan eyitdi : “Ana, şu insanoğluna yaranılmaz.” didi. Anası : “Niçün?” didi. “Ana, ustam esbab kesmeden ‘acizlik getürüyor. Ben de, “Usta, sen otur ben keseyim.” didim. “Bir esbab kesdim. Bakdı ki, ondan iyü kesdim ; sen benden iyü kesmişsin deyü, beni bir iyüce dögdü. Ben de kaçdım. Baña öyle şan‘at lâzım degil.” didi. Anası eyitdi : “Aman oğul, sizin baña şan‘atımız lâzım degil.” didi. Anası eyitdi : “Ben dilenir, devşürür sizi beslerim.” didi. Bir de irtesi gün, bu oğlan, kapudını arkasına alub, Tevriž’in içinde gezmeye başladı. Bir gezerken, Tifliz kapusının ağzında, bir yanı çamlı kahveye yolu uğradı. Bakdı ki, yedi tane şâ‘ir şaz çalışıyorlar. Oğlan bunları görünce, “İşte şimdi buldum ben şan‘atı.” deyüb, içeri girdi. Bir de şâ‘irler faşılı tamam ittiler. Oğlan eyitdi : “Ey şâ‘irler! Ne olur, beni de yanınıza çırak alsanız da, ben de sizin gibi çalsam, çağırsam.” didi. Şâ‘irlerin bir ihtiyarı eyitdi : “Senin anandan, babandan, kimsen var mı?” didi. Oğlan eyitdi : “Beli usta. Bir validem var, bir kızkarındaşım var.” didi. İhtiyar eyitdi: (8a)

“Yarın anañı al da gel.” didi. “Ben seni yalnız başına alsam, olmaz.” didi. Oğlanda : “Pek iyü.” deyüb, kalkub, eve geldi. Validesine : “Ana, ben işte şimdi buldum şanˆatı.” didi. Anası, “Niçün?” didi. “Ana, ben şāˆirliğe çırağ olacağım.” didi. Anası : “Oğlan, ben seni otuz iki şanˆata çırağ virdim işlemedim de, şimdi şāˆir mi olacaksın? Götürmem.” didi. Oğlandır : “Eger beni götürmezsen, ben kendüm giderim.” Anası : “Yarın gidelim.” didi. İşte şabah oldu. İrtesi gün oldu. Anası, arkasına alub, gitdiler. Bir de kaħveye gelürken, şāˆirler bunları görüb : “Valide, işte kaħve.” didi. Oğlan bu ihtiyarı görünce, anasına, “İşte budır ustam.” didi. Keri gelüb, selām, ˆaleyküm selām. Ustalar : “Nedir valide?” didiler. Kari eyitdi : “Allah’ı seversen, benim oğlumı sen mi çırağ alacaksın?” didi. “Beli, hemşire ; dünki gün gelmiş, beni çırağ alur mısın deyüb durur. Ben de bir kimsen var mı deyu şordum. İşte sizi almış, gelmiş.” didi. Kari da : “Pek iyü.” deyüb, “Oğlum, öp ustanın elini.” deyüb, oğlan ustanın elini öpdü. Kari dur : “Usta, evvel Allah, sonra sana emanetdür oğlum.” deyüb, gitdi. İşte Mağsüd şāˆirlerin yanında tamam altı ay çırağ oldu. Bir gün, al şu şazi şuradan çal, şöyle it deyu, öğretmediler. Günlerde bir gün, ustası çağırub : “Oğlum, al kırk parayı da, var çarşudan un, bal, yağ al da, var evinize git ; ölüünüz cam için bişür bu gice.” didi. Oğlandır, parayı alub, gelüb, çarşudan helva harcını görüb, eve geldi. Gördü ki, ne bakarsın. Anası evin içini, tışını, silmiş süpürmüş. Kari konağın içinde, divanhanede şallanur, gezer. Oğlandır, anasını bu halde görüb, başladı ağlamaya. Anası eyitdi : “Oğlum, niçün ağlarsın?” Oğlan eyitdi (8b) : “Ana, babam öleli kaç sene oldu?” didi. Anası eyitdi : “Oğlum, beş sene oldu.” didi. Oğlan eyitdi : “Beş senedür esbab giydüğün yok idi.” Anası eyitdi : “Oğlum, gücendim mi?” Oğlan : “Ana, işte besbelli. Ya kocaya varacaksın, ya varmışsın. Bizi öksüz koyacaksın. Anın için ağlarım.” didi. Anası eyitdi : “Hayır oğlum, siz dururken, koca benim neme gerek. Bu gice, Berat Gicesidür, bilür misin hey oğlum!” didi. Oğlan : “Bilmem.” didi. Anası : “Oğlum, bu gice büyük gicedir. Duˆā, niyaz ideceğim. Hağ Teˆālā gine evvelki gibi muradımıza ir görsün, yahut bu zügürtlüğü alsın.” diyince, oğlan ağlamağı bıraktı. “Valide, ben bilmedim.” didi. İşte bunlar helvayı yapub, komşulara tağittılar. Ahşam namazın kıldılar. Meger mahalle çocukları, ol gice helva şöbeti yapmışlar. Mağsüd’in eve geldiğini haber almışlar. İçlerinde bir Keloğlan var idi. Gündüzden bir şaz bulub, şaklamış idi. Mağsüd’a bir uşak gönderdiler. “Gelsin, bu gice şunā şaz çalduralım.” didiler. Hep müşavere itmişler. Bir

çocuk gelüb, eyitdi : “Yoldaşım Maḫşūd, mahalle çocukları helva şöḫbeti ittiler. Saḅa gelsün deyu selām ittiler. Bu gice konuşalım diyorlar. Buyuruḅ gidelim.” deyüb, oğlandır ḫapudını arḫasına aldı, beraber geldiler. Helva evine geldiler. Selām, ‘Aleyküm Selām deyüb, “Yoldaşım, buyuruḅ.” deyüb, bir köşeye oturdılar. İşte bir ḫahve bir tütün, keyifler olsun büsbütün. Şoḅra bunlar birbirine didiler : “ Gelḅ, helva bişince (ye) ḫadar, eglence bir şey oynayalım.” didiler. Kimi didi : “ ‘Aşık atalım.”, kimi didi : “Yüzük oynyalım.”, kimi : “Ne lāzım, o bir ḫavḫalı oyundur.” Bu Keloḫlan didi : “Cümleḅ maḫrifetiyle, benim bir maḫaretim vardur.” didi. “Aman Keloḫlan, getir.” didiler. “Getürsem belki şaz (9a) bilürseḅiz”, “Yok bilmeyüz, getir.” didiler. Bir de Keloḫlan, şazı ḫıkardı. Bir iki ḫalub, yanındakine virdi. Şimdi bu şazı Maḫşūd’a virdiler. Maḫşūd eyitdi : “Yoldaşım, ben şaz ḫalmaḫ bilmem.” didi. Bunlar biraz güldiler. Maḫşūd bunlarıḅ güldiḫini görüncē, “Yoldaşlar, ne güldüḅüz?” didi. bu oḫlan didi ki : “Senḅ utanub, arlanmaḅ yok mu? Altı aydur şāḫirleriḅ yanında eglenürsin, gine bilmem dirsın.” Oḫlan : “Be canım, öḫretmediler, ne yapayım.” didi amma, oḫlanḅ başından bir ḫaynar şu dökülüb, tırnaḫından ḫıkdı. Hemen ḫapudını arḫasına alub, ḫapudan dışarı ḫıkdı. Andan şoḅra eve geldi. Baḫdı ki, validesi yatmış. Eyitdi : “Oḫlum, işte seccade. Namazıḅ ḫıl da, öyle yat.” didi. Oḫlandır, namazını ḫıldıkdan şoḅra, iki rekḫat hacet namazı ḫıldı. Eyitdi : “İlāhi! Seyyid-i Mevlā! Ya baḅa ‘aşıklık vir, ya bendeki emanetiḅ al.” deyüb, aḫlyarak uyuya ḫaldı. İşte uyḫusu arasında, ḫulaḫına bir nida geldi : “Aḫ göziḅ! Dünyada ne görüb, ne seyran itseḅ gerek.” didiler. Oḫlan göziḅ aḫub, baḫdı ki, ḫarşusunda bir ser nurani bir iḫtiyar. Bir elinde taş, bir elinde bir nevcivan. “İḫ oḫlum bu nevcivanḅ elinden bir ḫolu camı. Mevlā sizi birbiriniḅize ḫismet eyledi. Bir zaman ḫurbetlik ḫeküb, şoḅra murat alursiḅiz ve hem bu taş yarın ḫoynuḅda bulursun. Bir zaman ḫal ; şaziḅ üstüne şaz, sözüḅ üstüne söz gelmesin.” didi. Oḫlan eyitdi : “Baba, gerḫek amma, bu civan kimdür ve kimḅ ḫızıdır?” didi. İḫtiyar eyitdi : “Tifliz’de ḫoca Sinan’ḅ ḫızı, Şah Senem dirler.” didi. Bir de oḫlan, ḫızıḅ elinden ḫolu taş alub, içdi. Öyle tursun, biz gelelim (9b) Tifliz’de Şah Senem şarayḅ üs ḫatında yataḫı yapmış, o yumuşak panbuk şiltelerin içinde, şafā ile uyurken, ḫulaḫına bir nidā geldi ki : “ḫızım, aḫ göziḅ!” deyüb, ḫız göziḅni açdı ; baḫdı ki, ḫarşusunda bir iḫtiyar. Bir elinde ḫolu taş, bir elinde bir nevcivan. Didi : “ḫızım, iç bu ḫoluyı bu nevcivanḅ elinden. Cenab-ı Mevlā, sizi birbiriniḅize ḫismet eyledi. Bir zaman ḫal,

çağır.” didi. Kız eyitdi : “Gerçek, baba içdim amma, bu civan nerelidür ve kimin oğludur? Vâdi nedür?” diyince, ihtiyar eyitdi : “Kızım, buña, Tevrüz’de Hoca Mağşüd’in oğlu Mağşüd dirler. Bir araya gelince, ismi ‘Aşık Karib olsa gerekdir.” didi. Kızda, oğlanın elinden alub, toluyı içdi. İşte şabah oldı. Oğlandır kalkub, bağı ki, koynunda bir altun taş var. Oğlan eyitdi : “Ana, giç kalmışım. Belki ustam baña darılır. Varayım gideyim.” deyüb, oğlan gitmede olsun, işte helva şöbetinde olan çocuklar, Keloğlan’ı aldılar ele, girdiler yola. “Sen sebep oldun, şu yigidin hatırımı yıkdın. Her zaman böyle bir yavuzluk çıkarursun.” didiler. Bunlar kahveye gelmişler. “Şu yigidin hatırımı alalım.” deyüb, kahveye gitdiler. Bir de, Mağşüd kahveye varub, bağı ki, ustalar faşıl iderler imiş. İşte faşılı tamam ittiler. Bir de oğlanın yanı başında bir ihtiyar var idi. Oğlan eyitdi : “Baba, ustalarına söyle de, şu şazin birini baña virsünler de, bir pa(r)ça da ben çalayım.” dirken, ustası işitdi. Eyitdi : “Bizim çırak ne söyler?” didi. İhtiyar eyitdi : “Ustam şu şazin birini baña virsün de, bir parça da ben çalsam, çağırsam. dirdi.” Ustası eyitdi : “Ya (o)ğlan, sen saz çalmak bilür misin?” didi. Oğlan : (58a) “Usta, sizin öğretdigiz ne ise, onı çalarım.” didi. “Ya, biz saña bir şeyi öğretdük.” didi. Ol zaman yanında olan ihtiyarlar, yāranlar : “Şu şazi vir, gönünü kırma çocuğun ; bilür-bilmez, çalsın.” didiler. İşte ustası : “Al oğlum çal amma, eger bir telini kırarsan, ben de senin başını kırarım.” didi. Bir de oğlan şazi eline alub, bir iyüce düzen virüb, bir de başladı. Aşağı per(de)den çalmağa başladı. İşte ol zaman, ustalarının parmağı boğazına geçdi. Şimdi ustası eyitdi : “Oğlum, ben seni anladım. Bu gice alacak yerden muradını almışsın. Bakalım bir kaç türki söyle.” diyince, oğlandır tekrar şazi kucağına çeküb, aldı eline. Ol arada ne söylemiş? Aldı Karib. Yāran-ı safā, Bekri Muştafa. Aldı Karib :

Bir Berat Gicesi dilek diledim
Şükür muradımı virdi Hâk benim
Bir dilek diledim Hâkka beradı
Şimdi okur dilim zikrullah benim

Dirilüb de bir araya geldiler
Erenler virdügi sırrı bildiler

Altun taşdan ab-u hayat virdiler
Uğrına geldi secdegāh benim

Bu gice sordum erenler deminden
Baña içirdiler kırklar camından
Kurtulmadım aşla dünya ğamından
İşim gücüm oldı fikrullah benim

Erenler maqşūda yeter didiler
Anlarda birbirin tuta didiler
Tifliz’li Senem’i bana virdiler
Dosdum düşmanım toğrı rāh benim (58b)

.....
Nene seniñle idelim şöḫbeti sözi
Dilerim du‘ādan unutma bizi
Tifliz’de görmüşüm bir elā gözi
Nene ben Tifliz’e varmalı oldum

Bu sevdalar düşdi benim serime
Kimse raḫm eylemez ah-ı zarıma
Ben Maqşūd’ım gider oldum yārime
Nene ben Tifliz’e varmalı oldum.

Bir de böyle söyledi oğlan. Anası : “Ah oğlum!” deyüb, belinden kucaqladı. “Ah oğlum, seniñ şazın da güzel, sözün de güzel. Kimiñ kaḫvesine varsañ, dınlemezler mi? Gel ferāğat eyle. Tifliz’de ne var? Gitme. Eger inad ider gidersen, bizim başımızı kes de, nereye gidersen, git.” didi. Oğlan eyitdi : “Ustalarım gideyorlar. Bende gitsem gerek. Eger siz giderseniz, sizi de götürüyüm.” didi. Validesi : “Yok oğlum, biz gitmeyüz.” didi. Oğlan baqdı ki, anası ka’il degil, kalkdı, Tifliz hanına vardı. Baqdı ki, bir bezirgān var,

gidecek. Selām virdi. Bezirgān da : “‘Āleyküm selām oğlum.” didi. Oğlandır : “Hoca bezirgān, nereye gideceksin?” didi. Bezirgān eyitdi : “Oğlum, Tiflîz’e gideceğim.” didi. Oğlan eyitdi : “Baba, beni de götürürsün?” didi. Hoca eyitdi : “Oğlum, bir kimsen̄ yok mı senin̄?” didi. “Hayır, kimsem yokdur, öksüzim.” didi. “İyi oğlum, kimsen̄ yok ise, yarın şabah namazı Tiflîz kapusunda beni bekle.” didi. Oğlandır, çıkub, gitdi. Meger, teyzesi o handa alış-viriş iderdi. Oğlanı bezirgān ile şöbet iderken gördi. Hemen segirdüb, oğlanın anasına vardı. Eyitdi : “Kız bacım, ne durursun. Oğlun̄ Tiflîz’e gidecek.” didi. “Kız ne bildin̄?” didi. “Handa alış viriş iderdim, bir bezirgān ile müşāvere iderken gördüm.” (10a) didi. “Bu gice eve gelmez.” didi. Anası eyitdi : “Kız, kalk bakalım ; şunu getürelim.” deyüb, kızkarındaşı ile yola hazır oldular. İşte şabah oldu. Bezirgān kervanı çıkub, yola revan oldu. Oğlan ile buluştular. İki de giderken, anası karşı gelüb, bakdı ki, oğlu bezirgān ile gideyor ; anası şazı eline aldı ; bakalım bezirgāna ne dimiş? Aldı Zöhre Hanım:

Uğurun̄ hayr olsun bezirgān başı
Nereye götürürsün oğlumu benim
Akar durmaz da’im çeşmin̄ yaşı
Nereye götürürsün oğlumu benim

Aldı Karib :

Elveda’ eyledim valide seni
Ana ben Tiflîz’e varmalı oldum
İçdim aşkın şarabımı kanmadım
Ana ben Tiflîz’e varmalı oldum

Aldı Hanım :

Giceler şubha dek şem’a yandurdum
Derin uykularda südüm emdirdim

Oğlum sevdasına yönüm döndürdüm

Nereye götürürsün oğlumu benim

Aldı Karib :

Benim bir ustam var ustalar başı

Akıtma sen gözünden kanlı yaş

Nene Mağşüd şimdi kırklar yoldaşı

Nene ben Tifliz'e varmalı oldum

Bir de anası bakdı ki, oğlan gidecek. Anası eyitdi : "Oğlum, çünkü sen gidersen, biz de giderüz." didi. Oğlan eyitdi : "Bağ valide, giderseniz, konağı şatalım." didi. Heman geldiler, konağlarını tellâla virüb, haraç-mezat şattılar. Parasını alub, koyununa koydular. Bir de bir merkeb alub, anasını, bacısını, toğrı Bağlarbaşı'na vardılar. Bakdı ki, kimse yokdur ; eyitdi : "Siz bunda (10b) turun. Ben varayım, ustalarımın haber vireyim." deyüb, bir de kağveye geldi. Bakdı ki, ustaları faşıl ideyor. Oğlandır : "Ustalar, işte ben validem ile Bağlarbaşı'na geldim. Buyurun gidelim." didi. Ustası : "Pek iyü oğlum, gidelim." diyince, öbür şâ'irler, "Biz gitmeyüz." didiler. Usta başı eyitdi : "Arkağlar, benim hatırım için, bir gün olsun gidelim de, sonra girü dönin." deyüb, kağvede olan ağbablara, "Allahışmarladık." deyüb, çıktılar. Bağlarbaşı'na geldiler ki, Mağşüd'ın anası, bacısı, Bağlarbaşı'nda beklerler. Yanlarında bir merkeb bağlı. Mağşüd'a eyitdiler : "Bu merkeb nedir?" diyince, Mağşüd eyitdi : "Usta, kasavet kervanı." diyince, ustası eyitdi : "Oğlum, pek iyü itmişsin. Yüklerimizi yüklerüz." deyüb, yola girdiler. İşte bunlar biraz gider gitmez, hava bozuldu. İşte ikindiye kadar qar gelüb, diz kağına çıktı. Bunlar da bir köye vardılar ki, köyde bir anka bezirgân konmuş. Yatacak yer yok idi. Ustası köyü ol kadar dolaşdı ki, ağışam namazı oldu. Bir yer bulamadı. Mağşüd eyitdi : "Usta, sen dur, birazda ben gezeyim." deyüb, şazı koğtuğuna alub, gitdi. Bir de büyük konağ görüb, kağusundan içeri girdi ki, bir bezirgânbaşı sedirde oturur. Bir de Mağşüd, selâm, "Âleyküm selâm oğlum." didi. "Oğlum nedir?" diyince, oğlan eyitdi : "Hoca, Tañrı misafiri sever misin?" didi. Hoca eyitdi : "Oğlum, sen kimsin ve nereye gidersin?"

diyince, ođlan eyitdi : “Hoca, bana Tevrüz’de, Hoca Maķşūd’ın ođlu Maķşūd dirler.”
diyince, bezirgānbaşı eyitdi : “Ođlum, ben Hoca Maķşūd’ın ırağıyım. Gel otur.” diyince,
oğlan eyitdi : “Hoca, benim arkadaşım var.” didi. İşte ol, ustaları ağırub, bir yere ķonak
virdiler. Anasını, bacısını, haremeye gōturdüler. İşte ol gice yatub, şabağ oldu. Bezirgān
Maķşūd’ı bir ata bindürüb, (11a) anasını, bacısını, birer hayvanın üstüne atub, yola
girdiler. Bir de ustalar bađdı ki, Maķşūd bir ata binmiř gelür. Ustası ođlana, “Bu nedür?”
diyince, oğlan eyitdi : “Usta, şormanın vağtı degil, hele gidelim.” deyüb, işte bunlar bir
kühi dağın başına ıķdılar ki, ķar yağar ; duman, fırtına ! ırağlar eyitdi : “Usta, bize
bu bahane yetüşür, gel dönelim.” deyüb, bir am ağacının dibine oturdılar. Bir de oğlan
gelüb, “Usta, niün eglendiñiz? alkın gidelim.” diyince, ustası “Oğlum, uşağlar girüye
gidecekler. Sen de döner misin?” diyince, oğlan eyitdi : “Ben anladım sizi lākin, ben
dönmem ; amma eglenin size bir aç hane türki söyleyim de, varın, Allah selāmet virsin.”
deyüb, şazı eline aldı. Bağalım ne dimiş :

Gider oldum hazırlığım görüldi
ok olsun aşı etmegi dünyanın
Bize ķismet ķurbet ilde virildi
İster yazı olsun ķıřı dünyanın

Yeter gidelim şimdi ğayrısı gelsin
Kimisi ağlasın kimisi gülsün
Biz vaz geldik doğru gidin seyrin olsun
Gözi sürmelenmiş ķařı dünyanın

Zordur şu felegin yayı yasılmaz
‘Aşkın payalı ķaynar eksilmez
ok şükür muradına nice ķismet kesilmez
Bulunmaz ucu ortası dünyanın

Maķşūd ider dünya milki fanidir
Nice begleri abdal idüb yürüdür

Kimse bilmez ne zamandan beridür

Bilmezem zarmı başı dünyanın (11b)

İşte böyle söyleyince, ustası : “Eyvah! Oğlana izin viremedim. Gel saña destur vireyim.” deyüb, oğlanı çağırub, ustaların içinde destur viridi. İşte ustalara oğlan, “Allahı şmarladık” deyüb, gitdi. Ustalar da kalkub, Tevriiz’e gelmede olsun, işte oğlan, bezirgân ile beraber, günlerde bir gün, Tiflizi şehrine yakın gelüb, bunlar kenara inüb, bezirgân eyitdi : “Oğlum, işte Tiflizi. Gayrı siz gidin. Benim varacağım, han köşesidür. İlin dili bilmezler, her biri bir yana çekerler. İşte senin şairlik var imiş. Nereye varsan, misafir iderler.” deyüb, bezirgân ayrılıb, bir yana gitdi. Bunlarda ol aradan kalkub, Tiflizi’ne içine girdiler. İşte ahsam oldi. İşte bunlar bir cami’e geldiler. Oğlan eyitdi : “Valide, şimdi bu caminin cema’atı gelüb, bizi misafir iderler.” didi. İşte ahsam oldi, okundı ezan. Hiç kimse gelmedi. İşte kar bir yanından yağar. Anası eyitdi : “Oğlum, eger biz bu gece bunda kalırsak, ölürüz.” didi. Oğlan eyitdi : “Ana, siz bunda oturun, varayım ben bir yatacak yer bulayım.” deyüb, anasını, bacısını, onda bırakub, gezerek bir konak kapusuna gelüb, bakdı ki, bir bezirgân konagin kapusunda, elinde çubuk, oturur. Oğlan selâm viridi. Bezirgân, “Aleyküm Selâm.” deyüb, oğlandır : “Aman hoca, bir garibim. Bu gece bizi misafir al.” didi. Bezirgân hiç kulak virmedi. Niçün dirsen, bazı çapkunlardan şandı. Oğlandır üç def’a söyledi. Bezirgân hiç tınmadı. Oğlandır : “Bu bezirgâna dil ile anladamadık ; bari tel ile anladayım (12a) deyüb, şazımı koltığı altından çıkarub, konagin önünde, karin içinde oturub, bakalım bezirgâna söylemiş, bezirgân dinlemiş? Aldı Karib :

Başına döndüğüm gül yüzlü hoca

Aman Hoca nenem camide kaldı

Karanlık geceler kande gideyim

Aman Hoca nenem camide kaldı

Cami havlusunda karib kalanlar

Dünyadan ahrete günah idenler

Bana imdad idin halden bilenler

Canım Hoca nenem camide kaldı

Bunca devlet geldi eyledim zarar
Ne gicem gice(dür) gündü(züm) firar
Nenem kızkardaşım bile beraber
Canım Hoca nenem camide kaldı

Ben de bildim baña bir yer virürsün
Karibin halinden sende bilürsün
Nenem ölürse günahkâr olursun
Canım Hoca nenem camide kaldı

Bir de oğlandır böyle söylerken, on dane delikanlı yigitler, pür şilâh gelürken, baqdılar ki, bir civan elinde bir şaz, "Canım Hoca." deyüb, yalvarub, turur. Şimdi bunlar, "Baçalım şu civan ne söyler?" deyüb, (o)turdılar. Oğlandır, bunları görüb : "Şunlara da yalvarayım, şu bezirgāna rica itsünler." deyüb, aldı gine, baçalım ne dimiş, delikanlılar ne dinlemiş? Aldı Karib : (12b)

Ustalardan oldı bize bu işler
Akıtdım gözümde kan ile yaşlar
Siz de minnet idin duran yoldaşlar
Canım Hoca nenem camide kaldı

Bir yanımdan yağmur yağar qar seper
Bunca yıldur benim kaħırımı çeker
Nenem gözlerinden kanlı yaş döker
Canım Hoca nenem camide kaldı

Hoca sen cennete kendin varasın
Cennet güllerini anda deresin
Bu öksüz Maķşud'a bir yer viresin
Canım Hoca nenem camide kaldı

İşte oğlandır böyle söyleyüb dururken, heman babayigitler ileri gelüb, eyitdiler : “Ey bezirgān Hoca! Sen Allah’dan korkmaz mısın? Peygamberden haya etmez misin? Bu çocuk deminden beri yalvarub durur. Seni öldürmeyelim de biz kimi öldürelim?” deyüb, heman bunlar çekdiler bıçakları, öldürmege yürüdiler. Bezirgāndır, “Lāilahaillāllah!” diyince, mahalleli, Ahmed Ağa, Mehmed Ağa : “Canım, bizim Hocayı kim incidür?” heman tışarı çıkdılar. Bakdılar ki, üç-beş babayigit, ellerinde yalın kılıç. Meger bu bezirgānın ismi, “Canım Hoca” imiş. Maşşūd bilmez. Şimdi komşular gelüb, “Yoldaşlar, ne istersiniz Canım Hoca’dan?” didiler. Bunlarda eyitdiler : “Be canım, deminden beri bu çocuk, Canım Hoca, nenem camide kaldı deyu, yalvarur. Bu bezirgān buña inanmıyor. Bu çocuk ise, yer karibi. Anası var imiş. Bunu bu gice misafir alsa, bütün kısmetini keser mi? Biz bunu öldürmeyelim de, ya kimi öldürelim?” deyüb, bir de bunlardır : “Haydi çocuk, anañ nerde bakalım.” deyüb, oğlanı alub, camiye gelüb, bakdılar ki, (13a) anasınñ, qarındaşınñ, şovukdan dişleri kıtlenmiş. Heman bir şoluğu kalmış. Bir de bunlar üstüne, kimi kürkünü, yorğan atub, bunları alub, Canım Hoca’nın evine getürdiler. Canım Hoca, bu oğlana bir iyüce nazar eyledi. Bir de sağ bögründen urulub, şol tarafından bir buçuk qarış yalman gösterdi. İşte anası ile bacısı on beş gün kadar güçle bir kaşuk çorba içürdiler. Gelelim günlerde bir gün, Maşşūd, Canım Hoca’ya eyitdi : “Bu vilāyetde hiç kaşve yok mudur?” didi. Canım, “Oğlum vardur. Unkapanı’nda bizim aħbablarımız Deli Mehmed vardur. Anınñ kaşvesinde kırk dane şā’ir vardur. Aşku aşmuşlar. Şimdi ben seni götürsem, şā’irler saña söz atarlar. Ben de çekemeyeceğim tutar. (Anınñ) için seni götürmem.” didi. Oğlan da eyitdi : “Ben varubda, onlar ile imtiħan olacak degilim. Aħbablarınñ gönlünü eglerez.” didi. Canım Hoca eyitdi : “Oğlum, İnşāallah şabaħ seninle gidelim.” didi. Bir de şabaħ oldı. Canım Hoca, oğlanın şazını kürkün altına alub, toğrı kaşveye gelüb, selām, “Aleyküm selām. Buyuruñ.” deyüb, Canım Hoca otururken, kürkünñ altından şazı çıkarub, divara dayadı. Görenler eyitdi : “Uşak, Canım Hoca’nın şaz çaldığını bilürmisiniz?” didiler. Onlar da “Hayır, bilmeyüz.” didiler. Şimdi Deli Mehmed eyitdi : “Canım Hoca, Allah’ı seversenñ bu şazı sen mi çalarsın?” didi. Hoca eyitdi : “Hayır Deli Mehmed, bu civan çalar.” didi. Şā’irler başı eyitdi : “Oğlum nerelisin?” Oğlan : “Usta, ben Tevrüz’liyim.” didi. Şā’ir eyitdi : “Sen Tevrüz’li degilsin.” didi. Oğlan : “Usta, niçün degilim? Vilāyetini şaklayan boşdur. Bana Tevrüz’de Hoca

Makşūd'ın oğlu, Makşūd dirler.” didi. Şā'ir başı eyitdi : “Oğlum, biz Tevrüz'de çok eglendik. Eger sen Tevrüz'liyseñ şunu (13b) bir meth eyle.” deyüb, “Ol zaman inanalım.” didiler. Oğlan, “Peki.” deyüb, aldı şazı :

Dinleyin ağalar size ta'rif ideyim
Açılur baharda güli Tevriz'in
Dügünde bayramda atlaz giyerler
Yeşili zerbabı alı Tevriz'in

İpegi Geylān'dan bükülür gelür
Pirinci Sirvan'dan ekilür gelür
Koyunı Revan'dan çekilü(r) gelür
Gürcistan'dan gelür balı Tevriz'in

Güzeli çekilüb seyrana gider
Bağ ile bakçenin zevkini ider
'Aşıkdan ma'suğa armağan gider
'Ayvası turuncı narı Tevriz'in

İşte oğlandır böyle söyleyince, meger Hoca Sinan'ın konağı ana yakın idi. Bu şadâyı işidince, “Uşak, çokdan beri böyle şadā yok idi amma, hele şu atı görñ, varayım bakayım.” didi. Hizmetkār at görüb, Hoca atına bindi. Kaşveye gelüb, oturdu. Oğlanı görünce, heman sağ tarafından urulub, şol tarafından bir buçuk karış yalman gösterdi. Kendi kendine eyitdi : “Şu oğlan kızımı isdese, virsem.” deyu, gönünden geçürdi. Biz gelelim. Şah Senem bu şadâyı işidince, bunın bir cariyesi var idi. Adına Akça Gelin dirler idi. Şah Senem Akça Gelin'e eyitdi : “Akça Gelin, şu şada cigerimi hün eyledi. Korğarım benim rü'yada tolısını içdigim oğlan olmaya.” didi. Akça Gelin : “Belki efendim, ihtimaldir.” deyüb, (14a) işte bu halde olsun, birde şā'irler oğlana : “Aferim oğlum, senin didigin gibidir amma lākin, biraz yeri kaldı, anı da söyle de, şimdensonra inanalım. Senin

Tevriz'lü olduĝuñ bilelim.” didiler. “Şimdenşonra, ismin, ‘Aşık Karib olsun.” didiler. Gine aldı Karib, bakalım şâcirlere ne dimiş, şâcirlere ne dinlemiş? Aldı Karib :

Üç yüz altmış altı hane söylenür
Anka bezirgânlar anda sağlanur
Bir başdan kalkub bir başa eglenür
Orta yerden geçer yolu Tevriz'in

Tevriz'in çevresi selvi mişedir
İçinde oturan begdir paşadır
Seksan bin mahalle yüz bin köşedir
Çarşusu bazarı hanı Tevriz'in

‘Aşık Karib söyler beş hane bindi
Hesaba gelmiyor köyi ile kendi
Hindistan'dan gelür şekeri kandı
Gürcistan'dan gelür malı Tevriz'in

Bir de oğlandır böyle söyledi. Şâcirlere : “Aferim oğlum.” didiler. Her ne ise, şâcirlere de birer faşıl ittiler. Herkes gitdükdensonra Canım Hoca eyitdi : “ Mehmed, bu ‘aşık nereli imiş?” didi. Deli Mehmed : “Efendim, Tevriz'de Hoca Maşşud'ın oğlu imiş.” didikdensonra, Hoca Sinan'da kalkub, evine geldi. Bir de Şah Senem eyitdi : “Canım baba, bu gün bir güzel ses var idi. Nasıl kişidir?” diyince, Hoca Sinan da : “Kızım, Tevriz'li Hoca Maşşud'ın oğlu (14b) imiş. Buraya gelmiş. Şâcirlere de ismini ‘Aşık Karib koydılar.” didi. Bir de kızın uçkuru gevşedi. Yüregine bir ateş düşdi amma, bildürmedi. Şah Senem eyitdi : “Devletlü baba, şu ‘aşık bir gün bizim gül bakçesine götürseñ, biraz da biz dinlesek olmaz mı?” Babası da eyitdi : “Kızım, benimde hatırıma geldi. Gönltümden geçürdim. İnşallah yarın da‘vat ideyim de getüreyim.” didi. İşte Canım Hoca ile ‘Aşık Karib, aħşam yemegini yedükden sonra, ‘Aşık Karib eyitdi : “Canım Hoca, benim de aşkum olsa da, yarın şunlar ile imtiħan olsam. Aşkum yokdur.” diyince, Hoca eyitdi :

“Oğlum, seniñ elinde öyle ma‘rifet var mı?” diyince, ‘Aşık Kari̇b : “Allah kerimdir.” didi. Canım içeriye girdi. şandıktan beş kise aqçalık bir levheri şal getirüb, önüne koydı. ‘Aşık Kari̇b şalıñ üzerine bir şatır yazı yazdı ki, “Canım Hoca’nın belgüzarı ‘Aşık Kari̇b’in aşkusıdır.” deyu. Bir de irtesi gün şalı alub, qahveye aşdılar. Şazı da cümle şaz üstüne aşdılar. Kendüleri geçüb, bir yerde karar eyledi. Meger öylendensönra çalarlar imiş. Bir de şâ‘irler gelüb, baqdılar ki, aşku kırk iken, kırk bir olmuş. Birde şazlarıñ üstünde bir şaz aşlı. Şâ‘irler başı eyitdi : “Deli Mehmed, kimindür bu şaz?” didi. Deli Mehmed eyitdi : “Dün bunda Tavrizi meth iden çocuğundur.” didi. Şâ‘ir başı eyitdi : “Bağ şunâ. Biraz dün lâ‘ife eyledik, ismin ‘Aşık Kari̇b olsun didük de, ol kendini bir şey mi oldum şandı?” Kari̇b’e eyitdi : “Oğlan, seniñ ne haddin var? Bizim şazımızin üstüne şaz aşmak?” didi. ‘Aşık Kari̇b : “Bağ ustalar, (15a) siz adamı yerseniz elinizden geleni girüye koyman.” diyince, şâ‘ir başı eyitdi : “Oğlan, al şazını, bizim ile imtihan ol.” didi. ‘Aşık Kari̇b’de eyitdi : “Ben sizin kırkıñız ile ne zaman imtihan olacağım? Eger üstad iseniz, size dört hane türki söylerim. Eger açabilürseniz, ol zaman yesir deyu şatın.” didi. Bunlar birbirine eyitdiler : “Arkaadaşlar, biz kırk kişiyüz. Her birimiz bir yeni bilsek, açdıq gitdi.” deyüb, “Söyle bakalım.” didiler. ‘Aşık Kari̇b de eyitdi : “Gerçek amma, bir okur yazar olsun da, sözümüzün yalanını gerçegini Allah için söylesin.” didi. Bunlarda bir ‘alim efendi getirüb, ‘Aşık Kari̇b başladı söylemege, efendi başladı yazmağa. Bakalım ‘Aşık Kari̇b ne söylemiş? Biz ne yazacağız? Aldı ‘Aşık Kari̇b :

‘Aceb elsiz şazı nice çalarsın
Gözün olmayınca nasıl bakarsın
Gökdeki kuşları heb benim dirsın
Sizi çoban itsem nice güdersin

‘Aşıklar aşmışlar dürlü libasın
Ararken kısmetin buldu belâsın
Kırk sekiz şehrin iki kal‘asın
Mizansız kantarsız nice tartarsın

Ol naşıl kilerdür dolar boşanır
Ol nedir ki da'im yere döşenür
Emirler yeşili kimden kuşanur
Cevab vir ki kalın başı ağrısın

Ol kimdür 'Azrâil'i yoran
Ol kimdür derya üstünde duran
Nice canların imdadına iren
Sen anın mekanın kande duyarsın (15b)

İşte 'Aşık K̄arib böyle söyledi. Eyitdi : "Biz söyledik. Siz de söyle. Nefes gelsin bakalım." didi. Bunlar eyitdiler : "'Aşık, biz (o) kadar derin okumadık vallah." diyince, Deli Meḥmed eyitdi : "Ya siz naşıl 'aşıksınız ki, bunu bilmediñiz. Bundan sonra ne oturursunuz?" deyüb, heman cümlesinin elinden şazlarını alub, 'Aşık K̄arib' in önüne koydu. İşte 'aşıklar birer birer kaḥveden gitmeye başladılar. 'Aşık Ğarib eyitdi : "Canım Hoca, ben şaz 'aşıkı degilim. Şunlara söyle, şazlarını alsınlar. Ben onlara haddi bilsinler deyu, itdim." didi. Canım Hoca eyitdi : "Ey 'aşıklar! Gelin şazlarınızı alın. Benim oğlum size haddinizi bildirmek için itmiş." didi. Şa'irler gelüb, şazlarını alub, gittiler. Gelelim, Hoca Sinan da 'Aşık Ğarib'e muḥabbet bir iken bin olub, işte aḥbablar dağıldılar. Deli Meḥmed'e eyitdi : "Kaḥveci, şu bizim 'aşık 'aceb gelüb, bizim ile gül baḥçesine, bizi bir parça egler mi?" didi. Deli Meḥmed 'Aşık Ğarib'e eyitdi : "Yoldaşım 'Aşık K̄arib, bizim memleket bezirgânı Hoca Sinan da, senin için diyor ki, aḥbablar ile teşrif idüb, bizim gül baḥçesine gelmez mi ola. "Da'vat iderdim." Diyor ; ne dirsin?" didi. Ğarib de : "Canım Hoca, ne dirsin?" didi. Canım : "Sen bilürsin oğlum, gidelim dersen, bende (16a) giderim." diyince, Deli Meḥmed : "Gideriz." deyu, Hoca Sinan'a haber virdi. Hoca Sinan da : "Yarın sa'at ikide size bakarım." deyüb, gitdi. Tedarik üzre olub, kapuya gözci adam koydu. Geldi, haremde Şah Senem'e eyitdi : "Kızım, 'Aşık Ğarib'i yarın sa'at ikide, bizim gül baḥçesine da'vat eyledim. Sen de muḥfaḥ üzre ol, muḥayyet ol." didi. Bir de divane kızın etekleri tuḥuşub, Akça Kız ile şoyunub, dökünüb, başladılar ta'am bişürmeye amma,

bağçeye karşı bir köş var idi. Şah Senem ol köşki döşeyüb, pencereye bir kafes aşdı. “Yarın şu oğlanı bir iyüce seyr ideyim.” didi. Bir de irtesi gün Canım Hoca ile beraber bağveye gelüb, keyifleri yetişirdikden sonra, Deli Mehmed birine eyitdi : “Yoldaşım, şu sa’ata bağ.” didi. Bir de sa’ata bağdılar ki, ikiye çegrek var. Deli Mehmed eyitdi birine : “Yoldaşım, şu bağveyi bir sa’at kağar gözle.” deyüb, “Ben bir yere varacağım.” deyüb, “Buyuruñ ‘Aşık Ğarib gidelim.” deyüb, bağveye bir adam koyub, bunlar kaľkub, gitdiler. Bir de Hoca Sinan’ın konağına geldiler Kapuda bekçiler, “Buyuruñ gül bağçesine.” deyüb, bir de bunlar buyuruñ köşke vardılar. Bağdılar ki, Hoca Sinan da onda. “Buyuruñ.” deyüb, yer gösterdiler. “Hoş geldiñiz, şafa geldiñiz.” deyüb, iki bağve bir tütün, keyifler oldı büsbütünden sonra, ta’am gelüb, yediler. Bir de köşkün ortasında bir havız var idi. ‘Aşık Ğarib kaľkub, anda elini yumak istedi. Bir de havızın kenarında oturub, bağdı ki, karşıki pencereden kızın şavkı havızın içine urmuş. İşte ‘Aşık Ğarib havızın (16b).....olsun. Dinle sen kışsaı Canım Hoca’nın karısından. Bir de Hocanın karısı eline dayak alub, ‘Aşık Ğarib’in anasına gelüb : “Seni gidi cadı. Delikanlı ođluñu benim kocamın yanına koydın da, benim kocam eve gelmez oldı. Ben kendimi erkek miyim, dişi miyim bilmiyorum. Sen on beş yaşında ođluñu benim kocamın yanına şalıvirdin.” Kızı da, anasını da kapudan tışara kovdı. Bir de ‘Aşık Ğarib gelüb, bağdı ki, işler ğayrı olmuş. Eyitdi : “Valide, bu hal ne keyfiyetdür? ” diyince, validesi : “Ah oğlum! şu benim ahir vağtimde çekdigim nedür? şu benim halime bağ. Canım Hoca’nın karısı, sen on beş yaşında ođluñu benim kocamın yanına koydın da benim kocam evden kesildi deyu, gelüb, baña bir tayak çaldı ki, bende begendim. Bizi evden kovdı.” didi. Oğlan eyitdi : “Bağ valide, zor ile misafir olana, deynek kaľuldür dimişler.” deyüb, “Hele siz bunda eglenin, ben gideyim.” deyüb, oğlandı, şazını eline alub, toğrı Hoca Sinan’ın konağına gelüb, “Selām, ‘Aleyküm selām.” didiler. “Hayrola oğlum, bu zaman böyle nedir?” diyince, ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Hoca, derdim çokdur. Dil ile söylemem bari tel ile söyleyim.” deyüb, aldı şazını eline bağalım ne dimiş, Hoca Sinan da ne dinlemiş? Aldı Ğarib :

Arayı arayı seni bulmuşum

Hoca Sinan şakla bizi kul gibi

Lâyık mıdur böyle qarib qalayım

Hoca Sinan şakla bizi kul gibi

Cihanda qalmamış bir qalbi şağlar

Gözüm yaşı durmaz da'im çağlar

Nenem şoqakda ağlar

Hoca Sinan şakla bizi kul gibi (17a)

Tifliz şehri dirler aña gelmişem

Validemi kovmuşlar qarib qalmışam

Ağlayı ağlayı seni bulmuşam

Hoca Sinan şakla bizi kul gibi

‘Aşık Qarib döker gözünden abı

Nice bir çekeyim ben bu ‘azabı

Sensin bu yerlerin hayır şahabı

Hoca Sinan şakla bizi kul gibi

‘Aşık Qarib böyle söyledi. Hoca Sinan eyitdi : “Oğlum, ben ol Deli Mehmed’in kahvesinde görünce, saña, gel oğlum, benim yanımda çal, çağır diyecek idim. Belki gönlüne bir şey gelür deyu, söylemedim amma, şimdi böyle olduğu iyü oldu.” deyüb, hizmetkârlarına : “Uşak, varın Canım Hoca’nın kapusının önünde, ‘Aşık Qarib’in validesiyle kızkarındaşı var, alın, gelin.” didi. Hizmetkârları gidüb, validesiyle bacısını alub, Hoca Sinan’in kapusına getürdiler. İşte ‘Aşık Qarib’in validesiyle bacısına bir oda döşedüb, Hoca Sinan da kendi ehline muhkem tenbeh itdi ki : “Eger her kim, ‘Aşık Qarib’in validesiyle bacısına bir şöbet söylerse, yahud incidürse, sonra kendüsü bilür.” didi. İşte ‘Aşık Qarib’e bir kat esbab yapdurub, birer kat esbab da validesiyle bacısına yapdurdı. Qarib gice gündüz Hoca Sinan’in karşusunda çalub, çağırdı. İşte günlerde bir gün, Hoca Sinan bir helva şöbeti yaptı. Tifliz’in içinde ne kadar hacı hoca var ise

da⁶vat eyledi. Şah Senem bu helva şöhetini işidince, odasına bir pencere açdı. Bir kafes kodi. “Bari şu oğlanı bir iyüce seyr ideyim.” İşte, a⁶şam oldu. Hacılar hocalar gelüb : “Selām, ‘Aleyküm selām.” deyüb, buyuruñ (17b) ittiler. Bir de bunlar oturub, birer ka⁶hve içdikden soñra, bunlar yanları şıra birer şā⁶ir getürmişlerdi. Hoca Sinan eyitdi : “Oğlum, añladım.” diyince, hacılar, hocalar eyitdiler : “Biz anları her gün her sa⁶at dînliyoruz. ‘Aşık K̄arib’i hiç dînlemedik. Hem seniñ h̄üb avazıñı dînlemeye geldük.” didiler. ‘Aşık K̄arib k̄alkub, şazını indürürken yüzi kafese karşı gelüb, bakdı ki, kız kafesden oğlana bakıyor. İşte ‘Aşık K̄arib kızı görünce, bir “Ah!” idüb, heman şazını kucağına aldı. Bakalım ne dimiş, hocalar ne dînlemiş? Aldı K̄arib :

Yeşil feraceli dilber

Geç karşımda salın dilber

Bencileyin düşündürür

Yüzükdeki halim dilber

Dilber sevdim gücüm yetmez

Boyuñ uzun elim yetmez

Gönül sevdi terkin etmez

Havalanmış dalın dilber

Boyu uzun lebi zülāl

Seni seven olur abdal

Ben k̄ul olam sen satın al

Hak artursun malim dilber

Kaşim yay kibrik okdur

Cihanda menendim yokdur

Ben K̄aribim derdim çokdur

Hiç şormazsın halim dilber

İşte ‘aşığ böyle söyleyince, Hoca Sinan’da etrafına göz gezdürüb, bakdı ki, kız kafesden bakıyor. Kız da babasını gördü ki, kendine bakıyor, heman kendini girüye aldı. Hocalar : “Oğlum, bu kadar mı? Hele biraz daği söyle bakalım.” didiler. ‘Aşığ Karib gine şazı eline aldı. Bakalım ne dimiş? Aldı Ğarib :

Bir sevda ile tuzagına tutuldum
Gel efendim ağlatma zār beni
Hasretin nārına yandım yakıldım
Ahu gözlüm ne haldeyim gör beni

Ben ‘aşığım bu sevdadan dönmezem
Hercāi degülüm yüze gülmezem
İki yüzlü olub hille bilmezem
İşte nice ‘abdāl ider ‘ār beni

Dir ki ‘Aşığ Karib gönül uğrısı
Geçmez imiş bu sevdanın ağrısı
Neticeye gelem sözün toğrısı
Tuğu dillim al sinene şar beni

İşte oğlandır böyle söyledi. Şazımı yanı başına koydı. Biraz da öbür şā’irler söylediler, çalub çağırdılar. Andan sonra yemek yenildi, kahveler içildi. Bir de herkes fenerini yakub, “Allahaişmarladık.” deyüb, gitdiler. Anlar gitmede olsun işte Şah Senem Akça Kız’a eyitdi : “Kız şimdi ‘Aşığ Karib validesinin yanına gider. Sende aşağıda bekle, bana getir.” didi. Akça Kız da aşağıda bekledi. Bir de ‘Aşığ Karib Hocaya : “Allahaişmarladık.” deyüb, kalkdı. Bir de aşağı gelince, Akça Kız bunu çal-yağa idüb : “Düş önüme!” diyince, oğlandır buña : “Aman kız, beni nereye götürürsün?” didi. Akça : “Korkma, gel seni şunda biri istiyor.” didi. Ğarib’i alub, toğrı Şah Senem’in yanına getürdi. Birde kızdır, ‘Aşığ Ğarib’i görünce, uçkun gevşedi. “Ah efendim! şafa geldin,

hoş geldin ! Ben senin için deli, divane oldum.” deyüb, bir de başladılar şeftali cünbüsüne. İşte oğlandır, al yanaktan, bal dudaktan, turunç memelerden, felican göbekden dirken elini aşağı doğru uzatmaya başladı. Kızdur : “Yok, çok aşağı varma...” fulan dirken, bu da, (18b) “Kız Ah efendim, sevdiğim! Ben senin için yamıyorum amma, ne yapayım garibim.” didi. Kız eyitdi : “Bak efendim, yarın valideni yolla, disin, gelür babamdan beni ister. O da gelür, baña söyler. Ben de kısmet ise ne çare dirim. Yok, ben seni ana virmem dirse, ben de andan gayrı kimseye varmam. O beni sana virür. Eger sevdiğim, senden malı çok isterse, yok dime, gel ben vireyim. Can yoluna fedadır. Eger zor ile olursa, gine fedadır.” deyüb, iyüce sözi bişürdiler. İşte oğlan kalkub, validesinin yanına geldi : “Ey valide! Deynege mi ka’il olursun, yoksa havaya mı ka’il olursun?” didi. Validesi : “Oğlan, gine senin derdin nedir?” didi. Oğlan eyitdi : “Yarın gidersen Hoca Sinan’ın evine, dersen ki, Allah’ın emri üzere, kızın Şah Senem’i oğluma isterim dersen.” didi. Zavalı karı : “Oğlan sen deli misin? Galiba bundan kovulmak mı istersin?” didi. Oğlan eyitdi : “Valide, O bizi kovmaz. Yarın gitmeli.” didi. Bir de şabah oldu. Hoca Sinan’ın evinin karşusunda bir ev satılır idi. ‘Aşık Karib, Tevri’de satdığı evin parasını virüb, bu evi aldı. Hoca Sinan da döşetdi idi. İşte kocakarı feracesini giydi, doğru Hoca Sinan’ın konasına geldi amma, ‘Acem içinde bir ‘âdet var idi. Her kimin evinde bakire kızı olursa, divanhanesinde bir şandalye olurdu. İşte gılaguzluğa gelen, o şandalyenin üstünde otururdu. Kocakarı da bilmezdi, vardı şandalyede oturdu. Bir de kızlar birbirlerin yüzüne bakdılar da, gülüştiler. Kocakarı : “Kızım, şu (Ho)ca Sinan’ı baña çağırvirin.” didi. Kız gelüb, selâmlık kapusunu (20a) çaldılar. Hoca Sinan çıktı. “Nedir?” diyince, kızlar eyitdi : “Efendim, sizi ‘Aşık Garib’in validesi gelmiş, seni istiyor.” didiler. “Canım galiba gılaguzluğa gelmiş.” didiler. Kalkub Hoca Sinan gelüb, selâm, ‘Aleyküm selâm, didi. Hoca Sinan : “Nedir kocakarı?” didi. Karı da : “Hoca, bir sözüm var saña söyleyim.” didi. Hoca da : “Söyle!” didi. “Eger elimizden gelür şey ise, yok dimem.” didi. Karı eyitdi : “Hoca, Allah’ın emriyle, Peygamberin kavliyle, kızın Şah Senem’i, oğlum ‘Aşık Garib’e isterim.” didi. Hoca eyitdi : “Pek güzel amma, benim yayımı çekebilir misin?” didi. Karı : “Ya senin yayın nedir?” didi. Hoca eyitdi : “Ben kızıma on kise akça nikâh isterim. Yigirmi akça ağırlık isterim. On kise akça düğün meşarifi isterim. Tamam kırk kise akça isterim.” didi. Karı da eyitdi : “Tek sen vir de,

ilde para çok, borç alur da virirem.” didi. Hoca Sinan da : “Haydi virdim. Getür bir nişan vir.” didi. Koca karı da, “Al oğlumdan saña bir nişan vireyim.” deyu, elini koyununa şokdı. Bir de bir Mışır altunı. O da eksik. Eline geçti. “Al Hoca nişanımı.” Hoca Sinan da bilmez ne olduğunu. Bu zahir bir cevahire müte^callik bir şey, deyu aldı. Bir de bakdı ki, bir eksük Mışır altunı. Karınⁿ yıkılmasın deyu, “Virdim.” didi. Yaşduğⁿ altına koydı velâkin, Hoca Sinan da kendi kendine eyitdi : “Bari şunlara el altından kırk kise akça yollayım da, onlar da bir yere gelüb, bir şöhet itsinler de, biri ile baña göndersinler de, bari şunları bermurat ideyim.” deyu, gön^lünden geçürdi. İşte kocakarı eve geldi. ‘Aşık Ğarib’de, “Nene, ne yaptın?” didi. Kocakarı eyitdi : “Oğlan, işin oldu amma, para çok istiyor.” didi. Oğlan eyitdi : “Nene, (20b) kaç para istiyor?” didi. Karı da : “Oğlan, para degil, kırk akça istiyor.” didi. “Be hey ana! Ben de bir şey şandım. Sevdüğüm bir tüyi deger. Kırk kise akça para ne imiş? Ben babamdan kalan malı iyilik işler ile yedim, içdim, bir akça tutmadı. Sevdigime kırk kise akça virince, yarın anlar gibi yakadan atmaz. Bari koybundada mı duran sorarım?” didi. “ İnşallah diyar-ı Kırbete giderim de, kırk kise akça kazanur, gelür, aluram.” didi. Bir de bu şöhet, ‘âlemⁿ diline çabuk yayıldı. Bir de Deli Mehmed’in kâhvesinde bu şöhet oldı. Deli Mehmed şimdi bir kaç ahbablara eyitdi : “Yoldaşlar, ‘Aşık Ğarib, Hoca Sinan’ın kızını istemiş. O da kırk kise akça istemiş. O da diyar-ı ğurbete gidecek imiş. Gelin kırk kise akça toplayalım da, şu ğurbete gitmesin. Şunu everelim.” didi. Bunlar da : “Pek iyü, sen bilürsin.” didiler. Bunlar bu şöhetde olsun ; Şah Senem Hanım da bu kırk kise akçayı bağlayub, hazır itmiş idi. Bir de Deli Mehmed bir adam gönderdi. Geldi ‘Aşık Ğarib’e eyitdi : “Karıb yoldaşım, Deli Mehmed saña selâm itti. Seni gelsün didi. ‘Aşık Kırb’de : “Gidelim.” deyüb, kalkub, Deli Mehmed’in kâhvesine gelüb, içeri girdiler. “Selâm, ‘Aleyküm selâm.” deyüb, oturdular. Deli Mehmed : “‘Aşık Ğarib yoldaşım, sen ğurbete gidecek imişsin. Biz böyle işitdik. Bunın aşlı nedir?” didi. ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Benim ğurbete gidecegimi bildin^{iz} de, niçün olduğunu bilmiyormusunuz?” didi. Deli Mehmed eyitdi : “Hayır yoldaşım.” didi. Oğlan eyitdi : “Hoca Sinan’ın kızını istedim. Babası kırk kise akça istedi. Anın için gideceğim.” didi. Deli Mehmed : “Gel yoldaşım, ferâgat eyle. Diyar-ı ğurbetin (21a) kârı güçtür. Senin istedigün kırk kise akça degil mi? Şimdi burda yere bir yağlık sereyim, şu yoldaşlardan sana kırk kise akça toplarım. Biz saña kıızı aluruz.” diyince,

Oğlan eyitdi : “Bağ Deli Međmed, Şimdi sizin parañiz ile ben kıızı alsam, yarın parañiz benim başıma ĥamam tokmağı olur. Niĥun dirsen, Şimdi ben kıızı aldım, iĥeri girdim, insan ĥalidür bir gün keyfimi bozarsınız da, bir cünbüŐünüz olsa, baña ĥaber gönderseniz, ben de keyfim yok disem, siz de o zaman diyeceksiniz ki, bizim arĥamızdan evlendide, Şimdi bizi begenmez. Bizim paramız ile adam oldu da diyeceksiniz.” diyince, Deli Međmed : “Aferim yoldaşım. Anladım ben seni. Ėayrı sen ĥurbete gideceksin amma, bize ĥaber vir de, ayrılık ĥeŐmesine ĥadar seni götürelim.” didi. ‘AŞık Ėarib : “Hele Őimdilik “Allahaişmarladık.” deyüb, eve gitmeyüb, toğrı ĥurbete giderken, önüne bir iĥtiyar pır rast gelüb, eyitdi : “‘AŞık Ėarib, nereye gidersen” didi. Ėarib de : “Baba, diyar-ı ĥurbete gideceğim.” didi. İĥtiyar : “Niĥun?” didi. Oğlan eyitdi : “Ėoca Sinan’ın kıızını istedim. Babası benden kırĥ kise aĥça istedi ; anın için giderim.” didi. İĥtiyar eyitdi: “Ya kıız saña gelürüm didi mi? Bir ‘aĥd-i aman ittiniz mi?” “Ėayır itmedik.” didi. İĥtiyar : “Be hey oğlum! O Şimdi bir ağaçda bir elmadır. Gelen yolcı, geĥen yolcu ana bir taş atar. Bir gün ĥurbette iken, birisi düŐürüb, yer. Şonra senin emegin hevaya gider. Anın yolu budur ki, kıız ile bir yere gelüb, bir ‘aĥd-i aman itmeli. Nişan alub, nişan virmeli. Ne ĥadar gideceksin, va‘de kesmeli. Andan Şonra gitmeli. Ol zaman kimse almaz.” didi. Oğlan tefekkür eyledi ki, iĥtiyarın sözi yollu. Heman (21b) ĥalkub, Ėoca Sinan’ın bir ĥapucusı var idi. Bir iĥtiyar adam. Ana geldi : “Aman baba, saña bir sözüm var. Eger yok dimezsen, söyleyim.” didi. “Söyle oğlum, eger elimden gelür bir Şey ise, baş üstüne.” didi. Ėarib de : “Aman baba, Şu Şah Senem’i baña ĥađırırısın?” didi. Ėapıcıdur : “Beni saña pezevenk deyu kim anladı bir de.” deyu, Ona, oğlanın sözini boğazında koydı. Oğlan : “Aman baba, benim niŐanlımdur. Bizim fena işimiz yokdur.” diyince, iĥtiyar : “Oğlum, Şu ĥapudan girersen, olmaz?” didi. Oğlandır heman ĥapudan iĥeri girdi. Bağdı ki, Aĥça Kıız sedefden naline binmiş, güllerin arasında gezeyor. Oğlan görünce, selām, “‘Aleyküm selām ‘AŞık Ėarib.” didi. “‘AŞık Ėarib ĥayır ola, nedir?” diyince, oğlan : “Aman Aĥça Kıız, ben ĥurbete gideceğim var. Şah Senem’i baña ĥađır. Buraya gelsin.” didi. “Bir ‘aĥd-i aman idelim. Gidüb, gelmemek var. Gelüb, bulmamaĥ var.” diyince, Aĥça Kıız : “Bre deli! Niĥun gidersen?” diyince, Ėarib : “Ne yapayım, babası benden kırĥ kise aĥça istedi. Ėazanub, gelüb, alacağım.” didi. Aĥça Kıız’da : “Bağ ‘AŞık Ėarib, dünki gün ben Şah Senem ile beraber senin için kırĥ kise aĥça bağladığ duruyor. Senin işin nafil.”

didi. “Ağça Kız, bilmezsin. Bir kerre benim sevdiğimi getir.” diyince, Ağça Kız bakdı ki, kurtuluş yok : “Ey oğlan! Git de, sa‘at altıda, gice gel. Ben seni bunda beklerim. Kızı getüreyim.” didi. Ğarib de gidüb, Hoca Sinan’ın yanında, karşusunda , çalub, çağırmağa başladı. Bir de Hoca Sinan’a eyitdi : “Şu sa‘ata bakıvir.” didi. Hoca sa‘ata bakdı : “Altıya çeyrek var oğlum.” didi. Bir de oğlan : “Hoca, giceñiz hayr olsun.” deyüb, şazını (22a) alub, kapudan çıkdı. Toğrı bakçeye geldi. Birde Ağça Kız bunu gördi : “‘Aşık Ğarib, geldin mi?” didi. “Ağça Kız, geldim.” didi. “Ey Ğarib, şu selvi ağacının dibinde otur amma, şakın uyuma. Ben kızını şimdi getürürüm.” didi, çıkub, gitdi. İşte oğlan da selvi ağacının dibinde uyuya kaldı. Ğarib uyuya dursun, Ağça saraya geldi. Bakdı ki, Şah Senem Hanım da uyğudan uyandı : “Ağça Kız, senin gine kaşmerligin var amma, aslı nedir?” didi. Ağça Kız eyitdi : “Efendim, şabahdan bizim bakçeye vardım. Güller açılmış, bülbüller öter. Sultanım, senin ile gitsek, şabah keyfini anda yapsak, pek güzel olmaz mı?” didi. Şah Senem’de : “Ağça Kız, birazdan gidelim.” Ağça eyitdi : “Efendim, birazdan şabah olur. Bülbüller ötmez. Güller şolar. Şimdi gitsek, pek iyü olur.” didi. Şah Senem : “Kız, ya esbabı ne yapalım?” didi. Ağça Kız’da : “Efendim, bir gömlek üstüne bir daği giyün, zarar itmez.” didi. Şah Senem’de, bir gömlek üstüne bir daği giydi. Yanına kırk dane cariye aldı. Arkasına takub, Ağça ile beraber, bakçe kapusuna geldi. Bir de Ağça, bakçenin kapusunu açdı, içeri girdiler. Ağça Kız bakdı ki, oğlan ağacın dibinde uyuyakalmış. Ağça Kız bakdı ki, işler yanlı, heman Şah Senem’e eyitdi : “Ah efendim! Şimdi benim şazım bunda olsa da, dünki gün ‘Aşık Ğarib’den bir türki tutdum, şimdi söyledim. Bir şafa ile köşke giderdik.” diyince, Şah Senem eyitdi : “Kızlar, varın Ağça Kız’ın şazını getirin.” didi. Kızlar gidüb, Ağça Kız’ın şazını getürdiler, eline virdiler. İşte Ağça, şazını düzüb, ‘Aşık Ğarib’i uyandırmak için, aldı Ağça Kız, bakalım ne dimiş : (22b).

Açdım bakçenin kapusın
Önüne kıtdım hepisin
Duyduğum yarın koğusun
Uyan avcı meral geldi

İndi şaraydan yürüdi
Şavkı ʿālemi bürüdi
Güzellik Haḫdan virildi
Uyan avcı meral geldi

Meralı indürdüm düze
Ala gözler süze süze
Çok cefalar viridi bizi
Uyan avcı meral geldi

İki gömlek giyer aʿlā
Biri keten biri vālā
Beyaz kıllar şala şala
Uyan avcı meral geldi

Avcılar avlarlar avı
Söyleşürler ḫavi ḫavi
Önünde giden yavrı
Uyan avcı meral geldi

Ḫaldırımlar ufak taşlı
Al valeli yeşil başlı
ʿAşıkñ gözi yaşlı
Uyan avcı meral geldi

Yüri hey ḫavli yalancı
Bağına girmiş talancı
Selvi ağacı daldalancı
Uyan avcı meral geldi

Havuzun başında oturur

Şağ elin şuya baturur

Göreniñ aqlın yitürür

Uyan avcı meral geldi

Öpeyim lebiñ kandı

Çözündü gögsün bendini

Akça bilür fendini

Uyan avcı meral geldi(23a)

İşte zavallı Akça Kız, Ğarib'i uyansın deyu söyler amma, O da dünyadan haberi yok. Uyanmadı. Şah Senem de Akça Kız'a : "Bre kız! Bu bakçeye zanpara getürdün de, beni öyle mi añladıyorsın?" Akça Kız'da : "Hayır efendim, dünki gün, Ğarib'den işitdim. Anıñ söylediğini söylerim." diyince, Şah Senem : "Kızlar tutun şu Akça Kız'a bir iyü tayağ çalayım." dirken, Akça Kız : "Aman efendim, döğme beni. Saña toğrısını söyleyim." didi. "Söyle bakalım!" diyince, Akça Kız : "Kov kızları, söylerim." didi. Şah Senem de kovırdı. Akça eyitdi : "Efendim, ahşam sa'at altıda, bakçeye Ğarib'i gördüm. Ğurbete gideyor ; rasd geldim ; Şah Senem'i baña çağır didi. Ben de seni bakçeye götürmemiñ sebebi budur. 'Aşık Ğarib ile buluşturmağ niyetim." didi. "İşte şimdi oğlan, selvi ağacınıñ dibinde uyuyakalmış. Aman kızlar duymasın deyu, uyandıurmağa şavaşuram. Sen de yanlış añladın." diyince, Şah Senem de : "Çünkü öyle işiñ var idi, niçün baña tenhada söylesen olmaz mı?" didi. Akça Kız eyitdi : "Anıñ kolayı var. Kızlara izin virürsün, seniñle biz tenha kaluruz, ol zaman ne yaparsañ yap." didi. İşte Şah Senem de, kızlara eyitdi : "Varın şarayda uyun uyanıñ. Yanımda kimse kalmasın. Fakir Akça Kız baña yeter." didi. İşte kızlar dağılub, her biri bir yana gitdiler. Şah Senem de, Akça Kız ile beraber, selvi ağacınıñ dibine vardılar. Bakdılar ki, Ğarib'de uyuyakalmış. Şah Senem Akça Kız'a eyitdi : "Akça, ma'rifet budur ki, Boziğı eliñe alub, benim sevdiğimi türki ile, şaz ile uyandırmalısn." didi. Akça heman şazını eline aldı. Bakalım ne dimiş. Aldı Akça Kız :

Ḳaldır başıñ baḳ her yana
Uyan hey gül yüzli Ğarib
Geldi güzeller serveri
Uyan hey gül yüzli Ğarib (23b)

Gine oĝlan uyanmadı. Şah Senem eyitdi : “Aḳça Ḳız, şunu türki ile uyanduralım.
Uyanduralım amma, bir sen söyle, bir de ben.” deyüb, aldı Şah Senem :

İki gözüm Aḳça Gelin
Ğarib uyanmaz uyanmaz
Derdinden oldum divane
Ğarib uyanmaz uyanmaz

Aldı Aḳça Ḳız :

Cevahir kemer belinde
Altun bilezük ḳolunda
Senem'in gözi yolunda
Uyan hey gül yüzlü Ğarib

Aldı Senem :

İçmişim kırklar taşından
Geymişem 'āşḳ libasından
Selvi ağacı duldasından
Ğarib uyanmaz uyanmaz

Aldı Aḳça Ḳız :

Aḳça Ḳızlan içdik indi
Yandı ḳara baĝrım yandı

Tükendi kalmadı fendi

Uyan hey gül yüzlü Ğarib

Aldı Senem :

Senem eydur aç gözünü

Şimdi oyarım yüzünü

Tere ğark itmiş özünü

Ğarib uyanmaz uyanmaz

Şimdi böyle diyince, ‘Āşık Ğarib uyandı. Ol sa‘at Şah Senem şaklandı. Bir de Akça Kız’a eyitdi : “Akça Kız, sevdiğimi getürdün mi?” diyince, Akça eyitdi : “Oğlan, ben saña uyuma deyu tenbehe itmedim mi? Ben kıızı getürmedim. Bağçeyi gezdi, gezdi de gitdi.” diyince, ‘Āşık Ğarib de : “Ah efendüm!” deyu, başladı ağlamağa. Şah Senem de oğlanın ağladığını görünce, Akça Kız’a, “Getür!” deyu işaret eyledi. Akça Kız da, “Gel oğlan ağlama. Sevdiğin bunda.” deyüb, aldı toğrı köşke getürdi. Şah Senem de köşden aşağı indi. Ğarib’e karşı gelüb, boynuna şarıldı. Køl kola gelüb, köşke çıkub, (24a) oturdılar. Şimdi Şah Senem : “Ey ‘Āşık Ğarib! Sen diyar-ı ğurbete gidecek imişsin.” didi. ‘Āşık Ğarib eyitdi : “Ey sevdiğim! Ben nice gitmeyim? Babañ benden kırk kise akça istemiş. Gidüb, kazanub, gelür, seni aluram.” didi. Şah Senem eyitdi : “Bağ sevdiğim, ben seniñ için Akça Kız ile kırk kise akça bağladık, duruyor.” didi. Oğlan : “Bağ sevdiğim, ben seni, seniñ parañ ile alsam, yarın insan halidir, bir gün saña bir sert söz söylerim, ol zaman sen de gücenürsün. Benim param ile adam oldu da, şimdi baña karşı söz söylersin diyecek degil misin?” didi. Kız eyitdi : “Aman sevdiğim, dimem.” didi. Oğlanda : “Sevdiğim, olmaz ! Ğayrı niyyet eyledim ; niyyet hayır, ‘ākıbet hayır dimişler. Niyyet itdim ; giderim.” diyince, ol zaman bir adam olsa da : “Gidersen kalk git!” dise. İşte, kız bir yandan, Akça Kız bir yandan, bir karar yalvarurlar : “Gitme!” deyu. Olmadı. Çare olmayınca, zavallı kız çağır : “Ğayrı sevdiğim, sen bilürsin. Allah selāmet virsin. Allah dünya göziyle görüsmek naşib eyleye.” didi. Oğlan da, “Ey sevdiğim! Gidüb, gelmemek

var ; gelüb, bulmamağ var. Seniñ ile bir ʿahd-i aman idelim de, bari öyle gideyim.” deyüb,
şazını eline aldı. Bağalım ne demiş? Kız da Bozığı eline aldı. Bağalım ne söyleyecek :

Başına döndüğüm gül yüzlü Senem
Gidem yar eglenem belki gelmeyem
Naşibimiz ğurbet elde virildi
Gidem yar eglenem belki gelmeyem

Aldı Şah Senem : (24b)

Degme yigitlerde hağikat olmaz
Var Ğarib'im sağık ile gelesin
Ben de bildim sende muğabbet olmaz
Var Ğarib'im sağık ile gelesin

Aldı Ğarib :

Dön beri dön beri yüzün göreyim
Ala gözlerine hasret kalayım
Sana bir belğuzarım var vireyim
Gidem yar eglenem belki gelmeyem

Aldı Senem :

Başına döndüğüm gül yüzlü Ğarib
Sensin benim her dertlerime tabib
Reva mıdur beni böyle birağub
Var Ğarib'im sağık ile gelesin

Aldı Ğarib :

Ezelidir deli gönül ezeli
Güz gelince güller döker kazeli
Urum diyarında senden güzeli
Şaram yar eglenem belki gelmeyem

Aldı Senem :

Ğarib bu sözlerin Ğakka yar olmaz
Sözine durmayan yigit er olmaz
İlde güzel çokdur sana yar olmaz
Var Ğarib'im sağlık ile gelesin

Aldı Karib :

Ğorğma Senem senden kesmem gümanı
Elā göz üstüne kaçış kemanı
Yedi yıla kesdim ahd-i amanı
Gidem yar eglenem belki gelmeyem

Aldı Senem :

Gitme Karib gitme yollar çamurdur
Senin bağrın taşdur demürdür
Yedi yıl didigin hayli ömürdür
Var Karib'im sağlık ile gelesin (25a)

Aldı Karib :

Yağmur yağar açık olur izleri
Ğuduretden sürmelidir gözleri

Ḳulađı küpeli  arab kıızları
Ḳaram yar eglenem belki gelmeyem

Aldı Senem :

Yri Ḳarib yri  alma yolndan
İzin virdim deremedi gülümden
Belgüzar vireyim zlfm telinden
Var Ḳarib'im sağlık ile gelesin

Aldı Ḳarib :

Bağdat imiş ko  yigidin vaţanı
Aramaz  urbet elde yatanı
Ḳonca gl yerine  alı dikenini
Ṣaram yar eglenem belki gelmeyem

Aldı Senem :

Yar bana k ar itti şirin sözlerin
Cigercigim  aşk oduna kzlerim
Yedi yıl  adar yoln gözlerim
Var Ḳarib'im sağlık ile gelesin

Aldı Ḳarib :

 Aşık Ğarib ider  alim yamandır
Yüce dağlar başı tozdur dumandır
Bu ayrılık bize a ır zamandır
Gidem yar eglenem belki gelmeyem

Aldı Senem :

Bilmem K̇arib seni tuttu mu asar
Şaraylar yapırdum dört yanı hisar
K̇arib'in sözleri bağrımı ezer
Var K̇arib'im sağlık ile gelesin

Şimdi böyle söyleyüb, şazları bırağdılar. Bir de kız oğlana eyitdi : “Gel sevdiğim, ferağat eyle. K̇urbet eliñ kağrı güçdür.” didi. Oğlan eyitdi : “Olmaz sevdiğim. Üstüme gelme.” didi. Kız eyitdi (25b) kendi kendine : “Eyvah! Bu oğlan Urum'a gider de, benden güzel bulur da, sonra gelmez.” didi. Meger Urum didikleri, İstanya imiş. “Şu oğlana yalvarayım, Urum'a gitmesin.” deyüb, şazını eline aldı. Bağalım kız oğlana ne demiş? Oğlan kıza ne söyleyecek :

Başına döndüğüm gül yüzlü K̇arib
Canım K̇arib varmayasın Urum'a
Gittigin yollarda unutma beni
Canım K̇arib varmayasın Urum'a

Aldı K̇arib :

Eger Mevlâm bize  ömür virirse
Ağlama sevdiğim gine gelürüm
Şu ecel peymanları  olmazsa
Ağlama sevdiğim gine gelürüm

Aldı Kız :

Gel efendim beni böyle şoldurma
Gizli yerlerimi yadlara bildürme

Düşmanları üzerime güldürme
Canım Karib varmayasın Urum'a

Aldı Karib :

Tevriz şehri idi bizim aşlımız
Andan uçub viran kaldı gülümüz
Ben gidersem nice olur halimiz
Ağlama sevdiğim gine gelürüm

Aldı Kız :

Çocuklar dersini alur hocadan
‘Āşkıñ tolusını içdim bocadan
Şuyu taşda günü görem bacadan
Canım Karib varmayasın Urum'a

Aldı Karib :

‘Āşık Karib ider halim yamandır
Yuca dağlar başı tozdır dumandır
Bu ayrılık bize ahir zamandır
Ağlama sevdiğim gine gelürüm (26a)

Şimdi böyle söyleyince, Kız eyitdi : “Var sevdiğim, Mevlām selāmet virsin.” didi. Oğlan kıza, koyundan bir taş çıkarub, içine mühürini koyub : “Al sevdiğim, benim sende nişanım olsun.” deyüb, virdi. Kız iki gömlek giymiş idi. Birini çıkarub, bir çevre içine koydu. “Al sevdiğim, bu da benim sende nişanım olsun.” deyüb, virdi. İşte nişan virdiler. Ondan sonra oğlan eyitdi : “Bari şu kıza biraz naşihat ideyim de, bari ben gidince, arşam sıra ağlamasın.” deyüb, aldı şazımı eline, bakalım ne demiş. Aldı Karib :

Ḳara gözlüm ben bu yerden gidersem
Hoşça geçin yarān ile eş ile
Ḳurbet elde kem haberin duyarsam
Dögüneyim Ḳara bağrım taş ile

Ṭaşa çaldım namusumu ʿārımı
Ḥarc eyledim elde olan varımı
Kim ağlatmış benim nazlı yarimi
Ṭop Ṭop olmuş kiprikleri yaş ile

Benim yavrum bu yerlerde yaşlanur
Körpe Ḳuzu yaylalarda beslenür
Yağmur yağar Ṭop zülüfler işlanur
Zülfini boynuma Ṭola yaş ile

Hey ağalar bugün bir işledim
Ḥayrı Ḳoyubda şerre başladım
Elma deyu al yanağı dişledim
İncü gibi saraser diş ile

ʿAşık Ğarib ider derdim arturdum
Ağlamaktan kendi kendim bitürdim
Tiz buldum yarimi gine yitürdim
ÇıḲayım gideyim bu sevdalı baş ile (26b)

Şimdi böyle söyleyüb, Ḳız ağlayarak şaraya gitdi. Oğlan da bakçeden çıḲub, zavallı Ğarib : “Varayım şu Ḳoca valideniñ elini öpeyim ; helallaşalım. Ne Ḳadar ise, benim Ḳahrımı çekmişdür.” Bir de gidedursun Şah Senem de Akça Ḳız şaraya. Akça Ḳız’a eyitdi : “Ḳız, yürü var, ʿAşık Ğarib’iñ validesine haber vir. Ođluñ gideyor deyu söyle. Belki haberi yokdur ve hem söyle Ḳurbete Ḳoyıvirmesin.” didi. Akça Ḳız da, Ḳapudan

içeri girdi. Bakdı ki, anası iplik işlerdi. Sıçradı kalkdı. “Ah oğlum! Hoş geldin, şafa geldin. Bu zamana kadar nerede idin? Senin karnın açdur, otur.” deyüb, önüne bir parça kahvaltı koydı. Oğlan yemeği yer amma, bir bir boğazına dizilür. Anası eyitdi : “Oğlum, yemeği yavan yavan yirsin. Keyfin mi yok?” didi. Oğlan : “Hayır, keyfim yerinde.” Anası : “Aşlı nedir?” didi. Oğlan : “Ah valide! nasıl anlatayım. Sen benim derdimi bilir misin?” didi. “Bizde dert bir iken, bin oldu. Size nasıl anladayım?” deyüb, şazı eline aldı. Bakalım ne dimiş :

Başına döndüğüm gül yüzlü nenem
Gidem kurbet eli gezem bir zaman
Naşibimiz kurbet elde virildi
Gidem kurbet eli gezem bir zaman

Aldı anası :

Ƙadasını alduğum gül yüzlü Ƙarib
Gidüb ğurbet ile ağlatma beni
Benim bir derdimi bine yetürdin
Gidüb ğurbet ile ağlatma beni (27a)

Aldı Ƙarib :

Ƙurbanın olayım ey koca nene
Südin emmişem ben kane kane
Nene helal eyle bu şirin cane
Gidem kurbet eli gezem bir zaman

Aldı anası :

Dime oğlum dime şimdi ağlarım
Cigercigim aşk odına dağlarım

İntizar iderim yolın bağlarım
Gidüb ğurbet eli gezem bir zaman

Aldı Karib :

Canım nene yaşın yaşın ağlama
Cigercigim aşk odına tağlama
Ben giderim yollarımı bağlama
Gidem ğurbet eli gezem bir zaman

Aldı anası :

Oğul sen gidersen ben de giderim
Çeküb aşkın kahtarını yiderim
Memeden emdüğün haram iderim
Gidüb ğurbet ele ağlatma beni

Aldı Ğarib :

Canım nene yeter ağlatdın beni
Mevlāya emanet eyledim seni
Nene kızkarındaşım görünmez mi
Gidem ğurbet eli gezem bir zaman

Aldı anası :

Oğlum saña iden Mevlā'dan bulsun
Bu Zühre nenenin bağı hūn olsun
Eglen oğlum eglen kızkarındaşım gelsin
Gidüb ğurbet ele ağlatma beni

Şimdi böyle söyledük de, kızkarındaşı anda yok idi. Bir de gelüb, kapuyı açub, bakdı ki, bunlar birbirine söyleşürler. Kızkarındaşı bakdı ki, anasıyla helalleşür. Bir de kız bunları görünce heman (27b) bir kâf var idi, bir depme urub, ayagının birini alub, şaz itti. Aldı bakalım ne dimiş kız :

Nene dur sen ağlama ben ağlayım
Alları çıkarub kara bağlayım
Ben kardaşsız bu cihanı neyleyim
Canım Kardaş gidüb ağlatma bizi

Sen gidersin bizi kande koyarsın
Bu garib neneñe nice kıyarsın
Ben de bildim il sözüne uyarsın
Canım Kardaş gidüb ağlatma bizi

Kardaş sana iden Mevlâ'dan bulsun
Dilerim Akça Kız kana bulansın
Şah Senem'in şarayı odlara yansın
Canım Kardaş gidüb ağlatma bizi

Şimdi kardaşı, Senem'e beddu^{ca} ittigin görünce, gücüne gidüb, heman şazı aldı. Bakalım Garib ne dimiş :

Garib ider dime ey kuzum bacı
Yüregime urdun gine bir acı
Şağ olsun Senem'in şarayı tacı
Gidem kurbet eli gezem bir zaman

Şimdi böyle söyledikde, validesine eyitdi : “Nafile yere göz yaşı dökme. Elbette gitsem gerek. Yolcu yolunda gerek dimişler. Ben giderim. Heman siz beni du^{ca}dan unutmañ.”

didi. Anasıyla bacısı ağlamakdan elleri bir şey'e varmaz idi. Kalkub, nenesi oğlanın hegbesine biraz yol azığı koydılar. Bir de oğlandır, şazını divara aşub, validesine eyitdi : "Ey valide! İşte benim şazımın bir teli ne zaman koparsa, benim öldüğümü ondan (28a) bilesiniz." deyüb, validesinin elinden ayağından, kızkarındaşının gözlerinden öpdi. Hegbesini omuzuna aldı : "Ey valide! Allahı şmarladık." deyüb, kapudan tışara çıktı. Meger Deli Mehmed bir kaç ahab yaran yoldaşıyla 'Aşık Karib'e : "Biz senin kurbete gideceğini haber aldık. Bak yoldaşım, ne kadar ise, hak hukukumuz var. Seni ayrılık çeşmesine kadar götürelim." didiler idi. Bu sohbet oğlanın hatırına geldi. Toğrı kahveye gelüb, eyitdi : "Ey yoldaşlar! İşte ben gideyorum." didi. Deli Mehmed eyitdi : "Eglen yoldaşım beraber gidelim." didi. Bir de ondan bir kaç ahab yaran ile beraber kalkub, ayrılık çeşmesine giderken, meger bu 'Aşık Garib'in kardaşlığı var idi. İsmine Sakıbe dirler idi. Oğlan eyitdi : "Ey Sakıbe! Bak birader. Allah gecinden virsin, ben diyar-ı gurbete gideceğim. Benim öldü haberim gelse, şu kızın düğününe gider misin?" didi. Sakıbe eyitdi : "Aşık Garib, vallah kendimi hapis iderim de, kırk (gün) evden tışara çıkmam. Sen öyle mi şanursun?" didikde, 'Aşık Garib bundan gayet haz idüb : "Birader, işte dostluk böyle günde bellidür." deyüb, işte bunlar böyle muhabbet iderken, ayrılık çeşmesine geldiler. Karib bunlara : "Ey yoldaşlar! Allahı şmarladık." diyince, Deli Mehmed eyitdi : "Bak 'Aşık Garib, ahir beyt şon nefesim bir dahi işidelim de, ondan şonra git. Yoksa bir yere şalıvirmeyüz." diyince, 'Aşık Karib eyitdi : "Hey yoldaşım! Benim şazım yok nasıl söyleyim?" (28b) diyince, Deli Mehmed eyitdi : "Be yoldaşım, türki söylemen şaza maşuş degil. Eline bir ağaç al da, şaz eyle de, söyle." didi. Herman oğlan bir ağaç parçası alub, itti ; çeşmenin beşına oturdu. Aldı bakalım ne dimiş? Aldı Karib :

Ġurbet ilde baş yaşduğa düşende

'Aceb neye varır işi Ġarib'in

Giden olmaz gelen olmaz yanına

Akar gözlerinin yaşı Karib'in

La'net olsun Ġurbet elin adına

Doymak olmaz mişnetine tadına

Hıřım akrabası dūřer yadına
Bir yol ağrınınca başı Ğarib'ĩn

Ğarib nereye varsa Ğaradur yūzi
Yamalıdur yağası yaşlıdur gōzi

Ğurbet ilde Ğarib kimdir bilmezler
Ağlayub da eşmim yaşı silmezler

Eřkāre idemez gizlidūr sōzi
Bir yere gelince başı Ğarib'ĩn

‘Aşık Ğarib gōzlerinden yaş dōke
Anam yok ki bağa yerine yaş dōke
Nişanım yok mezarıma taş dōke
Bir alıdur mezar taşı Ğarib'ĩn

řimdi bōyle sōyledikde, Deli Međmed : “Ey ‘Ařık Ğarib yoldařım! Allah selāmet virsin. Allah seni sevdiğine avuřtursun.” didi. Ođlanda : “Allahaiřmarladık.” deyūb, ıkub gitdi. Bir de, gūnlerde bir gūn, Erzurum řehrine dahil oldu. Her ne ise, bir řaz peydah itti. Ğađvenĩn birinde oturub (29a) alub, ađırmađa. Bir de bađdı ki, elli altmıř para gūnde geliyor. Bir de kendi kendine eyitdi : “Bre bu para ile, ne zaman azanub, ırık kise akeyi, urbetden gideceđim.” deyūb : “Ğađveci, bu taraflarda hi řā⁵ire i⁵tibar olunur bir yer bilūr misin?” didi. Ğađveci de, “‘Ařık, neden řordun?” Ođlan eyitdi : “Yoldařım, ğayrı gideceđim. Burası beni idare etmiyor.” didi. Bir de ađveci : “Yoldařım, bir Tifliz, bir de Ğaleb řehri iřidūrūz.” didi. İřte ođlan eyitdi : “Bir de Ğaleb řehrine gitsem gerek.” deyūb, ađveciye : “Allahaiřmarladık.” didi. Ğađveci eyitdi : “Bađ ‘Ařık, birden bire gitmek olmaz. Bari řu bizim řehri met eyle de, oyle git.” deyūb, “ Allah selāmet virsin.”

Bir de arib azımı eline aldı. Bakalım ne demiş? ahveci de ne dinlemiş? Erzurum on yedincisi :

Hey ağalar size ta'rif ideyim
Pek begendim hoş mekâm Erzurum
Yedi iklim dört köşede bulunmaz
Söylenür dillerde şanı Erzurum

Yigitleri vardır kolu pençeli
Tımsıkı kolçaklı belleri şişli

Sahraya yapılmış hoşdur havası
Çevre yanın almış bülbül şadâsı
Erenlerin vardır anda du'âsı
Vardır 'Abdurrahman Erzurum

'Aşkın tolusını içdim şuyu neyerim
İnüb 'aşkın deryasını boylarım
Bu 'Aşık arib ta'rif eyledi
Vardır önünde bir mekân Erzurum (29b)

Şimdi böyle söyleyüb türki tamam olunca, "Allahaişmarladık." deyüb, heman toğrı Haleb diyücek idüb, gitdi. Günlerde bir gün Haleb'e gelüb, dahil oldu. Haleb'in içinde gezerken, kendi kendine eyitdi : "Şunda ehli 'arif ahvesi sual ideyim de, bari gideyim." deyüb, birine eyitdi : "Yoldaşım, bu vilayetde bir söz anlâr adam bilür misin?" didi. Ol adam eyitdi : "Yoldaşım, şu köşenin başında iki kapulu bir ahve vardır. Şahabının ismine, Aşlandede Oğlı Baba Yusuf dirler. Oraya git." didi. Oğlan azı eline alub, toğrı köşenin başını dolaşub, sual eyledi. Birisi eyitdi : "'Aşık, işte şu ahve." didi. Oğlan ahvenin kapusını açub, içeri girdi : "Selâmun 'Aleyküm." didi. Onlar da, "'Aleyküm selâm 'Aşık." didiler. Çünkü oğlandır geçüb bir köşeye oturdu. ahveci de buña bir ahve virdi. İçdi. Zarfın içine bir altun koyub, yere bıraktı. Bir de ahveci alkub, filcanı alub, bağdı ki,

içinde bir altun. Heman ‘Aşık Karib’e eyitdi : “İlahi oğlan, sağlık selâmetlik ile gelme.” diyince, bir de ‘Aşık Karib, kendi kendine eyitdi : “Ne hâlt ider bu ağanıñ beygiri? Dañı bir kañvesini içmeñ.” deyüb, kañveciniñ tarlandığını görünce, eyitdi : “Baba, niçün beddu‘ā idersün? İsyanimız nedir?” didi. Aşlandede Oğlu eyitdi : “Ya oğul! Evvel bu altunlar yüz paraya giderdi. Şimdi bunlar yüz (on) paraya çıktı. Varsam bozdursam, kañveci on (30a) paramı çaldı dirsün. Benim param yok ki, bozam.” diyince, ‘Aşık Karib eyitdi : “Baba, ben saña anı bozdur deyü, virmedim. İçdigim kañveye caba virdim.” diyince, Aşlandede Oğlu eyitdi kendi kendine : “İlahi oğlum, Allah seni razı olsun geldigine. Baña bu afyon parası üç ay yeter.” deyüb, işte biraz turdılar. ‘Aşık Karib eyitdi: “Baba, sana bir şey söyleyeceğim amma, sözümüz haşır altına gitmez ise, söylerim.” didi. “Söyle oğlum, ne ise meramın?” didi. Karib eyitdi : “Aman baba, şu kañveye beni ortak ider misin?” didi. Kañveci de : “Pek iyü oğlum. Seni ortak ideyim amma, bu kañveniñ tokuz müşterisi vardır. Beşi aħşam gelür, dördü şabaħ gelür. Ortak itsem, ne seni besler, ne beni.” diyince, oğlan eyitdi : “Aman baba, tek ortak eyle de, anı sen hiç karıştırma.” didi oğlan. Kañveci de : “İyü oğlum, Seni kendime ortak eyledim.” didi. Oğlan eyitdi : “Baba, bu vilâyetde Ĥoraşan kireci var mıdır?” didi. Kañveci : “Vardır oğlum.” didi. Oğlan eyitdi : “Baba, var şundan birkaç hamal çağır.” diyince, Kañveci eyitdi : “Hamalı neylersin?” didi. Oğlan da : “Sen neylersin, var çağır gelsin.” diyince, Aşlandede Oğlu varub, altı hamal çağırdı. Bir de, ‘Aşık Karib’e eyitdi : “Varıñ baña Ĥoraşan kireci getürün.” didi. Hamallar varub, getürdiler. ‘Aşık Karib, Aşlandede Oğlu’nu eve yolladı. Aħşam namazını kılub, Ĥoraşan kireci ezüb, Kañveye bir sıvadı ki, yeni naķkaş elinden çıkmışa (30b) döndi. Andan şonra ibriķleri cizveleri gül gibi ağardub, yeni kalaydan çıkmışa döndi. Bir de, şabaħ oldu. Aşlandede Oğlu geldi kañveniñ önüne. Bir kerre girü döndi. “Ulan, şabaħ ile yol yañlış geldik.” deyü, dönüb giderken, ‘Aşık Karib çağırdı. “Baba, nereye gidiyorsun?” didi. Bir de Aşlandede Oğlu baķdı ki, dünki bırağub gitdiği oğlan kañveyi sıvamış. “Ėaliba benim elimden meramı...” deyüb, tefekkür iderken, oğlan Aşlandede Oğlu’na bir kañve bişirüb, keyfi yetişıüb, andan şonra eyitdi : “Baba, bu vilâyetde kañveniñ okķasını kaç parayadır?” didi. Ol eyitdi : “Seksan paraya.” didi. Oğlan eyitdi : “Baba, şu on altını al da, baña sekiz okķa kañve al da gel.” didi. “Oğlum, sekiz okķa kañveyi neylersin?” didi. Oğlan eyitdi : “Gelene gidene kañve

virürüz.” didi. Kahveci eyitdi : “Bu kahvenin tokuz müşterisi var.” didikde, oğlan, şerbeti büyük yedege şaldı. Aşlandede Ođlu şaşdı. Ođlan : “Baba, al řu kırk parayı, var baña iki tabi^c getir.” didi. Aşlandede Ođlu gidüb, iki řabi^c getürdi. Ođlan eyitdi : “Baba, söyle. Tabinin biri saña, biri baña birer kahve bişirsinler.” didi. Aşlandede Ođlu eyitdi gönünden : “Zahir anı seniñle benden ğayrı kim ićecek? İki tabi getürdim. Biri saña, biri baña hizmet etsün. Biz mirasyedi kaldık.” deyu, tefekkür itmede olsun, tabinin biri bişirüb, Aşlan ođlu’na, biri Karib’e virdi. İşte kahveyi ićüb, filcanları elinden bırakdı. (31a) Andan şonra ‘Aşık Karib yanbaşından şazını indürüb, aldı baķalım ne dimiş? Aldı Karib :

Cuş eyledin deli gönül

Saña geldim Haleb şehri

Cüdä düşdüm diyarımdan

Saña geldim Haleb şehri

Ayrıldım ğonca gülümden

Bu ciħanın bülbülünden

Ben gećdim olan varımdan

Saña geldim Haleb şehri

Ayrıldım nazlı yarım

Yüzüm gülmedi zarımdan

Çıkub vaşanı ilimden

Saña geldim Haleb şehri

Ğarib kaldım kurbetde

Ya nerde dutum firķatde

Bir ‘acib kaldım hikmetde

Saña geldim Haleb şehri

Bir de oğlandır böyle söyledi. Kâhvenin içinde oturacak yer kalmadı. Aşlandede Oğlu bakdı ki, iki tabi^c idare etmiyor, varub, tabi da^hi getürdi. Bir de oğlandır şazını yanı başına dayayınca, eyitdiler a^hbablar : “‘Aşık, biz geldik deyu mi bıraktın?” didiler. Ğarib eyitdi: “Yoldaşım, bu gün ma^czur olsundur. Hem uykusuzluğum ve hem yorgunum.” didi. “İnşâallah yarın çok cünbüş iderüz.” Bir de, a^hbablar gitmeli olunca, Ğarib çekmece başına gelüb, eyitdi : “Yoldaşlar, bu gün dinlediniz şaza, içdiniz kâhve, caba olsun. Şafâ geldiniz, hoş geldiniz.” diyince, herkes : “‘Aşık, biz de altında kalmayuz.” deyüb, gitdiler. Bir de a^hşam olub, (31b) kâhveci çekmecenin başına oturub, açdı ki, içinde bir para yokdur. Heman ‘Aşık Ğarib’e eyitdi : “Bre oğlan! Senin babanın parası çünkü çok idi. Halka yedürecek yer bulmadın da, benim kâhvemi mi bulduñ ziyafet idecek?” diyince, ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Gelen a^hbaba bir kâhve içirmeyince, olmaz.” didi. Aşlandede Oğlu eyitdi : “Ğaliba kâhveyi benim elimden almak dilersin. İşte kâhvemi boyamışsın, sıvamışsın. Bunları da şahid tutmuşsun.” didi. Oğlandır eyitdi : “Hayır baba, senin kâhvende gözüm yokdur.” didi. Hele Aşlandede Oğlu’nu eve ol gün gönderdi bir tekarrib. Bir de irtesi gün oldu. Oğlan çalub, çağırmağa başladı. Evvelkinden ziyade ol gün kâhveye şeker tıldı. Herkes giderken çıkarub, birer avuç para bırakub, gitdiler. Bir de herkes gidince, kâhveci de çekmecenin kapusunu açub bakdı ki, para tıolmuş. Bir usul ile parayı koynuna koyub, gidüb, eve bıraktı. Bir kat yata^k getürüb, oğlanın altına serdi. Oğlana eyitdi : “Oğlum, bu yata^kda yat, şafâna bak.” didi kendi. İşte ‘Aşık Ğarib günlerde bir gün çalub çağırurken, Haleb Paşasının vekil^harç bazara çıkmış idi. Gezerken yolu Aşlandede Oğlu’nın kâhvesine uğradı. Gelüb bakdı ki, bir şaz sesi var, bir de nefes var ki, olur şeyden degil. Vekil^harç, “Biraz şunu dinleyim de, öyle giderim.” dirken, oturdu. Bir de ikindi ezanı okundu. “İkindi ezanı.” didiler. Bir de vekil^harç, “Giç kalmışım, (32a) şimdi işçibaşı beni tekdir ider.” deyu, bazardan ^harç görüb, geldi. Meger, paşanın şâ^cirleri var idi. Ol gün işçibaşı ile görüşmeye gelmişler idi. Bir de işçibaşı, “Vekil^harç Ağa, nerede kaldın bu zamana kadar?” didi. Vekil^harç eyitdi : “İşçibaşı, bugün Aşlandede Oğlu’nın kâhvesine yolım düşdi. Bir şâ^cir gelmiş amma, şazi söyle, sözi böyle...” deyüb, bir met eyledi ol kadar. Ol zaman şâ^cirler eyitdi : “Vekil^harç, yeter met itdin şu bokı.” diyince, vekil^harç eyitdi : “‘Aşıklar, sizin gibi ‘asıkları cebinden

çıkartıyor.” diyince, ‘Aşık lar bu söze gücenüb, oradan kalkub, bunların birer şandalyeleri var idi. Bir hamal çağırub: “Al şu şandalyeyi, Aşlandede Oğlu kahvesine bırak.” didiler. “Onda bir şâ‘ir var imiş. Adına ‘Aşık Ğarib dirler imiş. Aña dirsînz ki, Haleb Paşasının Şâ‘irleri gelüb, imtihan olacaklar dirsînz.” didiler. Hamallar şandalyeyi alub, Aşlandede Oğlu’nîm kahvesine gelüb, eytdiler : “Ey yoldaşlar! Bunda ‘Aşık Ğarib kimdür?” didiler. Ğarib de, “İşte benim ‘Aşık Ğarib.” didi. Hamallar didi : “‘Aşık Ğarib, Haleb Paşasının Şâ‘irleri selâm itti. Anîm la bugün köpek gibi dalaşalım diyorlar.” didi. Oğlan eyitdi : “Yer Ğaribini, bir adam Ğaribin karnını dögmüşler, vay arkam deyu, ağlamış. Neyleyim, başsam da, ben yerim, başılsam da ben yerim.” didi. Meger, Haleb de, ‘Aşık Ğarib’in bir karındaşlığı peydah itmiş. Adına Deli Mehmed dirler idi. Bu Deli Mehmed eyitdi : “Senin elînden öyle şey gelür mi?” didi. ‘Aşık Ğarib de : “Yoldaşım, gelür amma, neyleyim, paşanın şâ‘irleridür. Şom kötü gelür.” didi. Deli Mehmed eyitdi : “Bağ yoldaşım, sen başarsan da elînden geleni girüye koma (32b) bu şehirde başa öyle Deli Mehmed dirler. Bundan kalk şu şandalyeye otur.” didi. Bir de kalkub, Ğarib oturdu. Az birazdan, kalk şu şandalyenin üzerine oturdu. Birine ‘Aşık Ğarib, birine Deli Mehmed oturdılar. Az birazdan şâ‘irler şazları ellerinde gelüb, oturdılar. Bakdılar ki, şandalyenin üstüne ‘Aşık Ğarib’i gördüler. Eyitdi : “Oğlan! İn şandalyenin üstünden.” deyüb, Deli Mehmed eyitdi: “Ya ustalar! Ustalık, şandalyenin üstünde mi olur? Her vakit çalar, çağırursuz. Bugün de ‘Aşık Ğarib çalsın, çağırsın.” diyince, şâ‘irler eytdiler : “Oğlan, bizim ile imtihan ol bakalım.” deyüb, aldı şazı şâ‘irler, ‘Aşık Ğarib’e ne söylemiş? Ğarib de ne söylemiş? Aldı. Ahbablar ne dinleyecek? Aldı şâ‘irler başı :

Nerden geldin sen bu meydana
Bu meydanda erkân olur yol olur
Şanma ki şanîm şalam cihana
Bu huşuşda kavka olur kan olur

Aldı Ğarib :

Ustam benlik ile böyle girme meydana
Benlik iden siziñ gibi sert olur

‘Āşıklığın yolu kıldan incedir
Kendini kırtaran ‘āşık ber-murad olur

Aldı şā‘ir :

Ṭolı içmiş gibi gelmişsin cūşa
Nedir sende cünbüş ile endişe
Yavaş yeri değer ayagın taşā
Çok söyleme söyler dilin lāl olur

Aldı Ğarib :

Ustam kāmil isēn otur yerinde
Darılıbda ot teperim derine
Bir ‘āşık ħor bakarsa pîrine
Pîrine ħor bakan ‘āşık mürd olur (33a)

Aldı şā‘ir başı :

Çocuk sen mi kaldın bize o dünyan
Bize yardımcıdır yardım ih̄san
Ḥıfz-ı lisan dirler selāmet ih̄san
Şabr ile her çiçekden bal olur

Aldı Ğarib :

Külhandan yaymı şakın indirme
Bu meclis halkımı kendine güldürme
Şallayub başın burmın kaldırma
İndirirler yüregine derd olur

Şâ'ir :

Erenler deminden bir töl içdîñ mi
Bulanuq çaylar gibi aqub coşduñ mı
Bu meydana girüb serden geçdîñ mi
Bu 'aşıklık başka hal olur

Aldı Ğarib :

Ben Ğaribim çıkmam toğrı yolumdan
Bir bāde nüş itdim kırklar deminden
Kuş olsañda kurtulmazsın elimden
Uçsañda iki gözîñ kör olur

Böyle diyince, Deli Mehmed eyitdi : “Bağ 'Aşık Ğarib, bu saçma karalar söylemek ile iş olmaz.” didi. “Bağalım şu birbirîñize bağlyacaq şey söyleñ.” didi. Şâ'irler de eyitdiler : “Zāhir saña bir su'al soralım da, seni bağlyalım.” diyince, 'Aşık Ğarib eyitdi : “Bağ 'aşıklar, siz söyledîñiz ben karşulıqın virdim. Ben de söyleyim de siz karşulıqın virîñ.” diyince, şâ'irler, “Söyle oğlan, sen bir kişi, biz iki kişi.” didiler. 'Aşık Ğarib eyitdi : “Pek iyü, söyleyim amma, soñra benim sözümi inkār idersîñiz. Bir oqur yazar 'ālim getirîñ de bizim haqqımızı haq eylesin.” diyince, Deli Mehmed eyitdi : “Bağ 'Aşık Ğarib, biz de halimizce size gelince beni 'aşık dîñledik. Olduqça biraz bizde añlaruz.” deyüb, aldı 'Aşık Ğarib, (33b) bağalım şâ'irlere imtiħan içün bunu söyledi. Şâ'irler de ne dîñledi?
Aldı Ğarib :

Dîñleñ ustam size haber sorayım
Bu 'aşıklık kimden icad olmuşdur
Başña olmaz işler kurayım
Pîrleri ismi her nice yād olmuşdur

Ustam bilür misin ʿilmîñ başını
Ne ile kesdiler ʿandil taşını
O kim idi kesdi başı(nı)
Bunu bilen ʿâşık ustam olmuşdur

ʒankı şehir bir kez güneş gördi
Hakim idüb deryayı buldı
Hayvana insana naşihat virdi
Şay alub ciħanda bir dâr olmuşdur

Ġarib'îñ böyledir size suali
Pîrler kuvvetiyle buldı kemali
O kimdür ki ciħanı açsın ezeli
Bunda Hâk alâ irşâd olmuşdur

Bir de oğlandır böyle söyledikde, şâʿirler bunîñ söyledigini bilmeyüb, şazlarını ʿÂşık Ġarib'îñ önüne ƒodular. Sonra, Paşanın şaz ƒalduracağı gün idi. Paşa bunlara ƒavvası gönderdi. “Varîñ benim şâʿirlerimi ƒağırın. Bugün zira celalligim var.” deyüb, bir de ƒavvaslar bunları ararken, Aşlandede Oğlu'nîñ ƒahvesinde haber aldılar. Geldiler, şâʿirlere eyitdiler : “ʿÂşıklar, sizi Paşa Efendimiz ister. Şazlarîñızı alîñ da, gelin.” didi. Şimdi şâʿirler bu cevabı işidince, ƒavvasa eyitdiler : “Bugün bizim başımız ağrıyor.” didiler. ƒavvaslar eyitdi : “Ben bilmem onu, bunu. Ben emir ƒuluyum. Siz varîñ anı Paşaya anladîñ.” didi. Bunları sürüb, götürdi. Paşanın (34a) huzurına gelüb, bunlara eyitdi : “ʿÂşıklar gelîñ. Bugün benim pek ƒaşavetim var. Şazîñızı getirîñ de, beni biraz egleyîñ.” diyince, bunlar eyitdiler, birbirinîñ yüzüne bakmağa başladılar. Bunları teƒdir idüb, söyledi. Bunlar eyitdiler : “Efendim, Allah saña ʿömürler virsin. Aşlandede Oğlu'nîñ ƒahvesine vardık. Bir şâʿir gelmiş. ʿÂşık Ġarib dirler. Biz de işitdik. Varalım hoş geldîñ diyelim de, ƒonuşalım deyu. Bir de biz varınca, Deli Mehmed eyitdi, siz benim şâʿirimi başmaya gelmişîñiz deyu, elimizden şazlarîñızı aldı. Bizi hem teƒdir itti, hem ƒovdı.” didiler. Bir de Paşadur, bu cevabı işidince, Ēazaba geldi. Eyitdi : “Tiz getirîñ ƒarşuma,

naşıl şâ'irdür? Deli Mehmed sizin hatırmıza mirat etmediyse, niçün benim hatırıma mira'at itmemiş?" deyüb, bir kavaşdur gelüb, bakdı ki, 'Aşık Ğarib faşıl ideyor. Bir de şimdi bunı görünce : "Bari biraz oturayım da, şunu ben de dinleyim." İşte faşıl tamam. Oğlandır şazını elinden bıraktı. Kavaşdır 'Aşık Ğarib'i gördi. "Yahu, sizi Paşa Efendimiz ister." diyince, Deli Mehmed eyitdi : "Yoldaşım, sen git. Birazdan Paşaya selām söyle. Şimdi ben anı alur, gelürem." didi. Şimdi kavaşdur, Paşaya eyitdi : "Efendim, şimdi Deli Mehmed alub, gelecek. Siz efendimize böyle selām söyledi." didi. Deli Mehmed 'Aşık Ğarib'i alub, birkaç ahab ile geldiler. Toğrı Paşanın huzurına gelüb, 'Aşık Ğarib'i taşrada birağub, kendisi içeri girdi. "Selāmun 'Aleyküm." Paşa ğadab ile, "Aleyküm Selām Deli Mehmed oğlum." didi. Paşa, Deli Mehmed'e eyitdi : "Bağ Deli Mehmed, sen benim bir loğma etmegimi yimedim mi?" (34b) diyince, Deli Mehmed, "Nice efendim?" deyüb, "Ya oğlum! Sen benim şâ'irlerimi, ellerinden şazlarını alubda, kovmuşsun." diyince, Deli Mehmed eyitdi : "Vallah efendim, seni padişahımıza bağışlasın. Senin şâ'irlerin şazlarını kim almış? Kađve hamallar ile şandalyelerin yollamışlar ve hem haber göndermişler ki, ana şâ'irliği öğredelim dimişler. Bir de gelüb, oturdılar. Allah 'Aşık Ğarib'e firşand virdi, bunları başdı. Ellerinden şazlarını aldı. Yol ile aldı ; zor ile almadı." diyince, Paşadur şâ'irleri çağırub : "İşte 'aşıklar, bağ Deli Mehmed ne söyler?" diyince, 'aşıklar yüzlerini yere aşağı indürdiler. Bunlara bakdı ki, kabağat kendilerde, ol zaman, ğazaba gelüb, "Urım şunların boynını!" diyince, Deli Mehmed eyitdi paşanın etegine kapanub : "Efendim, bunların boynını urub, neylersin? Bari öldürsen, bir adam öldür." deyüb, rica edince, Paşadur : "Ya nice idelim oğlum?" didi. Deli Mehmed eyitdi : "Efendim, sür gitsin bu vilāyetden, turmasınlar." didi. Paşa eyitdi : "Sizi Deli Mehmed'e bağışladım. Bu gündən sonra, sizi bu vilāyetde görmeyim. Ceddim ruhiçün sizi katl iderim." deyüb, bunları sürdüler. Biz gelelim şimdi 'Aşık Ğarib'e. Paşa eyitdi : "Deli Mehmed oğlum, bağalım şu 'aşıık kim ise, haber vir gelsin. Görelim naşıl kişidür?" didi. Deli Mehmed 'Aşık Ğarib'i çağırub, Paşanın karşısına getürdi. 'Aşık Ğarib içeri girdi. Yedi yerde temenna, sekizincide yeri öpüb, karşısında el bağlı durdı. Paşa eyitdi : "İzin saña, otur!" didi. Ğaribdür, oturdı. Paşadur, oğlanın yüzine bağub, Deli Mehmed'e (35a) eyitdi : "Mehmed, şimdi benim şâ'irlerimi elinden şazını alan bu midür?" didi. Deli Mehmed : "Beli Efendim, budur." didi. Paşa oğlana eyitdi : "Oğlum, nerelisin?" didi.

Oğlanda : “Efendim, Tevriizliyim.” didi. Paşa eyitdi : “Oğlum, ben bir zaman Tevriiz’de çok eğlendim. Tevriiz’de bir ‘azîm cenk oldı. Şunu bize bir met eyle, Tevriizli olduğın biz de inanalım.” deyüb, ‘Aşık Ğarib : “Pek iyü efendim.” deyüb, şazımı eline aldı. Baçalım Paşaya ne söylemiş? Paşa da ne dinlemiş? Yaran-ı şafâ, Bekri Mustafa.

Aldı Ğarib :

Hey ağalar size ta^rif ideyim
Ğayet müşkil oldı işi Tevrüz’îñ
Öyle gördim gökden ateşler yağar
Yandırdı toprağı taşı Tevrüz’îñ

Ne bezirgân ne ulu hoca
Kıralar giydiler kırk gün kırk gice
Açıldı sancaklar bir uçdan uca
Kan içinde yüzdi leşi Tevrüz’îñ

Tevrüz didikleri bir metin kal^a
Cem olub bekler ‘azîm cenk ola
Kimi yesir oldı kimisi köle
Görülmüşdir kara düşi Tevrüz’îñ

‘Aşık Ğarib ider söylerim şahı
Böyle cenk olmadı dünyada dağı
‘Acem ülkesinîñ Giylanı şahı
Onlar ile görürdi işi Tevrüz’îñ

Çünkü oğlandır böyle söyledikde, Paşa Ğayet hoşuna gelüb : “Aferim oğlum. Benim gördüğim gibi söyledin. Ey oğlum! Dile benden ne dilerdin?” diyince, oğlan eyitdi : “Sağlıkın dilerim.” didi. Üç def^a (35b) teklif eyledi, gine : “Sağlıkın dilerim.” didi. Paşa

eyitdi : “Ođlum, seniñ řılańda anańdan babańdan yađut niřanlıń bir kimsen var mı?” didi.
“Eger var ise, sańa at vireyim ; řilah vireyim ; seni gındereyim.” didi. Ođlandı :
“Efendim, Allah’dan ğayrı kimsem yođdur.” didi. Pařa eyitdi : “Ođlum, eger kořķarsań,
söylediğim sözümden dönmem.” didi. Gine : “Allah’dan ğayrı kimsem yoğdur.” didi.
Paşa eyitdi : “řaķın oğlum, sözümi ğirüye alma, sözümden dönmem.” diyince, ol zaman
‘Aşık Ğarib aldı şazı, baķalım ne söylemiş :

Arzulayub çıķdım ķurbet ellere
Ağlarım sızlarım kimsem yoğdur
İsmim şayı olmuşdır dilden dillere
Ağlarım sızlarım kimsem yoğdur

Küşat idüb gezdım ben bu ciğanı
Seyreyledim bunca ehl-i ‘ırfanı
şimdilik bu yerde ķılmıřım mesķanı
Ağlarım sızlarım kimsem yoğdur

Genç yaşımda neler geldi başıma
Nazar eyle gözümden aķan yaşıma
Felek çok düşdi benim peşime
Ağlarım sızlarım kimsem yoğdur

‘Aşık Ğarib dertlü dertlü söylesin
İnüb ‘ařķın deryasını boylasın
Hak sizi kederden emin eylesin
Ağlarım sızlarım kimsem yoğdur

Bir de ođlan böyle söyledikde, Pařa eyitdi : “Ođlum, çünkü öyledür. Sańa Kubbe Hanında
oda vireyim de, gice gündüz benim karşumda çal, (36a) çağır.” didi. Deli Mehmed
eyitdi : “Baķ efendim, toķuz gözün bir dayağı var. Onu da sen almaķ dilersin.” didi. Paşa

da : “Nice idelim?” didi. Deli Mehmed eyitdi : “Efendim, gice senin, gündüz Aşlandede Oğlu'nın kahvesinde bizi eglesin. Eger böyle razı olursan, ne hoş. Eger virmezsen, biz de sana virmeyüz.” didi. “ Biz de sana ‘Aşık Ğarib’i virmeyüz.” Paşa da : “Haydi öyle olsun.” didi. İşte bunlar bunda, ‘Aşık Ğarib’e Kubbe Han da bir oda döşediler. Gice Haleb Paşasının karşusunda, gündüz Aşlandede Oğlu'nın kahvesinde çalub çağırmada olsun, gelelim biz kıssaı Şah Velet'den dinle. Çünkü, Şah Velet'de Hoca Sinan'ın amucasının oğlu idi. Babasından, ol Şah Velet, kıızı istemiş idi. “Var benim malım kadar mal peydah it de, kızımı sana vireyim.” demiş. Şah Velet'de bezirgânlık taşraya gitmiş idi. Çünkü Şah Velet, Hindi Yemen'i gezüb, yolu Haleb şehrine uğradı. Yüklerini yıqub, Kubbe Han'a, Aşlandede Oğlu'nın kahvesinde bir gün ‘Aşık Ğarib ile şöbet iderken, öteden beriden söylerken, ‘Aşık Ğarib Şah Veled’e eyitdi : “Hoca, şormak ‘ayıb olmasın, senin aşlın nerelidür?” didi. Şah Velet eyitdi : “‘Aşık, benim aşlım Tiflizlidür.” ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Hoca, ne gün gideceksin?” didi. Şah Velet, “Bir kaç güne kadar giderim.” didi. “Aman Hoca, sana bir emanetim var. Tifliz’e götürmeli.” didi. Şah Velet : “Pek iyü yoldaşım. Senin hatırın için, hayvanımın birini boşaldur, senin yükünü götürmem.” didi. ‘Aşık Ğarib kendi kendine eyitdi : “Şimdi bu kıza (36b) bir kat esbab göndersem, ‘ahdi vardır, ben gitmeyince esbabı giymez.” didi. Heman bir mektub yazdı. Bir yanına validesine, bir yanına bacısına, bir yanına sevdüğüne selâm yazdı. Kıza virdiği gömleğin içine şokan armağanı koyub, yağlığa şarub, mektubu yedi yerinden mühür urub, Şah Veled’e viridi. “Hoca, bu mektubu Tifliz’de Hoca Sinan'ın konasının karşusunda, Ğarib’in evi deyu şor da, valideme vir, bu hediyeye ilen.” didi. Şah Velet : “Pek iyü yoldaşım.” deyüb, mektubu aldı. Bir de irtesi gün, Şah Veled’e yükünü baharını yükledüb, “Allahı şmarladık” deyüb, “Kandasın Tifliz şehri, elimi biri vir.” deyüb, “Alallah dilim zabteyle.” deyüb, çeküb, gitdi. Günlerde bir gün, Tifliz’e üç sa‘at kalarak, bir yayla var idi. Geldiler, ol yaylaya yükünü yıqub, çadırını kurub, oturdu. Meger, bu Şah Veled’in bir Keloğlan hizmetkârı var idi. Şah Velet eyitdi : “Keloğlan, şu mektub torbasını al gel.” didi. “Herkesin mektubunu ayıralım da Tifliz’e varınca, zahmet virmesin.” Bir de, hizmetkârı mektub torbasını getirüb, işte Şah Veled bakarken, ‘Aşık Ğarib’in mektubu eline geçdi. Bakdı ki, yedi yerinde mühürlü. Veledür kendi kendine : “‘Aceb bu mektubın içinde ne var idi. Buña bu kadar mühür başmak.” deyüb, “Ben bunu açarım.”

didi. Mühürleri sökdü. Açdı ki, bir de okuyacak oldu. Bir tarafına bacısı, bir tarafta Şah Senem. Selâm yazmış. Şimdi Şah Veled bunu görünce, heman Veled'in beñzi kalmadı. Düşünüb dururken, Keloğlan bunu gördü. Böyle segirdüb, yanına geldi. Eyitdi : (37a) “Bunda bir iş vardır.” deyüb, Keloğlan Şah Veled'e şordı : “Efendim, nedir böyle düşünmeye vardınız? Bunın aşlı nedir?” Şah Velet Keloğlan'a : “Oğlan, ipi şarpa şardırdık. Hoca Sinan benim amucam idi. Kızı var idi. Adına Şah Senem dirler. Ben istedim. Dedi ki, malım kadar mal peydah it de, saña kızımı öyle vireyim didi. İşte ben de bezirgānlık ile taşraya gitdim. Diyarı yer gezdim. Şimdi kız almamak muradım idi. Halep'de Aşlandede Oğlu'nun kahvesinde 'Aşık Ğarib dirler bir şâ'ir var idi. Bize mektub ile bir parça hediyeye virdi idi. Meger ol sefih, kız almış imiş. Namurat itmişler amma, benim derdim budur.” didi. Keloğlan eyitdi : “Ey Ağa! Ben saña o kız alırsam, baña ne virirsin?” didi. Şah Veled : “Oğlan, saña beş katır yükü vireyim.” didi. Keloğlan eyitdi : “Bunun sende hiç bir emaneti yok mı?” diyince, Şah Veled de : “Bir yağlık ile bir gömlek var. Daği içinde ne var bilmem.” didi. Oğlan eyitdi : “Getür bakalım.” deyüb, aldı. Belinden hançeri çıkarub, gömlegi, yağlığı delik delik idüb, başında kelini kanadub, gömlege bulaşdurdı. Şah Velet'e : “Yüklend kervanı!” deyüb, bunlar kervanı yükledüb, Tifliz'e girdiler. Bunlardır, yerli yerine geçüb, oturdılar. Herkesin mektubını virdiler. Ondan sonra, girüye 'Aşık Ğarib'in mektubu kaldı. Şah Veled, Keloğlan'a eyitdi : “Ey Keloğlan! İşte 'Aşık Ğarib'in mektubu kaldı. Bakalım ne yapacaksın?” didi. Keloğlan Şah Veled'e : “Gel düş önüme!” didi. Keloğlan ile Şah Velet, Şah Senem'e gitmede olsun, biz gelelim. Hoca Sinan, dünyadan ahirete göçmüş idi. Bu kadar mal, emlak, Şah Senem'e kalmış idi. Bu böyle dursun. Bir de Keloğlan ile Şah Velet, 'Aşık Ğarib'in evine gelüb, kapuyı açdılar. Bir de 'Aşık Ğarib'in (37b) validesi gelüb : “Ne istersiniz?” didi. Şah Velet'de : “'Aşık Ğarib'in evi bu mıdır?” didi. Anası : “Bu.” didi. Ol Şah Velet'de eyitdi : “Oğlunun mektubunu getürdim.” deyüb, mektubu karının eline virince, karıdur, şād hürrem oldu. “Hoca, daği oğlunun keyfi iyü midir?” diyince, Şah Velet'de eyitdi : “Vallaha valide, ben konuşmadım. Bizim Keloğlan anımla çok komşıdı. Ana sor.” didi. Keloğlan : “Bağ valide, ağamın dili söylemeye varmıyor. Gerçek, 'Aşık Ğarib bu mektubu virdiği zaman sağ idi. Halep'de çok mal peydah itmiş. Biz mektubu alub, Halep'den kalkdık, Erzurum'a geldik. Ğarib'de bize geldi yetişdi. Meger hırsızlar anı kovallar imiş.

Geldiler, başını kesdiler. İnanmaz isen, işte kanlı gömlegi.” deyüb, içerüye anı virdi. Validesidür : “Ah oğlum!” deyüb, başladı ağlamağa. İşte ağlayu ağlayu, gözlerine perde indi. Bir de Şah Velet ile Keloğlan, andan gitdiler. Karıdur, kızına : “Var kızım, Şah Senem’e çağırda söyle. İşte haramiler karındaşını öldürmüş. Anın da ayağı bağlı kalmasın ; bir ere varsın.” diyince, kızdur gelüb, Şah Senem’e bir bir ta’rif eyledi. Şah Senem de bu haberi işidince : “Kız, haberi kim getürdi?” didi. Güllü Hanım eyitdi : “Şah Velet getürdi.” diyince, Şah Senem eyitdi : “Öyle ise, benim sevdiğüm şağdur. Kalk, siziñ eve gidelim.” deyüb, bunlardır oradan toğrı Ğarib’in evine geldi. Şah Senem bakdı ki, koca karı ağlar idi. Eyitdi : “Valide, bu hal nedir böyle?” diyince, koca karı gömlek ile çevreyi gösterdi. Kız eyitdi : “Bu haberi kim getürdi size?” didi. Karı da : “Şah Velet bezirgân getürdi.” diyince, Şah Senem bir çocuğun eline beş on para virdi. “Şah Velet’i çağır!” didi. Şah Velet’de Keloğlan’ı yanına alub, Ğarib’in evine geldiler. Şah Senem’de kapu arasına (38a) gelüb, eyitdi : “Hoş geldin Hoca.” diyince, Şah Velet : “Hoş bulduk Efendim.” didi. Şah Senem eyitdi : “Şah Velet, benim sevdiğüm Haleb şehrinde iyü müdür, hoş mudur?” diyince, Keloğlan : “Be canım, bir sözi kaç kerre söylemeli?” diyince, Şah Senem eyitdi : “Keloğlan, benim sevdiğüm gerçek şağ mıdur yoksa öldi mi?” didi. Keloğlan : “Canım bacı, ‘Aşık Ğarib’i öldürdiler.” didi. Senem eyitdi : “Gel Keloğlan, toğrı söyle. Eger toğrı söylersen, Allah seni a’lâ eylesin. Eger toğrı söylemezsen, kör olasın ve hem tatlu canından ol.” didi. Şimdi şazı alurum da, bir kaç beyit türki söylerim, sonra geberürsin.” diyince, Keloğlan tefekkür itti : “Eger yalan disem, katırlar elden gidecek. Toğrı söyleyim, ölürem. Haydi bunun sözi degil belı, beni tutacak.” deyüb, “Canım Ğarib öldi.” diyince, Şah Senem : “Nene, gel senin ile biraz dertlerimizi dökelim.” Aldı koca karı, bakalım ne dimiş? Biz de ne dinleyecekiz? Yaram :

Başına döndüğüm gül yüzlü Senem

Ağla Senem ağla nice oldu Ğarib

Yeni başdan beni odlara yakdı

Ağla Senem ağla nic’oldı Ğarib

Aldı Senem :

Kurbanîm olayım gül yüzlü nenem
Nice ağlamayım gelmedi Ğarib
Yedi yıldır ateşine yanarım
Nice ağlamayım gelmedi Ğarib

Aldı Anası :

Görke felek şu bizlere nişledi
Düşmanları kapumızı taşladı
Kan kurudu can çıkmaya başladı
Ağla Senem ağla nicoldı Ğarib (38b)

Aldı Senem :

Ğarib beni bu günlere yetirdi
Biñ derdimi bir deftere yetirdi
Bir zalimde kara haber getürdi
Nice ağlamayım gelmedi Ğarib

Aldı Anası :

Ben Zöhre'yim neler geldi başıma
Felek ağı katdı tatlı aşıma
Kanlı gömlegini atdı karşıma
Ağla Senem ağla nicoldu Ğarib

Şah Senem :

Söyle nenem söyle dillerin tutulsun
Felek seni kahreylesin belin bükülsün
Şah Senem'e iden Mevlâmdan bulsun
Nice ağlamayım gelmedi Ğarib

Bir de Şah Senem böyle söyledik de, Keloğlan şokağda yıkılıb, geberdi. Bir de Şah Velet bu hali görünce, tabanı kaldurub, kaçdı. Bir de Tifliz'in içinde olanlar işidüb, gelüb, Keloğlan'ı temāşā iderler idi. İşte Kışşai sen... Keloğlan'ın namazını kılıb, götürüb, bir dereye atdılar. Temam on gün köpeklere ziyafet oldu. İşte Şah Veled'dür : “Be canım, Keloğlan'ın va'desi işte bu gün imiş.” Şimdi Şah Senem de : “Beddu'ā ittim de, Keloğlan anın için öldi.” diyince, Şah Veled'e eyitdiler : “Bağ Şah Velet, sen bu kıızı böyle ağız ilen alamazsın.” didiler. “Bir kocağarıya yalvarursın. Karı kızın şeytanıdır. Onlar böyle işi yaparlar.” didiler. Şimdi Şah Velet de, bir kocağarı bulub, gönderdi. Kocağarının biri gelüb : “Ben bu işi yaparım amma, elli altuna muhtaçdur.” didi. Şah Velet de çıkarub, virdi. Bir vechile altunı alub, toğrı Şah Senem'in konağına gelüb, kapuyı çaldı, içeri girdi. Şah Senem'in yanına gelüb, (39a) aq şeytan, kara şeytan oldu. Ne yaptı, şey yaptı, Şah Senem'den nişan alub, nişan getirüb, Veled'e kızın nişanını virdi. Şah Veled'e şād oldu. Elinden nişanı alub, koynına koydı. Kocağarıya eyitdi : “Amman valide, şunın ağızından vekāletini alub, bir nikāh itsek.” didi. “Gine aña istediği mühletden ziyade, kırk ziyade vireyim.” diyince, Kocağarı : “Güzel amma, elli altuna daği muhtaç.” diyince, Şah Velet de Kocağarıya elli altun daği virdi. Kocağarı da gitdi, vekāletini aldı. Şah Veled'e bir taht-ı nikāh ittiler velākin, Şah Senem de Veled'e nikāh olunca, can başına şıradı. “Eyvah! Gördün mi? Muhanetlik bende oldu.” deyüb, başladı ağlamağa. Gice gündüz ağlayub, ider : “İlāhi! Ya Rabbi! Benim sevdiğim gelürse, ne yüz ile bakayım aña.” deyüb, ağladı. Günlerde bir gün, konağının karşusunda bir yayla var idi. Ol yaylaya bir 'azım kervan gelüb, konmuş. İşte Şah Senem : “Sevdiğimin haberini alursam, bu kervandan aluram.” deyüb, toğrı 'Aşık Ğarib'in evine geldi. Validesine eyitdi : “Valide, bu gün bizim konağın karşusına bir kervan kondı. Kalk seninle gidelim. Sevdüğümden bir haber alalım.” diyince, kocağarı eyitdi : “Kızım, benim iki gözlerim görmez. Nasıl gidelim?” didi. Şah Senem eyitdi : “Bir koltuğuna Gülli Hanım girsin, bir koltuğuna ben gireyim de, biz seni götürürüz.” diyince, bunlardır ol oradan kalkub, “Toğrı bezirgān.” deyüb, gitdiler. Bunlar yakın gelince, bezirgān bunları görüb, meger bir Keloğlan hizmetkārı var idi. Keloğlan'a yigirmi otuz para (39b) virüb, eyitdi : “Oğlan, kaliba şunlar fıkaradur. Para için geliyorlar.” deyüb, “Götür şunlara vir şu parayı. Gelmesinler.” diyince, Keloğlan parayı alub, Şah Senem'e gelüb : “Aç avcunu!” deyüb, parayı eline dökivirdi.

Şah Senem açdı elini bakdı ki, yigirmi otuz para. Heman paraları yere saçub, virdi. Keloğlan'a eyitdi : "Oğlan, gel yanıma!" deyüb, cebinden çıkarub, bir avıç altun virdi. Eyitdi : "Oğlan sen şu bezirgāna söyle. Şurada malımı, emlākini yaqsın. Ben aña iki katımı vireyim. Biz para fıkarası degiliz, can fıkarasıyuz." diyince, Keloğlan tamah olduğundan, şu paralar yabana gitmesin deyu, "Bari toplayım da gidem." deyüb, işte ne ise geldi, bezirgāna bir bir hali nakl eyledi. Bezirgān, hizmetkārlarına : "Varın şu çadırın kepeklerin indürin. Tışarda üç şandalye koyın. Gelsinler, her ne ki sorarlar ise, şorsunlar." didi. Bunlar gelüb, şandalyelerin üzerine birer birer oturdılar. Ol Şah Senem eyitdi : "Şorayım." , bacısı eyitdi : "Ben şorayım, benim qarındaşım." didi. Anası eyitdi : "Ben şorayım, sizden yaqınım." deyüb, aldı can Zöhre bakalım :

Başına döndüğüm gül yüzlü hoca
İki gözden oldum oğlum deyi ben
Ne gündüzüm gündüz ne gicem gice
İki gözden oldum oğlum deyi ben

Toğuz ay sinem üzre getürdim
Emek çekdim ben yavrumı yütürdim
Yağub gibi Zeliha gibi Yusuf yetürdüm
İki gözden oldum oğlum deyi ben

Bir yanım yapışdı ocağ taşına
Yağam kurumuyor çeşmim yaşına
Gözüm görmez gitsem dağlar başına
İki gözden oldum oğlum deyi ben (40a)

Şükür Mevlām bize virdi bu aş
Gözümnden akıtdım kan ilen yaş
Yanlarım çürütdi köşkinin taşı
İki gözden oldum oğlum deyi ben

Can Zöhre'yim hoca saña gelmişem
Ġarib'in haberin senden almışam
Ağlayu ağlayu gözden olmuşam
İki gözden kaldım oğlum deyi ben

İşte validesi söyledi. Aldı bacısı, eyitdi : “Hoca, ben de bacısıyım. Ben de söyleyim de, beni de dinle.” deyu, “Bizim derdimiz bir derde beñzemez.” deyüb, aldı bacısı. Aldı Gülli Hanım :

Başna döndüğüm gül yüzlü Hoca
Ağlarım sızlarım gelmedi kardaş
Yedi yıldır hayaline dönerim
Ağlarım sızlarım gelmedi kardaş

Ġavim hışım gelmez bizden yād oldu
Düşmanlar güldi bütün şād oldu
Şah Senem de Şah Veled'e ad oldu
Ağlarım sızlarım gelmedi kardaş

Ġurbanın olayım dinle sözlerim
Cigercigim aşk odına közlerim
Yedi yıldır kardaş yolın gözlerim
Ağlarım sızlarım gelmedi kardaş

Eksik olmaz şu dağların karacası
Yüregimden çıkmaz kardaş acısı
Senem nişanlısı ben de bacısı
Ağlarım sızlarım gelmedi kardaş

İşte bacısı böyle söyledikde, Şah Senem aldı şazımı eline, eyitdi : “Ey bezirgān Hoca! Ben de nişanlısıyım. Ben de söyleyim de, beni de dinle.” diyince, bezirgān eyitdi : “Ben şāir

degilim ki, siziñ söylediñizi añlayım. Toğrısını söyleyiñ, ben de añlayım.” diyince, Şah Senem heman koybundan ‘Aşık (40b) Ğarib’iñ tolu içdügi taş çıkıarub, çadırdan içeri itti. “Bezirgān Hoca, şu taşın içine şu koyub da, üç ihlaş-ı şerif, bir fatiha-ı şerif oku da, şu iç. Saña da bizim gibi şācılık virilür.” diyince, taşta şu koyub, üç ihlaş, bir fatiha okuyub, içince, başladı taşub, dökülmeye. Ol zaman, tütün çubuğımı bir şaz idüb, “Söyle imdi bacı, ben de söyleyim, karşılığın vireyim.” diyince, aldı Şah Senem. Bezirgāna ne demiş? Bezirgān ne söyleyecek? Bakalım ne demiş? Aldı Şah Senem. Yaran-ı şafā, Bekri Mustafa.

Başına döndüğüm gül yüzlü Hoca
Söyle Ğarib’ime durmasın gelsin
Yedi yıldır hasretlik çekerim
Söyle o hayırsıza durmasın gelsin

Böyle söyleyince, bezirgān fikir idüb : “Aceb bu kız bu oğlamı niçün çok arar? Malı çokdur, anıñ için mi arar? Bakalım şunu şınamak için bir söz atayım. Eger malda gözi var ise, baña bir söz söyler.” deyu, aldı bezirgān :

Seni bir oğlum var aña vireyim
Neyleyüb ararsın o hayırsızı
Size bir hoşca düğün kurayım
Neyleyüb ararsın o hayırsızı

Aldı Senem :

Söziñ bilmediñ bezirgān Hoca
Şerbetim içildi dünki gün gice
Ya nice değışeyim altumı tu(n)ca
Söyle o hayına durmasın gelsin (41a)

Aldı Bezirgān :

Ağlama sızlama hey anam bacı
Bulayım Ğarib'ĩn gōndürem gelsin
Yüregime koydın Şimdi bir acı
Bulayım Ğarib'ĩn gōndürem gelsin

Aldı Senem :

Hoca sensin hocaların hocası
Başına tağunur altun çıkasın
Hoca başın için yol Őadakaşı
Söyle Karib'ime durmasın gelsin

Aldı Bezirgān :

Gözün yaşın gördüm ğayrı gülmenem
Ağlayıb da çeşmim yaşın silmenem
Ğarib ne diyara gitdi bilmenem
Bulayım Ğarib'ĩn durmasın gelsin

Aldı Senem :

Üstümüze oldu kav(ga) kalebe
Ağır bizi düşürdiler dolaba
Yolun uğrar ise Şam'a Haleb'e
Söyle ol hayına turmasın gelsin

Aldı Bezirgān :

Haram olsun bu yerlerde turmayam
Söyledim sözümde girü dönmenem

Sizlere kimdir Ğarib'i bilmem
Söyle ismini göndürem gelsin

Aldı Senem :

Yedi yıldır nazlı yarım Ğa'ibdir
Gizli şırlarımı disem 'āyibdür
Şah Senem'in sevdiği 'Aşık Ğarib'dir
Söyle Ğarib'ime durmasın gelsin

Aldı Bezirgān :

Bana dirlir bir Ahmed Hoca
Yazık bu 'ömrüm geçirdim hiçe
Sora sora Ğarib'in bulunca
Yollayım Ğarib'in göndürem gelsin

İşte bezirgān böyle söyleyince, Şah Senem bezirgāna eyitdi : “Aman Hoca, ne olursa, senden olur.” didikde, bezirgān : “Ey kızım! Şaķın (41b) zerre kadar kaşavet çekme. İnşāallahurrahman, anı bulması benim boynuma farz olsun. Bak kızım, saña evvel şoĥbet söyledim. Şaķın gücenme. Bende ne oĥul var, ne uşak var. Nice ben böyle bezirgānlık ile seyahatde gezerim. Ey ben saña şınamaķ için söyledim. Anladım haķķı olduĥımı.” diyince, Şah Senem eyitdi : “Bak bezirgān Hoca, al mūhūri şu taşın içine koy da, gittigin yerlerde pilav, zerde dök. Bu taş ile Şah Senem'in 'aşķına, deyüb, şerbet daĥıt. Eger, kim şaĥabetlik iderse, 'Aşık Ğarib oldur. Bakdı ki taşta şaĥabet çıkan olmadı, ol zaman bir yüksek yere çık da, 'Aşık Ğarib adlı olan adam, ayaķa kalksın dirsin. Kalkān olursa, benim halimi aña ifade idesin. Eger, iki aya kadar gelmezse, ĥayrı ben elden giderim. Kendimi helāk iderim. Emir muĥarrerdir. Gelür sonra beni bulmaz.” deyüb, başladı ağlamaĥa. Bezirgān eyitdi : “Kızım, ağlama. İnşāallah ben anı buluram, saña ulaşıdırıram.” diyince, kız eyitdi : “Eger bezirgān Hoca, benim sevdiğimi bulmaz iseñ, benim yoluma

şarf itdigin paranın gelüb, benden iki katını almazsan, huzur-ı kıyametde, iki elim yakanda kalsun.” deyüb, bezirgân ile va‘deleşdi. Kız Tifliz’e geldi. İrtesi gün bezirgân, kervanı yükledüb, çekilüb gitdi. Günlerde bir gün, Erzurum’a geldi. Bezirgân yayalasına konub, kazanlar kaynadub, pilav zerde şala çağırtdı. Bir de Erzurum’ın halkını göre geldiler. Pilav zerde yediler. Bezirgân, kızın virdüğü tas ile, “Şah Senem ‘aşkına” deyüb, şerbet dağıtdı. Bakdı ki, tase şahib çıkan yokdur, bir yüksek yere çıkub, (42a) “‘Aşık Ğarib adlu yigit, Allah ‘aşkına ayağa kalksın!” deyüb, üç def‘a çağırtdı. Bakdı ki, kalkan yokdur, bildi ki bunda yokdur. İşte kıssa dîzâr idelim, Bezirgân Hindi Yemen’i gezüb, oğlanı bulmadı. Günlerde bir gün, yolu Haleb’e uğradı amma, bezirgânın elinde bir hayvanı kaldı. Bezirgân kendi kendine eyitdi : “Eger bu oğlanı bunda da bulmazsam, halim perişandur. Ğayrı hiç kolayı yokdur. Tımarhaneyi yoklaruz.” dirken, Haleb’in bakçelerine geldi. Bakdı ki, biraz çocuklar ceviz oynuyorlar amma, içlerinde bir Keloğlan var, bütün çocukların cevizini ütüyor, ellerinden alıyor. Hiç birine vermez. Bezirgân bunlara bakarken, Keloğlan bezirgâna eyitdi : “Bezirgân, niçün bakarsın? Bana nazar mı itdüreceksin?” diyince, bezirgân da : “Oğlan, ana bakarım ki, birine bir ceviz virmezsin.” didi. Keloğlan eyitdi : “Bak bezirgân Hoca, senin ‘ağıl didigin yaşda degildir ; başdadır. Bu vilâyetde, ‘Aşık Ğarib geldigi zaman, bir küçük uşak idi. Şimdi Allah virsin, Haleb Paşasının şa‘iridir.” diyince, bezirgân eyitdi : “Oğlan, sana beş altun vireyim de, var bana ‘Aşık Ğarib’i çağırvir.” didi. Keloğlan eyitdi : “Bezirgân Hoca, ben bu vilâyetde on gündür para döküyorum. Olmaz. Ben bu gün üç para cevizden kâr ideceğim, sen ise, beş altun vireyim de, ‘Aşık Ğarib’i çağırvir diyorsun.” didi. Bezirgân bakdı ki, Keloğlan gitmez ; ol zaman eyitdi : “Keloğlan, sana on paralık ceviz alvireyim, gider misin?” didi.(42b) Keloğlan eyitdi : “Var hey yalancı sen de, ceviz alvirmezsin.” didi. Bezirgân Keloğlan’a on paralık ceviz alvirdi. Keloğlan eyitdi : “Bezirgân Hoca, Ğayrı giderim amma, şu yalağima ayağın baş da, bari zarım dönmesin.” diyince, bezirgân ayağını yalağın içine şokdı. Keloğlan ‘Aşık Ğarib’i çağırmağa gitdi. Bir de ‘Aşık Ğarib fasılı tamam itmişdi. Şazını yanbaşına tayanmışdı. Kahve içerdı. Bir de Keloğlan gelüb, eyitdi : “‘Aşık Ğarib, seni bir bezirgân çağır. Bana beş altun virecek oldı, ben de gelmedim. Sonra, hele on paralık cevizini kapdım da, öyle geldim. Buyurun gidelim.” didi. “‘Aşık Ğarib yoldaşım, kalk gidelim.” deyüb, kalkdılar, Keloğlan ile beraber geldiler. Keloğlan

eyitdi : “İşte Hoca, ‘Aşık Ğarib deyu adama dirler.” didi. ‘Aşık Ğarib : “Bezirgān Hoca, hoş geldin, şafa geldin ; buyurun gidelim.” didi. Bezirgān eyitdi : “Nereye gideceksin oğlum?” didi. ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Hoca, Kūbbe Handa odam var. Aşlandede Oğlu’nın Kaḥvesinde çalub, çağıruram.” diyince, Bezirgān eyitdi : “Bağ ‘Aşık Ğarib, ben ne hana giderim.” didi. ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Ya Hoca, nereye gidersin?” didi. Bezirgān eyitdi : “Oğlum, ben meyhaneye giderim.” didi. Oğlan eyitdi : “Şimdi ben bunu götürsem, gittiği yerlerde beni zem ider. Şükürler olsun Tanrı baña yok yerden bu kadar mal virmiş.” deyüb, “Buyurun Hoca, gidelim.” didi. Bezirgān alub, toğrı meyhaneye gelüb, hayvanı bağlayub, şimdi bezirgān meyhaneciye eyitdi : “Bize şundan iki şişe ‘anberiyye, iki şaz getir.” diyince, ‘Aşık Ğarib’in ‘aklı başından çıkayazdı. Kendi kendine eyitdi : “Ğaliba bu, şā‘ir de, benim (43a) ile imtiḥan olmağa gelmiş. Eger beni başarsa, Paşanın yanından beni sürüp de, kendi benim yerime oturacak. Eger ben anı başarsam, bunda kimse tuymadan kaçacak.” deyüb, bir de şişelerin ağzını açub, birini kendi içüb, birinin ağzını kırub, kızın virdiği taşın içine koyub, ‘Aşık Ğarib’e virdi. ‘Aşık Ğarib de içdi amma, gayretinden içdi. Bir de mühüri ağzına geldi. “Bu nedir?” deyu, tasına bakdı ki, kendi tası. Mühre bakdı ki, kendi mühüri. Tasının içinden mühri alub, yavaşca koynuna koymağa başladı. Bezirgān da eyitdi : “Oğlum, gözüm bakarken taşımı almağ olur mı?” diyince, ‘Aşık Ğarib : “Aman Hoca, sen bu taş baña getürmişsin.” deyüb, şazını eline aldı ; bakalım bezirgāna ne dimiş? Bezirgān aña ne diyecek? Aldı Ğarib, bakalım ne dimiş :

Başına döndüğüm gül yüzlü Hoca
Canım Hoca nice gördin Senem’i
Senem al mı giymiş yoksa karalar
Canım Hoca nice gördin Senem’i

Aldı Bezirgān :

Kurbanın olayım gül yüzlü Ğarib
Ağlar sızlar gördüm Ğarib Seneñ’i

Yanında validen hem kızkardeşin
Üçünü de gördüm ağlıyor Senem'i

Aldı Ğarib :

Bizim eller bahar mıdır yaz mıdır
Güller dökülmüş bağlar güz midir
Senem daħi gelin midur kız mıdur
Canım Hoca nice gördün Senem'i

Aldı Bezirgān :

Dirilmişler bir araya gelmişler
Senin öldi haberin almışlar
Şah Senem'i Şah Veled'e virmişler
Ağlar sızlar gördüm Ğarib Senem'i (43b)

Aldı Ğarib :

Gine haram oldu bize bu yerler
Yüregime başdık dürli yareler
Senem duyar kendi kendin pareler
Canım Hoca nice gördün Senem'i

Aldı Bezirgān :

Hep qaralar giymiş yanına geldi
Anların feryadı bağrımı deldi
Ben yola çıkalı iki ay oldu
Ağlar sızlar gördüm Ğarib Senem'i

Aldı Ğarib :

Ben Ğarib'im düşdüm ah ile zāra
‘Aşk ile yüregim yanar bu nāra
Nice tayanayım ben bu habere
Canım Hoca nice gördiñ Senem’i

Aldı Bezirgān :

Ahmed Hoca’yım ider olmuşam melil
Valideñi şorarsañ gözleri olmuş ‘alil
Kızkardeşim ğayet kalmış zelil
Aĝlar sız(lar) gördüm Ğarib Senem’i

Bir de bezirgān böyle söyledi. ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Ah Hoca! Sen bu haberi getireceğine, çarşudan iki paralık Aĝ Süleyman getüreydiñ de, içireydiñ. Ben de bu dünya kaşavetinden kurtulur, giderdim.” diyince, Bezirgān eyitdi : “Oĝlum niçün?” didi. Ğarib eyitdi : “Hoca, ben Haleb paşasının ibtida yanına gelince, Paşa baña şordı, seniñ şılaña bir arzu çekerin var mı? Var ise, saña at vireyim, silah, mal vireyim de, şılaña göndereyim didi. Ben de, Allah’dan ğayrı kimsem yokdur didim. Senem’i öyle mi? Şimdi Hoca, nice ideyim, söyleyim? Beni katl ider.” diyince, Bezirgān eyitdi : “Oĝlum, Allah kerimdür. Her iş olur biter.” deyüb, kalkub, toĝrı hana geldiler. Bezirgān o bir hayvanı şatub, Paşaya bir tabla hediye düzüb, bir hamalın arkasına virdi. Paşanın konaĝına (44a) gelürken, Paşa gördü ki, kendine hediye geliyor ; her ne ise, tablayı hamalın başından aldılar. Paşanın karşusuna çıkub, yedi yerde temenna, sekizincide zemin-büs idüb, el pençe divan durdı. Paşa eyitdi : “Desdur Hoca, otur!” diyince, bezirgān gine tekrar temennah daği idince, Paşa añladı ki, bir şey için gelmiş. Paşa eyitdi : “Hoca söyle, bir sözün iki olmaz ceddin ruhiçün.” diyince, Bezirgān eyitdi : “Efendim, Allah sizi padişahımıza baĝıřlasın. Ya‘ni Kā‘be-i Şerif’e varmadım dime. Şu seniñ hizmetinde olan ‘Aşık Ğarib kuluñ şılasında bir ihtiyar anasıyla bacısı, bir de nişanlısı vardır. Yedi yıldır intizarda.”

diyince, Paşadır : “Çağırın şü ‘aşıkı bânâ, gelsün!” diyince, vardılar ‘Âşık Ğarib’i çağırdılar. Bir de Paşadır, görünce eyitdi : “‘Âşık Ğarib, ben saña evvel söylemedim mi? Seniñ şılaında arzu çekerin var ise, seni göndereyim deyu, kaç kerre teklif eyledim. Bir kimsem yokdur diyordın . Vurın şunun boynunu! Cellad.” diyince, bezirgân Paşanın etegine kapanub : “Aman Efendim, evvel benim boynumu ur da, anın öldüğünü ben görmeyim.” diyince, Paşa eyitdi : “Oğlan, seni şü bezirgâna bağışladım. Bu günden sonra seni şü memleketde görmeyim. Ceddım ruhiçün seni katli iderim.” deyüb : “Çağırın İmrahorı!” didi. Bir de İmrahorı çağırdılar. İmrahor gelince, Paşa eyitdi : “Şü ‘Âşık Ğarib’e bir at virmeli amma, gökde uçan kuşa hüküm ide.” diyince, İmrahor ağa da, didüğünden ziyade bir tonanmış at hazırladı. “Şimdi gidecek misin?” diyince, ‘Âşık Ğarib : “Beli efendim.” didi. Ol zaman Paşa eyitdi : “Ey oğlum! Ahir beyt, şü seniñ bir dahi nefesini işideyim de, ondan sonra var Allah selâmet virsin. Allah seni sevdiğine kavuşdursun.” diyince, ol zaman ‘Âşık Ğarib iki dizinin üzerine (44b) gelüb, aldı şazımı eline. Bakalım Paşaya ne demiş, Paşa ne dinlemiş? Aldı Ğarib :

Şikayetim vardır çarhı felekden
Felek ile düşman oldum ağlarım
Korkarım öldürür hasret kalam yarime
Yolu bilmez şaşu ben oldum ağlarım

Bizim eller Dağıstandır virandır
Kadir Mevlâm her muradı virendir
Gine yolum önü kışdır borandır
Yazı gelmez kışı ben oldum ağlarım

Yüregimde yarelerim sızılar
Merhem yetüştürün begler gaziler
Deli gönül şılasını arzular
İlden ile düşe ben oldum ağlarım

‘Aşık Ğarib oldur sırrın candan gizliye

Cigercigim kebab idüb közliye

‘Aşık Ğarib şılasını özliye

Geldüğüme pişman oldum ağlarım

Bir de oğlan böyle söyledikde, Paşadır : “Oğlum, Allah selāmet virsin.” diyince, ‘Aşık Ğarib bezirgān ile beraber Paşaya : “Allahaişmarladık.” deyüb, Kūbbe Hana geldiler. Yedi yılda yedi tōlab altun peydah itmişdi. Açıub, bir tōlabını bezirgānıñ önüne döküb, eyitdi : “Hoca, benim yoluma şarf ittigin malı idare ider mi?” diyince, bezirgān bağıdı ki, on katı var, “Berekāt virsin oğlum.” didi. Bir tōlabı dağı açıub, eyitdi : “Hoca, sen iyü esbaddan añlarsın. Benim sevdüğüme bir kat esbab alayım amma, hepisini bir ceviz kabuğunun içine koyub, elime virmelisin.” diyince, bezirgān gidüb, bedestana, bedestandan bir kat esbab amma, istediginden a‘lā. Getürüb, ‘Aşık Ğarib’e (45a) virdi. Bezirgān eyitdi : “Ey oğlum! Allah selāmet virsin. Öyle gördigini söyle.” deyüb, bezirgān gitdi. Oğlan bir tōlu içüb, helbesiniñ gözlerine başdı. Hele şimdi Haleb de, ‘Aşık Ğarib’in dört tōlab altunı vardır dirler. Odasını dağı kimse açamamış diyorlar. Gelenler, bezirgānlık idenler nağı iderler. İşte Karibdür, hegbesini atınıñ terkisine aşub : “Varayım Aşlandede Oğlu ile helallaşayım.” deyüb, atı elinde gelüb, kağvenin peykesine bağılayub, içeri girdi. Heman çekmeceni açıub, içinde kendine müte‘allik olan şeyleri almağa başladı. Aşlandede Oğlu eyitdi : “Oğlum, yola gidecek adam gibi her şeylerin tōplayub tōpluyorsun. Hem de eynine yol esbabı giymişsin.” didi. Tışardan ağıbabın birisi gelüb, “Yoldaşlar, taşrada bir at bağılu amma, gören gözler kağşur. İcinizde şılacı mı var yoksa?” diyince, ‘Aşık Ğarib : “Yoldaşlar, gideceğim.” didi. Ağıbablar eyitdiler : “Be canım, seniñ hiç böyle şoğbet ittigin yoğıdı. Şılaya gideceğim dimezdin.” diyince, ol zaman ‘Aşık Ğarib şazını eline aldı. Bağıalım ağıbablara ne dimiş? Ağıbablar da ne dinlemiş? Aldı Karib :

Nāme geldi vağanımdan

Vakti geldi varayım gideyim

Şu didemden kanlı yaşlar

Ağıdı varayım gideyim

Ol kerimdür kerem kâni
Kuluna çokdur ihsanı
Gurbet elin kahrı beni
Yağdı varayım gideyim

Ben de oldım kanlı zalime
Aşla rahm etmez halime
Yedi yıldır yâr yoluna
Bağdı varayım gideyim (45b)

‘Aşık Ğarib bilür kendin
Yigit olan döker fendin
Felek boynuma kemendin
Tağdı varayım gideyim

Şimdi ‘Aşık Ğarib böyle söyleyince, kalkub, Aşlandede Oğlu’nın elini öpdi. “Baba, Allahışmarladık.” deyüb, kahveci eyitdi : “Oğlum, nereye gideceksin?” diyince, Ğarib de : “Sılaya gidecegim.” diyince, Deli Mehmed eyitdi : “Ya ‘Aşık Ğarib, senin kimsem yokdur didin velâkin.” diyince, ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Velâkin siz Senem’i anlamadınız.” diyince, Deli Mehmed eyitdi : “Yoldaşım ‘Aşık Ğarib, ahir beyt, şu senin hûb nefesini bir dahi işidelim de, ondan sonra var Allah selâmet virsin. Allah seni sevdigüne kavuşdursun.” didi. Heman ‘Aşık Ğarib de şazımı eline aldı. Bakalım ne dimiş? Ahbablar ne dinlemiş? Ğarib :

Yenice bir haber geldi sılamdan
Eger (ger)çek ise bükdü belimi
Didiler ki nazlı yârin il aldı
Didim Mevlâm nasib eyle ölümü

Koç yigitler gezer işli işine
Ben de düşdüm bir yavrının peşine

Bu sevda gelmesin düşman başına
Yedi yerde bekçe bağlañ yolunu

Belgüzarım gördüm kaynadım coşdum
Erenler deminden bir tolu içdim
Şanurlar ki beni yārimden geçdim
Ölmeyince unutmadım gülümü

Ben Ğaribim yārsız bāde içmezim
Olur olmazlara şırrım açmazım
Muħannediñ köprüsini geçmezim
Coşku(n) şuya uğradayım yolımı (46a)

‘Aşık Ğarib böyle söyledikde, Deli Mehmed eyitdi, kaħve içinde olan aħbablar, cümlesi :
“Yoldaşım, var Allah selāmet virsin. Allah seni sılana kavuşdursın.” didiler. Şimdi ‘Aşık
Ğarib : “Yoldaşlar, Allahı şmarladık.” deyüb, atını yedegine alub, Halep’den taşra çıkub,
Halep’in taşrasında bir çeşme var idi. Ayrılık çeşmesi dirler idi. Ol oraya gelüb, atına bir
şu virdi. Bir abdest alub, iki rek^fat namaz kılub, biraz hacet diledikden sonra, kalkub, bir
şu da kendi içüb, atınıñ arkasına gelüb, yola revan olub, gitdi. Bir de şabah oldı. Ğarib
dönüb arkasına bakdı ki, şabah güneşi Halep’iñ üzerine toğmuş. Ğarib bu hali görüb,
kendini bir efkār alub : “Kanlı Halep, seniñ de çok etmegin yedim. Bari saña da bir kaç
beyyit türki söyleyim de, bu da dillere destan olsun.” deyüb, şazını eline aldı. Baķalım ne
dimiş Halep şehrine? Aldı Ğarib :

İşte geldim gideyorum
Şen olasın Halep şehri
Çok nan-ı ni^fmetiñ yedim
Helāl eyle Halep şehri

Saña dirler ‘Arabistan
Güzellerin çeşmi mestan

Yeni haber geldi dostan
Durmak olmaz Haleb şehri

Çok yigitler bunda gelür
Gelürde eglenür kalur
Her kişi muradın alur
Hoşça kal sen Haleb şehri

‘Aşık Ğarib düşdi yola
Hızır yardımcısı ola
Gözüme göründi sıla
Şen olasın Haleb şehri (46b)

Şimdi ‘Aşık böyle söyleyüb, ata bir zengi urdı. Allah selâmet virsin, yola revan oldı. Böyle ‘acele giderken, atı yıkılub, çatladı. Şimdi ‘Aşık Ğarib yaya da kalub, başladı ağlamağa. Bir de ağlayarak kendini bir efkâr alub, şazını eline aldı. Bakalım ne dimiş :

Bir yanımdan ğam gelür bir yanımdan firak
Ğaribim sılama göndürĩn beni
Kalmışım ğurbetde sılam pek ırak
Ğaribim sılama göndürĩn beni

Kalmışım ğurbetde yarın başayım
Hidayet Mevlâdan kime küseyim
Kerbelâ’ da yatan Hasan Hüseyin
Ğaribim sılama göndürĩn beni

Cihanda böyledir ‘aşıkĩn hali
Yaradan Mevlâya toğrıdır yolu

Taîrî'nîñ Aşlanı Hâzreti 'Ali
Ġaribim sılama göndürîñ beni

Bir yanından ġam gelür bir yanımdan duman
Gezerim çöllerde ġalim pek yaman
Sen yetiş Hâzreti Hızır elaman
Ġaribim sılama gönderîñ beni

Şimdi Ġarib böyle söyleyüb baġdı ki, kimseden faide yoġdur, heman hegbesini arkasına alub, 'aşġ ile bir gidiş gitdi ki, şöyle rüzgar misali. Bir de giderken önüne bir ırmaġ gelüb çıġdı, şanki derya misali. Oġlandır ırmaġı öte dolaşub, beri dolaşub, geçmenîñ bir imkanını bulamayub, (47a) ġayrı naġar ġalınca, bir de ol ordan ġayanîñ üstüne çıġub, elinden hegbesini ġayanîñ altına ġoyub, eyitdi : "Bari kendimi şuya atayım da, leşim bari şıla itsin." deyüb, heman ġaya üstüne çıġdı. Bir de kendini şuya atmaġ istedi, atamadı. Ne ġadar ise cân tatlıdır. Atamayınca, başladı aġlamaġa. Aġlamaġdan kendini bir efkâr alub, heman şazını eline alub, başladı çalub, çağırmaġa. Aldı Ġarib :

Ġadir Mevlâm saña budur niyazım
Felek beni taşa çaldı neyleyim
Ġoyıvirmez ki gidem toġrı yoluma
Felek beni taşa çaldı neyleyim

İçemedim şu Tifliz'in şuyunu
Göremedim nazlı yârin boyunu
Güle güle idemedim toyunu
Felek beni taşa çaldı neyleyim

Ayrı düşdüm vatanımdan ilimden
Beni ayırdılar ġonca gülümden
Yetişdür Hızır tutun elimden
Felek beni taşa çaldı neyleyim

Bir zamanda namım kıalsın dillerde
Çeşmim yaşı ırmağ oldu sellerde
Dirler Ğarib ölmüş ğurbet illerde
Felek beni taşā çaldı neyleyim

Bir de böyle söyledi. Bakdı ki, hiç kimseden imdat yokdur. Birde ırmağın etrafını biraz dağı dolaşub, hiç bir geçidin bulmadı. Gine başladı ağlamağa. İşte ol kadar cehdeyledi, çare olmadı, geçmedi. Bir de naçar (47b) kalınca, heman ağlamağdan kendini bir efkâr, şazını eline aldı, bakalım ne dimiş :

Gice gündüz çağırurum yaradan
‘Aşıklar cevrine yanandan meded
Ezel tanımadım şimdi tanırım
İsmiñ hürmetine yanandan meded

O kim idi ‘arab atıñ tonunda
Kudret kanı karışmışdı kanında
Esmaniñ yüzünde aşlan tonunda
Çarkıñ dumanını tutandan meded

Biğodın haberin hüdhüdden alan
Şiddet parmağıyla hegbesin dutan
Hışm ile ezderha üstüne gelen
Ol devıñ parmağını çatandan meded

Ğarib ider nesnesin kandıran
Ezel Cebrail’iñ yire indiren
Yedi yıllık ateşi söndüren
Süleyman’iñ kolunu çekenden meded

Bir de oğlan böyle söylerken, ırmağın başında, bir de bunıñ arkasında bir na‘ra peydah oldu. Oğlan arkasına bakdı ki, bir boz atlı. Elinde ğarkı mızırak, ak şakallı ulu kumanda

bir ihtiyar, başı ucunda dikildi. Oğlandır bunın yüzine bakınca, oğlana hışm ile eyitdi : “Oğlan! Bunda ne çağırub, bağırub durursın?” didi. Oğlan, korkusundan eyitdi : “Baba, giride arkadaşlarım var. Onlara çağıruram.” didi. İhtiyar eyitdi : “Bunda ne beklersin?” didi. “Baba, arkadaşlarımı beklerim.” didi. İhtiyar eyitdi : “Toğrı söyle, senin arkadaşın yokdur. Şimdi seni karşıya şablarım.” didi. Oğlan : “Aman baba, şılaya giderim. Bu ırmak geldi, geçemedim. Aña ağlarım.” (48a) didi. İhtiyar eyitdi : “Sen nerelisin?” didi. Oğlan eyitdi : “Baba, Erzurum’luyım.” didi. İhtiyar eyitdi : “Oğlum, sağ elini Bismillah di de, bana vir.” didi. Oğlan ihtiyara elini virecek amma, gözleri kayanın altındadır. İhtiyar eyitdi : “Oğlan, o kayaya ne bakarsın?” didi. Oğlan eyitdi : “Hayır baba, bir şeye bakdığım yokdur.” didi. İhtiyar eyitdi : “Galiba altunu hegbe ile kayanın altında koyduñ da, aña bakarsın. Var al da gel.” didi. ‘Aşık Ğarib gönlünden eyitdi : “İşte bu adam galiba haramidir. Bunda beni soymağa gelmiş. Senin derdin altun.” diyerek, kendi kendine eyitdi : “Bari hegbe ile altunu alub da, beni incitmese.” deyüb, hegbeyi alub, getürüb, ihtiyara virdi. İhtiyar eyitdi : “Vir sağ elini baña.” didi. Oğlan eyitdi : “Baba, hegbeyi aldın, beni incitme.” didi. İhtiyar eyitdi : “Şimdi seni karşıya şaplarım.” didi. Oğlandır, sağ elini ihtiyara virdi. İhtiyar eyitdi : “Oğlum, kucakla belimden de, yum göziñi. Ben saña ne zaman aç dirsem, ol zaman aç. Ben aç dimeyince, şakın açma.” deyüb, oğlandır ihtiyarın belinden kucakladı. Gözini yumdı. Devletlüdür, ata bir kamçı urdu ki, atdur, berheva oldu, gitdi. Bir zamandan sonra : “Oğlum, aç göziñi.” didi. Bir de oğlandır, gözini açub, bakdı ki, Erzurum karşusunda. Bir şarpalık vardır, onda gelmişler. İhtiyar eyitdi : “Oğlum, al hegbeni de var git.” didi. Oğlandır, hegbesini alub, Erzurum’ın içine girdi. Bir de öyle ezanı okunuyor. Kendi kendine eyitdi : “Ben bu kadar yolu yigirmi günde almazdım. Kaşpe oğlunın atı amma at imiş. Keşke, (48b) Karş’lıym deseydim. Şimdiye kadar Karş’a varurdum amma, hele şundan kurtuldum. Kim bilür nasıl herifdür.” Ne ise, öyle namazını kıldı. Ondan hegbesini alub, Erzurum’dan çıkub, bir sa’at ayrılır ayrılmaz, arkasından biri eyitdi : “Oğlan nereye gidersin?” didi. Oğlan bakdı ki, gine o boz atlı ihtiyar. Gönlünden eyitdi : “Bu herifde amma bize tebelleş oldu. Haleb Paşasının korkusundan öldürmedi beni. Galiba şimdi öldürecek.” dirken, gelüb eyitdi : “Oğlan nereye gidersin?” didi. Oğlan : “Şılaya gideyorum baba.” didi. “Sen nerelisin?” didi. Oğlan : “Karş’lıym.” didi. İhtiyar : “At hegbeyi terkiye.” diyince, oğlan atın terkisine

hegbeyi aşdı. “Vir sağ elini baña.” didi. Oğlan sağ elini virüb, “Yum gözini!” yumdu, “Aç gözini!” açdı. Bir de bakdı ki, Karş’ın yanında düze gelmiş. İhtiyar eyitdi : “Al hegbeni de git.” diyince, oğlan hegbesini alub, Karş’ın içine girerken, ikindi ezanı okunuyor. Oğlandır, namazını kılub, hegbesini omuzuna atdı. Karş’dan çıktı. Bir saat ayrılır ayrılmaz, gine arkasından biri : “Oğlan nereye gidersin?” deyu, çağırdı. Oğlan bakdı ki, gine ol ihtiyar geliyor. Gönlünden : “Amma bulaşık adam imiş şu herif.” dirken, geldi çatdı. “Oğlan nereye gidersin?” didi. Oğlan : “Baba, şılaya giderim.” didi. İhtiyar : “Oğlan, sen nerelisin? Erzurum’luyım didin, götürdim. Karş’luyım didin, götürdim. Doğru söyle, şimdi seni karşıya şaplarım.” diyince, oğlan : “Aman baba, gayrı yalan tükendi. Tifliz’liyim.” diyince, “At hegbeni atın terkisine, vir sağ elini baña.” deyu, oğlan sağ elini viridi. Atın arkasına bindi. “Oğlum yum gözünü!” didi, yumdu. “Aç gözünü!” açdı. Bakdı ki, Tifliz’in bağlarına gelmiş. İhtiyar eyitdi : “Oğlum, bura nere?” (49a) didi. Oğlan didi ki : “İşte baba, burası bizim memleketimiz.” diyince, İhtiyar eyitdi : “Oğlum, kaldır atın sağ ayağını. Üç kerre nalından öp de, ayağını başdığı yerden bir avuç tobrak al da, validenin ağlayu ağlayu, iki gözi ‘alil olmuşdur. Gözlerine çekivir. İnşallah evvelkinden ziyade açılır.” diyince, oğlandır, atın sağ ayağını kaldırub, nalından üç kerre öpdü. Ayağın başdığı yerden bir avuç tobrak aldı, yağlığa bağladı. Eyitdi : “Ey baba! Allahışmarladık.” deyüb, arkasına bakdı ki, kimse yok. Ol vakit Hızır ‘Aleyhisselām olduğunu bilüb, eyitdi : “Eyvah!” didi amma, ele girmez. İşte her ne ise, hegbesini aldı, gelürdi. Ol orada Çukur Dağ dirler idi, bir yer var idi. Oraya geldi. Yorılıb, hegbesini yere bıraktı, didi : “Gayrı işte geldim. Şunda biraz oturayım da, Tifliz’i biraz seyr ideyim. Yedi yıldır hasretini çekerim. Senem’in şarayına bakayım göründü mi?” deyu, oturdu. Uçkurda kanda. Aşşamın şeheri ile bir bülbül, ah-ı figan ile ötüyor. Oğlandır : “İşte Tifliz’in fulan mahallesi, işte Senem’in şarayı şudur...” dirken, bülbülün avazı kulağına gitdi. Oğlandır : “Acaba, şu bülbül niçün öter ki?” deyüb, dinlerken, bülbülün avazı Ğaribe bir firkat gelüb, eyitdi : “Galiba eşinden ayrılmış. ‘Acaba bezirgân baña Şah Senem’i Şah Veled’e virmişler diyordu...Şimdi benim sevdiğim Şah Veled’e...Velet aldıysa, ben de bu bülbül gibi böyle dağlara düşüb zahir...” dirken, fikir deryasına dalub, ‘aşk gemisini engine kapub koyıvirdi. Bülbülün avazını aldıkça, efkârı artdı. Şazını eline alub, eyitdi : “Aşkın cüdâ düşdük bu cihanın yârından. Bülbül efgan ider şoldurur harı,

gice gündüz zarından. Kişiyе olmak yegdür hemanda ayrı (49b) düşmek yârından. Eger benim yârim cüdâ düşdüyse, ben de olmak yegdür, baña gice gündüz bülbül gibi, ah-ı figanımdan.” deyu, “Seniñ derdiñ, benimkine beñzemez. Benim derdim seniñkine beñzemez. Ben seniñ derdiñi añladım. Ey bülbül! Ben de söyleyim de, sen de benimkini añla.” didi. Aldı şazı eline, bakalım ne dimiş ‘Âşık Ğarib bülbül üzerine? Aldı Ğarib :

Bülbül ne yatarsın Çukurova’da
Eşin seni arar bulmaz yuvada
Kendim ğurbet elde gönül sılada
Ötme ğarib bülbül gönül şen degil

Ötme bülbül ötme bahar irişdi
Kırmızı gül ğonca güle kavuşdı
Şılamda sevdiğim hatırıma düşdi
Ötme ğarib bülbül gönül şen degil

Bülbül ne yatarsın bahar yaz geldi
Şunalar ötüşdi göle kız geldi
Şılamda sevdiğim benden vaz geldi
Ötme ğarib bülbül gönül şen degil

Aña Haleb dirler buña Gürcisdan
‘Âşık Ğarib oldu dillere destan
Haleb baña zindan şılam gülüstan
Ötme ğarib bülbül gönül şen degil

Bir de böyle söyleyüb, ol oradan kalkub, toĝrı Tifliz’e, içine girdi. Kendi evlerinin yanında bir çeşme var idi. O çeşmeniñ yanına geldi amma, ol gice Şah Senem’in kına gicesi imiş. Oĝlan bilmezdi. Bir de oĝlan çeşmeniñ yanında dururken, bakdı ki, bacısı elinde iki şu desdisi, şuya geliyor. Bir de bacısı oĝlanı görünce : “Şafâ geldiñ, hoş

geldi." didi de, kâla kaldı. Bir de kendi kendine didi kim : "Bu benim (50a) karındaşım değil ise, sonra ben ne yapayım. Elbette insan insana benzer." deyüb, birbirine bakmağa başladılar. Bir de bakarken, kız eyitdi : "Yigit, bânâ niçün bakarsın?" diyince, Oğlan eyitdi : "Bakdığımın aşlı budur ki, karalar giymişsin. Bu vilâyetin adamı heb kara mı giyer? Yoħsa, sen mi giyersin? Senin aşlın bir şer kadına benzersin. Sen bânâ niçün bakarsın?" diyince, kız eyitdi : "Ah yigit! Benim bir karındaşım var idi. 'Aşık Ğarib dirler idi. Yedi yıldur, ğurbete gideli bir namu nişanı gelmedi. Sonra öldi haberi geldi. İşte şu düğün evi, nişanlısınıdır. Şimdi ğayrı adama viriyorlar. Seni görünce, aña benzetdim. Anın için bakarım." didi. Gözlerinden yaş yerine üç damla kan geldi. Ol zaman oğlan eyitdi : "Sen 'Aşık Ğarib'in nesisin?" didi. Kız eyitdi : "Bacısıym." didi. Oğlan eyitdi : "'Aşık Ğarib'i öldürenin gözleri çıksın. 'Aşık Ğarib benim ustamdur. Yedi yıldur Haleb şehrinde beraber çağırıyoruz. Aħşam Tifliz'e bir sa'at kâla, bir köyde misafir olduk. Ol köyde bir aĝa var. Anın yanında çalub çağırurken, başka bir köyin aĝası haber göndermiş. Benim misafirim geldi, sâ'irin birini bânâ göndersin dimiş. Ustam kalkub, o köye gitdi. Bânâ dedi ki, eger sen benden evvel Tifliz'e varırsan, Unkapanı'nda Deli Mehmed'in kahvesinde beni bekle. Eger ben senden evvel varırsam, gel beni anda bul didi. Ben de Deli Mehmed'in kahvesine giderim. Yolum geldi, buraya çıktı." didi. Kız eyitdi : "Yigit, gel seni valideme götürüyüm amma, aña da böyle söyler misin?" Oğlan eyitdi : "Ne olur, söylerim." (50b) diyince, kız iş de şuya iletlediği destinin birini toldurub, birini eline aldı. Oğlan ardında, toĝrı kapunun önüne geldi. Kız : "Aman yigit, gücenme. Varayım ben valideme haber virem de, seni içeri öyle alayım." didi. Oğlan da : "Pek iyü." didi. Kız içeri girdi. Bakdı ki, anası yorkanı başına şarub, ocağ yanına yatmış. Bari şu düğünün sesini kulaĝına gitmesin deyu. Bir de kız gelüb, başladı anasının başını çevirmeye. "Geldim ana işte." "Aman kızım, çevirme başımı. Şu şenlik kulaĝım işitmesin." diyince, kız eyitdi : "Ana, mücde. Karındaşımın çıraĝı geldi. Bizim kapunun önünde тұruyor. Karındaşım da geliyormuş. İçeri alayım da şoralım, ne dersin?" diyince, anası eyitdi : "Kızım, başına bir bez al da, var çağır gelsin." didi. Kız da başına bir bez alub : "Gel yigit içeri." didi. Oğlandır, içeri girüb : "Selâmun 'Aleyküm valide." diyince, divarda 'Aşık Ğarib'in şazının bir teli kırıldı, mumları şöndü. Ol sa'at, kocağarı eyitdi : "İlâhi oğlan! Sağlık selâmet ile gelme." didi. Oğlan eyitdi : "Valide, niçün intizar idersin?" diyince, karı

eyitdi : “Geldin̄ gelmedin̄, oğlum̄n̄ şazın̄n̄ teline tokundin̄, kırdin̄.” didi. Oğlan eyitdi :
“Ya valide! Sizin̄ evin̄iz karanlık. Zahir bir yerim tokunmuş.” diyince, karı eyitdi :
“Oğlum, mumumuz yanmıyor de mi?” didi. Kız da : “Hayır valide, yanmıyor.” didi. Karı
da eyitdi : “Oğlum, şakın gücenme. Benim gözlerim görmez.” deyüb, bunlar tekrar mumı
yakub, oturdılar. Kocakarı oğluna sual eyledi. İşte oğlan da bacısına (51a) söylediğini,
kız da validesine söyledi. Ol zaman kocakarı eyitdi : “Ey oğlum! Sen benim oğlum̄n̄
çırağım diyorsin̄, bakalım bana bir kaç beyt türki söyle de, eger oğlum̄n̄ makamı sen de
var ise, ol zaman oğlum̄n̄ çırağı olduğımı ben de bileyim.” diyince, oğlan eyitdi : “Valide,
benim şazım yok. Bari şu divardaki şazı vir de, düzeyim de, ol zaman türki söyleyim.”
didi. Kocakarı eyitdi : “Hayır oğlum, ne zaman oğlum kendi gelüb, indirirse gerek.” didi.
Oğlan eyitdi : “Bağ valide, ustanın̄ çırağı demek, evlad dimekdir. Ya oğlı indirmiş, ya
babası indirmiş, anda bir ba^s yokdur.” didi. Karı gine : “Hayır oğlum, olmaz.” didi.
Oğlan eyitdi : “Eger valide inanmazsan̄, işte şu helbe altun ile toludur. Eger şazın̄ bir
yerine bir zarar gelürse, hegbe senin̄ olsun.” diyince, “Zahir ya oğlu indirmiş.” didi. Oğlan
kalkub, şazını divardan indürüb, indürürken karı gönlünden eyitdi : “Allah vire şazın̄ bir
yeri kırılrsa da, şu hegbeyi kılsun.” dirken, oğlan şaza bir düzen virdi. Aldı bakalım, ne
dimiş validesine? Validesi aña ne söyleyecek? Aldı Ğarib :

Geldim konağ oldum saña
Nene ben Ğarib'im Ğarib
Kıymak olmaz şirin cana
Nene ben Ğarib'im Ğarib

Aldı Anası : (51b)

Ağzına kurban olayım
Oğlum haçan gelür Karib
Yoluna güller döşeyim
Oğul haçan gelür Karib

Aldı Ğarib :

Şanma Ğarib yolda kalur
Düşmandan hakkını alur
Ya ahşam ya sabah gelür
Nene ben Ğarib'im Ğarib

Aldı Anası :

Gör ki baña netdi Ğarib
Vardı ğurbet ele gitdi
Düşmanlar toyu düğün itti
Oğlum haçan gelür Ğarib

Aldı Ğarib :

Bu va'cde bize virildi
Geldi kısmetim dirildi
İşittim düğün kuruldı
Nene ben Ğarib'im Ğarib

Aldı Anası :

Bu gice Senem'in kına gicesi
Koyunda altun danesi
Zehra'yım Ğarib anası
Oğlum haçan gelür Ğarib

Aldı Ğarib :

Aşdım geldim yüce dağı
Gel nenem çekme firağı

Ustam Ğarib ben ırağı
Nene ben Ğarib'im Ğarib

İşte oğlan böyle söyledi amma, kocağarı bir şey anlamadı. Eyitdi : “Oğlum aferim. Sen benim oğlumın ırağısın. İşte şimdi anladım.” deyu, ah figan ile ağlamağa başladı. Ol zaman oğlan kendi kendine eyitdi : “Bari şu valideye bir kaç hane türki söyleyim de, ağlamasın bari.” deyüb, gine şazını eline aldı. Bağalım ne demiş validesine? Aldı Ğarib :
(52a)

Başına döndüğüm gül yüzlü nene
Ağlama hey nene Mevlām kerimdür
Umut var Ğarib'in birazdan gele
Ağlama hey nene Mevlām kerimdür

Dün gece seyrimde bir ata binmiş
İşitdim sevdüğüm bir hoş gelin olmuş
Yadlara inmemiş evine gelmiş
Ağlama hey nene Mevlām kerimdür

Ağlayub da olma iki gözünden
Nene hiç hilāfım yokdur sözümden
Bir kez hicab eyle cahil kızından
Ağlama hey nene Mevlām kerimdür

Şanma ki Ğarib'in Urum'da kıala
Gün ola düşmandan hayfını ala
Ağşama şabağa durmayub gele
Ağlama hey nene Mevlām kerimdür

Bir de oğlan böyle söyledi. Karı gine bir şey anlamadı. Turmaz ağlar. Ol zaman oğlan eyitdi : “Yedi yıldur ben ğurbete gideli, bağalım şu şaz beni unutmuş mı?” deyüb, aldı şazını eline, bağalım ne demiş? Şazı ana ne söyleyecek :

‘Azın idüb ğurbetden geldim
Söyle şazım benim ile
Bu ‘aşkla sinemi deldim
Söyle şazım benim ile

Aldı şaz :

Aşılı kolum kırıdı
Ne söyleyim ağam seniñ ile
Kolumda perdem çüridi
Ne söyleyim ağam seniñ ile (52b)

Aldı Ğarib :

Hani benim taķducağım teller
Yalan oldu heb ol günler
Kurulmuş toy düğünler
Söyle şazım benim ile

Aldı şaz :

‘Aceb sen ne işler ittĩn
Vardĩn ğurbet ile gitdĩn
Yedi yıl beni unuttĩn
Ne söyleyim ağam seniñ ile

Aldı Ğarib :

Ğarib’im unutma kemanı
Unutmam ‘ahd-i amanı

Şükû(r) geldim gördüm seni
Söyle şazım benim ile

Aldı Ğarib :

Sen gideli halim harab
Dinle benden şakı cevab
Kuruldu düğünler yab yab
Ne söyleyim ağam senin ile

Oğlan böyle söyledi, kocağarı gine bir şey anlamadı. Kocağarı : “Oğlum, şu şazı al da, düğün evine var git. Bir kaç hane türki çağır. Belki bir kaç para alursın.” didi. Oğlan da eyitdi : “Ya valide, ben düğün evini bilmem. Bari bacımı yanım şıra koş da, baña göstereyim.” didi. Kocağarı eyitdi : “Allah Allah! Sen deli misin? Hiç seninle ben yetişmiş kıızı nice yollarım?” didi. Bir de kız eyitdi : “Yigit, anamın gözi görmez. Ardımdan gel, ben seni götürüyüm.” deyüb, aldı karındaşını gitdi. Oğlan yolda giderken, kızkarındaşının önüne geçüb, şınamağ için, kızın yüzine bakıvirdi. Eyitdi : “Yedi yıldır bakalım bir şey değişmiş mi?” deyu. Ol zaman kız eyitdi : “Be herif, sen (53a) deli misin? Yüzüme ne bakarsın?” didi. Oğlan eyitdi : “Gelürken, ustam ile bahş itdik. Ustam didi ki, benim kızkarındaşımın alt çenesi, mor çuğaya ile kabludur didi, inanmadım. Anın için bakarım.” diyince, kız eyitdi : “İşte düğün evi. Budur kapusu.” deyüb, gitmek istedi. ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Kız, var baci, ol gelin olan kıza söyle ki, karındaşımın çırağı geldi, karındaşım da yolda imiş. Ahşam şabah gelür diyor, de.” Kızkarındaş gidetursun, meger ‘acem içinde bir ‘adet var idi. Bir odada düğün olduğda, orta yerinden bir zar gererlerdi. Bir yanından irkek, bir yanında ‘avratlar oturlardı. Kız gicesi iderler idi. İşte kızkarındaşı, Güllü Hanım da karıları yarararak içeri gitmede olsun, Şah Senem de bir köşede oturmuş, bir şişe içinde zehir saklamış, “Ğarib gelmezse, içeyim.” deyüb, hem ağlardı. İşte Güllü Hanım varub, Şah kulağına eyitdi : “‘Aşık Ğarib karındaşımın çırağı geldi. Ahşam bizde idi. Karındaşım da yarın geliyormuş.” didi. Şah Senem’in yüregine bir su serpildi. Eyitdi : “Kız, şakın karındaşın olmasın.” dirken, ‘Aşık Ğarib içeri girdi.

“Selāmun ‘Aleyküm.” diyince, Şah Senem eyitdi : “Kız, ‘Aşık Ğarib budur.” didi. Güllü Hanım da : “Ne bildiñ?” didi. Şah Senem eyitdi : “Çabuk selām virir sevdiğim. Ben andan bilürem.” didi. Bir de ierüde olanlar da : “‘Aleyküm Selām.” didiler. Oğlan bağıdı ki, herkez meclis meclis oturmuşlar. Şah Veled’iñ etekleri belinde, hizmet ideyor. ‘Aşık Ğarib’iñ ardaşlığı Şakıbe kır gün hasta olub da, oradan taşra ıkmayub, (53b) düğüne gelmeyecek idi. Ol dağı meclisde şarap dağıdurdı. ‘Aşık Ğarib eyitdi kendi kendine : “Ey, elbette gözden irak olan, gönülden de irak olur.” deyüb, ište herkesiñ meclisinde şenlik şā‘ir var. Herkez Deli Mehmed’i zevklenürdi ; Deli Mehmed kızardı, itti. İšte oğlandır, başladı ayakda gezmege. Buña didiler ki : “Be hey ardaş! arnıñ aç ise, yemek virelim de ye. Eger ahve istersen, ahve de virelim de i. Niün böyle ayakda gezersin?” diyince, ‘Aşık Ğarib’de gelüb, Deli Mehmed’iñ meclisine otururken, uşul ile şaziñ teline toğundu. Bir de Deli Mehmed : “Hey yoldaşım! Biz seni gökde ararken yerde bulduğ. Buyurıñ.” deyüb, oturdılar. İšte oğlandır, bir para yiyüb, iüb, ondan sonra Deli Mehmed eyitdi : “Yoldaşım, al indi şu şazi, bir aç beyyit dertli dertli türki söyle.” didi. ‘Aşık Ğarib’de : “Deli Mehmed yoldaşım, ben dereden depeden söylerim, belki tarılurlar.” didi. Deli Mehmed eyitdi : “Yoldaşım, buña düğün evi dirler. Herkez bildüğini işler. Buña düğün şahibiniñ bile hükmi geçmez. Anamuza söğme de, ne söylersen söyle.” didi. İšte ol (za)man ‘Aşık Ğarib, şazi eline aldı. Bağalım ne dimiş :

Dün gice dün gice Haleb şehirinde
‘Aşkıñ tolusını idim de geldim
Olanca malımı virdim hocaya
Malımdan canımdan geçdim de geldim

Şimdi ‘Aşık Ğarib’dür böyle söyledi. Şah Velet geldi bağıdı ki, türki söyleyen ‘Aşık Ğarib’dür. Heman Şah, vardı Deli Mehmed’e eyitdi : “Deli Mehmed, bu şā‘ir ğaliba delidir. Şuña beş on para vir de, sür gitsin.” (54a) didi. “Saña bir şā‘ir göndereyim.” didi. Deli Mehmed eyitdi : “Bağ Şah Velet, ‘Aşık ‘Ömer’i göndersen, dinlemem. Sen işiñe bağ. Yoldaşım naşıl olursa olsun, ben dinlerim.” didi. “Sen dinlemezsenn, gezinivir.” didi.

Deli Mehmed eyitdi : “Yoldaşım, sen söyle, dinleyelim.” didiler. Aldı bakalım, Ğarib ne dimiş :

Öyle namazını Erzurum şazında
İkindi namazını Karş’ın düzinde
Ağşam namazını sultan Tifliz de
Yüce yüce tağları aşdım da geldim

diyince, gine Şah Velet geldi : “Deli Mehmed, ben konacı elli kise akçaya yaptırdım. Başıma yıkacaksınız. Ben anladım işi.” Deli Mehmed eyitdi : “Be canım, sizin neñize lāzım. Ne dursin dinlerim. Size bir zarar ziyanı var mı?” diyince, ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Deli Mehmed, ben saña evvel söylemedim mi? Belki tarırlar deyu.” Tarılub, şazını yan başına tayadı. Deli Mehmed kızub, heman çekdi belinden hançerini. Çeküb, Şah Veled’i öldürmek diledi. Şah Velet de kaçdı, toğrı kaz tamına girdi, şaklandı. Deli Mehmed eyitdi : “Söyle yoldaşım.” deyüb, şazı eline aldı. Bakalım ne dimiş? Aldı Ğarib : (54b)

Geldim konak oldum kendi haneme
Açmadım sırrımı bacıma anama
‘Aşkın hançerini urdum sineme
Dürlü dürlü yarelerim deşdim de geldim

Şimdi oğlan böyle söyledi. Şah Senem, Gülli Hanım’a eyitdi : “Kız, ben saña dimedim mi? Bu senin karındaşın. İşte bak, evime geldim de kendimi anama bacıma bildirmedim, diyor. Var, nenenle mücde eyle.” didi. Kızdur, toğrı anasına geldi : “Ana mücde, karındaşım geldi.” deyüb, beraberce anasına nakl eyledi. Onlar bu halde olsun, gine ‘Aşık Ğarib aldı şazı. Bakalım ne dimiş :

Mail oldum kametine boyuna
Canım feda olsun anın yoluna
‘Aşık Ğarib Şah Senem’in toyuna
Dürlü libaslar biçdim de geldim

Şimdi oğlan böyle diyince, Şah Senem'in şabra mecali kalmadı. Yedi kat zardan kendini beri atdı. Geldi 'Aşık Ğarib'in koltuğına girdi. Bir de düğün halkı bakdı ki, Deli Mehmed'in meclisinde türki çağıran, 'Aşık Ğarib'dir. Hacılar, hocalar bir araya geldiler. "Şafā geldin oğlum, hoş geldin." deyüb, Şah Senem'e eyitdiler : "Kız, var içeri git. Şimden sonra sen buninsin, bu senin. Amma lakin, Şah Veled'in bu kadar meşarifi gitdi. Bunların bir arasını bulalım da. Ğayrı bu 'Aşık Ğarib olduğımı bildik." deyüb, kızını perdeden içeri götürdiler. Ol zaman 'Aşık Ğarib şazını eline aldı. Bakalım ne dimiş :

Uçdı bizim gülden yād güle kondı
O Sakıbe'nin i' tibarı yoğımış (55a)

Yedi yıldır ğurbet elin taşını
Ham gün üstüne koydım başımı
Ben biri vefa sandım o yoldaşımı
O yoldaşımın i' tibarı yoğımış

Bezirgān Hocadan haberin aldım
'Aşkın gemilerin 'ummana şaldım
Tiflizli Senem'i şadık yar şandım
O Senem'in i' tibarı yoğımış

Oğlandır, böyle söyleyince, gine kızın şabra kararı kalmayub, aldı içeriden. Bakalım ne dimiş? Aldı Şah Senem :

Başına döndüğüm gül yüzlü Ğarib
Yār senin geldigin ben duymadım
Çıkardım kumaşı giydim 'abāyı
Yār senin geldigin ben göremedim

Aldı Ğarib :

Çünkü Şah Veled'e gönül virmişsin
Ya niçün dimedin kal deyu deyu
Var yürü var yürü yüze gülüci
Ya niçün ağladın gel deyu deyu

Aldı Kız :

Civan idim sultan idim han idim
Gevher idim elmas idim kân idim
Senin güzel selâmından tanıdım
Hayıf yâr geldigin ben göremedim

Aldı Ğarib :

Bezirgândan öyle haber şalmışsın
Be hercâ'il sözinden dönmişsin
İşitdim ki şimdi gelin olmuşsın
Gelüb çıktım bu ne hal deyu deyu

Aldı Kız :

Seni bana öldi deyu geçdiler
Ciger başım delik delik saçdılar
Ğarib öldi deyu bāde içdiler
Hayıf yâr yoluña ben inanmadım (55b)

Aldı Ğarib :

Yedi yıldır ğurbet eli beklerim
Aħir boşa gitdi heb emeklerim
Dost yoluña çok ğayret çekerdim
Yādlara bakmadım el deyu deyu

Aldı Kız :

Ġarib virme Şah Senem'e kaħrı
Nıyyet itdim ben ölmeye aħiri
Yedi gündür şaklamışım zehiri
Yār senin̄ geldigin ben bilemedim

Aldı Ġarib :

Ben Ġarib'in̄ çekerim hezāran payı
Sen açdın̄ sineme dūrli yarayı
Benim için̄ mi giydin̄ karayı
İller için̄ giydin̄ al deyu deyu

'Aşık Ġarib böyle söyleyince, ol zaman kız kaħkub, şandıkdan eşabları çıkardı. 'Aşık Ġarib'in̄ önüne dökdi : "Sevdiğim, sen inanmıyorsın. Bak imdi bunların haline." deyüb, Şah Senem şazı eline aldı, baħalım ne dimiş :

Ġurbanın̄ olayım gül yüzlü Ġarib
Giyüb kuşanmadım yār sen gideli
Çıkardım dibāyı giydim 'abāyı
Çıkub şalınmadım yār sen gideli

Evlerinin̄ önü yüksek tepeler
Anda yağmur yağar bunda sepeler
Küflendi şandıkda elmas küpeler
Alub taħınmadım yār sen gideli

Ġayalar kayalar şarı kayalar
Saňa hizmet itsün kullar tayalar

Çüridi şandıkda şıkma şayalar
Giyüb şalınmadım yâr sen gideli

Senem ider ben cemalim açalı
Siyah zülfüm ak gerdana saçalı
Yedi yılda on dört bayram geçeli
Kınalar yakınmadım yâr sen gideli (56a)

Bir de kız böyle söyleyince, düğün halkı gelüb, ak saçallı, kara saçallı ihtiyarlar biraz gelüb, ‘Aşık Ğarib’e eyitdiler : “Oğlum, ne lâzım günahı. Şohbetler yaraşur. Olmayacağıdı, oldı ; velâkin çare nedir?” didiler. ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Çağırñ şu Şah Veled’e, gelsin.” didi. Başladılar Şah Veled’i aramağa. Bir dürlü bulamadılar. Meger, Deli Mehmed ararken, yolu kaz tamına uğradı. Meger Şah Velet anda imiş. Ayağında beyaz dizlik var idi. Deli Mehmed bunu görünce bildi Şah Velet olduğunu. Deli Mehmed eyitdi : “Çık dışarı!” diyince, Şah Velet içeriden şaklandı. Deli Mehmed üç def’a, “Çık!” didi, gine “Tısl!” didi. Ol zaman Deli Mehmed içeri girüb, Şah Veled’ın bacağından çeküb, çıkardı. Toğrı getirüb, ‘Aşık Ğarib’e : “Al yoldaşım haşmın.” diyince, ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Ey Şah Velet! Allah’dan korkmadın, benim öldi haberimi gelüb, nasıl söyledin? Benim sevdüğimi alacağdın, nice?” Şah Velet önüne bakdı. ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Oğlan, benden bulma, Allah’dan bul.” didi. “Senin bu düğüne meşarifin gitmiş, vireyim. Allah’ın emri öyle imiş. Kızkarındaşımı alur mısın?” diyince, Şah Velet’de : “Aluram.” didi. Bundan toğrı evlerine geldi. Hızır’ın ayağından aldığı tobrağı anasının gözlerine çekdi. Anasının gözleri açıldı. Oğlunu dünya göziyle görüb, oğlunın boynuna şarıldı. Oğlan eyitdi : “Ana, ben kızkarındaşımızı Şah Veled’e virecegim, ne dirsın?” didi. Anası : “Sen bilürsin.” didi. “Ben bilürsem, virecegim. Virdim gitdim.” deyüb, heman gidüb, kızkarındaşımın eline bir kına yakdırdı. (56b) Kınası tutar tutmaz, taħd-ı nikāħ eyledi. Şah Veled’in koyununa koyıvirdiler. Onlar murat virüb, murat aldılar. Biz gelelim. ‘Aşık Ğarib eyitdi : “Ey ağalar! Şimdi bizim düğün kaldı. Bakalım ne dirsınız?” didi. Hacılar hocalar eyitdiler : “Bak ‘Aşık Ğarib, sen düğün evinde ne söyledin, bilür misin?” didiler. Oğlan da : “Bilmem.” didi. Hocalar : “Be canım ‘Aşık Ğarib, Şah Senem’in boyuna dürlü

libasları biçdirdim de geldim, didiñ. Baçalım Şu getürdügün libasları.” Meydana koyub,
aldı Şazı eline. Hegbeden çıkarıb, baçalım ne (di)di? Aldı Ğarib :

Başına döndügüm gül yüzli Senem
Nazlı nazlı gel karşıma çık Senem
Birer birer ta’rif eyleyim libasın
Giyin kuşan lâyıķ oldu heb Senem

Ğaķ yanında kabul oldu dilekler
Du’ā kıldılar gökde melekler
Kırķ altunadır helâli gömlekler
Uzun boya lâyıķ oldu giy Senem

Deli gönül Şimdi beni coşturdu
Beş yüz altunadır senin çahşurın
Yüz elli altunadır eynin uçķurı
Lâyıķ oldu bunlar saña taķ Senem

Dört yüz altundur başındaki fesi
İnci yaķut dizdirmişim baķ Senem
Yedi yüz altuna ‘Arabistan Şayası
Yār saña getürdim Ğaleb kınası

Ne güzel olur Şu ellerin nazıģı
BİN altuna la’lı gevher yüzüģi
Beş yüzedir aķ kolın bileziģi
Aķ kola lâyıķ oldu taķ Senem

Temam bin altuna oldu kemerin
Ğüb yaraşur ince bele taķ Senem

Ne güç imiş ğurbet eli gezmesi
On kiseye aķ göğsünin düĝmesi (57a)

Şāz oldu gine gönlümün şāzı
Ĝurbet elde dökdim kan ilen yaşı
Beş yüz altundur kızum  antari
Hüb yaraşur dal boyuna giyin Senem

Ne güzel olur bu yerlerin şarabı
Böyle mi olur  aşıkların harabı
Üç yüz altundur terlik ilen çorabı
Hüb yaraşur aķ topuĝa giy Senem

Ĝarib eydür nedir bunin çaresi
Aldı beni kaşlarının karesi
Üç yüz altundur başının valası
Lāyık oldu bunlar saña heb Senem

Ĝaribdir böyle söyledikde, hacılar, hocalar, aķ şaķallı, kara şaķallı bir araya, düĝün mübaşiret eylediler. Temam kırk gün kırk gice düĝün ittiler. Bir düĝün ittiler ki, ne olmuş, ne olacak. Vah bundan sonra, olmanın mümküni degildir. Kırkıbirinci gicesi, yaşsu namazın edā olunduķda, ilāhi ile şerbetler içilüb, du alar ve senālar olunduķdan sonra, birbirinin yoluna can baş feda idüb, nice zamandan meşakķat ve muhabbet çekerler, ol gice gerdege koyub, içeri atdılar. Onlar irmiş muradına. Haķ Te alā cümle Ümmet-i Muħammed'i muradına nāil eyleye. Amin vesselām bilhayr. Her kim eline alursa bu cöngi, virsin şeftali, itmesin cengi. Böyle bilesiniz.

Şahabı  Aşık İsmail dirler.

Sene 1241. (57b)

2. HİKÂYE METNİNİN YAPI BAKIMINDAN TAHLİLİ

Hikâye metnini yapı bakımından tahlil ederken, 4 ana epizot başlığı altında, toplam 15 tane alt epizot bölümü ele alınmıştır. Şimdi bu epizotları sırasıyla görelim :

2.1. HAZIRLIK EPİZOTU

Hikâyemizde hazırlık epizotu, 5 bölümden meydana gelmektedir. Bu bölümleri şöyle sıralayabiliriz :

- 1- Zaman
- 2- Mekân
- 3- Kahramanın doğumu
- 4- Kahramanın ailesi
- 5- Kahramanın iş araması.

2.1.1. Zaman :

Birçok halk hikâyelerinde olduğu gibi, hikâyemiz anlatıma, “Hikâyet, şâ‘irân-ı râviyân-ı ahyârdan ve naçilân-ı âşârdan ve muhaddişân-ı rûzigârî râvîler şöyle rivâyet iderler ki...” şeklinde klişe bir cümle ile başlamaktadır. Böyle bir girişten hemen sonra, “...zamân-ı âvâyetde...” şeklinde verilen zaman ifadesi, tamamıyla itibari olup, hikâye zamanının çok eskilere ve geçmişe yönelik bir döneme ait olduğunu ifade etmektedir. (1b)

2.1.2. Mekân :

Hikâyemizin mekânı, çok geniş bir coğrafi alanı kapsamaktadır. Bu mekânlar, Tebriz (Tevriz), Tiflis (Tifliz), Halep, Erzurum ve Kars’tır. Bu asli mekânların haricinde, “Hindi Yemen”, “Rum”, “Acem” ve “Bağdadı Mısır” gibi itibari ve genel mekânların da isimleri zikredilmektedir.

2.1.3. Kahramanın doğumu :

Hikâyede, kahramanın doğumu ve doğduğu yer şu şekilde hikâye edilmektedir :
“...‘Acem ülkesinde, Tevrîz şehrinde bir bezirgân var idi. İsmine Hoca Makşûd dirler idi.

Kırk bezirgānīn başı idi. Rūm'da, 'Acem'de, Hindi Yemen'de, Bağdadı Mısır'da ortakları var idi ve malın hesabını kendüsi dahi bilmezdi. Bu halde iken Hâk Te'ālā ol ademe bir evlād ihsan eyledi. Oğlanın ismini Resul koydular..." (1b)

2.1.4. Kahramanın ailesi :

Hikâyemizde kahramanın ilk ismi, doğumundan hemen sonra Resul olarak konmuştur. (1b). Daha sonra çok zengin bir bezirgan olan babası Hoca Maksud vefat edince, kendisine çok mal ve emlak kalır. Kahraman okuma ve yazma bilmediğinden bunları nasıl değerlendireceğini bilemez ve bu hususta danışmak üzere eve çağırıldığı bezirganlar, kahramana, ismini yaşatmak maksadıyla babasının ismini yani, "Hoca Maksud" ismini verirler (2b). Daha sonraları kahramanın bade içtiği gece, ihtiyar pîr tarafından isminin "Âşık Garib" olacağı söylenir (58a) ve Tiflis şehrinde iken, Şah Senem'in evine yakın bir kahvede bulunan 40 şair, kahramanımıza, "Âşık Garib" derler. (14b).

Hikâyede, kahramanın ismi ile ilgili bu tespitimizden başka, yakın ailesi olarak babası, anası, kız kardeşi, karındaşlığı (biraderi), Halep şehrinde peydah ettiği bir karındaşlığı, teyzesi, eniştesi ve hizmetkarları zikredilmektedir. Hikâyemizin tamamını incelediğimizde, kahramanın ailesi ile ilgili olarak şöyle bir kimlik tablosu ortaya çıkmaktadır :

Kahramanın Adı	: Resul (1b) – Hoca Maksud (2b)
Kahramanın Mahlası	: Âşık Garib (14b)
Babasının Adı.....	: Hoca Maksud (1b)
Anasının Adı	: Zöhre Hanım (10b-27b)
Kız kardeşinin Adı	: Güllü Hanım (6b)
Karındaşlığının (biraderi) Adı	: Sakıbe (28b-53b)
Karındaşlığının (Halep'teki) Adı	: Deli Mehmed (32b)
Teyzesi	: Adı belli değil (10a)
Eniştesinin Adı.....	: Şah Velet (Kız kardeşinin kocası) (56b-57a)

2.1.5. Kahramanın iş araması :

Kahramanımız babasından kalan malı, parayı ve emlâki, bekrîlerle beraber meyhanelerde eğlenerek yiyip bitirdikten sonra, geçinmek için türlü mesleklere girip çıkar. Ancak, yaptığı yanlışlar ve sakarlıklar yüzünden hiç birisinde muvaffak olamaz ve girdiği bütün işlerden kovulur. Son olarak saz şairlerine çırak olur. 6 ay yanlarında kalmasına rağmen yine de saz çalmayı ve şiir söylemeyi beceremez. Saz çalıp şiir söyleme kabiliyeti ise kendisine rüyada bâde içtikten sonra verilir. Beceri ve başarı ufku bundan sonra açılır.

Hikâyede kahramanın, kazancılık (6b) ve terzilik (7a) başta olmak üzere, tam 32 sanata girip çıktığı söylenmektedir (7a).

Kahramanın ileride göstereceği beceri ve başarı durumlarının, okuyucu veya dinleyiciler üzerindeki tesirlerini pekiştirmek için hikâyenin başında kahraman, özellikle iş arama ve bir meslek sahibi olma hususunda oldukça saf, beceriksiz ve kötü bir tip olarak gösterilmektedir. Çünkü, hikâyenin ilerleyen kısımlarında, kahramanın başarılı olmasını sağlayacak tüm unsurlar, bu kısımdaki saf ve beceriksiz gibi gösterilen kahramana verilecek, böylece yukarda söylendiği gibi hikâyeye etme hususu pekiştirilecektir.

2.2. ÂŞIK OLMA EPİZOTU

Bu epizot başlığını :

- 1- Âşık olma, saz çalma ve şiir söyleme kabiliyetini kazanma,
- 2- Kahramanın sevgiliyi araması,
- 3- Sevgiliyle karşılaşma, şeklinde 3 alt bölüm halinde inceleyeceğiz.

2.2.1. Âşık olma, saz çalma ve şiir söyleme kabiliyetini kazanma :

Hikâyemizde âşık olma, saz çalma ve şiir söyleme kabiliyetini kazanma olayı, rüyada bâde içerek gerçekleşmektedir.

Âşık Garip, babasından kalan malı ve mülkü bekrîlerle beraber meyhanelerde eğlenerek yiyip bitirdikten sonra, geçinmek için türlü mesleklere girer. Ancak, hiç birisinde muvaffak olamaz. Son olarak saz şairlerine çırak olan Garip, 6 ay yanlarında kalır ama yine de saz çalmayı ve şiir söylemeyi beceremez. Bunun üzerine, eve gelir ve yatı namazını kıldıktan sonra, 2 rekat “Hacet Namazı” kılar ve duasında Allah’a, ya kendisine âşıklık vermesini veya kendindeki emanetini (canını) almasını ister ; ağlayarak uykuya dalar. Kahramanımız, uykusunda nurani bir ihtiyar tarafından dolu içirilerek Şah Senem’e âşık edilir. (9b). Aynı anda Tiflis’te bulunan Şah Senem’i de, Âşık Garip’e âşık eder. (58a).

Halk hikâyelerinin hemen tamamına yakın bir kısmında bulunan, âşık tarzı şiir söyleme ve rüyada bâde içme motifi hikâyemizde de bulunmakta ; kahramanımız saz çalma ve şiir söyleme kabiliyetini bu yolla kazanmaktadır.

2.2.2. Kahramanın sevgiliyi araması :

Bu kısım hikâyemizde oldukça geniş olarak anlatılmıştır. Kahramanımız rüyada bâde içerek Tiflis’teki Şah Senem’e âşık olup, saz çalma ve şiir söyleme kabiliyetini kazandıktan sonra, kahvede bulunan saz şairleri ile beraber Şah Senem’e gitmeye karar verirler. Tiflis’e giden bir bezirgan ile anlaşılır. Anası ve kız kardeşi ise gitmesine mani olmaya çalışırlar ancak, muvaffak olamazlar. Bunun üzerine kendileri de gitmeye karar verirler. Konaklarını tellala verip, haraç-mezat satarlar ve saz şairleriyle birlikte yola çıkarlar. Bu arada saz şairlerinden bir kısmı bu yolculuğa razı olmazlar. Ustalarının hatırına gelirler. Yola çıkıp, ikindiye kadar yol alırlar. Hava bozulmuş, kar ise diz boyu olmuştur. Bu halde iken bir köye uğrayıp, o köyde konaklayan ve babasının çırağı olduğunu sonradan öğrendiği bir bezirgana misafir olurlar. Ertesi gün tekrar yola çıkarlar. Yorucu bir yolculuktan sonra, yüksek bir dağın başına gelirler. Yolculuğun başından beri, bu yola çıkmak istemeyen şairlerin artık tahammülü kalmamıştır. Buradan Tebriz’e geri dönerler. Kahramanımız, yanında anası ve bacısı olduğu halde, bezirgan ile beraber Tiflis’e gelirler. Bezirgan ile vedalaşıp ayrılırlar ve Tiflis’in içine girerler. Akşam olur, misafir olacak bir yer ararlar ve bir camiye gelirler. Ancak, camiye hiç cemaat gelmediği

için ortada kalırlar. Bunun üzerine, Tiflis'in içinde uzun aramalardan sonra, biraz da zorla, "Canım Hoca" isminde bir bezirgana misafir olurlar. Artık günler Canım Hoca'nın yanında geçmeye başlar. Bir gün Unkapanı denilen yerde, Deli Mehmet'in kahvesinde 40 tane şairle tanışır. Şairler başı, kahramana nereli olduğunu sorar. O da, Tebrizli olduğunu söyler. Şairler başı : "Oğlum, biz Tevrüz'de çok eğlendik. Eger sen Tevrüz'liysen şunu bir meth eyle." der. Oğlan sazı eline alır ve Tebriz'i methleyen bir türkü söyler. Şah Senem'in konağı bu kahveye yakındır. Babası Hoca Sinan, bu sedâyı işitir ve kahveye gelir. Şah Senem de oğlanın sesini işitmiştir. Cariyesi Akça Gelin'e : "Akça Gelin, şu şadâ cigerimi hün eyledi. Korkarım benim rü'yada tolusunu içdiğim oğlan olmaya." der. Bu arada şairler oğlana, türküyü söyledikten sonra "Âşık Garib" ismini verirler. Daha sonra, Şah Senem ile babası, oğlanı kendi konaklarının gül bahçesine davet etmeye karar verirler... (10a-15a).

Görüldüğü gibi, hikâyemizde sevgilinin mekânının Tiflis olduğu belirtilmiştir. Müstensih, olayı anlatırken, kahramanın sevgiliyi araması şeklinde değil, mekânı belli olan sevgiliye giderken yollarda geçen sıkıntılı yolculuğu hikâyeye etmiştir. Ayrıca, âşıklık geleneğindeki "Mahlas Alma" hadisesi, hikâyemizde bu kısımda gerçekleşmektedir. Kahramana verilen "Âşık Garib" mahlası, hem Onun adı, hem de hikâyenin adı olmuştur. Kahramanın hayatı boyunca yaşadığı hadiseler de, bu mahlasa uygun düşmektedir.

2.2.3. Sevgili ile karşılaşma :

Âşık Garib, Hoca Sinan'ın davetini kabul eder. Yanında Canım Hoca ve Deli Mehmet olduğu halde, kalkıp giderler. Hoca Sinan bunları kendi gül bahçesinde ağırlar. Yemekler yenir, kahveler içilir. Garib bahçedeki havuzun içinde elini yıkamak ister ve suyun içinde Şah Senem'in aksini görür. Başını kaldırıp pencereye bakınca, Şah Senem ile karşılaşır. Bunun üzerine sazını alır ve Şah Senem üzerine bir deyiş söyler. Hoca Sinan bu türkünün kendi kızına söylendiğini anlar ve bir işaretle kızını pencereden uzaklaştırır. Bu arada, Garib'in anasıyla bacısı, misafir olarak kaldıkları Canım Hoca'nın evinden, Canım Hoca'nın karısı tarafından kovulurlar. Bunun üzerine, Şah Senem'in babası Hoca Sinan'a sığınurlar. Hoca Sinan bunlara birer oda döşetip, üzerlerine de elbise yaptırır. Artık Garib

gece gündüz Hoca Sinan'ın karşısında çalıp çağırılmaktadır. Bir gün Hoca Sinan bir helva sohbeti tertip eder. Tiflis'te bulunan bütün hacı ve hocaları davet eder. Şah Senem de akşam Âşık Garib'i görebilmek için hazırlık yapar ve pencereye bir kafes açar. Akşam olur. Davetliler gelir. Yemekler yenilip, kahvelerin içildiği bir sırada Garib kızı pencerede görür ve hemen sazını eline alarak kız üzerine bir türkü söyler. Misafirler ayrılıp gittikten sonra, Şah Senem Akça Kız'a, oğlanı kendisine getirmesini ister. Akça Kız da gizlice aşığı bekler ve oğlanı alıp Şah Senem'e getirir. Kız Âşık Garib'i görünce : "Ah efendim, şafâ geldin, hoş geldin. Ben senin için deli divane oldum." der ve sarılır kucaklaşırlar. (16a-18b).

2.3. SEVGİLİYİ İSTEME VE ENGELLER EPİZOTU

Sevgiliyi isteme ve engeller epizotunu, şu alt başlıklar içinde inceleyeceğiz :

- 1- Sevgiliyi isteme,
- 2- Vade kesme,
- 3- Kahramanın gurbete gitmesi,
- 4- Sevgilinin bir başkası ile evlendirilmek istenmesi ve kahramanın durumdan haberdar edilmesi,
- 5- Kahramanın geri dönüşü.

2.3.1. Sevgiliyi isteme :

Kahraman ile sevgilisi karşılaştığı sırada, kız oğlana, validesini gönderip kendisini babasından istemesini söyler. Bunun üzerine Garib, validesini kızı istemek üzere, Hoca Sinan'ın konağına gönderir. Bundan sonra olaylar şöyle gelişir : Âşık Garib'in anası Hoca Sinan'a : "Hoca, bir sözüm var saña söyleyim." der. Hoca Sinan da : "Söyle, eger elimizden gelür şey ise yok dimem." der. Bunun üzerine Garib'in anası : "Hoca, Allah'ın emriyle, peygamberin kavliyle, kızın Şah Senem'i oğlum 'Âşık Garib'e isterim." demek suretiyle kızı babasından ister. Hoca Sinan kızı vermeye razı olur ancak, nikâh için on kese akça, ağırlık için yirmi kese akça ve düğün masrafları için de on kese akça olmak üzere, toplam kırk kese akça altın ister. Garib'in anası kabul eder. Hoca Sinan da kızı

verdiğini söyler ve getirip bir nişan takmasını ister. Bunun üzerine anası, koynundan eksik bir Mısır altını çıkararak, Hoca Sinan'a nişan olarak verir. Hoca Sinan, istediği bu kırk kese altını bunların veremeyeceklerini bilmektedir. Onlara yardım etmek ve düğünü de bir an evvel yapmak için, bunlara el altından kırk kese altını göndermeyi gönlünden geçirir. Anası eve gelir ve oğluna Hoca Sinan'ın kızı verdiğini ancak, kırk kese altın istediğini söyler. Âşık Garib çok sevinir. Gurbete gidip, Hoca Sinan'ın istediği bu kırk kese altını kazanmaya karar verir. Bu haber kısa sürede etrafa yayılır. Deli Mehmet'in kahvesinde ahbabları kendi aralarında bu kırk kese akçayı toplayıp, Garib'i evlendirmek isterler. Bu arada Şah Senem de, Âşık Garib'e göndermek üzere kırk kese altın hazırlamıştır. Bir yandan Deli Mehmet ve arkadaşları, bir yandan Şah Senem, Garib'in gurbete gitmesine mani olmaya çalışırlar ancak, o gitmekte kararlıdır. Kendisine yapılmak istenen yardımı ve verilmek istenen kırk kese altını, ilerde başa kakılır düşüncesiyle kabul etmez. (20a-21b).

2.3.2. Vâde kesme :

Halk hikâyelerinin ana motiflerinden biri sayılan ve âşığın sevgilisi ile ayrılık süresini belirlemeleri anlamına gelen, “Vâde Kesme” olayı, hikâyemizde şöyle gerçekleşmektedir :

Kahraman, evlenmeleri için kızın babasının istediği kırk kese altını kazanmak üzere, gurbete gitmeye karar verip, tam yola çıkacağı bir sırada, önüne bir ihtiyar pîr rast gelir. Kahramana nereye gittiğini sorar. Niyetini anlayınca, kız ile vâde kesip öyle gitmesini tembih eder. Bunun üzerine kahraman, Şah Senem ile görüşmek üzere, Hoca Sinan'ın evine gider. Kız, kahramanın gurbete gitmemesi için çok dil döker ; yalvarır ama çare yoktur. Bunun üzerine sazlarını ellerine alarak, birbirlerine deyişle yedi yıl vâde kestiklerini söylerler. Oğlan koynundan bir tas çıkarır ; içine mührünü koyar ve vâde kesme nişanı olarak kıza verir. Kız da oğlana nişan olarak gömleğini bir çevre içine koyarak verir ve ayrılırlar. (21b-27a).

2.3.3. Kahramanın gurbete gitmesi :

Kahramanın gurbete gitmesi motifi, küçük değişikliklerle halk hikâyelerinin hemen tamamına yakın bir kısmında bulunmaktadır. Bu motif genellikle ya sevgiliyi aramak için kendi yurdunu terk ederek gurbete çıkma, ya da sevgiliye kavuştuktan sonra bazı sebeplere dayanarak meydana gelen ayrılmalar şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Hikâyemizde, kahramanın gurbete gitmesi motifinin her iki şeklini de bulmak mümkündür. Yani, hem sevgiliyi aramak üzere kendi memleketi olan Tevrüz'ü (Tebriz) terk ederek Şah Senem'in olduğu Tifliz (Tiflis) şehrine gitmesi, hem de sevgiliye kavuştuktan sonra kızın babasının istediği kırk kese altını kazanmak uğruna gurbete gitmesi olayı bulunmaktadır. Birinci kısım, "Kahramanın sevgiliyi araması" bölümünde anlatılmıştır. İkinci kısım ise hikâyemizde şöyle gerçekleşmektedir : Kahraman gurbete çıkmadan önce anasıyla helallaşmak üzere eve gelir ve anasına sazıyla gurbete gideceğini söyler. Anası razı olmaz. Onlar söyleşirken kız kardeşi üzerlerine gelir. O da gitmesini istemez. Ne kadar söyleseler de kâr etmez. Bunun üzerine kahraman sazını duvara asar ve validesine : "Ey valide! İşte. Benim şazımın bir teli ne zaman koparsa, benim öldüğümü, geldüğümü ondan bilesiniz." der ve anasıyla kız kardeşiyle vedalaşır ve kahveye gelir. Orada Deli Mehmet ile beraber birkaç ahabına ve karındaşlığı Sakibe'ye veda eder. Bunlar kendisini Ayrılık Çeşmesine kadar uğurlarlar. Orada son olarak onlara bir ayrılık türküsü söyler ve çıkıp gider. Günlerden bir gün Erzurum'a gelir. Bir saz peydah eder ve kahvelerde çalıp çağırmaya başlar ancak, kazandığı para az olduğu için çok para kazanacağı bir yer sorar. Bunun üzerine Halep şehrine gider ve orada Aslandede Oğlu Baba Yusuf isminde bir kahvecinin yanına gider. Onun kahvesine ortak olur. Kahveyi yeni baştan elden geçirir, boyar, temizler ve güzelleştirir. Buna kendi sazı ve sözü de eklenince, kısa zamanda ünlenir ve kahve artık dolup taşar. Çok para kazanmaya başlarlar. Bir gün Halep Paşasının Vekilharıcı kahveye uğrar ve Âşık Garib'i dinler. Paşa'nın konağına dönünce, Paşa'nın şairlerine Garib'i metheder. Bunun üzerine Paşa'nın şairleri Âşık Garib'i kıskanırlar. Usûl üzere kahveye birer sandalye gönderirler ve imtihan olmak istediklerini ilân ederler. Kahveye, ellerinde sazları olduğu halde gelirler ve Âşık Garib ile imtihan olurlar ancak, Garib onları basar (yener). Şairler yenildikten sonra Halep paşasına : "Efendim, Allah saña 'ömürler virsin. Aslandede Oğlu'nın kahvesine vardık.

Bir şâ'ir gelmiş. 'Âşık Garib dirler. Biz de işitdik. Varalım hoş geldin diyelim de, konuşalım deyu. Bir de biz varınca, Deli Mehmed, siz benim şâ'irimi başmaya gelmişsiniz deyu, elimizden şazlarımızı aldı. Bizi hem tekdır itti, hem kovdı." diyerek yalan söylerler. Halep Paşası bunun üzerine çok kızar ve Âşık Garib ile Deli Mehmet'i huzuruna çağırır, sorgular ve kendi şairlerinin yalan söylediğini anlar ve onları Halep'ten sürer. Sonra Âşık Garip ile tanışır, nereli olduğunu sorar. Tevrüzlü (Tebriz) olduğunu öğrenince de bu şehri bir meth etmesini ister. Âşık Garip sazıyla Tebriz şehri üzerine bir methiye söyler. Paşa çok beğenir. Bunun üzerine : "Ey oğlum! Dile benden ne dilersin?" der ve sılasında anası, babası, nişanlısı kimi kimsesi olup olmadığını sorar. At ve silah verip sılasına göndermeyi vaat eder. Ancak, Âşık Garip : "Efendim, Allah'tan gayrı kimsem yokdur." diyerek durumunu gizler. Paşa Âşık Garip'e Kubbe Han'da bir oda döşer. Artık Âşık Garip'in günleri gündüz Aslandede Oğlu'nun kahvesinde, gece Halep Paşasının huzurunda çalıp çağırarak geçmeye başlar. (27a-36b).

2.3.4. Sevgilinin bir başkasıyla evlendirilmek istenmesi ve kahramanın durumdan haberdar edilmesi :

Kahraman kızın babasının istediği kırk kese altını kazanmak için Halep'te iken, Şah Senem'in amcasının oğlu olan Şah Velet, kızı babasından ister. Babası da Şah Velet'e : "Var benim malım kadar mal peydah it de, kızımı saña vireyim." der. Şah Velet de gurbete gider ve bezirganlık yapar. Yolu Halep şehrinde Kubbe Han'a uğrar. Aslandede Oğlu'nun kahvesinde kahraman ile tanışır. Garib Şah Velet'e nereli olduğunu sorar. Tiflisli olduğunu ve birkaç güne kadar da gideceğini öğrenince, hemen bir mektup yazar ve yanında hediyesi ile birlikte Tiflis'e götürmek ve anasına vermek üzere, Şah Velet'e emanet eder. Mektupta validesine, bacısına, Şah Senem'e selâm yazar ve yedi yerinden mühürler. Şah Velet ertesi gün yola çıkar ve günlerce yolculuktan sonra Tiflis'e yakın bir yaylada konaklar. Hizmetkarı Keloğlan ile birlikte kendisindeki emanet mektupları yerlerine dağıtmada kolaylık olsun diye ayırırlar. Âşık Garib'in mektubundaki mühürleri görünce merak eder ve mektubu açıp, okur. Âşık Garib'in kendi istediği kızı, yani Şah Senem'i aldığı anlaşıp, ona selâm yazıldığını görünce, rengi benzi atar. Keloğlan ile bir sinsi plân kurarlar. Âşık Garib'in kendi gömleğini sararak hediye gönderdiği yağlığı

açarlar. Gömleğini hançerle delik deşik ederler. Keloğlanın kanattığı başına sürerek kana bulaştırırlar. Daha sonra Tiflis'e girip diğer emanetleri ve mektupları yerlerine verirler ve kahramanın mektubu ile kanlı gömleğini alarak Âşık Garib'in evine gelirler. Validesine, Garib'in mektubu kendilerine verdiğinde sağ olduğunu, Halep'ten kalkıp Erzurum'a geldiklerinde Âşık Garib'in de kendilerine yettiğini, onu hırsızların kovaladığını ve gelip Âşık Garib'in başını kestiklerini söylerler ve delil olarak da kanlı gömleği gösterirler. Bunun üzerine ağlaya ağlaya anasının gözleri kör olur. Bu arada Şah Senem'in babası Hoca Sinan vefat etmiş ve onca malı Şah Senem'e kalmıştır. Âşık Garib'in anası, kızı vasıtasıyla Şah Senem'e durumu bildirir. Ancak kız inanmaz. Şah Velet'i çağırır ve Keloğlan ile beraber tekrar tekrar sorgular. Yalan söylememelerini tembih eder. Yalan söylerse, beddua edeceğini ve öleceklerini hatırlatır. Onlar yine Âşık Garib'in öldüğünü söylemekte ısrar edince, Şah Senem'in bedduasıyla Keloğlan ölür. Şah Senem ise Garib'in ölüp ölmediği hususunda tereddütte kalır. Bu arada Şah Velet büyücü kadınlara baş vurarak Şah Senem'i almakta ısrar eder. Büyücü kadın türlü hilelerle Şah Senem'in ağzından nikâh için vekâletini alır ve Şah Senem Şah Velet'e nikâhlanır. Ancak Şah Senem, nikâh vekaletini verdiğine çok pişman olur, üzülür ve gece gündüz ağlamaya başlar. Bir gün kendi konaklarının yakınlarındaki yaylaya bir kervan gelip, konar. Âşık Garib'in haberini almak üzere, Garib'in anasıyla bacısını alıp bu kervanın yanına giderler. Bezirgâna Âşık Garib'in haberini sorarlar ve yalvararak Garib'den bir haber getirmeye razı ederler. Şah Senem, Âşık Garib'in kendisine verdiği mühür ve tası bezirgâna vererek, bu mühür ve tasla Garib'i aramasını tembih eder. 2 ay kadar da mühlet verir. Aksi takdirde Şah Veletle evlenmek zorunda kalacağından kendisini helâk edeceğini söyler. Bezirgân yola çıkıp, Erzurum'a gelince halka ziyafet verir ve Âşık Garib'i veya onu tanıyan birilerini arar ancak, Erzurum'da bulamaz. Yoluna devam eder. Hindi Yemen'i dolaşır. Gittiği yerlerde pilav zerde döküp, ziyafetler verir ancak, yine de bulamaz. Bezirgân Âşık Garib'i arama yolunda çok mal ve para harcamıştır. Artık elinde sadece bir hayvanı kalmıştır. Bu halde iken yolu Halep şehrine uğrar. Halep'in bahçelerinde ceviz oynayan çocuklar içindeki bir Keloğlan'dan Âşık Garib'in Halep'te olduğunu öğrenir. Keloğlan'ı ona ceviz alarak razı eder ve Âşık Garib'i yanına çağırır. Garib bezirgânı kendi kaldığı Kubbe Han'a davet eder. Bezirgân ise, meyhaneye gitmek istediğini söyler. Beraberce meyhaneye gelirler. Bezirgân meyhaneciye 2 şişe anberiyye ve 2 saz

getirmesini söyleyince, Garib bezirgânın kendisi ile imtihan olmak istediğini zanneder. Bezirgân gelen iki şişenin birini kendisi içer, diğerini de Şah Senem'in kendisine verdiği ve içinde mühür olan tasın içine döker ve Âşık Garib'e uzatır. Garib tası alıp içince, mühürü ağzına gelir. Bakar ki, kendi mühürü ve tası. Bezirgânın Şah Senem'den haber getirdiğini anlar ve sazıyla Şah Senem'den haber sorar. Bezirgân da karşılığında Şah Senem'in Şah Velet'e verildiğini, düğünlerinin olmak üzere olduğunu, kendine tanınan 2 aylık sürenin de bittiğini, validesinin ağlamaktan gözlerinin kör olduğunu, kız kardeşi ve Şah Senem'in de çok ağladığını Garib'e anlatır. Garib bu habere çok üzülür. Hemen Tiflis'e dönmek ister ancak, Halep Paşasından korkmaktadır. Halep Paşası ile ilk karşılaştıklarında, kimsesinin olmadığını söylemiştir. Yalan söylediği anlaşılıp paşanın kendisini öldürmesinden korkar. Bezirgân paşaya olanı biteni anlatır. Paşa, Garib'in kendisine yalan söylediğine çok kızar ve öldürülmesini emreder ancak, bezirgân araya girer ve Garib'in bağışlanmasını temin eder. Bunun üzerine paşa, memleketine gitmesi için en iyi atlarından birini Garib'e verir. Vedalaşırlar ve bezirgân ile beraber kaldıkları Kubbe Han'a gelirler. 7 yılda, 7 dolap altın biriktirmiştir. Bir dolabını bezirgâna kendi yoluna yaptığı masraflara karşılık verir. Bir dolap altınla hediye alırlar. Bir dolap altını da heybesine basıp, yol hazırlıklarını tamamlayıp, vedalaşmak üzere Aslandede Oğlu'nun kahvesine gelir. Orada bulunanlarla vedalaştıktan sonra yola çıkar. (36b – 46b).

2.3.5. Kahramanın geri dönüşü :

Pek çok halk hikâyesinde mevcut olan “Kahramanın geri dönüşü” motifi, benzer özellikleriyle hikâyemizde de görülmektedir. Kahraman Tiflis'e dönmek üzere Halep'ten yola çıkar. Halep Paşasının kendisine verdiği atı o kadar hızlı sürer ki, bir müddet sonra atı çatlar ölür. Yaya kalan Âşık Garib üzülür, ağlar, sazını eline alıp üzüntüsünü dile getiren bir deyiş söyler. Sonra yürüyerek yoluna devam eder. Ancak, bu sefer de önüne geçilmesi imkânsız bir ırmak çıkar. Çok uğraşır ama karşıya geçmenin bir yolunu bulamaz. Yine ağlar, sızlar ; elindeki altın heybesini bir kayanın altına saklar ve kendini suya atmak ister. Sazını eline alıp, derdini dile getiren bir şiir söyleyip, imdat ister. Tam bu sırada arkasında bir nara peydah olur. Döner bakar ki, elinde kargı ve mızrak olan boz atlı bir ihtiyar görür. Kahramanımız ihtiyarın heybetinden korkar. Kendisini soymaya

geldiğini sanır. İhtiyar oğlana nereye gittiğini ve nereli olduğunu sorar. Kahramanımız ihtiyardan bir an evvel kurtulmak ister ; sorduğu sorulara yanlış ve yalan cevaplar verir. İlk önce Erzurumlu olduğunu, daha sonra Kars'a ve Tiflis'e gitmek istediğini söyler. İhtiyar Onu atının terkisine alarak, göz açıp kapayana kadar dediği yerlere götürür. Tiflis'e gelince, ihtiyar oğlana atın sağ ayağını kaldırarak, nalından üç kere öpmesini, bastığı yerden bir avuç toprak almasını ve ağlamaktan kör olan annesinin gözlerine sürmesini tembih eder ve kaybolur. Kahraman işte o zaman ihtiyarın Hızır olduğunu anlar ama iş işten geçmiştir.

Âşık Garib şehre girmeden önce, Çukurdağ adı verilen yerde oturur ve yedi yıldır hasret kaldığı Tiflis şehrini seyrederek. Bu arada öten bir bülbül kendine benzetir, efkârı artar ve ona bir şiir söyler. Sonra kalkıp şehre girer. Kendi evlerinin yanındaki çeşmeye gelince, su doldurmaya gelen bacısı ile karşılaşır. Kız kardeşi Garib'i biraz tanıyormuş gibi olur ancak, öldü haberi geldiği için emin değildir. Birbirlerine bakarken, kız Garib'e niçin baktığını, o da ona niçin karalar giydiğini sorar. Kız, bir karındaşının olduğunu, yedi yıldır gurbete gittiğini, öldü haberinin geldiğini, şu anda karındaşının nişanlısı olan Şah Senem'in düğününün olduğunu ve bu gecenin de kına gecesi olduğunu söyler. Garib kendini kız kardeşine Âşık Garib'in çırağı olarak tanıtır. Garib'in ölmediğini, beraber çalıp çağırdıklarını, yakın bir köyde misafir olarak kaldığını ve gelmek üzere olduğunu söyleyince, kız bu müjdeli haberi validesine de söylemesini ister ve beraberce eve gelirler. Kız validesine, karındaşının ölmediğini ve gelmek üzere olduğunu müjdeliler ; kapıda çırağının olduğunu söyler. Garib'i içeri çağırırlar. İçeri girer girmez, duvarda asılı olan sazın bir teli kırılır. Validesi çok üzülür ve gelir gelmez oğlunun duvara astığı sazın teline dokunarak kıldığını zannettiği oğlana beddua eder. Garib karanlıkta bir yerinin dokunmuş olabileceğini söyleyerek özür diler. Validesi gelenin, oğlunun çırağı olduğuna inanmak için birkaç beyit türkü söylemesini ister. Garib duvarda asılı duran sazı alıp çalmak ister ancak, validesi izin vermez ve sazın oğluna ait olduğunu söyler. Garib, çırağın da evlât sayılacağını, aralarında bir farkın olmadığını söylerse de, kadın yine izin vermez. Bunun üzerine Garib, saza bir zarar gelmesi durumunda, içi altın dolu heybeyi kendisine vermeyi vaadederek ve sazı almayı başarır. Sazı eline alınca, kendisinin Garib olduğunu ve geldiğini söyler ancak, anası anlamaz. Onu yine oğlunun çırağı zanneder ve ağlar. Bunun üzerine

Garib sazıyla söyleşir. Anası yine oğlu olduğunu anlayamaz ve sazı alıp düğün evine gitmesini, orada çalıp çağırmasını, böylece para kazanabileceğini söyler. Kız kardeşi ile beraber düğün evine giderler. Kız düğün evini oğlana gösterip, kapıdan dönmek isteyince, Garib kızı Şah Senem'e gönderir. Garib'in akşam sabah geleceğini ve çırağının burada olduğunu söylemesini ister. Bu arada Şah Senem bir köşede oturmuş ağlamaktadır. Garib gelmezse içmek üzere bir de zehir şişesi saklamıştır. Bu halde iken, kız kardeşi Şah Senem'in kulağına, Âşık Garib'in çırağının geldiğini, kendisinin de yarın geleceğini söyler. Şah Senem çok sevinir ve gelen çırağın, Âşık Garib olabileceğinden şüphelenir. Âşık Garib, düğün evinde erkeklerin bulunduğu kısma girip selâm verince, sesini Şah Senem duyar ve çabuk selâm vermesinden gelenin Âşık Garib olduğunu anlar. Garib düğün evinde oturacak bir yer arar. Şah Velet'in etekleri belinde misafirlere hizmet ettiğini, Tiflis'ten ayrılırken dost zannettiği kardaşlığı Sakıbe'nin bile eğlendiğini ve hizmet ettiğini görünce çok üzülür. Gelip Deli Mehmet'in meclisine oturur. Sazında usûl ile teline bir dokunur. Bunun üzerine Deli Mehmet Garib'den birkaç türkü söylemesini ister. Garib ilk önce çalıp söylemek istemese de, ısrar edilince sazı eline alıp türkü söylemeye başlayınca, Şah Velet hemen bunun Âşık Garib olduğunu anlar. Deli Mehmet'e, bu âşığı yanından uzaklaştırmasını ve kendisine başka bir şair getireceğini söyler. Deli Mehmet bu teklifi kabul etmez. Garib'i dinlemeye devam eder. Şah Velet zor durumda kalacağını anlayınca, tekrar Deli Mehmet'e gelerek bu şairi kovmasını ister. Deli Mehmet kızarak hançerini çekip, Şah Velet'i öldürmek ister. Şah Velet kaçarak bir kaz kümesine girip saklanır. Bu arada Garib düğün evinde bir dörtlük daha söyleyince, Şah Senem, Garib'in kız kardeşine, bu âşığın Garib'in ta kendisi olduğunu ve gidip anasına müjde vermesini söyler. Kız anasına müjde vermeye gidince, Garib Şah Senem'e hitaben bir dörtlük daha söyler. Şah Senem artık dayanamaz ve gelip Âşık Garib'in koluna girer. Düğün halkı da bu âşığın Garib olduğunu anlarlar ve oğlana hoş, safâ geldin derler. Hacılar, hocalar bir araya gelip, Şah Senem'e artık Âşık Garib ile evleneceğini söyleyerek onu tekrar içeri gönderirler. Bundan sonra, Şah Velet'in bu düğüne masrafının gittiğine ve bunların bir arasını bulmak gerektiğine karar verirler. Şah Senem içeri gidince, Garib kardaşlığı Sakıbe'ye ve Şah Senem'e, ettikleri vefasızlığı dile getiren bir türkü daha söyler. Kız da içerden karşılık verir ve kendisinin masum olduğunu söyler. Bunun

üzerine, ihtiyarlar ve düğün halkı bir araya gelirler ve Garib ile Şah Senem'i barıştırarak birbirlerine kavuştururlar. (47a – 56b).

Görüldüğü gibi, “Kahramanın gurbete gitmesi” epizotunda, Halep Paşasının şairlerinin, Âşık Garip'e yenilmelerini hazmedemeyerek Paşa'ya yalan söylemeleri ; kahramanın Halep Paşasına, kimsesinin olmadığını söyleyerek durumunu gizlemesi ve sonraları bu yalanının ortaya çıkması ; “Sevgilinin bir başkasıyla evlendirilmek istenmesi ve kahramanın durumdan haberdar edilmesi” epizotunda, Şah Velet'in, hizmetkârı Keloğlan ile birlikte, Âşık Garip'in annesine, kız kardeşine ve Şah Senem'e, O nun öldüğünü söyleyerek kanlı gömleğini göstermeleri ; “Kahramanın geri dönüşü” epizotunda, kahramanın, heybetinden korkarak ve kendisini soymaya geldiğini zannederek, kendisine yardım etmeye gelen Hızır'a yalan söylemesi ; memleketine geldiğinde, kız kardeşine ve annesine, kendisini Âşık Garip'in çırağı olarak tanıtmaya gibi, yalan söyleme veya durumunu gizleme motifi, diğer halk hikâyelerinin büyük bir ekseriyetinde olduğu gibi, hikâyemizde de mevcuttur. Bu durum, tamamıyla hikâyemizi telif ve tanzim eden hikâyeci-âşıktan kaynaklanmaktadır. Hikâyeci-âşık, Âşık Garip'in şiirleri etrafına hikâye mevzuunu örerken, halk hikâyesi anlatı geleneğine uyarak, gerek kahramana ve gerekse hikâyedeki diğer şahıslara yeri ve zamanı geldiğinde yalan söylettirerek veya kendilerini gizlettirerek dinleyenler üzerinde merak uyandırmış, mevzuyu uzatarak hikâyeyi daha cazip bir hüviyete büründürdüğüne inanmıştır. Memleketimizde, hikâyeci-âşıklar tarafından, bu şekilde günlerce hikâye anlatıldığı, merak ve heyecan içinde dinlendiği bilinmektedir.

2.4. SONUÇ (DÜĞÜN) EPİZOTU

Bir çok halk hikâyesinde olduğu gibi, hikâyemizde de sonuç, sevgililerin kavuşmasıyla ve düğün ile bitmektedir.

Şah Velet, Deli Mehmet'ten korkup saklandığı kaz damından uzun süre çıkmaz. Âşık Garib'in isteği üzerine herkes onu arar. Sonunda Deli Mehmet, Şah Velet'i kaz damında bulur ve doğru Âşık Garib'in önüne getirir. Âşık Garib Şah Velet'e, niçin kendisinin öldü

haberini getirdiğini ve sevdiği ile niçin evlenmek istediğini sorar. Şah Velet utancından başını önüne eğer ve hiç konuşmaz. Bunun üzerine Şah Velet'in düğüne harcadığı masraflarını karşılar ve Şah Velet'e, kendisine kız kardeşini vermek istediğini söyler. Şah Velet de bunu kabul eder. Âşık Garib oradan kalkıp eve gelir. Hızır'ın atının ayağı altından aldığı toprağı anasının gözlerine sürer ve anasının gözleri açılır. Dünya gözüyle oğlunu bir daha gören anası, oğlunun boynuna sarılır. Garib anasına, kız kardeşini Şah Velet'e vermek istediğini söyleyince, anası razı olur ve kız kardeşini Şah velet'e nikâh ederler. Bundan sonra Âşık Garib, Şah Senem'e getirdiği hediyeleri methleyen bir türkü söyler ve Şah Senem'e verir. Kırk gün, kırk gece düğün ederler. Kırk birinci gecesi yatsı namazından sonra, Şah Senem ile gerdeğe girerler. (56b – 57b).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Geçmişte var olan sosyal ve kültürel değerlerimizin gelecek nesillere aktarılması çalışmaları, Türk millî kültürünün birliği ve devamlılığı için son derece önemlidir. Bu kültürel değerlerimizin bir parçası da hiç şüphe yok ki, halk hikâyeleri ve halk hikâyeciliğidir.

Teknolojinin gelişmesi, bilgisayar ve televizyon gibi kitle iletişim araçlarının süratle yaygınlaşması, yeni hikâyeci-âşıkların veya hikâye anlatıcılarının artık yetişmemesi, az da olsa günümüz insanının geçmişinden kopması veya toplumda kültürel şuurun kaybolması... gibi nedenler, halk hikâyelerine ve halk hikâyeciliğine olan alâkayı azaltmış ve bu köklü geleneğimizin gün geçtikçe zayıflamasına sebep olmuştur.

Tezimizin başında da belirtildiği gibi, halk hikâyeleri sahasında yapılacak olan bilimsel inceleme ve araştırma çalışmalarına kaynak teşkil eden belli başlı unsurların başında cönkler ve el yazma eserler gelmektedir. Bu eserlere dayanılarak yapılan çalışmaların son derece önemli olduğu muhakkaktır. Genellikle bu usûl ile yapılan çalışmalar sonunda tespit olunabilen hikâye metinlerinin, daha sağlıklı ve daha güvenilir bir şekilde sonraki araştırmacıların istifadelerine hazır hale getirilebilmeleri mümkün olabilmektedir.

Biz bu çalışmamızda böyle bir hususiyeti gerçekleştirdik. Gerek Türkiye'deki kütüphanelerde ve gerekse özel şahısların kütüphanelerinde, bu güne kadar tespit olunabilen 6 adet el yazması "Âşık Garib" nüshalarına ilave olarak, bir yedincisi üzerinde çalıştık. Yard. Doç. Dr. Mehmet Emin Ertan'ın özel kütüphanesinde bulunan ve 58 varak halindeki cönk, H. 1241 tarihli olup, Osmanlı Türkçesi ve Alfabetiyle yazılmıştır. Üzerinde hiç çalışılmamış ve günümüze kadar hiç neşredilmemiş orijinal bir kaynak eser olma özelliğinden başka, bu güne kadar tespit olunabilen bütün el yazma Âşık Garip nüshaları içinde, Dr. Mehmet Çavuşoğlu'nda bulunan H. 1220 tarihli ve 15 varak halindeki "Mısır Şehrinde Zuhur İden Âşık Karib" adlı yazmadan sonra ikinci en eski yazma eser olma özelliğini taşımaktadır.

Cönkümüzü Osmanlı Alfabetinden günümüz Lâtin harflerine çevirerek transkripsiyonlu bir metin haline dönüştürdük. Elde ettiğimiz metni "Hazırlık Epizotu", "Âşık Olma

Epizotu”, “Sevgiliyi İsteme ve Engeller Epizotu” ve “Sonuç (Düğün) Epizotu” olmak üzere 4 ana epizot başlığı altında yapı bakımından tahlil ettik. Hikâye metninde geçen yabancı kelimelerin karşılıklarını, metindeki anlamlarına uygun bir şekilde tespit ederek bir sözlük haline getirdik ve tezin sonuna ekleyerek çalışmamızı tamamladık.

Halk hikâyeleri araştırma sahasında çalışacak olan araştırmacıların böyle orijinal halk hikâyesi metinlerini bulup gün ışığına çıkarmaları ve değişik yönleriyle incelenmek ve araştırılmak üzere bilim sahasına kazandırabilmeleri, en azından bu araştırma sahasına duyulan alâkayı arttıracaktır.

Eski ve orijinal bir el yazma cönkten elde ettiğimiz bu yeni Âşık Garip versiyonu üzerinde, değişik yönleri ele alınarak çeşitli inceleme ve araştırma çalışmaları yapılabileceği gibi, günümüz teknolojik imkanlarını kullanmak suretiyle de hikâye metnine değişik boyutlar getirebilmek mümkündür. Bu konu başlıklarını şöyle önerebiliriz:

- 1- Hikâye metninin şiir ve motif yapısı.
- 2- Diğer varyantları ile olan münasebetleri ve mukayeseleri.
- 3- Dil özellikleri ve imlâ hususiyetleri.
- 4- Şekil ve stil yapısı.
- 5- Hikâyedeki üslûp.
- 6- Sosyolojik açıdan hikâyenin hayatımıza katkıları ve etkileri.
- 7- Hikâyenin kaleme alındığı H. 1241 tarihindeki Osmanlı dönemi insanının yaşayışı ve hayat tarzları ile sosyal-kültürel unsurların halk bilimi ve sosyal antropoloji açısından incelenmesi.

Ayrıca, hikâye metnini bugünkü Türkçe'ye çevirme çalışmaları da ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü bu sayede hem halk hikâyeciliği geleneğimiz bugünkü nesle tanıtılmış ve sevdirilmiş olur hem de halk hikâyelerimiz geniş bir okuyucu kitlesi bulmuş olur. Bununla beraber günümüz teknolojik imkânları kullanılmak suretiyle drama haline getirilerek bugünün insanına hitap eder bir hüviyete büründürülebilir. Binaenaleyh, geçmişte var olan sosyal ve kültürel değerlerimizin gelecek nesillere aktarılması için bugünkü neslin birer kültür taşıyıcısı olmak mecburiyetleri vardır.

SÖZLÜK

A

- Âb** : Su.
- ‘Abā** : Yünden yapılan kalın ve kaba kumaş.
- ‘Abdāl** : Eskiden bazı gezgin dervişlere verilen ad.
- Ab- ı hayat** : İçene ölümsüzlük sağlayan bir su, bengi su.
- ‘Acem** : İran.
- ‘Acib** : Hiç görülmemiş, alışılmamış, şaşılacak veya yadırganacak şey.
- ‘Ādet** : Topluluk içinde eskiden beri uyulan kural, töre.
- Aġu** : Zehir
- Aġırlık** : Çeyizini düzmek için güveyin geline verdiği para.
- Aġbab** : Kendisiyle yakın ilişki kurulup sevilen sayılan kimse.
- ‘Aġd-i eman** : Âşıkların birbirine birer emanet vererek yaptıkları ayrılık sözleşmesi.
- ‘Aġid** : Antlaşma.
- Aġir** : Son, sonraki.
- Aġir beyt** : Âşıkların bir yerden ayrılırken söylediği son deyiş.
- Aġir mevt** : Son ölüm.
- Aġir zaman** : Son zaman.
- Aġyār** : Seçilmişler.
- Ak Süleyman** : Cıva ile klorun birleşimi olan, çok zehirli, beyaz bir toz, süblime, sülümen.
- ‘Ākıbet** : (Bir iş veya durum için) son, sonuç.
- ‘Af** : Yüce, yüksek.
- Afil** : Hasta, illetli.
- ‘Anberiyye** : Amber balığından çıkarılan güzel kokulu, kül

renginde bir madde ve bu maddeden elde edilen içecek.

- Ank̄ā** : Masallarda adı geçen ve gerçekte var olmayan büyük bir kuş, zümrüdü-ü anka.
- ‘Ār** : Utanma, utanç duyma.
- ‘Arif** : Çok anlayışlı, ince sezgili (kimse).
- Aṣār** : Eserler, yapılar.
- Aṣku** : Saz şairleri arasında yapılan deyiş yarışında üstün gelene verilmek için duvara asılan kumaş, tabanca gibi ödül.
- ‘Āşık** : Halk içinde yetişen, deyişlerini sazla söyleyen, sözlü şiir geleneğine bağlı halk şairi.
- ‘Āşık atmak** : Genellikle koyunun ve ineğin arka bacağındaki bir kemikle oynanan oyun.
- Aṭlaz** : Yüzü parlak sık dokunmuş bir tür ipekli kumaş.
- Avāz** : Ses.
- ‘Avrat** : Kadın, karı, eş.
- ‘Azım** : Bir işteki engelleri yenme kararı.
- ‘Aziz** : Sevgide üstün tutulan, muazzez.

B

- Bāde** : Şarap, içki.
- Bahş** : Görüşünde veya iddiasında haklı çıkacak tarafa bir şey verilmesini kabul eden sözlü anlaşma.
- Bakçe** : Bahçe.
- Başılma** : Âşıkların imtihanında karşı tarafa yenilmesi.
- Başma** : Âşıkların imtihanında karşı tarafı yenmesi.
- Bāṭın** : İç alem.
- Bazar** : Pazar, alışveriş yeri.

Be's	: Engel, uymazlık, kötülük, zarar.
Beddu'ā	: İntizar, ilenme, ilenç, Kötü dilek.
Bedestan	: İçinde değerli eşya alınıp satılan kapalı çarşı.
Bekrî	: İçkiye düşkün, içkici, ayyaş.
Belgüzar	: Hediye, armağan.
Beli	: Evet.
Beñiz	: Yüz rengi.
Berat	: Bir buluştan, bir haktan yararlanmak için devletçe verilen belge, patent.
Berat gecesi	: Hz. Muhammed'e peygamberliğin Cebrail (A.S) aracılığı ile bildirildiği Şaban ayının 15. Gecesine rastlayan kandil gecesi.
Berheva	: Havaya verilmiş, uçurulmuş.
Bermurad olmak	: Dileğine, isteğine kavuşmak.
Bezirgān	: Tüccar.
Bezm	: Sohbet ve muhabbet meclisi, toplantı, topluluk.
Bihod	: Çılgın, bayılmış, güzel olmayan.
Bizār	: Tedirgin, bezmiş, usanmış, bezginlik getirmiş.
Boca	: (Birden çevirip) boşaltmak, dökmek.
Boran	: Rüzgar şimşek ve gök gürültüsü ile ortaya çıkan sağnak yağışlı hava olayı.
Bozuk	: Türk Halk Müziğinde, bağlamadan biraz büyük ve meydan sazından küçük dokuz telli bir saz.
Buqça	: Bohça.
Būse	: Öpme, öpücük, öpüş.
C	
Caba	: Bir şey ödmeden, para vermeden alınan şey, bedeva.

- Cariye** : Efendisinin isteklerine bağlı bulunan genç kadın, hizmetçi, halayık.
- Ced** : Ata, dede.
- Cefā** : Büyük sıkıntı, eziyet.
- Cehd** : Çaba, çabalama.
- Cenk** : Savaş.
- Cevāhir** : Elmas, yakut gibi değerli taşlar, mücevher.
- Cevr** : Eziyet, cefa, üzüntü.
- Çıka** : Gelin başına takılan renkli ve süslü başlık.
- Civan** : Yakışıklı genç erkek veya genç kadın.
- Cönk** : Halk hikâyelerinin veya saz şairlerinin şiirlerinin derlendiği, uzunlamasına açılan, bazen deri kaplı olabilen defter.
- Cüdā** : Ayrılmış, uzak kalmış olan.
- Cümbüş** : Sazlı, sözlü eğlence.
- Cüş** : Coşkunluk, coşma.
- Ç**
- Çağşur** : Bir çeşit şalvar.
- Çarh-ı felek** : Talih, kader, dönem.
- Çeşm** : Göz.
- Çevre** : Sırma işlemeli mendil, tülbent.
- Çuha** : Tüysüz, ince, sık dokunmuş yün kumaş.
- D**
- Def-i gam suyu** : Şarap, içki.
- Dem** : Nefes, an, kan.
- Dervîş** : Bir tarikata girmiş, onun yasa ve törelerine bağlı, alçak gönüllü ve her şeyi hoş gören kimse.

Deryā	: Deniz.
Destūr	: İzin, müsaade.
Deve dengi	: Deve yükü.
Devrān	: Zaman.
Dibā	: Altın ve gümüş işlemeli bir tür ipek kumaş.
Dîdār	: Yüz, çehre.
Dîde	: Göz.
Dilber	: Alımlı, güzel (kadın).
Dîvane	: Bir şeye çok düşkün olan, deli, kaçık, budala.
Dîvanhane	: Geniş sofa. (Oturma, görüşme salonu)
Divar	: Duvar.
Diyar	: Ülke.
Diyar-ı ğurbet	: Doğup yaşanılmış olan yerden uzak ülke, yer.
Dizlik	: Dize kadar uzanan konçlu çorap.
Dulda	: Yağmur, güneş ve rüzgarın etkileyemediği gizli, kuytu yer, siper.
Düş	: Rüya.

E

Edā	: Kılma, yerine getirme.
Efgān	: Acı ile bağıрма, inleme.
Efkār	: Tasalar, kaygılar, düşünceler.
Eglenmek	: Oyalanmak, durmak.
El pençe divan durmak	: Saygı gösterilen kimse karşısında el kavuşturup, ayakta durmak.
Elest	: Değil miyim? (Soru sorulduğunda)
Emlāk	: Ev, arsa, bahçe gibi taşınamayan mal ve mülklerin ortak adı, taşınmazlar, gayrimenkul.
Endaze	: Eskiden kullanılan 65 cm. boyunda bir uzunluk ölçüsü.

Er	: Erkek.
Erenler demi	: Evliya nefesi.
Erkân	: Yol, yöntem.
Esbab	: Giysi, elbise.
Esmâ	: Adlar, isimler.
Esrâr	: Sırlar.
Eşkâre	: Aşikâre, açıkça.
Etmek	: Ekmek.
Evermek	: Evlendirmek.
Eyitdi	: Dedi ki, söyledi.
Eynîne	: Sirtına, arkana, arkasına.
Ezderha	: Ejderha, büyük yılan.
Ezel	: Başlangıcı belli olmayan zaman, öncesizlik.

F

Fani	: Ölümlü, gelip geçici, kalımsız.
Faşıl	: Türkülerin belli bir sıraya göre çalınıp söylenmesi.
Felek	: Talih, baht, şans.
Felican	: Fincan.
Fend	: Düzen, hile.
Ferace	: Kadınların sokakta giydikleri, mantoya benzer, arkası bol, yakasız, çoğu kez eteklere kadar uzanan üst giysisi.
Ferağat	: Hakkından kendi isteğiyle vazgeçme.
Fıkara	: Fukara.
Fırağ	: Ayrılış, ayrılık.
Fırkat	: Ayrılık.
Fırşand	: Fırsat.

G

Ġa'ib	: Gz önünde olmayan, hazır bulunmayan, nerede olduğu bilinmeyen.
Ġam	: Tasa, kaygı, üzüntü.
Ġark	: Boğulma, batma, batırma.
Ġarkı mızırak	: Kargı, mızrak.
Gerdek	: Gelin ile güveyin düğün gecesini yalnız kaldıkları oda, zıfak.
Gevher	: Cevher.
Giryān	: Göz yaşı döken, ağlayan.
Gülistan	: Gül bahçesi.
Gman	: Şüphe, gç, mit.

H

Hacet	: Allah'tan beklenen dilek.
Haçan	: Ne zaman.
Had	: Yetki, değer.
Hāl ehli	: Yaşayışı, davranışı, durumu ve vaziyeti tasavvufa uygun kimse.
Halt	: Uygunsuz söz söyleme, uygunsuz iş yapma.
Ham	: Gerçekleşme kolaylığı veya imkânı olmayan, olgunlaşmamış.
Har	: Sıcak, kızgın, yakıcı.
Harabātī	: Maddi Őeylere değer vermediği iin, üstüne başına zenmeyen, dağınık, derbeder.
Hara-mezat satmak	: Aık artırmayla satmak.
Harami	: Hırsız, haydut.
Har	: Masraf.

Harem	: Saray ve konaklarda hanımlara ayrılan bölüm.
Haşır altı etmek	: Bir işi isteyerek ve haksız olarak yürütmemek, örtbas etmek.
Haşm	: Düşman, yağı. Bir oyun, dava veya yarışta karşı taraf.
Hatıra müdavemet	: Hatır saymaya devam etmek.
Haya	: Utanma duygusu, utanç.
Haydarî	: Dervişlerin giydiği, kolsuz, kısa, aba, hırka.
Hayıf	: Vah, heyhat, yazık.
Haz	: Hoşlanma, hoş giden duygulanma.
Hedm	: Başkasını nefesine tercih, yokluk.
Hegbe	: Binek hayvanının eyeri üzerine geçirilen veya omuzda taşınan, içine öte beri koymaya yarayan, kilim veya halıdan yapılmış iki gözlü torba, heybe.
Hemşire	: Kız kardeş, bacı.
Hemvâre	: Muttasıl, devam üzere, her zaman.
Hercâî	: Aşkta değişken, vefasız.
Hezâren	: Dügünçiçeğigillerden zehirli bir bitki.
Hicâb	: Utanma, utanç, sıkılma.
Hidayet	: Doğru yol, hak olan Müslümanlık yolu.
Hıfz	: Saklama, ezberleme, akılda tutma.
Hıfz-ı lisan	: Lisanı saklama, ezberleme, akılda tutma, Kur'an-ı ezberleyen, hafız.
Hikmet	: Allah'ın insanlarca anlaşılamayan işi, sebep, gizli sebep.
Hilâf	: Aykırı, karşıt, ters, yalan.
Hisar	: Bir şehrin veya önemli bir yerin korunması için taştan yapılmış, yüksek duvarlı ve kuleli, çevresinde hendekler bulunan küçük kale, kermen, germen.
Hışım	: Soyca veya evlilik sonucu aralarında bağ

	bulunanlardan her biri, akraba.
Hışm	: Öfke, kızgınlık.
Hoca	: Tacir, zengin, ulu, bilgin, sâhip.
Horasan kireci	: Kiremit ve tuğla tozlarının kireç ve su ile karıştırılmasından elde edilen bir çeşit harç.
Hüb	: Güzel.
Hüb nefes	: Güzel ses.
Hün	: Kan
Hüdâ	: Allah.
Hüdhüd	: Çavuş kuşu, ibibik.
Hürrem	: Sevinçli, güler yüzlü.

İ

İbrik	: Su ve sulu şeyler koymaya yarayan kulplu, emzikli kap.
İbtida	: Başlangıç, bir işe başlama, ilk önce.
İç ağası	: Vezirlerin, paşaların gözde uşağı.
İgine	: İğne.
İl	: El, yabancı.
İmrehor	: Seyis, at bakıcısı.
İmtihan olmak	: Âşıkların birbirleri ile yarışması, atışma.
İnâyet	: İyilik, atfet, ihsan, lütuf.
İndi	: Şimdi.
İntizar	: Beddua, ilenme, inkisar.
İrfan	: Bilme, anlama, kültür, gerçeğe ulaştırıcı güçlü sezış.
İrşad	: Doğru yolu gösterme, uyarma.
İctibar	: Saygı görme, değerli, güvenilir olma durumu, saygınlık.

K

Kaçan	: Ne zaman.
Kada	: Kaza, bela.
Kağır	: Derin üzüntü veya acı, sıkıntı.
Kal'a	: Kale.
Kalebe	: Kalabalık, üstün gelme.
Kamet	: Boy, endam.
Kāmil	: Yetkin, erişkin, eksiksiz, ağır başlı, mükemmel.
Kān	: Kaynak, memba, maden.
Qand	: Şeker ve limonla içilen sıcak su.
Qande	: Nerede.
Kāni	: Kanmış, inanmış.
Qapu	: Karakol, nezarethane.
Qaput	: Palto, ceket.
Qaraca	: Geyikgillerden, boynuzları küçük ve çatallı bir av hayvanı.
Kāre bakmak	: Bir işe girmek.
Qarındaş	: Kardeş.
Qaşāvet	: Üzüntü, tasa, kaygı, sıkıntı.
Qaşāvet çekmek	: Üzölmek, tasalanmak.
Qaşmer	: Maskara, soytarı.
Qaşmerlik	: Soytarılık.
Qatar	: Bir arada giden hayvan, taşıt, yük dizisi.
Qatl etmek	: Öldürmek.
Qavi	: Dayanıklı, güçlü, zorlu.
Qavl	: Söz, sözleşme, anlaşma.
Qavvas	: Elçilik veya konsolosluklarda çalışan özel giysili koruma memuru.

Ḳaz ṯamı	: Kaz kümesi.
Kehle	: Bit.
Kem	: Kötü.
Kemend	: Ava atılan ucu ilmekli ip, kayış.
Kepenḱ	: Genellikle dükkânları kapamak için kullanılan, saç levha veya türlü biçimlerde demir veya tahta kanat.
Kerem	: İkrâm etme, iyilik, lütuf.
Keyfiyet	: Nitelik, durum.
Ḳılağuz	: Dünür, kız isteyen.
Kiler	: Yiyecek, içecek ve erzakın saklandığı oda, ambar.
Ḳışsa	: Hikâye.
Ḳırye	: Yaklaşık 1300 gramlık ağırlık ölçüsü birimi, okka.
Ḳız ḱarındaş	: Kız kardeş.
Ḳolçak	: Zırhın kola geçirilen parçası.
Kolluk	: Güvenliğı sağlamakla görevli polis veya jandarma, zabıta.
Ḳolluḱ	: Zaptiye.
Ḳonak	: 1- Konuk, misafir. 2- Büyük ev.
Körpe	: Büyümemiş, küçük.
Ḳutnu	: Bir çeşit kumaş.
Kūhi	: Dağ.
Kūşat	: 1- Açma, açılış. 2- Güzellik, hoşluk.

L

Lāl	: Dili tutulmuş, konuşamaz hale gelmiş, dilsiz.
Lā^chı gevẖer	: Değerli kırmızı bir taş, yakutun bir çeşidi.
Lāṭife	: Şaka.
Leb	: Ağız, dudak.
Leş	: Kokmuş hayvan ölüsü.

Libās : Giysi.

M

Māil : Eğilimi olan.

Ma^ʿşuk : Sevilen, âşık olunan.

Ma^ʿzur : Mazereti olan, özürlü.

Mecal : Güçlük, dinçlik, derman, takat.

Meded : Yardım, imdat.

Melil : Üzgün, boynu bükük.

Men^ʿarefe : Kim bilirse.

Menend : Benzer.

Meral : Dişi geyik.

Meram : İstek, amaç, gaye, maksat.

Meşarîf : Masraflar, harcananlar.

Mesken : Konut, ikametgâh

Mestān : Sarhoş, baygın, kendinden geçmiş.

Meşakḳat : Güçlük, sıkıntı, zorluk.

Meşreb : Yaradılış, huy, karakter, mizaç.

Meth : Övme, övgü.

Mevc : Dalga, kasırğa.

Mevc urmak : Dalgalanmak.

Mihnet : Sıkıntı, üzüntü.

Minnet : Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.

Mîraşyedi : Kendisine önemli bir miras kalan, mirasa konan (kimse).

Mirat : Saygı.

Mîzān : Terazî.

Muço : Meyhaneci çırağı, tayfa.

Muğarrer	: Kararlaşmış, kararlaştırılmış.
Muhabbet	: Sevgi.
Muħaddisān	: Hadise nakledenler.
Muħkem	: Sağlam, sağlamlaştırılmış.
Muħayyet	: Bağlı olan, bağlanmış.
Müird	: Ölmüş, gebermiş, kirli, pis.
Mübāřeret	: Bir işe başlama, girişme.
Mücede	: Müjde
Müşkil	: Güç, zor, çetin, engel.
Müte^callik	: İlişkin, ilgili.

N

Naçar	: Çaresi olmayan, çaresiz.
Nafile	: Beyhude, boş.
Nakılān	: Anlatanlar, söyleyenler, hikāye edenler, aktaranlar.
Nakkaş	: Yapıların duvar ve tavanlarına nakış ve süslemeler yapan usta, bezekçi.
Nalin	: Hamam gibi tabanı ıslak yerlerde kullanılan, üstü tasmalı, tabanı yüksek, ağaçtan, bir çeşit takunya.
Nām	: Ün, ad.
Nāme	: Mektup.
Nan	: Ekmek.
Nār	: Ateş.
Na^cra	: Haykıрма, bağırma.
Nazar	: Bakış, bakma, göz atma.
Nazar eylemek	: Bakmak.
Nene	: Ana.
Nidā	: Çağırma, bağırma, seslenme.
Nişan alıp, nişan vermek	: Āřıkların ayrılırlarken, birbirlerine yadigār olarak

verdikleri, yüzük, mühür, gömlek gibi eşyalar.

Niyaz : Yalvarma, yakarma.

Nūş etmek : İçmek.

O

Od : Ateş.

Oķka : 1283 gramlık ağırlık ölçüsü birimi.

Ö

Öksüz : Anası veya hem anası, hem babası ölmüş olan (çocuk).

Örs : Biçimleri yapılan işe göre değişen ve üzerinde genellikle maden dövülen, çelik yüzeyle demir araç.

P

Peydah : Belli, açık, ortaya çıkma.

Peyke : Genellikle eski kahvelerde ve evlerde bulunan, duvara bitişik alçak, tahta sedir, kerevet.

Peyman : Söz, teminat.

Pezevenk : Erkeklere kadın bularak yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse.

Pîr : Yaşlı, ihtiyar.

Pür : Dolu, çok.

R

Rāh : Yol.

Rāvî : Rivayet eden.

- Rāvīyan** : Rivayet edenler.
Rivāyet : Hikāye edilen macera, söylenti.

S

- Saçma kara** : Âşıklık geleneğinde, iki veya daha fazla âşığın, belirli bir kafiyede, karşılıklı, tehditkârane atışması.
Şadık : Dostluğu ve bağlılığı içten olan, sadakatli.
Şafalı : Şenlikli, eğlenceli.
Şahabet : Koruma, kayırma, sahip çıkma.
Şahra : Kır, çöl.
Sancak : Bayrak, Liva.
Şarpa sarmak : Güçlükler ortaya çıkmak, çözülmesi çok güç bir duruma gelmek.
Şarpalık : Dik, çıkılması ve geçilmesi güç yer.
Şavuşmak : Kaçmak, hızla gitmek
Şaya : Ayakkabının yumuşak olan üst bölümü.
Sedef : Midye ve istiridye gibi deniz hayvanlarının kabuğunda bulunan, sedefçilikte kullanılan, pırlıtlı, beyaz, sert bir madde.
Sedir : Kol koyacak yeri olmayan, arkalıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen kerevet, divan.
Sefih : Zevk ve eğlenceye düşkün, uçarı.
Şeher : Sabahın gün doğmadan önceki zamanı, tan ağartısı.
Şehm : Hisse, pay, hisse bedeli.
Senā : Övme.
Ser : Baş.
Seraser : Başabaş.
Seyran : Gezme, gezinme.
Şıla : (Gurbetteki bir kimse için) doğup, büyüdüğü ve

	özlediği yer.
Şılacı	: Memleketine dönerek yakınlarına kavuşan kimse.
Sine	: Gönül, yürek, göğüs.
Şohbet	: Konuşma, söz.
Sual etmek	: Sormak.
Şubh	: Sabah.
Şuna	: Erkek ördek, göl ördeği.

Ş

Şâ^cir	: Şiir söyleyen veya yazan kimse, âşık, ozan.
Şâ^cirân	: Şairler.
Şakî	: Şikâyetçi.
Şavk	: Işık.
Şayi^c	: Yaygın, yayılmış (söz veya haber).
Şâz	: Müstesna, kural dışı, ayrık.
Şer	: Kötü, fena.
Şilte	: Üstünde oturlan, yatılan, içi yünle, pamukla doldurulmuş döşek.

T

Ṭa^cām	: Yemek.
Ṭa^carruz	: Saldırı.
Ṭabi^c	: Bağımlı, bağlı.
Ṭaht-ı nikâh etmek	: Nikâhlanmak, nikâh altına almak.
Ṭalan	: Yağma, çapul.
Ṭamah	: Aç gözlülük, hırs.
Ṭaşra	: Bulunulan yerin dışındaki yer, dışarlık.
Ṭaya	: Süt ninesi.

Tebelles	: İstenmeyen halde, birinden veya bir yerden ayrılmayan, gitmeyen, musallat olan.
Tedarik	: Araştırıp bulma, elde etme.
Tefekkür	: Düşünme, düşünceye dalma.
Teğarrib	: Yaklaşan, vakti yakın olan.
Teğdir	: Azarlama, paylama.
Tekmîl	: Eksiksiz, bütün, tüm, tamamlama, bitirme.
Temāşā	: Hoşlanarak bakmak.
Temenna	: Eli başa götürerek verilen selâm.
Temessük	: Senet.
Terki	: Eyerin arka bölümü, binek hayvanının sağrısı.
Toy	: Düğün, şenlik.

U

Uçkur	: Cinsel duygu veya ilişki, don bağı.
Uğrı	: Hırsız.
Umman	: Ana deniz, okyanus.
Urmak	: Vurmak.
Urum	: Müslüman ülkelerde oturan Yunan asıllı kimse.
Urum diyarı	: Rum ülkesi.
Uşak	: Çocuk.

Ü

Üstad	: Üstün bilgi ve yeteneği olan kimse, hoca.
Ütmek	: Oyunda kazanmak, yenmek.
Üzengi	: Eyerin iki yanına asılı bulunan, hayvana binildiğinde ayakların basılmasına yarayan, altı düz demir halka.

V

Va^cde kesme	: Âşğın sevgilisi ile ayrılık süresini belirlemesi, ayrılık mühleti.
Valā	: Başörtüsü.
Valide	: Ana.
Vaşıyyet	: Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediğı şey.
Vefā	: Sevgide sebat, sevgide durma, sevgi bağılığı.
Vekilḥarç	: Bir konağın alış verişini yapmakla görevli kimse.
Veli	: Ermiş, eren, evliya.
Viran	: Yıkık, harap.

Y

Yād	: Hatırlama, tekrarlama, yabancı.
Yad	: Yabancı kimseler, yabancılar.
Yağlık	: Büyük mendil, çevre, tülbent.
Yalak	: Hayvanların su içtikleri taş veya ağaçtan oyma kap.
Yalman	: Kesici ve batıcı araçların kesen veya batan bölümü.
Yār	: Sevgili.
Yarān	: Dostlar.
Yarān-ı şafā	: Sefa dostları.
Yavan	: Yağı az, katıksız, tatsız.
Yeg	: Daha iyi, daha üstün, daha uygun, müreccah.
Yer ḳaribi	: Yabancı, kimsesi olmayan.
Yigit	: Güçlü ve yürekli, kahraman, alp.
Yoh	: Yok.
Yola revan olmak	: Yola çıkmak.
Yumak	: Yıkamak.

Z

- Zāhid** : Dinin yasak ettiği şeylerden sakınıp, buyurdıklarını yerine getiren (kimse).
- Zāhir** : 1- Dış yüz, dış görünüş. 2- Açık, belli. 3- Kuşkusuz, elbette, şüphesiz.
- Zana'at** : İnsanların maddeye dayanan ihtiyaçlarını karşılamak için yapılan, öğrenimle birlikte tecrübe ve ustalık gerektiren iş, sanat, el ustalığı isteyen işler.
- Zanpara** : Sürekli kadın peşinde koşan erkek, çapkın erkek.
- Zar** : Perde.
- Zelîl** : Hor görülen, aşağı tutulan, aşağılanan.
- Zem** : Kötüleme, yerme, yergi.
- Zemin-būs etmek** : Yeri öpmek.
- Zerde** : Safranla renk ve koku verilen bir çeşit şekerli pirinç peltesi.
- Ziyade** : Çok, fazla.
- Zuhūr** : Ortaya çıkma, görünme, belirme, baş gösterme, meydana çıkma.
- Zügürt** : Parasız, yoksul, meteliksiz olan kimse.
- Zülāl** : Saf, tatlı su.
- Zülūf** : Şakaklardan sarkan saç lülesi.

KAYNAKLAR

ALPTEKİN, A. Berat, “Âşıkların Hayatı Etrafında Teşekkül Eden Halk hikâyeleri”, *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi*, Cilt 1, Tebliğler-Türk Edebiyatı, İstanbul, 1985.

ALPTEKİN, A. Berat, “Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı”, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997.

ASIMGİL, Sevim, “Burçlar Nedir?”, İrşad Yayın-Dağıtım, İstanbul, 1996.

Âşık İsmail, “Hikâyet-i Âşık Garib”, (El Yazma Sığır Dili Cönk) H. 1241, 58 Varak, Yard. Doç. Dr. Mehmet Emin ERTAN Hususi Kütüphanesi, Ozanlar Mah. Yalçın Aydın Sokak Fatih Apt. 22/5 Sakarya.

BANARLI, N. Sami, “Resimli Türk edebiyatı Tarihi”, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Cilt 2, İstanbul, 1998.

BORATAV, P. Naili, “100 Soruda Türk Folkloru”, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1994.

BORATAV, P. Naili, “100 Soruda Türk Halk Edebiyatı”, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1997.

BORATAV, P. Naili, “Halk Hikâyeleri ve Halk hikâyeciliği”, Adam Yayınları, İstanbul, 1998.

Dictionnaire Larousse Ansiklopedik Sözlük, Milliyet Yayınları, Cilt 1, 1993.

DUYMAZ, Ali, “Nevruz Bey Hikâyesi (İnceleme-Metinler)”, Aydın, 1996.

EKİCİ, Metin, “Dede Korkut Hikâyeleri Tesiri ile Teşekkül Eden Halk hikâyeleri”, Atatürk Kültür merkezi Yayını, Ankara, 1995.

- EKİZ, O. Nuri, “Dede Korkut Hikâyeleri”, Engin Yayıncılık, İstanbul, 1997.
- ELÇİN, Şükrü, “Halk Edebiyatına Giriş”, Akçağ Yayınları, Ankara, 1986.
- GÜNAY, Umay, “Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi”, Akçağ Yayınları, Ankara, 1992.
- KABAKLI, Ahmet, “Türk Edebiyatı”, Türk edebiyatı Vakfı Yayınları, Cilt 1, İstanbul, 1994.
- KAFESOĞLU, İbrahim, “Türk Millî Kültürü”, Ötüken Yayınları, İstanbul, 1997.
- KALAFAT, Yaşar, “Doğu Anadolu’da Eski Türk İnanışlarının İzleri”, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, 1995.
- KARAALIOĞLU, S. Kemal, “Dede Korkut Hikâyeleri”, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1994.
- MUTLUAY, Rauf, “Türk Halk Şiirleri Antolojisi”, Milliyet Yayınları, İstanbul, 1997.
- NAZİMA, Ali, “Mükemmel Osmanlı Lûgati”, Şirket-i Mertebiyeye Matbaası, İstanbul, 1318.
- ÖGEL, Bahaeddin, “Türk Mitolojisi”, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Cilt 2, İstanbul, 1997.
- SAKAOĞLU, Necdet, “Halkın Okuduğu Cenk kitapları-Aşk Masalları”, *Tarih ve Toplum Dergisi*, Sayı 3, 1985.
- SAKAOĞLU, Saim – DUYSMAZ, Ali, “Hürşit ile Mahmihri Hikâyesi”, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1996.
- SAUSAY, Edmond, “Türk Halk Edebiyatı”, Çev. İlhan Başgöz, Ankara, 1952.

SPIES, Otto, "Türk Halk Kitapları", Çev. Behçet Gönül, İstanbul, 1941.

SUBAŞI, M. Hüsrev, "Yaziya Giriş", Dersaadet Kitabevi, İstanbul, 1995.

ŞÜKÛN, Ziya, "Farsça-Türkçe Lûgat (3 Cilt)", Gencinei Güftar Ferhengi Ziya, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1996.

TAHİR-ÜL MEVLEVÎ, "Edebiyat Lûgatı", Neş. K. Edip Kürkçüoğlu, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1994.

TAHMASIB, M. Hüseyin, "Azerbaycan Destanları", Cilt 2, Bakû, 1966.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Devirler, İsimler, Eserler, Terimler, İstanbul, 1981.

Türkçe Sözlük (2 Cilt), Türk Dil Kurumu Yayını, Ankara, 1988.

TÜRKMEN, Fikret, "Âşık Garip Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma", Akçağ Yayınları, Ankara, 1995.

TÜRKMEN, Fikret, "Türk Halk Edebiyatının Ermeni Kültürüne Tesiri", Akademi Kitabevi, İzmir, 1992.

TÜRKMEN, Fikret, "Türk Halk Hikâyelerinde Gökyüzü ile İlgili Allegoriler", *I. Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri*, Ankara, 1974.

UYSAL, A. Edip, "Yaşayan Türk Halk hikâyelerinden Seçmeler", Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, 1989.

ÜNLÜ, Mahir, "Dede Korkut Öyküleri", İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1994.

Yeni Türk Ansiklopedisi, Ötüken Yayınları, Cilt 1, İstanbul, 1985.

ZİYA, Yusuf, "Ahterî-i Kebir", Arif Efendi Matbaası, İstanbul, 1321.

**HİKÂYET-İ ÂŞIK GARİB
(ORJİNAL METİN)**

او سنا سیزک او کز اند بکر نه اینه اونی چلیم دیدی یا بر سکا بر شی
 او کز ایتدی و ک دیدی اول زمانه یا ننده اولونه اختیار لری یا ندر شو
 صازی و شر کو کلونی قیرمه چو خجونه بلور بلورن چالین دیدیلر اینه
 او سنا ال او غلوم چان اما کز بر تلنی قرار سلی بنده سنلی بلسکی
 قیرازیم دیدی برده او غلانه صازی الینه الوب بر آتوجه دوراز ص
 و پروین برده باشدی اشاعی پروین چلمیه بلسدی اینه اول زمانه
 او سنا لریک بر معنی بو غلانه کجکی بشدی او سنا ایتدی او غلوم
 بن سنی الکلیم بو کجی الایق پروینه مراد یکی المشر سن بقالیم بر قاج
 نورکی سوبله دینجه او غلندر تکرار صازی قوجا غنه چکوب الی الینه
 اول آزاده نه سوبلش الی قریب یاران صفا بگری مصلح ص

الدی قریب

سر زان کی...
 سگور مزاجی...
 سر زان کی...
 شیدی او قور دیلیم * زکر الله بنیم
 دیو یو بده بر آریه کلدیلر ار ندر و بر دو کی سیری بلوریلر
 التونه طاسدن ابوحیات و بر دیلر او غنیمه کلدی سیری گاه بنیم
 بو کجی سوردم ار ندر دمندن بکا ایچر دیلر قرقلز جامندت
 قور تولدیم اصلد دنیا غمندت ایشتم کوچوم اولدی فکر و الله بنیم
 ار ندر مقصوده یتر دیدیلر انلرده بر برین تونه دیدیلر
 ققلز الی سنی بنا و بر دیلر دوستوم ووشا طوعری راه بنیم

پانویق سکنلرین اچینه صفا ایله او بوز کن فولدینه برکت کلمه
 قزیم آج کوزیک دپوب قیز کوزینی اجدی بقدیکی قرشوسنده بر اختیار
 برالنده طولوطا که برالنده بر فوجیوانه دیدی قزیم ایچ بو طولوط
 بو فوجیوانیک الندن جناب مولد سیزی بر بر بکره قسمت ایلدی بر زمان
 حال جا غیر دیدی قیز ایندی کرچک بابا اچدییم اما بو جوانه نره لیدور
 و کیمیک او غلود بر وادی ندر دینجه اختیار ایندی قزیم بوکا توروز
 توروزده حوجه مقصودیک او غلو مقصود بر بر بر الیه کلنجه اسمی
 عاشق قریب اولسه کرکدر وریکی فرزه او غلنله الندن الوب طولوی
 اچدی اینده صیاح اولدی او غلن بر قاقوب بقدیکی قووننده برالتون
 طاس وار او غلن ایندی انا کیچ قلمشم بلکی اوستام بکادر بلور
 واره یم کیده یم دپوب او غلن کتمده اولسونه اینده حلو صحتده
 اولان چو جقار کل او غلن ال دیر اله کیر دیر بوله سن سبب اولدوک
 شو بیکدیك خاطرینی بقدیکی هر زمانه بویله بر یا وز لوق چقار ورسون
 دیدیلر بوندر قیوه به کلمش لر شو بیکدیك خاطرینی اله لیم دپوب
 قیوه به کیمیلر برده مقصود قیوه به واروب بقدیکی اوستا لر فصل
 ایدر لر اتمش اینده فصیلی تمام ایندی برده او غلنک باغی بلشده
 بر اختیار وار ایندی او غلن ایندی بابا اوستا لریمه سو یلده شو
 صادیک برینی بکا ویر سگوره بر پاچده برین چلایم دیر کن اوستا
 ایندی ایندی بریم حیراق نه سیم یلر دیدی اختیار ایندی اوستام
 شو صادیک برینی بکا قیر سونده بر پاچده برین حالسم جا غیر سم دیدی
 اوستا ایندی یا او غلن سن صاز چالمق بلور سین دیدی او غلن

شاز اولدی کنه کولومیاک شتاری
عزیز اولدی و کدم قانبلان یاشی

بشوز التوندیر فوزیم عنشاری
خوب یاره شور دل بویله کین ستم

نه کورل اولوز بویر لرین شرابی بویله ی اولوز عاتق لرین حرابی
اوج بویر اولوز بئر شریک ایللا جورابی خوب یاره شوراق طبوغی کی ستم

عزیز اولوز لرین بزنیک چاره / الدی کین قشار بیکه قاره /
اوجیوز التوندیر باشیکه ولا / لایق اولدی بونلر سگه ستم

عزیز دور بویله سولدی بیکه حاجیلر موچلراق ضفاللی قره ضفاللی برادینه
دوگون میاشیرت ایلدی بئر تمام فرق کون قرق کچی دوگون ایتدی لرین
دوگون ایتدی لر کی نه اولیسی نه اوله جوق واه یوند نصکره اولما بیکه
مکنی دکلدر قرق بریحی کچی یا صو نمازین ادا اولندی قده الدیسی ایل
شتر ایلایوب دو عالم و شنالرا اولندی قده نصکره بر بزنیک بولونیه
خان یاشی فدا ایوب چه زماندن شفت و حبت چکر لر اول کچه
کرد که قنوب اچری اندیلر انلر ابریش مرادینه حق تعالی جمله امتی
محمدی مرادینه نایب ایلله آمین والسلام باله باکیر / هر کیم ابنه
الورسه بو جونکی دیر سینی شفقالی ابنه سینی جنکی بویله بله سکر

قیناسی تو نار طوعان بخدی نکاح ایلدی شاه ولدین قویته قوی
 ویردی لر انار موران و پروپ موران ایلدی بنر کله لیم هاشم غریب
 اندی ای اعالم سیدی بزم دو کون قلدی بقلیم ندر سکن دیدی حاجینار
 حوجا ایلدی باق عاقو غریب سن دو کونه اولدی نه سولدی بله بلور
 سله دیدیلر او غلنده بلمام دیدی حوجا بنر جانم عاقو غریب شاه
 سیمک بوینه دور لو لیس لری کچیردیمه کلیم دیدیک بقلیم شو
 کتور دو کون لیس لری میدانه قیوب ایلدی ضاری الینه هکبدن حقا رب بقلیم
 نه دیدی ایلدی غریب

نازی نازی کله فر شومه جیعه سنم
 کین قوشان لایق اولدی هب سنم
 دو عا قلدیلر کولک مللار
 اوزن بویه لایق ایلدی کی سنم

باشنه دوندیلم کول بوزی سنم
 برار برار تعریف ایلدیم لیسیک
 حق یاشنه قبول اولدی دیملار
 فرق التونه دیر هلدی کولملار

التونه سناک جا خنورین
 بشیورد بر سناک لایق اولدی بونار سکا طاق سنم
 اچویقون دیزدیر سنم باق سنم
 بار سکا کتور دیم حلب قینه کی

دلی کول سیدی بی جوشدوردی
 بوزاللی التونه دیر اینک او چهوری
 دورت بوز التونه دیر باشنه کی فسی
 دیدی بوز التونه خمد سبتان صیاسی

بیک التونه لعلی کوهر بوزی کی
 اق قوله لایق اولدی طاق سنم
 خون یاره شور ایجه بله طاق سنم
 اولی کسه اق کونکسناک دو کاسی

نه کوز اولور شو لالین نازی
 بشوره دیر اق قولیک بلری کی
 تمام بیک التونه اولدی کار بله
 نه کوچی ملی غریب الی کوز کاسی

برده قیز بولم سو بلیجه دو کون خلی کلوف ای صفالی قزه لار
 صفالی اختیار لر بران کلوف علاقه عربیه اندیلر او غلوم نه لدریم
 کناهی صحت لر پر شور اولیا چقدی اولدی و لدکن چاره ندر دلدیلر
 عاشق عرب ایدی چاغیر بیک شو شاه و لیه کلسی دلدی باشلدیلر
 شاه اولدی ارفعه بر دور لو بولدی لر مکر دی محمد ارادکن بولی
 قاز طینه او غره دی مکر شاه ولت اندا ایمنی ایاغینه بیاز دینر لیک
 وار ایدی دی محمد بولی کورجه بلدی شاه ولت اولدغینی دی محمد
 ایدی حنیق دشری دینجه شاه ولت اچریدن صقلندی دی محمد اوج
 دفعه هیوه دیدی کینه طصدیدی اول زمان ددی محمد اچری
 کپرو ب شاه ولدیله چاغندن چکوب چقاردی طوغری کتوز ب علاقه
 عربیه ال بولداشم حصمکی دینجه علاقه عرب ایدی ای شاه ولت و
 اللهدن فور قمدین بنم اولدی خبری کلوف قیلد سو بلدیک بنم سو دی
 سو دو کی اله چقدین بجه شاه ولت او کونه بقدی علاقه عرب ایدی
 او غلان نندن بولمه اللهدن بول دیدی سنیک بودو کونه مصارفیکه
 کمنش و برایم الله که امری اوبله ایمنی قیز فریداشمی الور سنیک
 دینجه شاه ولتد الورام دیدی بوندن طوغری اولرینه کلدی حضرتیکه
 ایاغندن الدغی طوبراغی انا سنیک کور لرینه چکدی انا سنیک
 کور لری اچلدی او غلونی دونیا کوزیله کور ب او غلویک بو بنه
 صار یلدی او غلان ایدی انا بیز فریداشمی زی شاه ولت ویره حکم
 ندر سنیک دیدی انا سن بلور سینی دیدی بن بلور سم ویره حکم ویردم
 کندی دیوب همان کهدوب قیز فریداشمنیک الیه بوقینا یا قیدردی

الدی عرب
 بدی بلدیر غوریت الی بکاریم
 دوست بولو که چوق غیرن چکریم
 اصیر بوشه کندی کندی کندی
 یاد لره بقما دیم ان د بود یو
 الدی قیز
 غریب ویرمه شاه سنمه قیری
 بدی کوندیر صفلا شتم زهیری
 الدی عرب
 بن غریبکه چکریم هزه ران پاجی
 بنم اچورزی کدیله بوقره بی
 سن اجدیک سنمه دورلی بازه بی
 ابلر اچون کدیله ال د بود یو

عتیق عرب بوبله سو یلیجه اول زمان قیز قالقوب صدیق قدره صبا بلری
 چقاردی عتیق غریبکه او کونه دو کدی سودا کیم سن اینا بیور سن
 باق اجدی بلالرین حالیم دیوب شاه سنم صازی الیم الی زتمیم ندمیم

قور بانیک اولدیم کول روز لو غریب کیوب قوشتمیم یارسن کیده بی
 چقاردیم دیبای کدیم عبا لاج چقوب صالحتمیم یارسن کیده بی
 اولرینیک اوکی بو کسکه نعلر انده یغور یاغر بونده سیلار
 کوفلندی صدیقده الماحی کیوبلر الوب طاقتیمیم یارسن کیده بی

قیلر قیلر صازی قیلر سلا خیر مت رسول قولر طیارلر
 چود بدی صدیقده صفه صیلر کیوب صالحتمیم یارسن کیده بی
 شیم المان بن جمالییم اچای سیاه زولغم اف کردانه صحای
 بدی بده اول روز لرت بیرام چای قیلر یا قتمیمیم یارسن کیده بی

یدی یلدر غوربت الیک طاشنی
 بن بری وفا صندیم او بولدیشنی
 حام کون او ستونه قویدیم باشمی
 او تولد اشک اعتباری بو عیتمش

بزرگان جو جردن الیم خیرین الیم
 تفارنی سخی صادیق یار صندیم
 عشقک کیمیلرین عیتمش صالیم
 او ستمک اعتباری بو عیتمش

او غلذیر بوبله سوبلیجه کنه فریله صبره قاراری قلمیوب الیدی
 اچیری دن یعلم ندیشنی الیدی شاه ستم

باشنه دویدگوم کون یوز لو غریب
 چقاردیم قومانی کیدیم عیلمش
 یار سنک گلذیکین بن دو با ندیم
 یار سنک گلذیکین بن کوره قیدیم
 الیدی غریب

چونکی شاه ولده کو کول و برمشکی
 وار یورو وار یورو یوزه کوچی
 با چون اعلد دیک گل دیو دیو
 الیدی قیز

چون ایتم سلطان ایتم حال ایتم
 سنک کوزل سلامک دن طانیم
 کوهر ایتم الماس ایتم کان ایتم
 خایق یار گلذیکین بن کوره قیدیم
 الیدی غریب

بزرگان آدن او یله خبر صلحش سینی
 اشده کی شمدی کلینی اولمش سینی
 به هر چاشل سوز پندن دو عیتمش
 کلوب چقدیم بو نه قل دیو دیو
 الیدی قیز

سینی بنا اولدی دیو ییچ یار
 غریب اولدی دیو یاره اچدی یار
 جگر باشم دلیک دلیک صید یار
 خایق یار یولو که بن ایشا عیتمش

کلیم فوناق اولدوم کندی خاعه اچدیم سیرمی باجه انا مه کلیم
عشق چیرینی اوردم سینمه دور لودور لو یاره بریم دشمنده

شهری اوغلان بویله سویلدی شاه سنم کوئی خاعه اندی قرین سکا
دیغدی بو سنه قرین شاه استنه باق اویمه کلیمه کندی انا مه باجه
بلدی بریم دیور وار ننکله جده ایله دیدی قیز دور طوغری انا سنه کلری
انا جده قرینده کلری دیوب بر برجه انا سنه نقل ایلدی انر بو خالده
اولسون کین عاشق غریب الدی صاری بقلیم ندرمش

ما ایل اولدوم قاشنه بیونه جانم فدا اولسون انیک یولونه
عاشق غریب شاه سنمه طیونه دور لولباس لریجده کلیم

شهری اوغلان بویله دینجه شاه سنمه صبره جالی قلهری یدی قات
طردن کندی بری اندی کلری عاشق غریبک قولوغنه کیردی برده
دو کون حاجی بقدیکی دلی کدریکه مجلسه توری جا غیرتی عاشق غریب
حاجیلر صوچار برار ایه کلریلر صفا کلریلک او علوم خوش کلریلک دیور
شاه سنمه ایستیلر قیز وار ایبری کیت شهر نضکره سن بو نیکه سن
بو سنک اماندکن شاه و نولیک بو قدار صهارتی کندی بو نیکه
برار سی یول لیم ده غیری بو عاشق غریب اولد یعنی بلدیله دیوب
قری برده دن ایبری کتور دیلر اولرمان عاشق غریب صاری اندی
الدی بقلیم ندرمش

او چدی بریم کولون یاد کوله فوندی
اوستا قینک اعتباری یوعیمش

دیدی سکا پیر شاعر گویند زعم دیدی دلی محمد اندی با شاه
 وقت عیاشی عمری گتور سکه دگله هم سن ایشکه باق بولاشتم
 نصیل اولور سه اولسون بن دکلیم دیدی سن دکلیم سکه گزی
 و بر ددی دلی محمد اندی بولاشتم سن سو بولد کلیم دیدیلر اندی
 بقلم بیدعش

اوله غازی ارضروم صیارتده ایکندی نمازین قرصیک دورنده
 احسام غازی سلطان تفلزده بوجه بوجه طفاری غنیمتده کلیم

دنی کینه شاه ولت کلدی دلی محمد بن قوناعی الی کینه اچمه
 یا ندیز دیم بایتمه بحق سکرین اولوریم ایشی دلی محمد اندی بکاتم
 سیزیک نه کیزه لوزیم نه دیرسی دکلیم سیزه بر طراری زیانی وارمی
 دیم عیاشی غریب اندی دلی محمد بن سکا اول سوله مدعی بلکی طاریلور لر
 دبو طاریلوب صیارتی یانی باشنه طایادی دلی محمد قروب همان چکدی
 بلند حیرتی چکوب شاه ولدی اولدور ملک دیله دی شاه ولنه قجری
 طوغزی قار طایینه کیردی صقلندی دلی محمد اندی سوله بولاشتم
 دیوب صاری الیم اندی بقلم بیدعش اندی غریب

دکلیم قوناق اولدورم گندی جانده دوریلور اولور باره لری شریتمده کلیم
 عیشک حیرتی اوردورم سینه

دو کونه کلما به چک ایدی اولدی مجلسه شراب داغیدوردی
عاشق غریب اتدی کندی کنینه ای البنده گوزدن ابراق اولدن
و کاو کلسد کو کلدننه ابراق اولور دیوب اننده هر کسسه مجلسنه
سنلاک شاعیر وار هر کز دی محمدی زو کلنوردی دی محمد فراردی
ایدی اننده او غلندور بائیلدی ایاقه کز مکه بوکا ددیلمک بیی قرداش
قونیک اچ ایسه نیک ویره لیمه به اکر قوجا اختر سله قوجا ده ویره
لیمه اچ چون بویله ایاقه کزار سن دیمه عاشق غریبه کلوب دکت
محمدیک مجلسنه او نور رکن او صول ایله صاریکه تلیسه طوفندی برده
دی محمدی بولد اشم بزنی کوکده ارار کنی برده بولدوق بیوریک دیوب
او تو بولدیلمر اننده او غلندیر بر بارجه بیور اچوب انده نضاره دی
محمد اتدی بولد اشم اتدی شو صاری بیور قاج بیت در تانی در تانی
تورکی سنویله دیدی عاشق غریبه دی محمد بولد اشم بن دره دن دیدن
سویلیم بلکی طریلور لر دیدی دی محمد اتدی بولد اشم بوکا دو کون
او عود دیر لر هر کز بلد و کنی اشبار بوکا دو کون صاحبیکه بله
هکمی کیمز انا موزه سو کیمده نه سویلر سن سنویله دیدی اننده اول
مان عاشق غریب صاری ایله الکی بقلم ندیشی

دو کون کیم دون کیم حلیب شهر نه عشقک طوفونی ایچمه کلیم
اولدجه مالی و پردم حوجیه مالدن جانمندن کچدنه کلیم

شمعی علق غریب دور بویله سویلدی شاه ولت کلری بقدیکی نور کت
سویلیان علق غریب دور همان شاه واردی دی محمد اتدی دی محمد
بو شاعر غالب اتدی دیر شو کابش اون پاره و پرده سور کتسنی

دلی سینی یوزمه نه بقا د سینی دیدی او غلدن اندی کلور کن او ستام
 ایله باخت اندیک او ستام دیدی بنم قیز قیزدا ستمک الیه جله
 مور چوغنه ایله قباور دور دیدی اینا ندیم اینلک ایگون بقوم دیدی
 قیز اندی اشمه دوگون اوی بودور قیوسی دیوب کتمک اشمه دی
 عاشق غریب اندی قیز وار باجی اول کلین اولدن قیزه سویله کج
 قیزدا ستمک جراحی کلدی قیزدا ستمه بولده ایمنی اختتام صباح کلور
 دیورده قیز قیزدا ستمی کینه تور سینی بکر عجم ایچینه بر عادت وار ایدی
 بر او ده ده دوگون اولدور قیزه اور طهریره بر نزن بر طر کرار لوردی
 بر یانندن ایر کاک بر یاندا عورتلر او تور دور لوردی قیز کی ایوردی
 ایدی اشمه قیز قیزدا ستمی کوللو حاتمده قاریلری بر اراق ایجری کتمه اولسون
 شاه ستمه بر کوشده او تور مش بر شیشه ایچنده زهیر صفا مش غریب
 کلنسه ایچیم دیوب هم اعلردی اشمه کوللو حاتم واروب شاه م
 قولدغینه اندی عاشق غریب قیزدا ستمک جراحی کلدی اختتام بزمده
 ایدی قیزدا ستمه یارین کلور مش دیدی شاه ستمک بوره کینه بر صو
 سرنلدی اندی قیز صفینی قیزدا ستمک اول سینی دیر کن جوع عاشق
 غریب ایجری کردی سلام علیکم دینیم شاه ستم اندی قیز عاشق غریب
 بودور دیدی کوللو حاتم ده نه بلدیک دیدی شاه ستم اندی صیوق
 سلام و بریر بودیکم بن اندن بلورام دیدی بزمده ایچر وده اولدورده
 علیکم سلام و بریدیلر او غلدن بقدیکی هو کوز مجلسی مجلسی او تور مش
 شاه و هدیله اشکری بلنده خیر مت اینا بود عاشق غریبک قیزدا ستمی
 قیزدا ستمی ضایقه فرق کون جسته اولورده اورادن طهره چقیقون

یادان اولدو هب اول کونلر	الذی غریب
سویله صاریم بنم ایله	هنی بنم طاقدوجیم تلار
واردیله غریبت ایله کندیله	قورولمش طوی دو کونلر
نه سویلیم اغام سنکه ایله	الذی صار
اونو تمام عهدی امانی	عجب سن نه استلر ایندیله
سویله صاریم بنم ایله	یدی یل بنی اونو تدیله
	الذی غریب
	غریبیم اونو نومه کانی
	شو کو کلیم کوردم سنی
	الذی غریب
	سن کیدانی حالیم خراب
دکه بندن شافی جواب	قورلدی دو کونلر یاب یاب
نه سویلیم اغام سنکه ایله	

اوغلان بویله سویلدی قوجه قری کینه برشی الکمدی قوجه قری اوغلام
 شو صاری الیه دو کون اوینه وارکت تزهانه تورکی چاغیر بلکی بر فاج
 یاره دورسن دیدی اوغلینه اندی یار ^{یار} بن دو کون اوینی بلمام باری
 باحی یانم صیره فوشنه بکا کوستی سنی دیدی قوجه قری اندی الله الله
 سن دلی مشی هیچ سنکه بنیشمش قری یخه بولدریم دیدی برده
 قز اندی بکت انامیک کوزی کورمز او دریمون کل بن سنی کتوریم
 دیوب الی قزیداشنی کندی اوغلان یوله کیدارکن قیز قزدا سنکه
 او کونه کجوب صینق ایچون قزیکه یوزینه باقی ویردی اندی دیدی
 یلدر بقلم برشی دکشی دیواوز اول زمان قز اندی به هر یوسن

باشنده دوندگم کون پوز لونه	اعلمه هی ننه مولدم کریدور
او مونت وار غربیک بران دن کله	اعلمه هی ننه مولدم کریدور
دون کی سیرمه براته بنی	اشتیم سوردو کوم بز خوش کلین اولمش
یاد لره ایتمشی او بیله کلمش	اعلمه هی ننه مولدم کریدور
اعلیوبه اوله ایکی کوز کندن	نته هیچ خادقم بو قدور سوز ندان
بر کوز حجاب ایله جا هیل فریز کندن	اعلمه هی ننه مولدم کریدور
صنماکی قریبک اورمه قلله	کون اوله دشما تندن حیفنی اله
اختنامه صباحه دور میور کله	اعلمه هی ننه مولدم کریدور

برده او غلادن بویله سویلدی قری کینه برشی دکلمدی طوز من اغلار اول
 زمان او غلادن اتدی یدی پلدور - بن غور بته کبدانی بقلم شو صان
 بنی او نوتمشی دیوب الدی صانینی ایله بقلم ندرمش صازی اکانه سویلیکله

عزم ایدوب غور بندن کلیم	سویله صانیم بنم ایله
بو عشقله سنای دلیم	سویله صانیم بنم ایله
الهی صان	
اصلی قولوم قوریدی	نه سویلیم اغام سنکله ایله
قولومه پردم چوریدی	نه سویلیم اغام سنکله ایله

او غلوم چن گلور قریب

او غول چن گلور قریب

دوشماندن حقیقی الور

ننه بن غریبم غریب

واردی غریب ابله کندی

او غلوم چن گلور غریب

کلدی قسمنم دیر یلدی

ننه بن غریبم غریب

قویوننه التون دانه

او غلوم چن گلور قریب

کل سنم چکه فراغی

ننه بن غریبم غریب

اغریکه نور بان اولیم

بولونه کوللر دوشایم

الدی غریب

صمه غریب بولنه فلور

یا احتسام یا صباح گلور

الدی اناک

تورکی بکانتدی غریب

دوشمانلر طوی بود و کون اندی

الدی غریب

بودی بزه وریلدی

اشدیم دو کون توریلدی

الدی اناک

بو کیه سنله قینا کیه

زهزایم قریب اناک

الدی غریب

اشدیم کلیم یوجم داغی

استایم غریب بن چو داغی

اشده اوغلان بویله سویلدی اناک قوجه قریبم شی اکیلامدی اندی

او غلوم افریم سن بنم او غلوم میک چو داغی بنی اشده شمدی اکلیم

دیواه فغان ابله اغلیقه باشدی اول زمان اوغلان کندی کینه

اندی باری شو والنده به کاج خانه تورکی سویلیمه اغلیقه بنی

طری دیوب کیم صازی بنی الیم اندی بقلیم ندیش والنده اشده اندی غریب

سوپیلدیکی قیزده والیه سینه سنویددی اول زمان قوجه قری
 اندی ای اوغلووم سن بنم اوغلوونیک چراغیم دیورسیک بقلم
 بکابرقاج بیت توری سوپیلدی اگر اوغلوونیک مقای سنه وازایسه
 اول زمان اوغلوونیک چراغی اولدیغی سینه بلم دینی اوغلان
 اندی والیه بنم صازیم یوق باری شودیولدی صازی وپرد
 دوزیم اول زمان توری سوپیم دیدی قوجه قری اندی خیر اوغلووم
 ن زمان اوغلووم کندی کلوب اندیریمسه کراک دیدی اوغلان اندی
 باق والیه اوستانیک چراغی دیمک اولدی دیمک دیر یا اوغلو
 اندیریمشی یا بابا سی اندیرمش اندی بی یاعسو بوقدور دیدی
 قری کینه خیر اوغلووم اولماز دیدی اوغلان اندی اگر والیه
 ایناغز سنک اشه شو هلبه التون ایله طوودور اگر صازیک
 بربزینه بر طراز کلورسه هکبه سنک اولسون دینی طاهر
 یا اوغلو اندیرمش دیدی اوغلان قالقوب صازی دیواردن
 اندوزب اندوزکن قری کلو کولندن اندی الله ویره صازیک
 بزیری قریلسیه شو هکبه فی فلسون دیرکن اوغلان صازه
 بردوزان ویردی اندی بقلم ندیش والیه سینه والیه اگانه
 سوپیلدیکی اندی غریب

ننه بن غریبیم غریب
 ننه بن غریبیم غریب

کلدیج قوناق اولدم سکا
 قیمی اولمزترین جاننه
 اندی انکه

دینچه فیزاشده صوبه ایلت دیکی دستک برینی طولدورب
 برینی البنم الدی اوغلان اردنه طوغری قیونیک اوکونه کلدی
 فیزامان یکت کوچمه وایم بن وایدمه خبر ویرمه سنی
 اچری اوپله الیم دیدی اوغلنده پله ایودیدی قیزاچری
 کیردی بقدیکی اناکه یورقانی باشنه صاروب اوچاق یاننه
 باغش باری شود وکونیک سه سنی قولغمه کتیه سنی دیو برده
 فیزکلوب باشلدی انا سنکه باشنی جویرمیه کلیم انا اشده
 امان قزیم جویرمه باشنی شو شتلیک قولغمه غم اشته سنی
 دینچه فیزاندی انا مجده قزنا شتیک جراحی کلدی قزیم قیونیک
 اوکونه طور و یورقزنا شتیه کلپورمش اچری اولمه صورالم
 ندرسینی دینچه اناکه اتدی قزیم باشلکه بریزانده وازچا غیر کلسیی ردی
 قزده باشنه بریزالوب کل بکت اچری دیدی اوغلندور اچری کیروب
 سلام علیکم سلام والیه دینچه دیوارده عاشق غریبه صارزینک
 برتلی قریلدی موملری صوندی اول ساعت قوجه قری اندی اشره اوغلا
 صاعق سلامت ایله دیدی اوغلان اندی والیه بخون انتظار
 ایدارسینی دینچه قری اندی کلدیک کلدیک اوغومیک صارزینک تینه
 طوقوندیک قیردیک دیدی اوغلان اندی یا والیه سیزیکه اوپکر
 قرتلق ظاهر بریم صوقومش دینچه قری اندی اوغوم موموم
 یاغیوردی دیدی قزده خیر والیه یاغیوردی قریه اندی اوغوم
 صقین کوچمه بنم کوز لیم کورمز دیوب بونلر تکرار موی یا قوب
 او تور دیار قوجه قری اوغولونه سوال ایلدی اشده اوغلنده یا جهنه

قد نداشتیم و کلا ایسه صکره بن نه یا پسیم البتده انسان انسانه یگز
 دیوب بر برینه بقمغه باشلدیلر برده بقارکن ا قیز اندی یکت
 بکا خون بقار سینی دیمجه او غلادن اندی بقدیغملک اصلی بودورکی
 قده نر کیمش سینی بو ویلد بیکه ادی هب قوامی کبار بو خسه
 سنی کبار سینی سنک اصلیک بر شر قارینه یگز ارسینی سنی بکا خون
 بقار سینی دیمجه قیز اندی اه یکت بنم بر قدر نداشتیم وار ایدی عاشق غریب
 دیور ایدی دیدی یلدور غورینه کیده لی بر نامو نشانی کلمدی صکره
 اولدی خبری کلمدی اشبه شود و کون او ی نشانی سنک دیور سندی
 غیری ارامه ویری یور لر سنی کورجه اگا بکرا ایدیم اینک ایچون بقوریم
 دیدی کوز لر ندن یاشی برینه اوج دمله فان کلمدی اون زمان او غلادن
 ایدی سن عاشق غریبک نه سی سینی دیدی قیز ایدی با جسم دیدی
 او غلادن ایدی عاشق غریبی اولدور اینک کوز لر حقیقین عاشق غریب
 بنم اوستا عدور دیدی یلدور حلب شهر نده بر ابر چاغیری یوروز
 اختتام قلزده بر ساعت قلله بر کویده مسا قیز اولدیق او کویده
 بر اغا وار اینک باننده چالوب چاغیر و در کن بشقه بر کویله
 اغاکر خبر کوندر مشی بنم مسا فریم کلمدی شاعر یکه برینی بکام
 کوندر سینی ا دیمشی اوستام قلقوب او کویله کندی بکا ددیکی
 اکر سن بندن اول قلزده وار بر سنک اون قباننده دلی محمد یکه
 قسوه سنه بنی بکله اکر بن سندن اول وار بر شم کلبنی انده بود
 دیدی بنه دلی محمد یکه قسوه سینه کیده ایم یولوم کلمدی یورایه
 چقدی دیدی قیز اندی یکت کلسنی و ایسه مه کتور ایم اما
 اگاده بو یله سویلر سینی او غلادن اندی نه اولدور سویلریم

دوشمک یارندن اکثر بنم باریم جدا دوشدیه بنه اولمک بکورد
 بلا کچه کوندوز بلبلی کی اهی فغاندن دیو سنک در دبلک بنم
 کینه بکزه مز بنم در دیم سنک کی کینه بکزه مز بن سنک در دیک
 اکلدریم ای بلبلی بنه سویلمه سنک بنمکنی اکل دیدی الدی صاری
 اینه بقلیم ندیش علق غریب بلبلی اوزرینه الدی غریب

بلیک نیه ترسین چوقور اواده ایشک سنی ارار بولمن بواده
 کنیم غریب الی کونول سیلاده اوغه غریب بلبلی کونول شن دکل
 اوغه بلبلی اوغه بهار ابرشدی فیرمزی کون غنجه کوله قاوشدی
 صلدمه سودیکم خطرجه دوشدی اوغه غریب بلبلی کونول شن دکل
 بلبلی نه باشین بهار یاز کلدی صونالرا او توشدی کوله قاز کلدی
 صلدمه سودیکم بندن وار کلدی اوغه غریب بلبلی کونول شن دکل
 اکل حلب دیور بو کاکور جسدان علق غریب اولدی والله درستان
 حلب یازندن صلدم کلوسنان اوغه غریب بلبلی کونول شن دکل

برده بویله سویلیوب اولار ادر ادر قلقوب طوغری تفلزه ایمنه کوردی
 کندی اولونیک پاننده بر چشمه وار ایدی اوچشمک پاننده کلدی
 اصلا اول کچه شاه سنک قینه کچه سی اعش اوغلان بلمزدی برده
 اوغلان چشمک پاننده دورکن بقدیکی باجسی الله ابکی شو
 دستی سی صوبه کلپور برده باجسی اوغلان کورجه صفا کلدیک
 خوش کلدیک دیدیه قله قلدی برده کندی کینه ددیکم بو بنم

دیدی او غلان دیدی کی شده بابا بود سی بریم عکلتن دینجه
 اختیار اندی او غلوم قلدیر اتیک صاع ایاغنی او کوره نالیدن او پیه
 ایاغنی با صدیقی بزدن بر او وچ طوبراق اله والیده کیلک اغلیواغلیو
 ایکی کوزی علیل اولمشدور کوز لرینه چکی دیر انشا الله اولکندن زیاده
 اچیلور دینجه او غلندیر اتیک ایاغنی صاع ایاغنی قلدورب نالیدن
 اوچ کوره او بری ایاغنی با صدیقی بزدن بر او وچ طوبراق اله یاغلفه
 باغدی اندی ای بابا الله اصهار دینق دیوب ار قاسینه بقدر کی کسه بوق
 اول وقت حضر علیه السلام اولدوغنی بلوب اندی ای واه دیدی اما
 اله کیر مرز شده هر نه ایهه هکی سنی اندی کلوردی اول اراده حقور
 داغ دیر لر ایدی بیز وار ایدی او ره به کلدی بوز بلوب هکی سنی بیه
 براقدی دیدی خیری شده کلیم شوننه برار او تورایم تغلزی برار
 سیر ایدیم دیدی بلیر حسره تنی چکیم سخک صرابنه بقایم کونوردی
 کور نوردی دیو او توردی او چقورده قند احتسابکه صحری ایله
 بر بلبل اه فغان ایله او تیور او غلندیر شده تغلزیله فلان حله کی
 شده سخک صرابی شودور دیر کن بلبلوک آواری قولدغنه کندی
 او غلندیر عجبه شو بلبل چون او ترکی دیوب دکلر کن بلبلوک آواری
 غریبه سرفیرقت کلوب اندی غالباً اشندن ابر یلمشی عجبه بیزیر کان
 بلا شاه سنی شاه ولد ویر مشاردیوردی شمدی بنم سود یکم شاه ولد
 ولت الدیسه بنه بوبلبل کی بوبله داغلهه دو شوب ظاهر دیر کن
 فکیر دیله دریا سینه دلوب عشق کی سی انیکنه قابوب قوی وپردی
 بلبلوک آواری الدیجه افکار ارتدی سازنی اینه الوب اندی علقینی
 جداد وشدوک بوجها نیک یارندن بلبل افغان ایدر صولدور
 خاری کی کوندر زارندن کیشیه اولک یکدور همانده ایزی

قار صلیم دسیم دیم شمدی به قدر قار صه واروردیم اما هله
 شوندن قور تو لدم کیم بوز نصلد هر یفدوره ایسه او پله غازی
 قلدی اندن هکبه سنی الوپ از ضرور دن چقوب بر ساعت ابریلو ابریلو
 ار فاسندن بری اندی او غلادن نره به کیدار سیک دیدی او غلادن بقدیکی
 کینه او بوز اتلی اختیار کولندن اندی بو هر یفده اما بزه تیلدش اولدی
 حلب باشا سنک قور قوسندن اولدور مدی بنی غالباشمدی اولدوره چک
 دیرکن کلوب اندی او غلادن نره به کیدار سیک دیدی او غلادن بقدی اختیار
 کینه یورم بابا دیدی سن نره لی سینی دیدی او غلادن قار صلیم دیدی اختیار
 ات هکبه ترکیه دینجه او غلادن اتیک ترکیسنه هکبه فی اصدی ویر
 صناع البکی بکادیدی او غلادن صناع اینی ویر و بوم کوز بی بومدی
 اچ کوز بی اجدی بوره بقدیکی قار صیک پاننده دوزه کلکشی اختیار
 اندی ال هکبکی ده کیت دینجه او غلادن هکبه سنی الوپ قار صیک ایسنه
 کیرار کن ایکندی ازنی او قونوبور او غلادن غازی قلوب هکبه سنی
 او موزنه اندی قار صندن چقدی بر ساعت ابریلو ابریلو کینه ار فاسندن
 بری او غلادن نره به کیدار سیک دبو چاغیردی او غلادن بقدیکی کینه
 اولدو اختیار کلوب کولندن اما بولاشق آدم ایکنشی شو هر یفدوره
 کلدی چقدی او غلادن نره به کیدار سینی دیدی او غلادن بابا صیلا به کیدم
 دیدی اختیار او غلادن سن نره لی سینی از ضروریم بیم دیدیم کتور دیم
 قار صلیم دیدیم کتور دیم طوغری سوبله شمدی سنی فرقیه صابیریم
 دینجه او غلادن امان بابا غیری بلدن نوکندی نفلز بیم دینجه ات
 هکبکی اتیک ترکیسنه ویر صناع البکی بکادیدو او غلادن صناع اینی ویرده
 اتیک ار فاسینه بندی او غلادم بوم کوز بی دیدی بومدی اچ کوز بیکی
 اجدی بقدیکی نفلزیک باغلیرنه کلکشی اختیار اندی او غلادم بوره نره

دیدی اختیار اتدی سن نزه فی سینی دیدی اوغلان اتدی بابا اصرم
 ارضرو ملیم دیدی اختیار اتدی اوغلو صاع ایلیکی بسم الله دره
 بنا ویر دیدی اوغلان اختیاره ایلی ویره چله اما کوزلری قیابیکه
 التنده دور اختیار اتدی اوغلان او قیایه نبقار سینی دیدی اوغلا
 اتدی خیر بابا پرشی بقدیغم یوقدور دیدی اختیار اتدی غالباً
 التونی هکبه ایله قیابیکه التنده فویدکه اکا بقار سینی وار الله کل
 دیدی علق غریب کوکلندن اتدی اشد بو آدم غالباً اصرم دور
 بونه بنی صوغی کلمشی سنک در دیکه التون دیر رای کندی کندی
 اتدی باری هکبه ایله التونی الوپه بنی اجتهه سه دیوب هکبه فی
 الوپ کتورب اختیاره ویردی اختیار اتدی ویر صاع ایلیکی بکا دیدی
 اوغلان اتدی بابا هکبه ال دیکه بنی اجتهه دیدی اختیار اتدی سینی
 سنی غارقیه صابنیم دیدی اوغلندیر صاع ایلی اختیاره ویردی
 اختیار اتدی اوغلو قوجله بلمدنه یوم کوزیک بنی سکا نزه مان
 اچ دیر سیم اول زمان اچ بن اچ دیمینجه صقیلی اچمه دیوب اوغلندیر
 اختیار دیکه بلندن قوچا قلدی کوزینی یومدی دونلو دیراته بر قاجی
 اور دیکه اتدور بر هو اولدی کندی بر زماندن صکره اوغلو اچ
 کوزیک دیدی برده اوغلندیر کوزینی اچوب بقدیکی ار ظورم فریوشنه
 بر صار بلق وار دیر انه کلمش اختیار اتدی اوغلو ال هکبه کینه
 وار کت دیدی اوغلندیر هکبه سنی الوپ ار ظور و بیکه اچینه کیردی
 برده اوپله ازانی او فونوپور کندی کندی اتدی بنی بو قلدی بولی
 بگری کونه المزدیم قریبه اوغلو بیکه اتی امات ایلمشی کشله

قلنجه همان اعلیٰ مقدن کندینی بر افکار صازی بنی البندادی بقلم ندمش

کچه گوندوز چاغیروم پارادن غاشقار جورینه بتانندن مداد
ازل طانمزیم شمدی طانیدیم اسمک حورینه بتانندن مداد
او کیم ایدی عراب ائیلک طوننده قودرت قنی قوشمشدی قننه
اسما ایلک یوزنه اصلان طوننده چارقیک دو ماننی طوتانندن مداد

بسهودین خبرین هور هودون ااون شدت پر ماغیله هکله سینی دونان
خشمه ازارها اوستونه کلان اولوه ویکه بر ماغنی چنانندن مداد

غریب ایدر نسنه سینی قند کیران ازل جبرائیلک پیره اندیران
یدی بلاق انشی سویوندوراف سلیمانیک قولنی چکنندن مداد

برده اوغلان بویله سویلرکن ایر ماغینی باشنه برده بویله ارقاسنه
بر نغره پیده اوغلان ارقاسینه بقدیگی بر بونه اتلی انده غرقی مزیراق
اق صقللی اولمکانه بر اختیار پاشی او جونه دکلری اوغلندیر بویله
یوزینه بقچه اوغلانه خشمه ایدی اوغلان بوننه نه چاغیروم
باغروب دور سینی دیدی اوغلان قور قوشدن ایدی بابا کیریده
ارقاصه داشلریم وار انلره چاغیروم دیدی دیدی اختیار ایدی بوننه
نه بکلمه سینی دیدی بابا ارقاداشلریم بکلمه دیدی اختیار ایدی طوغری
سویله سنلک ارقداشلک یوقدور شمدی سنی قرقبه صابلمیم دیدی
اوغلان امان بابا صید به کیم بو ابراقا گلدری کیمیم اگا اعلیم

عبری ناچار قلبي برده اول اردن قبايلك اوستونه چوقوب
الذره هكبه سني قبايلك التذره قوبوب اندي ياري كنديمي صوبه
انه عده نيشيم باري صيلك انسين ديووب همان قبا اوستونه چوقوب
برده كنديمي صوبه انماه ق ايسده دي انه چوي نقدار ايسه جانب
طائيدير انجيه باشلدي اعلمه اعلمه اعلمه كنديمي براكار
الوب همان صابري انه الوب باشلدي چالوب چا غير مفا الوب قوب

قد بر مولوم سكا بودور نيازيم فلكه بنى طاشه چالدي نيليم
قوبو بر مزي كيدم طوغري بولومه فلكه بنى طاشه چالدي نيليم

اچيه نديم شو نغز بن صوبي كوره مديم نازني يارين بوبوني
كوله كوله انه مديم طوبوني فلكه بنى طاشه چالدي نيليم

ايزي دوشدم و طائون الين بنى ايزو ديلر غنجه كو نومون
يشدور حطير طوشون الين فلكه بنى طاشه چالدي نيليم

بر زمانه نم فلسين والرده هشتم باشي ايرماق اولدي سلارده
ديرلو غريب اولمش غربت الرده فلكه بنى طاشه چالدي نيليم

برده بويله سويلدي بقدبكي هيچ كسدن اندار بو قدور برده ايرماغله
اطرافني بر از دغي دولاشوب هيچ بر كچيدن بولدي كنه باشلدي
اعلمه ايشه اولقدار جهره ايلدي چاره اولدي كچمدي برده تاچار

شعری عاشق بویله سویلیوب آتہ برزنگی اوردی اللہ سلامت ویرینی
یولہ روان اولدی بویله عجلہ کیدرکن آتی بقلوب چاتلدی شمدی عاشق
غریب پیاده قلوب باشلدی اغلمغه برده اغلیاراق کندی بر افکار
الوب صارینی اینه الدی بقالم ندیمشی

بریا نندن غم کلور بریا نندن فراق
قلمشم غریبته سبلام پله ابراق
غریبیم سبلامه کوندورک بنی
غریبیم سبلامه کوندورک بنی

قلمشم غریبته یارین بصایتم
کر پلا ده بتان حسن حسین
هدایت فولادون کیمه کوسیم
غریبیم سبلامه کوندورک بنی

جهرانده بویلدیر عاشقک عالی
تکرینک اصلاتی حضرت عالی
یاردن مولایه طوغریبدریوف
غریبیم سبلامه کوندورک بنی

بریا نندن غم کلور بریا نندن دوفا
سن بئش حضرت خظیر الامان
کزه ریم چوللرده هاییم پله یمان
غریبیم سبلامه کوندورک بنی

عاشق غریب او قور سویلر قره دن
اون بیگ عالماری برادون
قدیر مولام قورتار بنی بورادون
غریبیم سبلامه کوندورک بنی

شعری غریب بویله سویلیوب بقدرکی کیمدن فائده بو فدر همان هلمه بنی
ار قاسمه لوب عشق ایله بر کیدی شی کندی بکی شوپله روزگار شالی برده
کیدرکن او کونه بر ابرماق کلوب یقدی صکی دریا مثالی او غلندیر
زیر ماغی اونه دولد شوب بری دولد شوب کچمنک بر امکانی بولما یوب

عاشق غریب بویله سویلدکنه دلی عهد اندی قیوه ایشده اولان
 احبابلر جمله سی بولد اشم وار الله سلامت ویرینی الله سنی سلانه
 قوشدور سینی دیدیلر شیری عاشق غریب بولد شکر الله اصهار لوق
 دیوب اثنی یبه کنه الوپ حلیدن طشره چقوب حلیک طشره سیننه
 بر چشمه وار ایدی ابریاق چشمه سی دبر نرایدی اول ارا به کلوب
 ایننه بر صو و بردی بر ایدست الوپ ایکی رکعت نماز کلوب برار
 حاجت دیلدیکد نضکره قلقوب بر صوده کندی ایوب اتنک ارفا سینه
 کلوب بولد روان اولوب کندی برده صباح اولدی غریب دونوب
 ارفا سینه بقدیکی صباح کوشی حلیک اوزرینه طوغمش غریب
 یوحانی کورب کنیدی بوا فکر الوپ قانلی حلب سنکه چوق
 اتمکین بدیم باری سکلده بر قاج بیت توری سویلیمده بوده دلگوره
 غمستان اولسون دیوب صارینی اینم الدی بقلم ندیمش حلب شیری
 الدی غریب

اشده کلیم کینه بوروم	شینی اوله سینی حلب شیری
چوق نانی نعمتله بدیم	هلاد ابله حلب شیری
سکلدیر لر عرب استان	کوزلترین چشمی مستان
ینی خبر کلدی دوستان	دور عاق اولمز حلب شیری
چوق یکتار بوننه کلورمه	کلورده اکلنور قاور
هر کشی مرادین الور	عوشیه قل سن حلب شیری
عاشق غریب دوشدی بوله	حظیر یارد مجسی اوله
کوزومه کوندی سیلاک	شینی اوله سینی حلب شیری

عاشق غریب بیلور کنندین یکت اولان دو کوفندین
فلاک بو بنومه کنندین طاقی واریم کیدایم

شمدی عاشق غریب بویله سویلیخه قلقوب اصلان دره اوغلو نیک
ابنی او پدی بابا الله اصهار لدق دیوب قوعه جی اندی اوغوم نره به
کید جکسینی دینجه غریبه صیلا به کیده جکیم دینجه دی محمد اندی یا عاشق
غریب سنک کسم بو قدر دیدن ولاکن دینجه عاشق غریب اندی
ولاکن سیز سنی اللمدی بکر دینجه دی محمد اندی بولاشیم عاشق غریب
اخیریت شو سنک خوب نفسکی بردخی ایشده لیمه اندن صکره وار
الله سلامت و برسی الله سنی سو بگونه قاووشد و سون دیدی همان
عاشق غریبه صارینی اینه الدی بقاییم ندیمش اهابلر ندکلمش غریب

یکجه بر خبر کلدی سیلامدن اگی چک اسیه بو کدی بلخی
دید بلرکی تازی یازین ایل الدی دیدم مولوم نصیب ایلم اولوی

قوج بکتار گزار ایشلی ایشینه بنده دو نشدوم بر بورونیک پشینه
بو سورا کلمه سینی دو شمان پشینه دیدی برده بکجه باغلاک بولوی

بلکوز ایم کوردم قینا ایم چوشدم ار نلردن بر طولو ایدیم
صنور بکی بنی یارمکن کچیم اولینجه اونجه تمیم کولوی

بن غریبیم یاز سز باده ایچمه نیم اولورا اولر لره صریم ایچیمیم
مخاندیک کو پرو سنی کچیمیم جوشقو صوره اوغرادیم بولوی

وپردی بزیرگان اندی ای او غلوم الله سلا مت و برین اویله کوردیکنی
 سوپله دیور بزیرگان کندی او غلان بر طولو اچوب هله سنک
 کوز کورینه با صدی هله شمزی حلبه عاشق غریبه دورت طولوب
 التونی وارد بر دیرلر اوده کنی دخی کیمسه اچا عیشی دیورلر کلنلر
 بزیرگانلق ابدنلر نقل ایدرلر اشد فرین دیورلر کله سنی انلر توکی
 سینه اصوب و ایریم اصلان دره او غلوا ابله حلد لشم دیورلر
 انده کلوب فری نیک بیکه سینه بغلیوب اچری کوردی همان جمله
 اچوب اچینه کنینه متعلق اولون شیرلی المغه باشدی اصلان
 دره او غلواندی او غلوم بوله کیه چله آدم کنی هر شیرلیک طولیوب
 طولیورین همه اینکه بول اسبابی کیمش سینی ددی طشردن اخبابکی
 برین کلوب بولد اشلر طشرده برات بغلو اما کوران کوزلر قما شود
 اچیکزده صلاحی وار یوقسه دینچه عاشق غریب بولد اشدر کیده حکم
 دیدی اخبابلر اشدلر بجا نم سنک هیچ بوبله حکمت اشد بکن یوغدی
 صلا به کیده حکم دیمزدیک دینچه اول زمان عاشق غریب صا زین
 اینه الدی بقالیم اخبابلره ندیمش اخبابلره نه دکلمش الدی قریب

وقتی کلدی و ایریم کیدایم
 آقدی و ایریم کیدایم
 قولونه چوقدر احسانی
 یقدی و ایریم کیدایم
 اصلا درهم انم خابمه
 یا قدی و ایریم کیدایم

نامه کلدی و طانمن
 شود بدین قنلی باشلر
 اولد کیم دور کرم کافی
 غریب الیک فری بنم
 بنده اولیم خانلی ظالیمه
 ندی یلدیر یاری یولونه

کلوب الدی صازی بنی ابنه بقالیم پاشابه نیدغش بلنا نده کلیمش الدی قریب

شکایتیم واردیر چارخی فلکن فلک ایله دو شمان اولدم اغلرم
قو قاریم اولدورر حسرت قلام یارعه بولوبلغز شانی بن اولدم اغلرم

بزیم اللرد اغستاندیر و براندیر قدير مولدم هر دوروی و براندیر
کینه بولوم او کوشدیر بوراندیر یازی کلیمز قشای بن اولدم اغلرم

بوره کیمه یاره لرم صیزیلر مرهم تشدورک بلر غازیلر
دی کوللا صیدانی ارضولر ایکن ایله دوشه بن اولدم اغلرم

عاشق غریب اولدور سیرین جانده ^{کیزیله} جگر جگم کباب ایروب کوزلیه
عاشق غریب صیدانی اوزلیه کلدو کومه پشیمان اولدم اغلرم

بوره او غلدن بویله سوبند که پلنادر او غلوم الله سلامت ویرسین
دیجه عاشق غریب بزیر کان ایله برابر پشابه الله اصهار دینو دیوب قویه
حانه کلیدلریدی بلده پدی طولاب النون پیداه انجندی اچوب بر
طولابی بزیر کانیک او کونه دو کوب اندی حوجه نیم بولومه صرف
ایتدیکن مالی اداره ایله دیجه بزیر کان بقدیکی اون قاتی وار بره کات
ویرسین او غلوم دیدی بر طولابی دخی اچوب اندک حوجه سن ایو
الکریسین نیم سوردو کومه بر فات اسباب الله بم اما هیمی سنی بر جوی
قبوغنک اچینه قیوب الیمه ویرملی سنی دیجه بزیر کان کدور بدستانه
بدستاندن بر فات اسباب اما اسندیکنن اعلا کتورید عاشق غریبه

کوردی باشا کوردی کی کذب هدیبه کلپور هر نه اینه طابلسی
 حمالیک باشندن الدیله پاشانک فر شو سینه چیتوبیدی برده
 ثنا سکرنجی ده زه مین پوسی ایدوب ال پنجه دیوان دوردی پاشا
 ایتی دستور حوجه او نور دینجه بزیرگان کینه تکرار نمناه دخی دینجه
 پاشا اکلدیکی برشی ایون کلشن پاشا ایتی حوجه سویله بر سوریکه
 ایکی اولماز هدیم رو چون دینجه بزیرگان ایتی اقدم الله سنی
 پادشا هموزه باغشله سینی یعنی کعبی شریفه وار دیم دیمه شو سنک
 هیز منده اولون عاشق غریب فولوکی صلا سنده براختار اکلیدله
 پاجسی برده نشانلی سوزور دوریدی یلیر انتظارده دینجه پاشا دیر
 چاغیریک شو عاشقی بکا کلسون دینجه وار دیر عاشق غریبی چاغردیلر
 برده پاشا دیر کوردی ایتی عاشق غریب بن سکا اول سویلدی سنک
 صلا کده ارطو چکرین وار اینه سنی کونده ریم دیو قاج کوه تکلیف ایلیم
 بر کسم بو قدر دپوردیک ووه ریک شو نیله بو نونی جلد دینجه
 بزیرگان پاشانیک ائیکه فیانوب امان اقدم اولیم بوینو مو اورده
 ائیک اولدو کئی بن کوریم دینجه پاشا ایتی اوغلان سنی شو بزیرگان
 باغشلدیم بو کوند نکره سنی شو گلکته کوریم هدیم رو حیون سنی
 قتل ایلیم دیوب چاغیریک امر حوری دیری برده امر حوری چاغردیلر امر حوری
 کلنجه پنا ایتی شو عاشق قریبه برات ویرلی امانا کوکوره او جان قوشر حکم این دینجه امر حوری
 اغاره دیدو کنت زیاده برطونان مشات نظر لوی شمزی کوجله سینی دینجه
 عاشق قریب بل افیم دیری اول زمان پاشا ایتی ای اقلیم افریت شو سنک
 بردی نفسکی اشدیمه اند نکره وار الله سلامت ویر سینی الله سنی سو کینه
 قوشد ورسون دینجه اول زمان عاشق غریب ایکی دیزینک او زربنه

الدى غريب

يكنه حرام اولدى بزه بوير لر
سنام دوپار كندى كندين پاره لر
يوره كيمه با صد يكه دورى باره لر
جانم هوچه بچه كورد يكه سنى
الدى بزرگان

هب قرالر كيمش با نجه كلدى
بن يوله چيقلنى ايكى اي اولدى
انلريك فر بادى بغرى ددى
اغلر بزرگوردم قريپ سنى
الدى غريب

بن غريبم دو نخدم اهيله زازه
نجه طيانيم بن بو خيره
عشقله يوره كيم بنار بوزاره
جانم هوچه بچه كورد يكه سنى
الدى بزرگان
احمد هوچه بيم ايدر اولشم ميلد
فيز قدراشك غايت قلمش زليل
والده كى صورارسك كوزلرى عليل
اغلر بزرگوردم قريپ سنى

برده بزرگان بويله سويلدى عاشق غريب ايتدى اه هوچه سنى
بو خبرى كتوره چيكنه چار شودن ايكى پاره ليك آق سليمان
كتور ايديكه ايجر ايديك بنده شود و بنا قضا و نكاح قور تلور كيدر دم
ديني بزرگان ايتدى او غلوم بچون ديدى غريب ايتدى هوچه بن چلب
باشا سنىك ايتدا ياننه گلنجي پاشا بكا صوردى سنىك صيلا كيه بر
ارطو چك رين وارى وار ايسه سكا ات و برام صيلا ح مال و برام ده
صلا كه كونده ريدى بنده الله دن غبرى كسم بو قدور ديدم سنى
ايلاه اويله شوى هوچه بچه ايدم سويليم بن قتل ايدر ديه
بزرگان ايتدى او غلوم الله كرى دور هر ايش اولور بتر ويوب قلقوب
طوغرى جهانه كلد بزرگان ابره حيوانى صونوج باشايه بر طبله
هديه دوزب برهما ليك ارقا سينه و بردى باشا ليك قوناغنه

ایله امغان اولغه کلمش اکر بنی بصار سینه باشانیک یانتندن بنی
 سور و پده کندی بنیم بیرمه او تود اچق اکر بنی بنی بصار سم بوند
 کیمسه طوعدن قماچق دیوب برده شیشلرین اعر بنی اچوب بر بنی
 کندی اچوب بر سیک اعر بنی قیرو و قیزیک و بر دیک طاسیک اچینه
 قه یوب عاتق غریبه و تیردی عاشق غریبه اچدی اما غیره تند
 اچدی برده مهروری اعر بنه کلدی بوند بر دیو باشنه بقدیکی کندی
 تاسی مهره بقدیکی کندی مهروری تاسینی اچندن مهری الوپ بوشیه
 قوبنونه قوعقه باشدی بزرگانه ایدی او علوم کوزیم بقاد کن
 طاسی الماق اولوری بنی عاتق غریب امان حوجه سن بو طاسی
 بلاکتور شری بنی دیوب صاری بنی ابنه الدی بقالیم بزرگان ندیعی
 بزرگان اگانه دیک الدی غریب بقالیم ندیعی

باشنه دندگوم کور بوز لو حوجه	جانم حوجه بجه کوردیک سنمی
سنم المی کیمش بوقسه قرالر	جانم حوجه بجه کوردیک سنمی
الدی بزرگان	
قور باینکه اولدیم کول بوز لو غریب	اغلر بیز لر کوردم قریب سنمی
یاننده والیدن هم قیز قورداشک	او چنوره کوردم اغلور سنمی
الدی غریب	
بنیم اللربکار میدیر یاز میدیر	کواللرد کولوش باغلر کوز میدیر
سنم دخی کلند و قیز میدور	هانم حوجه بجه کوردیک سنمی
الدی بزرگان	
دین یلمش لر اراجه کلمش لر	سنکه اولدو خیرین ایشلر
شاه سنمی شاه ولده ویر مشلر	اغلر بیز لر کوردم قریب سنمی

کلا اوغلان ایندی وارهی یلدغنی سنده چوینانی و پرمزینی بزیرکان
 کلا اوغلان اون یاره لیک جوینانی و پردی کلا اوغلان ایندی
 بزیرکان هوجه غیری کیده ریم اما شو یلدغنه ایاغیگی باصده باری
 ظریم دوغنه سینی دینی بزیرکان ایاغنی یلدغیکه ایکنه صوقدی کل
 اوغلان عاشق غریبی چاغیرمه کندی برده عاشق غریب فصدی
 تمام اتمندی صازینی یانی باشنه طبا فشدی قوسه ایگردی برده کل
 اوغلان کلوب ایندی عاشق غریب سنی بر بزیرکان چاغیر بکباشی
 التون و پره جله اولدی بنده کلیم صکره هله اون یاره لیک جوینانی
 قایدیمه اوله کلیم بیوریکه کیده بیم دیدی عاشق غریب بولداشم
 قالد کیده بیم دیوب قلقدیلمر کلا اوغلان ایله برابر کلدیلر کلا اوغلان
 ایندی اشده هوجه عاشق غریب دیو ادمه دیر لر دیدی عاشق غریب
 بزیرکان هوجه خوش کلدیک صفا کلدیک بیورول کیده بیم دیدی
 بزیرکان ایندی نره به کیده جله سینی اوغلووم دیدی عاشق غریب ایندی
 هوجه قویبه هانغ اودام وار اصلان دره اوغلوونیکه قوسه کسنه چالوب
 چاغیرورم دینی بزیرکان ایندی باق عاشق غریب بن نه هانه کیده ریم
 دیدی عاشق غریب ایندی با هوجه نره به کیدرسینی دیدی بزیرکان ایندی
 اوغلووم بن منجانیته کیده ریم دیدی اوغلان ایندی شمدری بن بوغ
 کتورشم کندیکی پرورده بنی زم ایدر شکورتر اولسون تکری بکاپوق
 یردن بو قدر مال و پرمش دیوب بیوریک هوجه کیده بیم دیدی بزیرکان
 الوب طوغری منجانیته کلوب هایوانی باغلیوب شمدری بزیرکان منجانیته
 ایندی بزه نتونان ابکی شیشه عنبریه ابکی صاز کتور دینی عاشق غریبکه
 عاقلی باشندن چقه یازدی کندی کهنه ایندی غالباً بو شاعیرده بنم

عاشق غریب ادلو اولان بکیت الله عشقنه ایاغه قلق سینی دیوب
 بیج دفعه چاغیری بقدیکی قلفان یوقدور بلدیکی بونه یوقدور
 اشدیه فصه دینار ایله لیم بزیرگان هندی یعنی کزوب او غلانی
 بولدی کونلرده بزکون یونی هلبه او غلادی اما بزیرگان ایله الله
 بر حقیقی قلدی بزیرگان کندی کذینه اشدی اکر بو او غلانی بونلده
 بوخر سمی عالم پریشا نذور غیری هیچ فولدی یوقدور طهار حایبی
 بوقلوز دیرکن حلیله بقیمالرنه کلدی بقدیکی برار چوجقلر جوینر
 او تیارور لراما ایچلرنه بر گل او غلانی وار بوتون چوجقلرین
 جوینرینی او تو یورالرنن البور هیچ برینه وبرمز بزیرگان بونلری
 بقارکن گل او غلانی بزیرگان اشدی بزیرگان بخون بقار سینی بانه
 نظری اشدوره جکسینی دینچه بزیرگان او غلانی اکا بقار عیگی برینه
 برینه بر جوینر وبرمز سیک دیدی گل او غلانی اشدی باق بزیرگان
 حوجه سنک عاقیل دیدیکن باشه دکلیر باشه دیر بو و بلد بنده
 عاشق غریب کلدیکی زمان بر کوچوک او شاق ایدی شمدی الله
 ویرسین حلب پاشا سنک شاعیری دور دینچه بزیرگان اشدی او غلانی
 سکا بشی التون ویره همه وار بکا عاشق غریبی چاغیری ویردیدی
 گل او غلانی اشدی بزیرگان حوجه بن بو و بلد بنده اون کوندور پاره
 دو کوپورم اولمز بن بو کون اوچ پاره جوینر دن کار ایله جکیم سن
 ایه بشی التون ویره همه عاشق غریبی چاغیری ویردیدی
 دیدی بزیرگان بقدی گل او غلانی کفر اول زمان اشدی گل سکا
 او غلانی سکا اون پاره لیکه جوینرانی ویره هم کیدار سینی دیدی

زره قدار فصاوت چکمه انشا الله الرحمن انی بولسی بنیم بونومه
 فرض اولسون باقی قزیم سکا اول صحت سوبلیم صفتین کوجنه
 بنده نه احوال وارنه اوشاق وارجه بن بویله بزیرگانلق ایله
 سیاحنده کزه ریم ای بن سکا صمق ایون سوبلیم اکلادیم حتی
 اولدوغنی دینی شاه ستم ایندی باقی بزیرگان حوجه ال مهروری
 بنو طاسک ایچنه قویله کیتدیکن پیرلرده بیلدور زرده دولک بو طاس
 ایله شاه سنمیک عشقینه دیوب شربت داغند اگر کیم صحابتلاک
 ایدرسه عاشق غریب اولدور بقدیکی طاس صحت چقان اولدی
 اولزمان بر یوسک بره مقده عاشق غریب اولدو اولدن آدم
 ایاق قالق سینی دیر سینی قلقان اولور سه بنم عالمی اگا ایبقاده
 ایله سینی اگر ایکی آیه قدار کلنسه غیری بن الدن کیده ریم کندی
 هلدک ایله ریم اصیب نقرار دیر کلور صکره سینی بولمز دیوب باشلدی
 اعلی بزیرگان ایندی قزیم اعلیه انشا الله بن انی بولورام سکا
 اولدورام دینی فیز ایندی اگر بزیرگان حوجه بنم سودوکی
 بولمز انساک بنم بولومه صرف ایندیکن باره نیک کلوب بندن ایکی
 فاتنی المرسک حضوری قیامنده ایکی الیم یفاکه قالسون دیوب
 بزیرگان ایله وعده لشدی فیز بقله کلدی ابرنسی کون بزیرگان
 کردانی بولوروب چکیلوب کندی کورلرزه بر کون ارضومه کلدی
 بزیرگان لشمه قونوب قز انلر جنادوب بیلدور زرده صلا
 جا غیرندی برده ارضومیک خلقنی کوره کلدی ایلر بیلدور زرده بدیلر
 بزیرگان قزیک ویردوکی طاس ایله شاه ستم عشقینه دیوب شربت
 داغند بقدیکی طاسه صاحب چشان بولمور بولور بولور بولور بولور

اندی بزیرگان

اغلمه سیرطه هی انا م با جی یولایم غریبک کوندورم کلسینی
 یوره کیمه قوبدین شیری بر اچی یولایم غریبک کوندورم کلسینی
 اندی ستم

موجه سینی حوجارین حوجسی باشنه طا قنور اتون چقا سینی
 حوجنه باشک ایون یول صده فستی سوبله قریسه دور سینی کلسینی
 اندی بزیرگان

کدریک باشک کوردوم غیری کولتم اغلام بیده چشم یولایم
 غریب ندیاره کندی بلغم صده یولایم غریبک دور سینی کلسینی
 اندی ستم

اوستویوزده اولدی فوقالیه اخیریزی دوشوردیلر دولابه
 بولون اوغدر اینه نییانه حلبه سوبله اول خابنه طور سینی کلسینی
 اندی بزیرگان

هرام اولسون بویر لرده طور مایم سویلیم سوزومن کبرودونغم
 سیز لره کیمدی غریبی بلمام سوبله اسمین کوندورم کلسینی
 اندی ستم

یدی یلدر نازلی یازیم غاشدیر کیزی صیر لریمی دیم غاشدور
 شاه ستمک سودیکی عاشق غریبیر سوبله غریسه دور سینی کلسینی
 اندی بزیرگان

بنادیر لر بر احمد حوجه یازیق بو عمر وم کچر دیم هیچه
 صوره صوره غریبک بولیمه یولایم غریبک کوندورم کلسینی

اشده بزیرگان بویله سوبلیمه شاه ستم بزیرگانه اندی امان حوجه
 نه اولور سه سندن اولور دیدیکه بزیرگان ای قزیم صیقینی

غنچه نيك طولو اچدوكى طاسى چقاروب چاڭرودن اچرى ايندى
 بزير كان حوجه شو طاسك اچنه صوقوبوده اوچ اخلاص تريفق
 بر فاقه تريفق او قوده صوايج سكاڭه بزيم كى شاعير نيك و ريلور
 دنجه طاسه صوقوب اوچ اخلاص بر فاقه او قوب اچنه
 باشدى طاشوب دكوليه اول زمان توتون چبوغنى بر صا ز ادوب
 سويله اندى باجى بنده سويليم قرشون لغين ويره بم دنجه اندى شاه
 ستم بزير كانه نديغنى بزير كان نه سويليم سويليم بقلم نديغنى
 اندى شاه ستم بارنى صفا بركى مطلق

باشنه دونكوم كون يوز لو حوج سويله غريبه دور مسين كلسين
 يدى يدير حسر نيك چكريم سويله او خاير سيزه دور مسين كلسين

ويله سويلنجي باندير كان فكر ايدوب عجب بو قيز بو اخلاصى چون چوق
 ارار مالى چوقدور انيك اچونى ارار بقاليم شولى صندق اچون برسوز
 اتايم اگر ماله كوزى وار ايسه يكابرسوز سويلرد بو اندى بزير كان

سنى براو غلوم وار اكا ويرايم نيلوب ارار سين او خير سيزى
 سيزه بر حوشى دوكون قوراييم نيلوب ارار سين او خير سيزى

سوزيك بالمديك بزير كان حوجه ^{الدى ستم}
 ياچنه دكشيم التوفى طوجه سويله او خاينه دور مسين كلسين

شو کور مولام بزه ویردی بو ایشی کوز و مدنا اقدم فان ایلن پاشی
یا نلرم چور تیدی کونشکونیک طاشی ایکی کوزدن اولدم او غلوم دبی بن

جان زهره بچ حوجه سکا کلیمتم غریبک خیرین سندن المشم
اغلیو اغلیو کوزدن اولوشام ایکی کوزدن اولدم او غلوم دبی بن

اشده و ایله سویلدی الدی باجسی ایتدی چوجه بنده باجسی بچ بنده
سویلدی بنی ده دکلده دیوبنیم دردیغز بر درده بکر مزدیوب الدی باجسی

الدی کوللی حاتم

باشنه دوندکوم کول بوزلو حوجه اغلیم بیزلیم کلمدی فرداش
پدی پلدر حیالنه دونیم اغلیم بیزلیم کلمدی فرداش

قاریم خصیم کلیم بزدن باد اولدی دو شمانلر کولدی بنون شاز اولدی
شاه سنمه شاه ولده ادا اولدی اغلیم بیزلیم کلمدی فرداش

قور بانیک اولدیم دکلده سوزلیم جگر جگیم عشق او دینه کوزلیم
پدی پلدر فرداش بولون کوزلیم اغلیم بیزلیم کلمدی فرداش

اکیسک اولمز شود اغلریک قوه جسی پوره کیمدن چقماز فرداش باجسی
سنم شانلی بنده باجسی اغلیم بیزلیم کلمدی فرداش

اشده باجسی بویله سویلدکه شاه سنم الدی صارتنی اینه ایتدی ای
بیزرکان حوجه بنده شانلی سنیم بنده سویلیمده بنی ده دکلده دینجه
بیزرکان ایتدی بن شاعیر دکلیم کی سیزیک سویلد بکری اکلیم طوغری
سنی سویلیم بنده اکلیم دینجه شاه سنم همان قوینوندن عاشق

و یرو ب ایندی اوغلان قالبا شونلر فخر دور پاره اچون کلیور
 دیوب کتور شونلره ویر شو پاره فی کلمه سنلر دینجه کل اوغلان
 پاره الو ب شاه سنمه کلوب آج او جکی دیوب پاره اننه دکو ویردی
 شاه سنم اچدی اپنی بقدیکی یلری او توز پاره همان پاره لری پره
 صا چوب ویردی کل اوغلان نه ایندی اوغلان کل پانمه دیوب چیدن
 چقاروب بر آویج التون ویردی ایندی اوغلان سن شو بزیرگانی
 سوبله شور ارمه ما اینی املد کینی بقسین بن اگا ایکی فانی ویرایم
 بز پاره فخر دکیلز جان فخر اسپوز دینجه کل اوغلان طماه م
 اولدوغندن شو پاره لری بیانه کتمسین دیوباری طوبلا بده کیم
 دیوب اشده نه ایه کلدی بزیرگانه بر برحالی نقل ایلدی بزیرگان
 خیز متکار لرینه وار بک شو چادرین کیکلرین اندورین طشرده اوج
 صدالده فویک کل سنلر هرنگی صورار لر ایه صور سوزلر دیدی
 بونلر کلوب صدالیریک اوزرینه برار برار او توردیلر اول شاه
 سنم ایندی صورایم باجسی اتدی بی صورایم بنم فرنداشیم دیدی
 اناک ایندی بن صورایم سیزدن یا قسنم دیوب الدی جان زهره بقلم

باشنه دوندکوم کول بوزلوموجم	ایکی کوزدن اولدم اوغلام دی بن
نه کوندزم کوندوزنه کیمم کیمه	ایکی کوزدن اولدم اوغلام دی بن
طقوزای سنم اوزره کنوردیم	آملک چکدیم بن بوروی بونوردیم
بقوب کبی زینجه کبی یوسف بتوردیم	ایکی کوزدن اولدم اوغلام دی بن
بریا نم یا بشدی او چاق طاشنه	بقام قور و سپور چشم باشنه
کوزم کوزم کیمم داخل باشنه	ایکی کوزدن اولدم اوغلام دی بن

اق شيطان قرة سلطان اولدى نيا پىرى شى بابدى شاه سندن
 نشان الوب نشان كتورب و له فريك نشانى و پىردى شاه و له
 شار اولدى الندن نشانى الوب قوپىونه قويدى قوجه قريه
 ايتدى امان واليه شونيك اغزندى و كالتنى الوب بر نكاح اشك
 ديدى كنه اكا اسره ديكى مهلتدن زياده فرق زياده و بيه يم ديكه
 قوجه قورى كوزل اما اللى التونه دخى حناج ديكه شاه و لنده
 قوجه قريه اللى التون دخى و پىردى قوجه قريه كندى و كالتنى ادى
 شاه و بيه بر نكاح ايتدى و لکن شاه سندن و له نكاح او بى
 جان باشنه چى زوى اى و اه كوردى كى خا نكلك بنده اولدى ديوب
 باشلىدى اغمغه كيه كوندور اغلوب ايدار الالهى بارى بنم
 سوردىم كلورسه نبوز ايله بقايم اكا ديوب اغلدى كوندورده بر كون
 فونا غنك فر شو سنده بر پىلك و ار ايدى اول پىلك به بر عظيم
 كروان كلوب قوغش اشده شاه ستم سوردىمك خىربنى الور ستم
 بو كروان الورام ديوب طوغرى عاشق غريبك او بيه كلدى واليه
 سبه ايتدى واليه بو كون بزيم فونا غنك فر شو سینه بر كروان فوندى
 خاق سىكله كيه يم سوردىم دن بر خىر اليم ديكه قوجه قرى
 ايتدى قىم بنم ايكى كوز لوم كور من فصل كيه يم ديدى شاه ستم
 ايتدى بر قولتوغونه كواللى هانم كير سىنى بر قولتوغونه بنى كير ايم ده
 بزىنى كتورورز ديكه بونلر دىر اول ارادن قلقوب طوغرى بزىر كان
 ديوب كندى بونلر يقين كلنجه بزىر كان بونلرى كوردوب مكر بر كل
 او غلدن خيز تىكارى و ار ايدى كل او غلده يكرى او توز پاره

الدى ستم
غريب بونلره بتردى
بر ظالمده قره خبر كوردى
بيله دردىمى برد قتره بتردى
نجه اغله سيم كلدى غريب

الدى انك
بن زهره سيم نلر كلدى باشمه
قللى كو ملكنى اندى قوشومه
فلكه اغو قندى طبلى اشوه
اغله ستم اغله بولده غريب

شاه ستم
سويله ستم سويله دولار باه طونولسون
شاه ستم ايدين مولان بولسون
فلكه بنى قهر ايلسين بيليك بو كولسون
نجه اغل سيم كلدى غريب

برده شاه ستم سويله سويله كدا او غلدن صوقافه يقلوب كبادردى برده
شاه ولت بو حالى كور نجه طبلى قلدر وپ قاشدى برده نفلز بن اچينه
اولانلر ايشدوبه كلوب كل او غلانى كدا ايدر لر ايدى ايشده قصه
سن كل او غلانى كدا ايدى قلوب كور ب بردايه ايشلر تمام اولن كور
كو بلكره طبلى فنت اولدى ايشده شاه و قور بچا نيم كدا او غلانىك وعده
اشده بو كور ايشده شمدى شاه سيمده بدو عا ايشده كل او غلدى انيك
اچون اولدى دنيجه سنا وسته ايشلر باق شاه و قور بچا نيم
بويله اغيز ايلن الا مز سيني ديد بيلر بر قوجه قيرب يلوار ورسكه قور
قزبك نبيطانيدور انلر بويله ايشي بيار لر ديد بيلر شمدى شاه و قور
بر قوجه قور بيلوب كور ندردى قوجه قزبك برى كلوب بن ايشي
بيار سيم اما اللى ايشونه كجا جدور ديدى شاه و قور بچا نيم
و بردى برو جهله التولى الوب طوغرى شاه سيمده قوناغينه
كلوب قوشونى حلدى اچرى كوردى شاه سيمده پانته كلوب

كلوب ايندى خوش كلديك حوجه دېڭه شاه وگوش بولوق
 اقدم دېدى شاه ستم ايندى شاه وولت بتم سوردوگوم حلب شهرنده
 ابو مورد خوشموز دېڭه كل اوغلان بجانم بر سوزى فاج كره
 سويلملى دېڭه شاه ستم ايندى كل اوغلان بتم سوردوگوم كره
 صاعميدور بوخت اولدىمى دېدى كل اوغلان بجانم باجى عاشق
 غريبى اولدور دېلر دېدى ستم ايندى كل اوغلان طوغرى سويله
 اكر طوغرى سويلرسن الله سنى اعدا ابله سنى اكر طوغرى سويلرسن
 كوز اولسېن وهم طانلو جانندن اول دېدى شمدى صازى الورمه
 بر فاج بيت سىكى سويلرم صكره كېر و سېنى دېڭه كل اوغلان تفكر
 ايندى اكر بلان دېسىم قطر لر الدن كېده چك طوغرى سويلم
 اولورام هاپرى بونيك سوزى دكېل بلى بنى طوطماق ديوب
 جانم غريب اولدى دېڭه شاه ستم ننه كل شنگه ابله برادر تلر غرى
 دو كلېم الدى قوجه قرى بقا لېم ندمش بزده نه دلچك ايز يادنى

با شنه دو ندوگوم كولى بولوك ستم	اغله ستم اغله نجه اولدى قريب
بنى باشدن بنى اولدوره يافدى	اغله ستم اغله بچولدى غريب
الدى ستم	
قور بانيك اوليم كول بوزلوشتم	نجه اغلمه يم كلدى غريب
يوى يلدير انا شنه بانا ديم	نجه اغلمه يم كلدى غريب
الدى انا	
كور كه فلك شو بزم لره نشلدى	دوشمانلرى قنومزى طاشلدى
قان قور دېدى جان جقمه باشلدى	اغله ستم اغله بچولدى غريب

والیده کلوب ته استر سکن دیدی شاه ولنده عاشق غریبک اوی
 بوید ووردیدی انکه بودیدی اول شاه ولنده ایندی اوغلو نیک
 مکتوبنی کتوردیم دیوب مکتوبی فرینک ابنه ویرجه فریدور شاد
 حرام اولدی هوجه دخی اوغلو نیک کیفی ایومید پر دینج شاه ولنده
 ایندی والله والیده بنی قونوشیم بزم کل اوغلان انکله انکله چوق
 فنوشدی اکا صور دیدی کل اوغلان باق والیده اغامیک دینی
 سو بلیمه وار میور کورچک عاشق غریب بو مکتوبی ویردیکی زمان
 صاغ ایدی حلیه چوق مال پیداه انخشی بزمکتوبی الور هلدن
 فالقدیق ارضرومه کلدیک غریبه بزه کلدی پتشدی مکر خیر سز لر
 انی قوالکر ایمن کلدی لر باشنی کس دی لر اینا نخر ایسلک اشده قانلی کوملکی
 دیوب ایچیر ویه انی ویردی والسه دوراه اوغلو م دیوب باشلری
 اغامنه اشده اغلیو اغلیو کوز لر بنه پرده ایندی پرده شاه ولت
 ایله کل اوغلو اوغلان اندن کتدی لر فریدور فرینه وار فریم شاه
 سنه چاغیرده سو بله اشده حرامی لر فریندا شکی اولدور مشر انکده
 ایاغی باغلو قلمسینی بر آره واد سینی دینجه فریدور کلوب شاه سنه
 بیزیر تعریفی ایلدی شاه سنه بو خبری اشده نیم فر خبری کیم کتوردی
 دیدی کوللو خانم ایندی شاه ولت کتوردی دینجه شاه سنم ایندی
 ابوله ایسه بنم سور کوم صاغ دور فالق سز بیک اوه کیده نیم دیوب
 بو نلر دیر اورا دین طوغری غریبک او بنه کلدی شاه سنم بقدی لکی قوجه
 قری اغلر ایدی ایندی والیده بو حال ندیر بو بله دینجه فوجم قری
 کوملک ایله چوره کوسوردی فر ایندی بو خبری کیم کتوردی سز
 دیدی فریده شاه ولت بیزیر کان کتوردی دینجه شاه سنم بر جو جوغون
 ابنه بشر اون پاره ویردی شاه ولدی چاغیر دیدی شاه ولنده کل
 اوغلان باشنه الوب غریبک او بنه کلدی لر شاه سنه قیوار اسینه

بونده ایش و پروردیوب کل اوغلان شاه و له صور دی افتم
 ندر بویله دوستونجه واردیکر بونیک اصلی ندر شاه و دت کل
 اوغلان اوغلان اینی صریه صار دیر دیق حوج سنان بنم عموجم
 ایدی قیزی و ارایدی اذینته شاه سنم در لر بن استیم ^{دردی} ~~قال قیل~~
 ما لیم قدر قال بیداه اینده سکا قیزی اویله ویره بم دیدی اشد
 بنده نیر کاشق ابله طشره به کنیم دباری بر کزدم سمدی قزی الم
 مرادم ایدی حلیه اصلان دره اوغلونیک قیو سنده عاشق ^{عزیز}
 دیر بر شاخیر و ارایدی بزه مکتوب ابله بر پارچه هدیه و بردی
 ایدی مکر اولی سیف قیزی المشی امشی ناموزات انکسار ^{امانیم} دردم
 بودوردیدی کل اوغلان ایدی ای غابن سکا او قزی الی و بر سنم یکا
 نه و بر بر سینی دیدی شاه و له اوغلان سکا بنی قطر یوکی ویریم
 دیدی کل اوغلان ایدی بونیک سنده هیچ بر آمانتی بو فمی دیجه
 شاه و لنده بر یا غلق ابله بر کوملک واردی اچنده نه و اربلم دیدی
 اوغلان ایدی کتور بقلم دیوب الدی بلندن حیری چقاروب کوبلکی
 یا غلق دیک دیک ایدوب باسنده کلنی قنادوب کوملک بولد شدوردی
 شاه و لنده بو کلندی کزوانی دیوب بونلر کزوانی بو کلدون نقله
 کیر دیلر بونلر دیریری پرینه کوب او تور دیلر هر کسک مکتوبی و بردیلر
 و بردیلر اندن صکره کبریه عاشق غریبه مکتوبی قلدی شاه و دت کل
 اوغلان ایدی ای کل اوغلان اشد عاشق غریبه مکتوبی قلدی
 بقلم نه یا چقسی دیدی کل اوغلان شاه و لنده کل دوستی او کومه
 دیدی کل اوغلان ابله شاه و دت شاه سنمه کتده اولسون بر کلیم
 حوج سنان دینادن اخرته کوششی ایدی بو قدر مال ملک شاه
 سنمه قلمشی ایدی بو بویله دورسون برده کل اوغلان ابله شاه
 و دت عاشق غریبه اوینه کلوب قیوی اچدیلر برده عاشق غریبه

بر قات اسباب کوند رسم عهدی وارد بر بن کید بجه اسبابی
 کیمز دیدی همان بر مکتوب یازدی بر یانته والیده سینه بر یانته
 باجسنه بر یانته سور و کونه سلام یازدی عزیزک و پردیکی
 گو ملکین اچینه صوقان ار ماغنی قویوب یا غلفه صاروب مکتوبی
 دیدی بر نندن مهرور اورب شاه و له و یردی حوجه بو مکتوبی
 نقلده حوجه سنایک فرشتو قوناغناک فرشتو سنده غریبک
 اوی دیو صوره والیده مه و یر بو هدیه ایلن دیدی شاه و له
 یک ابو یولداشم دیوب مکتوبی الی برده ایرتسی کون شاه و له
 بو کونی کارینی بو کلروب الله اصهار لیدیق دیوب قذاسنی نقلده
 شهری الکی بری و بر دیوب ان الله دلیکی طبطه ابله دیوب چاکوب
 کندی کونلده بر کون نقلده اوج ساعت قلدراق بر پیلد و ار ایدی
 کلدر اول بیلدیه بو کونی بقوب حدیسی قوروب او نوردی مگر
 بو شاه اولدی که بر کل اوغلان حیرتکاری و ار ایدی شاه و له
 ایدی کل اوغلان شو مکتوب طور باسنی ان کل دیدی هر کسک
 مکتوبی آیره لیمده نقلده و ارجه زاحمت و بر مسین برده حیرتکاری
 مکتوب طور باسنی کنورب اشده شاه و له بقار کن عاشق غریبک
 مکتوبی آینه خدی بقدیکی دیدی بر ننده مهرور نو ولد دور کندی کذب
 عجب بو مکتوبیک اچینده نه و ار ایدی بو کا بو قدر مهرور بهماق
 دیوب بین بونی اچریم دیدی مهرور لری سوکدی اچدیکی برده او
 او فوجه حق اولدی بر طرفه باجسی بر طرفه شاه سم سلام یازمش
 شهری شاه و له بونی کورجه همان ولدین بکزی قلمدی دوشونوب
 دور کن کل اوغلان بونی کوردی بویه سکر دیوب یانته کلدی ایدی

چاغیر دیدی دی محمد ایتدی باق اقمم طقوز کوزون بر دیاغی
 وار او نیده سن الحق دیلوسین دیدی پاشاده بچه ایده ایم دیدی
 دی محمد ایتدی اقمم کیجه سنک کوندوز اصلان دره اوغلوبنک
 قوغ سنده بزی اکل سن اکر بویله راظی اولور سنک نه خوش اکر
 و بر قوسنک بزده سکا و بر قیوز دیدی نرده ۴ سکا عاشق غریب
 و بر قیوز پاشاده چایندی او بله اولسون دیدی ایته بو نلر بوند
 عاشق غریب قویه جانده بر او ده دو شد یار کیجه حلب پاشا سنک
 قوشو سنده کوندوز اصلان دره اوغلوبنک قوغ سنده جالوب
 چاغیر مده اولسون کله ایم بز قصه شاه ولندن ذکله چونکی شاه
 ولنده حوجه ستانک عمو سنک اوغلو ایتدی بابا سنده اول شاه
 ولت قیزی استن ایدی وار بنم فالیم قدار مال پیداه ایته قیزی
 سکا و بر ایم دغش شاه ولنده بزرگانلق طشره به کتمش ایدی
 چونکی شاه ولت هندی بمانی کزوب بوی حلب شهرینه او غردی
 بو کلرینی بیقوب قویه هانه اصلان دره اوغلوبنک قوغ سنده
 بو بر کون عاشق غریب ابله صحبت ایدر کن اونادن بریدن سویلر
 کن عاشق غریب شاه ولده ایتدی حوجه صوماق غائب اوله
 سنک اصلین نره فی دور دیدی شاه ولده ایتدی عاشق بنم اصلیم
 تفلز لیدور عاشق غریب ایتدی حوجه نه کون کیده چک سینی ددی
 شاه ولت بز قاج کونه قدار کیده ریم دیدی امان حوجه سکا بر
 امانتم وار تفلزه کتور می دیدی شاه ولت پک ابو بولد اشم
 سنک حطریک ایچون هیوا نیک برینی بو نال دور سنک بو کونی
 کتورام دیدی عاشق غریب کندی کندینه ایتدی شیری بو قیزه

تکلف ایلدی کینه صا غلقین دیریم دیدی ایا شا ایتدی او غلوم
 سنک صیلو که انا کدن با باندن با خود نشا نلیک بر کسک واری
 دیدی اگر وار ایه سکا ات دیریم صلوح ویره نیم سنی کونده ریم
 دیدی او غلندیر ا فدم الهمدن غیری کیم ستم یوقدور دیدی پاشا
 ایتدی او غلوم اگر فور قارسک سو یلدیکم سوز مدن دو نجام
 دیدی کینه الهمدن غیری کیم ستم یوقدور دیدی پاشا ایتدی صقیق
 او غلوم سوزوی کیروبه الهه سوز و مدن دو نجام دینجه اول زمان
 عاشق غریب الدی صازی بقالم نه سو یلمش

ار فو یور چقدیم قوربت الهم
 ا غلوم سیز لرم کیم ستم یوقدور
 اسم شای اولشدیر و یلدن دالهم
 ا غلوم سیز لرم کیم ستم یوقدور

کوشات ایدور کوریم بن بوجها
 سیر ایلیم بوجه اهلی غیر فاش
 شمدک بو برده قلمشیم مسکافی
 ا غلیم سیز لرم کیم ستم یوقدور
 کینج یا شمه نر کلدی یا شمه
 نظر ابله کوز مدن آقان یا شمه
 فال جوق دوشدر نیم بی شمه
 ا غلیم سیز لرم کیم ستم یوقدور

عاشق غریب در تلور سوسوله سینی
 اینور عشقک در یانی بوبله سینی
 حق سیزی کداردن امین ابله سینی
 ا غلیم سیز لرم کیم ستم یوقدور

برده او غلان بولک سو یلد بکنه پاشا ایتدی او غلوم چونکی او یلدور
 سکا قویته خاندنه اوده ویرا یجده کیمه کوندور بنم قر شومده چال

ایندی محمد شمردی بنم شاعر لریمی الذین صار بنی الون بو میدون
 دیدی دلی محمد بنی اقدم بودور دیدی پاشا اوغلاننه ایندی اوغلو
 نره لی سین دیدی اوغلانده اقدم توریزلی بنم دیدی پاشا ایندی اوغلو
 بن بزمان توریزده چوق اکلندیم توریزده بر عظیم جنگ اولدی
 سونی نزه برمت ابله توریزلی اولدیفین نزه اپنانه لیم دیور عایشی
 غریب یکه ابو اقدم دیور صازی الیه الدی بقلم پاشایه نه سویلمش
 پاشاده نه دیگلمش یازف صفا یگری صلفی

<p>غایت مشکلا اولدی آشی توروزیک یاندیردی طبرای طاشی توروزیک فره لر کید پله فرق کون فرق کیم فان ایچنده یوزدی لشی توروزیک جم اولور بکر عظیم جنگ اوله کورشدیر فره دوسو توروزیک بویله جنگ اولدی دیناده دخی انلر ایله کوروزدی لشی توروزیک</p>	<p>ادی غریب هی اغار سیزه تعریف ایدیم اویله کوردم کولدن آتشر یاغار نه نیرکانه اولو جوجا تجمی ایچا قار اوچدن اوچه توروزیک لری برعین قلعه کیمی سیز اولدی کی سی کوله عاشق غریب الیه سویلم صاحی عجم اولکه سنک کیلدی شاهی</p>
---	---

چونکی اکلندیر بویله سویلد کده پاشا غایت خوشونه کلوب اقدم
 اوغلو بنم کور دکم کیم کی سویلد یکه ای اوغلو دبله بندن
 نه دیر سین دینجه اوغلان ایندی صاغلقله دیلم دیدی اوچ دفعه

دینچه دلی محمدیہ افندم دیوبوب با او غلوم سن بنم شاعر لری می اللرنڈ
 صا ز لری بی الویدہ فوشن سین دینچہ دلی محمد ابتدی واللہ افندم سنی
 بادینا ہمزہ با غنٹلہ سین سنک شاعر لریک صا ز لری بی کیم المش
 اللہ اللہ ایلہ عبدالہ لری بی یو لکشار و ہم خبر کو ندر مشا رکی
 اکاشا عیر لکی او کرہ دلیم دیکشار برده کلوب او نور دیلر اللہ عاشق
 غریبہ فرصد و بردی بو نلری با صدی اللرنڈ صا ز لری بی الدی یول
 ایلہ الدی نور ایلہ اللدی دینچہ باشا دور شاعر لری جا غروب ایندہ
 عاشق باقی دلی محمد نہ سو یلر دینچہ عاشق لری یوز لری بی برہ اشاعی
 اندور دیلر دینچہ تقدیمی قباحت کندیلرہ اول زمان غصہ کلوب
 اور یک شو لری بو بنونی دینچہ دلی محمد ابتدی باشنک اشکنہ
 قبا نوب افندم لری یک بو بنونی اور ب یلر سین باری اولدوسن
 برادم اولدور دیوبوب رجا ابدیچہ باشا دور یا چہ ابدہ لیم او غلوم
 دیدی دلی محمد ابتدی افندم سور کشان - بو ویلا بتدین نور مستار
 دیدی باشا ابتدی سیری کچہ با غنٹلیم بو کوند نصیرہ سیری بو
 ویلا بتدہ کوریم جدید روچون سیری قتل ابدہ لیم دیوبوب بو نلری
 سور دیلر بر کله لیم شمدی عاشق غریبہ باشا ابتدی دلی محمد او غلوم
 بقالیم شو عاشق کیم ایسہ خبر ویر کلسین کورہ لیم فصد بکشدور
 دیدی دلی محمد عاشق غریبی جا غروب باشنک فر شو سینہ کتور دی
 عاشق غریب اگری کیردی ہدی برده نمنا سکر چدہ اندیری او یوب
 فر شو سندہ ال بغلی دور دی باشا ابتدی اینین سکا او نور دیدی
 خبر بدور او نور دی باشا دور او غلوم یوز بنہ بقوب دلی محمد

حضور بنه کلوب بونله ابتد عاشق کلبه بوگون بنم بک
 قضاوت وار صار یگری کتور کده بی بر از اکلک دینه بونلر ابتد یلر
 بر بر بک بوز بنه بقحف باشلد یلر بونلری تقدیر ابد و پ سو بلدی
 بونلر ابتد یلر اقدم الله سکا عمور لر و بر سین اصلان دده او غلوبک
 قسوم سینه واردیق بر شاعر کلمش عاشق غریب در لر بر دده ابتد یلر
 واره لیم خوش کلر بک دیلمده قونوشا بنم دیو برده بر وار بی دلی
 عهد ابتد سیز بنم شاعر بی بصیمه کلمش سکر دیو الیزدن صار لر غری
 الدی بزی هم تقدیر ابتد هم قوودی دید یلر برده باشا دور م
 بو جوابی اشدیجه غضبه کلدی ابتد نیز کتور بک فر شو مه فصل
 شاعر دور دی محمد سیز بک حطر یکره مران احمد بیه چون بنم حطر یکه
 مراعتا الحشر دیو بر قواص دور کلوب بقدی بک عاشق غریب فصل
 اینه بور برده کتور بک بونی کوز یکه یاری بر از او تور ایجه شونی بنده
 دکلیم ابتد فصل تمام او غلبه بر صار بی الیزدن بر اقدی قواص دیو
 عاشق غریب کتور بک یا هو سیزی باشا اقدم ستر دینه دلی محمد
 ابتد بولد اشم سن کید بر از دن باشا به سلام سو بلم شمدی بنانی
 اولور کلور ام دیدی شمدی قواص دور باشا به ابتد اقدم شمدی
 دلی محمد اوب کلایک سیز اقدمزه بو بلم سلام سو بلدی دیدی دلی محمد
 عاشق غریبی اوب بر فاج احباب ایله کلدی لر طوغری باشک ه ه ه
 حضور بنه کلوب عاشق غریبی طشره ده بر اغوب کند بی اچری کیردی
 سلام علیکم باشا غضب ایله علیکم سلام دلی محمد او غلوم دیدی
 باشا دلی محمد ابتد باقی دلی محمد سن بنم بر بقه انکلی محمد بکلی

بقایم شاعر لره امتحان ایچون بونی سویلدی شاعر لره دکلدی

الدى عريب

دكله اوستام سیره خبر صورایم	بو عاشق کیمز ایجاد اولمشدور
باشکه اولماشتر فورایم	پر لر اسی هر نیجه یاد اولمشدور
اوستام بلور صیبن علامه باشنی	نه ابله کس دیلر قندیل طاشنی
او کیم ایدی کس دی باشی	بونی بلن عاشق اوستام اولمشدور

فتی شهر بر کر کونشی کوردی	هکیم ایدوب دریائی بولدی
حیوانه انسانه نجهت وپردی	شاه الوب جهانه بردار اولمشدیر
غریبه بویلدیر سیره سئوالی	پر لر قوتیله بولدی کالی
اولم دور کی جهانی اچین ازالی	بوندی حق الادبر نشاد اولمشدور

برده اوغلندیر بویله سویلدیکه شاعر لر بونیکه سویلدیکنی بلیمور صار
 صار لر نی عاشق غریبه او کونه قودیلر صکره باشنک صار چالدور چی
 کون ایدی باشا بونله قواصی کوندردی وار بک بنم شاعر لر بی چاغردن
 بولکون بر ابراجالغم وار دیوب بونله قواصلر بونلری ارار کن اصلدن
 وده اوغلانک فری سنده خبر الیلر کلدیلر شاعر لره ایندیلر عاشقلر
 شیری باشا القدر اسر صار لر بکزی الیکه کلن دیدی شمردی شاعر لر
 بونلر ایشدیجه قواصه ایندیلر بو کون بزیم باشیم اغری بور
 دیدیلر قواصل لر اشدی بن بلر بونی بونی بن امیر قولیم سیز وار بک
 لخی پانسیه کلدیلر دیدی بونلری سوروب کتوردی باشنک

الدى شاعیر بىلا

چوق سنى قلدريك بزه اودنيان
حفظى لستان دىر لر سلاوت احسان

بزه بارديجى دىر بار دان احسان
صبر ابلا هر چيكدت ابلا اولور
بال

الدى غريب

كول چندان بايكى صفتى انديره
صلا يوب باشك بورنك قلد برونه

بو مجلس خلقنى كند بيه كولد رفته
اندير لر بوره كنه دارت اولور

شاعير

ارنار دىندن بر طولو ايكى
بو ميندانه كير و سردن چي كنى

بولد نوق چيلر كى اقور خوشدى
بو عاشق لوق بشفه حال اولور

الدى غريب

بن غريبم جقم طوعرى بولمى
قوش اولسكده قور قولاسنى ايمى

توش
بر باده ايتيم قور قار دىندن
او جسكده ايكى كوزيك دور اولور

بو بيله دىجه دلى محمد ايتدى باق عاشق غريب بو صاحجه قورلور
قالر سويلمك ايله ايتن اولر ديدى بقاليم شو بر بركزه بغلماق
سنى سويلك ديدى شاعير لوده ايندي لر ظاهر سا بر سوال سوراليمده
سنى بغلليم دىجه عاشق غريب ايتدى باق عاشق سز سويلد برك
بن قوشولقيني و بريديم بنه سويلم سز قوشولقيني و بريكه دىجه
شاعير لر سويله او غلدن سنى بركيشى نزا ايكى كشي ديد لر عاشق
غريب ايتدى بلكه ابو سويلم اما صكره بنم سوز وى انكار ايدار سكر
بز او قور بار عالم كتور كده بريم حقمزى حق ايله سنى دىجه دلى
محمد ايتدى باق عاشق غريب برونه - حال مزجه سزه كلنجه بن عاشق
دكلدريك اولدو چجه برار برونه اكلار دور دىوب الدى عاشق غريب

بو شهرده بکا او بيله دلی محمد در لر بوندان قالد شو صدایه او تور
 دیدی بو برده قالدو بر غریب او تور دی از بر اردن قالد شو صدایه
 نیکه او ز رینه او تور دی برینه عاشق غریب برینه دلی محمد او تور دی
 لر از بر اردن شاعر لر صا ز لری اللرنده کلوب او تور دی لر بقدر لری
 صدایه نیکه او ستون عاشق غریب کور دی لر ایندی او غلدن
 این صدایه نیکه او ستون دین دیوب دلی محمد ایندی یا او ستالر
 او ستالیق صدایه نیکه او ستونده می او تور هر وقت چاله لر
 چاغیر لر سوز بو کونده عاشق غریب چالین چاغیر سینی دینجه
 شاعر لر ایندی لر او غلدن بریم ایله اصحان اول بقالم دیوب الدی
 صا ز لری شاعر لر عاشق غریبه نه سوبلش غریبه نه سوبلش الدی
 اچا بلر نه دیکلچک الدی شاعر لر باشک

نردن کلدی سن بو بیدانه بو میدانه ارکان اولور بون اولور
 صا غکی شاعکی صلدم جهرانه بوخو صوصده قوقا اولور قانه اولور
 الدی غریب

او ستام بنلاک ایله بو یله کیرمه بیدانه بنلاک ایون سیریکه کبی سرن اولور
 عاشق قلمین یول قلدن اینجدر کنینی قور تارن عاشق بر مراد اولور

الدی شاعر
 طولو اچمش کبی کلش سینی جوشته ندر سنده جوشوش ایله اندیشه
 یواش بری دکر ایا غیکه طاشه چوق سویله سویلر دیکه اول اولور

الدی غریب
 او ستام کاقیل ایسک او نور بریکه ذریلو بده اوت ده بریم دریکه
 بر عاشق خور بقاسه برینه برینه خور بقان عاشق مورد اولور

شندی اشجی باشی بنی نکر ایتر ~~د~~ دیو بزاردن خارجی کوروب
 کلدی مکر باشا سنک شاعر لری وار ایدی اول کون اشجی باشی ایله
 کور شیمه کلنلر ایدی برده اشجی باشی و کبل خارج انما زده قلدنک
 بوزه مانه قدار ایدی و کبل خرج ایدی اشجی باشی بو کون اصلدن
 دده او غلونیکه قوی سینه بولوم روشدی بر شاعر کلنلر اما صداره
 شوبله سوزی بویله دیوب برمت ایلیدی او بقدر اول زمان شاعر
 لر اییدی و کبل خرج برمت ایترنک شوبوقی دینجه و کبل خرج اییدی
 عاشقار سیرک کبی عاشقاری جندان جفاز یوز دینجه عاشقار بو
 سوزه کوجنوب اورادن قالقوب بونلرین برار صدالبه لری وار ایدی
 بر جمال چاغیرون ال شو صدالبه اصلدن دده او غلوقوی سینه براق
 دیدیلر انده بر شاعر وار ایتمش ادینه عاشق غریب در لر ایتمش اگا
 دیر سکر کی حلب یا شاشنک شاعر لری کلوب افغان اوله جفاز
 دیر سکر دیدی لر جمال صدالبه الوب اصلدن دده او غلونیکه
 قوی سینه کلوب ایندی لری یولدا شلر بونده عاشق غریب کدور
 دیدیلر غریبده اینده بنم عاشق قریب دیدی همالکر دیدی عاشق قریب
 حلب یا شاشنک شاعر لری سلام اییدی انکله بو کون کویله کبی
 دلا شالیم دیور لر دیدی او غلدن اییدی بر غریبینی بر آدم غریبک
 فرشتی دو کینلر وای ارقام دیو اعلمش نیلیم با صمد بن پریم یا صیل
 صمد بن پریم دیدی مکر حلبده عاشق غریبک بر قز ندا شلغی بیداه
 اینتمش ادینه دلی محمد در لر اییدی بودی محمد اییدی سنک ایکن
 او یله شی کلوری دیدی عاشق غریبده یولدا شتم کلور اما نیلیم
 یا سنک شاعر لر بدور صوک کی کوقو کلور دیدی دلی محمد اییدی
 باقی یولدا شتم سن بصار سنکه ایکن کلنی کیر و به قومه

قنوع جي چڪيھ نيك باشنه او تورب اچديکي اچنڌه بر پاره بوقدور
 همان عاشق غريبه ابتد پيره او غلڏن سنڪ با پانن پاره چونکي
 جوق ابتد خلقه يدوره چڪه بر بولد پکده بنم قنوع جي بولدوڪ
 زياقت ايده چڪه دنيجه عاشق غريب ابتد کين اچنڌه بر قنوع
 اچي پيجه اولمزد بدي اچنڌه دده او غلڏو ابتد غالبا بنم قنوع جي
 بنم البندن المقتدر سيني ايشه قنوع بويامشي سيني صوامشي سيني
 بونلريده شاهد طومشي سنڪ ديدى او غلڏن پير ابتد خبر با سنڪ
 قنوع کده کوزوم بوقدور ديدى هله اصلان دده او غلڏو اووه
 اول کون کوندردي بر تقريب برده ايرتسي کون اولدى او غلڏن
 چالوب چاغبر مغه با سنڌي او کنگدن زياده اول کون قنوع به م
 شکر طولدى هر کسي کيدار کن چقا روپ برار او وچ پاره بر اقوب
 کيدار برده هر کسي کيدجه قنوع جيهه چڪيھ نيك قنوع سيني اچوب
 چڪيھ جنڪ قنوع سيني اچوب بقديکي پاره طولمشي بر او صول ابله
 پاره تي قونونه قنوع پور کيدوب اووه بر اقدى بر قات بناق کتوروب
 او غلڏن نيك النبه سردى او غلڏن ابتد او غلڏن بويانقده پات
 صفا که باق ديدى کندی ايشه عاشق غريب کونلر دده بر کون چالوب
 چاغبر ورن کن جلب پاشا سنڪ و کيد خارجي بزاره چممش ايدى کوزار کن
 پوني اصلان دده او غلڏن نيك قنوع سيني او غلڏن کلوب بقديکي بر
 صار سه وار برده نفس واري اها اولور شيدان وکله وکيل خارج
 بزار شوني دکليمده اوبله کده ريم دپر کن او توردي برده ايلنديک
 اراني او قوندي ايلندي اراني ديدلر برده وکيل خارج کيج قلمشم

اندنصره عاشق باقی باشندت سازینی ایندورب الدی بقلم ^{قرب} _{ریالدی قریب}

سلا کلیم حلب شهری	جوش ایلدیکه دلی کولک
سلا کلیم حلب شهری	جدادوشدم دیناریمدن
بو جهراینکه بولبولدنت	ایربلیم غنجه کولمده
سلا کلیم حلب شهری	بن کچیم اولدن واریمده
یوزوم کولدی زاریمده	ایربلیم نازنی یاریمده
سلا کلیم حلب شهری	حقوب و طانی ایلمده
یا نرده دوتوم فرقنده	غریب قلم فور بنده
سلا کلیم حلب شهری	برغیب قلم حکمتده

برده اوغلا ندیر بویله سویلدی قهره نیله ایکنده او کوره چاق بر
 قلدی اصلان دده اوغلو بقدیگی ایکی تابع ایداره اکیور واروب
 ایکی تاپی دخی کتوردی برده اوغلا ندیر سازینی باقی باشندت دیاینجه
 ایندیله اجهایلر عاشق بن کلدیکه دیوی براقدن دیدیلر غریب ایتدی
 ایولداشم بوکون مغرود اولسون دیرهم او یوقوسیر لغم وهم
 یورغونم دیدی انشا الله یارین چوق جو نبوش ایده روز برده اجهایلر
 کتلی اولنجه غریب چکجه باشندت کلوب ایتدی یولداشیر بوکون دکلدیکنز
 صاره اچدیکنز جبا اولسون صفا کلدیکنز خوش کلدیکنز دینجه هر کس
 عاشق بزرده التندک قلموز دبوب کندیلر برده اختام اولوب

دوندی اندر نکره ابر قاری چیزه لری کول کبی اغار دوب
 بنی قلدن چغمنه دوندی برده صباح اولدی اصلان دره اوغلو
 کلدی قومه نیک او کونه بر کره کبر و دوندی اولدن صاحب
 یول یکلش کلدیله دیودونوب کیدرکن عاشق قریب چاغیردی
 بابا نره به کیده یوزسون دیدی برده اصلان دره اوغلو بقدیکی
 دونکی بر اغوب کندیکی اوغلان قومه تی صیوامش غالباً بنم المدن
 مزای دیوب تفکور ایدرکن اوغلان اصلان دره اوغلو نه بر قومه
 بشیروب کینی نی شوب اندر نکره ایندی بابا بو و پلادینه قومه نیکه
 اوقه سنی فاج پاره به دور دیدی اول ایتدی سکسان پاره به دیدی
 اوغلان ایندی بابا شو اول التونی اده بکاسکز اوقه قومه اده
 کل دیدی اوغلو صبر سکز اوقه قومه پی نیلر سینی دیدی اوغلان
 ایندی کلنه کیدانه قومه و برورز دیدی قومه جی ایتدی بو قومه نیکه
 طغوز شتر سینی وار دیدیکده اوغلان شرتی بو بوک پده که
 ضالدی اصلان دره اوغلو نشاندی اوغلان بابا ال شو قرق پاره تی
 وار بکایکی طابع کتور دیدی اصلان دره اوغلو کیدوب
 ایکی طابع کتور تی اوغلان ایندی بابا سوپله نایله بری سکا
 بری بکایک قومه بکایک دیدی اصلان دره اوغلو ایتدی
 کو کلنه دن ظاهر اولدی سبلا ایندی غیر ی کیم ایچکه ایکی تاج
 کتور دم بری سکا بری بکایک حینت استیون بز میران ایتدی قلدیق
 دیو تفکور اتمده اولسون نایله بری بشیروب اصلان اوغلو نه
 بری قریبه و بردی ایندی صومالی ایچوب فلجان لری ایندی بر ایتدی

پاره می چلدی دبر سگ بنم پارم بو قلی بوزام دینجه عاشق قریب
 ایندی بابا بن سکا انی بو ذقیر دیو ویر مدیم اچدی کم قسوه به
 جبا و بر دیم دینجه اصلی اصلان دره او غلو ایندی کندی کنده
 الهی او غلوم الله سنی راضی اولسون کلدیکنه بکا بو افیون پاره
 اوج ای بر دیوب اینده یراز طور دیر عاشق قریب ایندی بابا
 سنا بر شی سوید حکم اما سوزنیز حصیرالینه کتمز ایسه سویدم
 دیدی سوید او غلوم نه ایسه مر امینی دیدی قریب ایندی اما
 بابا شو قسوه به بی اور تاق ابد رسینی دیدی قسوه جینه بکه ابو
 او غلوم سنی اور طاق ابدیم اما بو قسوه نیک طقوز شیرینی
 وار دیر بشی اختام کلور دوردی صباح کلور اور تاق انیم
 نه سنی بسیر نه بنی دینجه او غلان ایندی اما ان بابا تک اور تاق
 ایله انی سن هیج فر شیرمه دیدی او غلان قسوه جینه ابو
 او غلوم سنی کنده اور تاق ایلمیم دیدی او غلان ایندی بابا بو
 ویلک پشه خوره صان کیراج وار مید بر دیدی قسوه چی وار دیر
 او غلوم دیدی او غلان ایندی بابا وار شوندر بر قاج حمال
 چاغیر دینجه قسوه چی اندی حمالی نیلر سینی دیدی او غلنده سن
 نیلر سینی وار چاغیر کلسینی دینجه اصلان دره او غلو واروب انی
 حمال چاغیردی برده عاشق قریب ایندی وار بکه بکا خوره صان
 کیراج کتورن دیدی حمال وار بکتور دیر عاشق قریب اصلان
 دره او غلونی اوه بولندی اختام نمازینی قلوب خوره صان
 کیراج ازوب قسوه به ی بر صوادیکی بی نقاش اندر چمته

شمدی بویله سویلیوب تورکی تمام اولونجه الله اصهار لایق دیوب
 همان طوغری حلب بو حاک ایوب کندی کونلرده برکون حلبه
 کلوب داخل اولدی حلیله ایچینه کزارکن کندی کذبیه ایندی
 شونده اهلی عریضی قوس سی سوال ایدرمه باری کیده ایم دیوب
 برینه ایندی یولداشم بویله ایشیه بر سنوز الکر آدم بلور مینی
 دیدی اول آدم ایندی یولداشم شو کوشنک یا تشنده ایکی قیولی
 بر قوس واردیر صحابه اسمنه اصلادده اوغلی بابا یوسف
 در لر اوریله کید دیدی اوغلون صازی اینه آلوب طوغری کوشنک
 باشنی ولد شوپ سوال ایلدی بریسی ایندی عاشق ایشیه شو
 قوس دیدی اوغلون قوس نیک قیوسنی آچوب ایچری کیردی سلام
 علیکم دیدی انلرده علیکم سلام عاشق دیدیلر چونکی اوغلندیر
 کچوب برکوشیه او توردی قوس چیده بو کاسر قوس هیردی ایچری
 طاز فیکه ایچینه برالتون قویوب بره بر اقدی برده قوس
 قلقوب فلجانی آلوب بقدیگی ایچینه برالتون همان عاشق قریبه
 ایندی الهی اوغلون طاهلق سادک مت نیکه ایله کلمه دینجه
 برده عاشق قریبه کندی کذبیه ایندی نه حالت ایدار بو اغا نیکه
 بیکری دخی قوس سنی ایچمه دیوب قوس چینه طار لایقنی کورجه
 ایندی بابا چون بره عا ایدر سیک عصبانم ندیر دیدی اصلان ص
 دره اوغلو ایندی یا اوغول اول بوالتونلر بوند یاربه کیدردی
 شمدی بونلر یوز باره به حقدی وارسم بوزد برسم قوس چی اون

چالوب چا غیر مغه برده بقدر یکی و الله التمشی یاره کونده کلپور
 برده کندی کندینه ایندی بیره بو یاره نرمان حوق قیلنوب ایله نرمان
 فرایوب قرق کسه اچمه فوبیدن کیده جنم دیوب قوه چی بو طرفلره
 هیچ شاعیره اعتبا اولنور سر بر بلور سینی دیدی قوه جیده عاشق
 ندرن صور دیله اوغلان ایندی یولداشم غیری کیده حکم بوره که
 بنی ایداره اکلور دیدی برده قوه چی یولداشم بر قفلز برده حلب
 شهری ایشیدور دیدی ایشنه اوغلان ایندی برده حلب شهرینه
 کتسم کولک دیوب قوه جیده الله اصهار لیدی دیدی قوه چی ایندی
 باق عاشق بر داله بزه کتله اولمز باری شو بزم شهری است
 ایله اوله کیده دیوب الله سلامت ویرینی برده قریب صارینی ایله
 الدی بقلم ندیسی ه قوه جیده ند کلشن ارضورم اون دیدی بحسی

پله بکنیم خوش مکانی ارضورم
 سویلنور والدرده شانی ارضورم

هی اعالر بیره تعریف ایدیم
 بدی اقلیم دورت گوشه بولماز

طعشقی قوچما قالی بللری ششای
 چوره یانین المشی بیلک صدای

یلنری واردیر قوی سنجای
 سحرابه یاپاشی خوشدور حاوی

واردیر عبد الرحمن ارضورم
 اینوب عشقیله در یلانی بویلیم
 واردیر او کونده برنکانی ارضورم

ارناریک واردیر انده دعا
 جنتکه طولوسنی ایچیم صونیلیم
 بو عاشق غربت ایشیدور ایله

دینجه دلی محمد ایتدی به بولداشم تورکی سوبله صازه مخصوص دیکدی
ایله براغاج الله صارا ایله سوبله دیدی همان اوغلون براغاج
پر جسی المود ایتدی چشمنک باشنه او توروی الدی بقلم ندعش

الدی قریب
غوربت الله باش یا صدوغه دوشنده
حجب نه وار برایشی غریبه

کیدن اولماز کلن اولمز یاشنه
اقار کوز لرینک یاشی قریبه

لغنت اولسون غریت ایله اوینه
خصیم افرایشی دوشربادینا
دو عاق اولمز مرهفته طادینه
بر یول اغریبجه یاشی غریبه

قریب نره به وارسه فره دور بوزی عالی دور یقاسی یانلیقدور کوزی
غوربت الله قریب کیم دور بلنمزر اغلوبد چشمنک یاشی سلیمزر
اشکاره ایله شکر کیزلدور سوزی بر بر کلنجه یاشی قریبه
عاشق قریب کوز لرین باش دوکه اظام یوقلی بقا برنه باش دوکه
شام یوق مزاریمه طاشن دیکه بر جاودور مزار طاشی قریبه

شهری بوید سوبله ایله دلی محمد ای عاشق قریب بولداشم الله سلام
فریبی الله سنی سوبله کوز لرین دیدی اوغلنده الله اصهار لوق
دیور چقوب کندی برده کونلرده بر کون از نورم شهرینه داخل
اولدی هر نه ایسه بر مزار بیداه ایتدی قیوه نیک برنده او توروی

بنه سگز دیوب و ایله سنه الذی ایا عذر قیز قوزداشک کوزلردن
 او پدی هکله سنی او موز بند الدی ای والینه الله اصهار لایق دیوب
 ووردن طشره هوقدی مکر و دی محمد بر قاج احباب یاران یولداشک
 عاشق قزیه بر سنک خریته کینه چکین خبر الیق باق یولداشم
 نقد لایله هنی هوقدی یولداشی ابر یلق چشمه سینه قدر کوزلردن
 دیوب الدی بو سینه بو غلنگه حا طبرنه کلدی طوغری یوبه به
 کلوب ابتدای یولداشک ایشده بن کینه یوروم دیدی دلی محمد ابتدای
 کلان یولداشم بر ابر کینه لیب دیدی برده الذی بر قاج احباب یاران
 ایله یولداشم ابر یلق چشمه سینه کیدر کس تکر بو عاشق غریبه
 فردا سنی وار الدی اسمنه ساقیه دیر لزی الدی اعلکوا و غلنگ
 ابتدای ای ساقیه لای برادر الله کیمند و بر سینی بن دیاری غریبه
 کینه حکیم بنم اولدی حکیم کلنه شو قیزین دو کوننه کیدر سینی
 دیدی ساقیه ابتدای عاشق غریبه و الله کندی حیس ایدر عده قوق
 او دادن طشره هنی مین او یله می ضرور کین دیدیکه عاشق غریبه
 بوندان غلنگه حاقن ایدر برادر ایشده دو سلوق بو یله کوننه
 بلای دور دیوب ایشده بونلر بو یله محبت ایدر کین دلی محمد ابتدای
 ابر یلق چشمه سینه کلدیله قریب بونلره ای یولداشک الله اصهار لایق
 سینه دلی ابتدای باق عاشق غریبه ایشده بیت صولک نفسکی بردی
 ایشده لایله اند نضکره کیدر یوقسینه بریره صالی و بر میوز دینی
 عاشق قریب ابتدای هنی یولداشم بنم صا زیم یوق نضکره سولدریم

برگانی و ارادی بر دیمه اورب اباغنه برینی الوب صارا ایدی
الدی بقلم قیز قریشی الدی بقلم ندغش قیز

اللی چقاروب قره باغلام
جانم فرداش کیدوب اغلنه بزی

ننه دورسن اغله بن اغلام
بن فرداش سیز بو جهانی نیلیم

بو غریب ننگه بجه قیاری سینی
جانم فرداش کیدوب اغلنه بزی

سن کیدرسین بزی قنده قویاری سینی
بنده بلدیلم ایل سوز بینه او یاری سینی

فرداش سنا ایدن مولودن بولسون
جانم فرداش کیدوب اغلنه بزی

دیلیم اچمه قیز خانه ییلن سینی
شاه سینگه صرایی اولدوره یا سینی

شیری فرداشی سینه بدعا ایندیکن کورنی کوجونه کیدوب همان صازی الدی بقلم
غریب ندکش

بوده کیمه اوردن کینه بر اچی
کیدیم قور بیه الی کیم بر زیماث

فدیب ایدر دیمه ای قورم باچی
صاغ اولسون ستمله سرائی تاچی

شیری بو سوز بیلدیکه والیه سینه ایدی نافیله بیره کوز پاشی دوکله البینه
کیدیم کوراک بوچی بولنده کرکه دیمتار بن کیده دیم همان سیز بنی دو عادت
دورنگه دیدی انا سینه باحسی اغلقدت الدی بریشی وارماز ایدی
قافور ننه اوغلو ننگه حکم سینه برار بول درازی قویدر یلر برده
اوغلند بر صنادی دیوانه اصوب والیه سینه ایدی ای والیه ایشمه
بنم صارا عله بر تانی نه زمان سیمار سه بنم اولدو کیمی کلدو کیمی اندز

الدى قريپ

سود يكي امشام بن خانه خانه	قور يانك اولدوم اي فوج ننه
كيدم قوربت الي كوزم بر زمانه	ننه هلال ايله بو شرين خانه

الدى انك

جك جكم عشق اورنه داغلام	دعه او غلام ديمه شمرى اعلم
كيدوب غربت الي كوزم بر زمانه	انتظار ايده ديم بوليك ياغلام

الدى قريپ

جك جكم عشق اولدنه طاعلمه	جانم ننه ياشين ياشين اعلمه
كيدم غربت الي كوزم بر زمانه	بن كيدريم بولدي ياغلمه

الدى انك

جكوب عشقك قطاريني ايده ديم	او غول سن كيدر سن بنده كيدريم
كيدوب غربت اله اعلمته بنى	محمد امدوكون حرام ايده ديم

الدى غريب

مولد به امانت ايلديم سنى	جانم ننه يترا غلنتريك بنى
كيدم غربت الي كوزم بر زمانه	ننه قيز نداشتيم كورتمزى

الدى انك

او غلوم سكا ابدن مولد دن بولسون بوزهره ننه باغرى خون اولسون
 اكلن او غلوم اكلن قيز قريزداشك كلسن كيدوب غربت اله اعلمته بنى

شمرى بويله سويلد بگده قز قريزداشى انده يوق ايدي برده طوب
 قيوي اچوب بقديكي بونلر بر برينه سويله شورلر قز قريزداشى
 بقديكي انا سيله حلا لا شور برده قيز بونلرى كورغنه همان

شیدی بوبله سوپلیور قیز اغلا پراق صرابه کتدی اوغلنده بقدن
 حقوب طوآلی غریب وارهم شو قوجه والبدنک الینی اوپیم حلاک
 شایم نقدار ایسه بنیم قسیمی چکمشدور برده کیده دورسون شاه
 سغده اچمه قیز صرابه اچمه قیزه ایندی قیز بوری وار علق غریبک
 والبدینه خبر وبرا اوغلوک کیده یوز و بو سوپله بلکی خبری یوقدور
 دهم سوپله تور بته بوو بیر مین دیدی اچمه قیزده قیودن اچری
 کیردی بقدیکی انک ایلک اینلردی صحر دی قلدی اوغلو
 هوش کلدیک صفا کلدیک یوزمانه قدر نزه ده ایدیک سغک
 قریک اچدورا و تور دیوب او کونه برپاچه قوالنی قوبدی
 اوغلان بلکی برامتا پر بوغازینه دیزیلور انک ایندی اوغلو
 بلکی یوان یوان بیر مین کیفکی یوق دیدی اوغلان خبر کفیم
 برنده انک اصلی ندیر دیدی اوغلان اه والیده فصل اکلدم
 سن بنم زردی بلور مین دیدی بزده درت بر ایکن بیک اولدی
 سیزه فصل اکله هم دیوب صازی الیه الدی بقلم ندمش

باشنه دوندو کوم کول بو اولونتم کیدم قوربت الی کوزم بر زمانه
 نهی کوز قوربت الیه ویریلدی کیدم قوربت الی کوزم بر زمانه
 ایله خانک
 قدا سنی الی و کوم کول بو اولونتم کیدم قوربت الی کوزم بر زمانه
 بنم بروردی بیکه بنور وریک کیدم قوربت الی کوزم بر زمانه

شیری بوبله سو بلنجه قیز ایندی وار سوردیکم مولوم سلامت
 قورینی دیدی اوغلان قیزه قویندن بر طاسی هقاروب اچینه
 قورینی قوبوال سوردیکم بتم سنده نسانم اولسون دبوب و بر دگ
 قیز ایکی کوملاک کیمش ایدی برینی هقاروب بر چوره اچینه
 قویدی ال سوردیکم بده بتم سنده نسانم اولسون دبوب و بر دی
 اینده نسان و بر دیلر اندن صکره اوغلان ایندی باری شو قیزه
 پیراز نصیب ایده بده باری بن کیدینجه ارقام صیره اعلمه سینی
 دبوبالدی صازی سینی آینه بقاییم ندیمش الدی قریب

قره کوزلوم بن بو برون کید رسم
 قوریت الده کم خبر بن دو با رسم
 طاشنه چالیم ناموسی عاری
 کیم اغلنشی بنم نازلی باری
 خوشی کچین یاران ایلله ایش ایلله
 دو کونیم قره باغیم طاشیلله
 خارج ایلیم الده اولان وایمی
 طوب طوب اولمش کیر کلری یاشیلله

بنم بوروم بو بر لوره یا صلور
 باغور یقار طوب زلفرا صلور زلفکی بو بنومه طول باش ایلله
 خابری قوبوبده شره باشلیم
 ایچو کیمی سراسردی شیلله
 هی اخالر بو کون بر ایش لیم
 المادیوال پناغی دیشلیم
 عاشق عریب ابد رور دیم ار نوردم
 اغلقدن کندی کنیم بتور دیم
 تیز بولدوم باری کینه بتور دیم
 چقایم کینه بوم سودالی باش ایلله

کندی کندینه ای واه بو اوغلان اورم کیدر ده بندن کوزه یولورده
صکره کلکز دیدی مکر اورم دید یکلری ایستانینه ایغش شو اوغلنه
بالواریم اورومه کیت مسینی دیوب سازینی ابنه الدی بقلم فیز اوغلانه
قدیش اوغلان فیزه نه سو بلجک

جانم قریب وارمه سینی اورمه
جانم قریب وارمه سینی اورمه

اغلمه سودیکم کینه کلوروم
اغلمه سودیکم کینه کلوروم

کیزلری یادلره بلدورمه
جانم قریب وارمه سینی اورومه

اندن اوچور ویران قلدی کولوروم
اغلمه سودیکم کینه کلوروم

عاشق اولوسنی اجدیم
جانم قریب وارمه سینی اورومه
یوجه داکلر باشی نور دیرد وماندیر
اغلمه سودیکم کینه کلوروم

باشنه ووندکوم کول بوز لو قریب
کیتدیکن یولدره اونوغه نیج
الدی قریب

اگر مولوم بزه عمور ویریرسه
شو اجدی سمانلری طولر سه
الدی قریب

کلا اقدم نی بو یوله صولدرمه
دوشانلری اوزریجه کولدرمه
الدی قریب

نور بزشهری ایدی بزم اصیلیمز
بن کیدر سیم چه اولور حالیمز
الدی قریب

چو جملدر سنی اهوره جودن
صویو طاسره کوی کورم محاده
الدی قریب

عاشق ایدره حالیم بماندیر
بو ایرلیق بزه اخیر زماندیر

الدى قوربت

قدورندن سوز ملبه پر كوزلرى	ياخچور يفاو اچوق اولور ايزلرى
صرام يار اكلتم بلاكى كل ميم	قولدى كويلاي عواد قيز لر ك

الدى قوربت

ايزين ويرويم ويرومديكه كوزلرى	يورى قريت يورى قليم يونيكدن
وار قريميم صاعلق ايله كل سين	بللوزار ويروهيم قريميم نلندن

الدى قوربت

ارامز قوربت الده ينه ف	يقدانت اجنى فوج بليدينه وطاني
صرام يار اكلتم بلاكى كل ميم	قويجه كوزلر برينه چالي ديكف

الدى قوربت

جگر جكم عشق اودونه كوزلريم	يار بنا كار ايتدي شوبن نور قيرين
وار قريميم صاعلق ايله كل سين	يدي نيله قدر بو كوزلريم

الدى قوربت

بوجه داغلا باشنى طوزوردو ماندير	عاشق عريب ايدر حاليم هما ندير
كيدم يار اكلتم بلاكى كل ميم	بو ايويلاق نزه اخير زماندير

الدى قوربت

صراپلر بايدوردم دورت باغي حصار	بليم قريبتنى طوتديمي آسر
وار قريميم صاعلق ايله كل سين	قريبك سوزلري بغري ازار

شدي بويه سويلوب صارلري برافديلر برده قيز اوغلنه ايتدي
 كل سويكم فراغت ايله قوربت ايلك قسري كوچدور وديدي
 اوغلان ايتدي اولماز بود بكم اوستومه كلمه وديدي قيز ايتدي

دکه پکتلره حقیقت اولماز وارغریم صاعلق ایله کلسینی
 بنده بلدیم سنده جبت اولماز وارغریم صاعلق ایله کلسینی
 الدی قریب

دون بوی دون بوی یوزک کوره ییم سنابر بلکوزاریم واروبره ییم
 الدی سنم

باشنه دوندوگوم گول یوزلو قریب
 روا قیدیرینی بویله بواقوب
 الدی غریب

اوزه قیدیرونی کوکل تازره کب
 اورم وبارنده سندن کوزه لی
 الدی سنم

غریب بو سوز لر یله حقایا اولز
 ایفته کوزل چوقدور سنا یارا اولماز
 الدی قریب

قورقمه سنم سندن کیم کوماف
 بدی یله کسدم غم بدی اماف
 الدی سنم

کتمه قریب کتمه بولدرچا مور دور
 بدی یار و بدکن هیللی او مور دور
 وارغریم صاعلق ایله کلسینی

او تور د پلر شهدي شاه سنم اي عاشق غريب سن د ياري غور بنه
 كيد چك ايخش سين د پدي عاشق غريب ايندي اي سوديگم بن
 چك كتميم بابك تيزت فرق كيه اچي اسفتمن كويوب فرانس
 كلور سني الورام د پدي شاه سنم ايندي باق سوديگم بن سنك اكون
 اچي فيز ايله فرق كيه اچي باغلدوق دور د پدي او غلنده
 باق سوديگم بن سني سنك ياري ايله ايسنم يارين اتسان خايدير
 بر كون سكا بر سرت سوز سويليم اولورمان سنه كوچنور سنك
 بنم يارم ايله ادم اولدنه شهدي بكا شو شو سوز سويليم سني د پدي
 د كيد سني د پدي فيز ايندي امان سوديگم د پدي او غلنده
 سوديگم اولماز غيري نيت ايليم خيرا خيرا غير د پدي نيت
 ايتيم كيه ريم د پدي اولرمان بر ادم اولسه كيدر سنك قلق كيد
 د پدي ايشه فيز بر پاندين اچي فيز بر پاندين بر فرار يا لوار و در
 كتمه د پدي اولمدي چاره اولنجه طو الله فيز جفر غيري سوديگم
 سن بلور سين الله سلويت و بن سني الله دنيا كوز پله كور شمشك
 نصيب ايلنه د پدي او غلنده اي سوديگم كيدوب كلمك وار كلوب
 بولماق وار سنك ايله بر عهد ي امان ايله نيمه باري او پله كيديم
 د پدي صا زيني ايله ادي بقلم نديش فيز ده بوز و غي ايله ادي بقلم سويليم
 سويليم

باشنه دوندو كوم كور بوز لوسنم
 نصيحت غور بنه الله ويرلدكا
 كيدم يار اكلنم بلاكي كل ايم
 كيدم يار اكلنم بلاكي كل ايم
 ادي شاه سنم

کینه اوغلان اوياغدی شاه ستم ایتدی اچقه قز شونی توری ابله او باندور
 او باندوره لیم اما برسن سوبله برده بن دیوب الدی شاه ستم

ایکی کوزم اچقه کلین غریب اوياغز اوياغز
 در دند اولدوم دیوانه غریب ایاغز اوياغز الدی اچقه فیز

جواهر کمر بلنده التون بلیزوک قولونده
 الدی ستم ستم کوزی یولو گده او یان هی کول یوزنی غریب

ایچشم قرق لوطا سندن کیمشم عاشق بلسند
 سلوی اغاجی دله سندن غریب او یان مر اوياغز الدی اچقه فیز

اچقه فیز لن اچدیک اندی یاندی قره باغیم یاندی
 الدی ستم تو کندی قلمدی فندی او یان هی کول یوزنی غریب

ستم ایدراج کوزوکی شمدی او ییم یوزوکی
 تزه غارق اغش اوزوکی غریب اوياغز اوياغز

شمدی بویه بیجه عاشق غریب او یاندی اول ساعت شاه ستم صقلنه
 صقلندی برده اچی فیزه ایتدی اچقه فیز سوو بکمی کتوردیکمی بیجه اچقه

ایتدی اوغلان بن سلا او یومه او یوشی ایتدی بن فزی کتور مدیم
 بیجای کزوی کز دیمه کیندی بیجه عاشق غریب اه اقدم دیو باشدی

شمدی شاه ستم ده اوغلانک اغلادی غنی کورجه اچقه فیزه کتور دیو
 ایتارت ایلدی اچقه فیز دکل اوغلان اعلمه سور بکن بوئده دیوب

الدی طوغزی کوشکه کتوردی شاه ستمه کوشندن اشاعی ایتدی غریبه
 قز شو کلوب بوینونه صار یلدی قول قول کلوب کوشکه حقوب

ايته زه واللى اچھه فيز غريبي اويان سيني ديوسويلر اما اووه دنيا ديل
 خيري يوق اويانكدي شاه سنده اچھه فيزه پيره فيز بو بچيا زبانه صم
 كتوردو كه بني اويانكدي الكلد ديور سين اچھه فيزه خابرا افدم دونلي
 كون غريبي ناستيم اينك سويلدوكي سويلرم ديني شاه ستم فيز لره
 طونون نواچھه فيزه بر اويانك قچلكيم ديركن اچھه فيز امان افتميم
 ديوكه بني سكا طوغري سني سويلدويم ديدى سويلد بقلم ديني اچھه فيز
 فود فيز لري سويلرم ديدى شاه سنده قووي ويردى اچھه ايندى افتم
 احتام ساعت اينده بچيا غريبي كوردوم غور بيته كينه بود راسد
 كلديم شاه سني بكا جا خبر ديدى اينده سني بچيا كوردو ميه سيني بودور
 عاشق غريبي ايله بولوشدور مق نيتيم ديدى اينده سنده اوعلا
 سلوى اغاجنك ديبده اويوبه قلمش امان فيز لره دويمه سيني ديوم
 اويانك دويمه صوا شورم سنده بلكش الكلد دين ديني شاه ستم ده
 چونكي اويانك اينك و ارايدى چون بكا نترهاده سويلد سلك اولمارى
 ديدى اچھه فيز ايندى اينك قولدي وار فيز لره ازين ويرور سني سنلك
 بزترها فلوريز اولزمان بيله بار سلك ياپ ديدى اينده شاه سنده
 فيز لره ايندى وارين صرايده اويون اويانك يا اچھه كسه قلمش فقير
 اچھه فيز بكا بتر ديدى اينده فيز لرد اغيلوب هر برى بر يانه كنديلر
 شاه سنده اچھه فيز ايد بر ابر سلوى اغاجنك ديبه وار ديلر بقديلر ك
 غريبه اويوبه قلمش شاه ستم دونواچھه فيزه ايندى اچھه معرفت بودوركي
 بوزونى البكه الو ب بنم سوديكى توردى ايله صارا ايله اويانك بر ملسيني
 ديدى اچھه همان صارا سني البه الدى بقلم نديمش الدى اچھه فيز

اويان هني كول بوزلى غريب
 اويان هي كول بوزلى غريب

قلدير باشيك باق هريانه
 كلدى كوز لدر سروه ركب

اچدیم بچنک فوسین اوکومه فاندیم هپی سینی
دوید بکنی یار بیک فوسین اوپان اوچی مرال کلدی

ایندی صریدن بورودی
کوز بیک مقدرن و تبریلدی
شوقی عالمی بورودی
اوپان اوچی مرال کلدی

مرالی ایندور دوم دوزه
چوق چقالر و پردی بزه
آلا کوز لر سوزه سوزه
اوپان اوچی مرال کلدی

ایکی کوملک کبار اعلد
بیاز فقه لدر صالده صلده
سوپله شور لر قوی قوی
اوپان اوچی مرال کلدی
بری کتان بری ه واله
اوپان اوچی مرال کلدی

قلدرن ملر اوقاق طاشلی
عاشقنه کوزی یا باشلی
یوری هی قوی یلدیخی
سلوی اغاچی دانه بیی
ال واللی باشل باشلی
اوپان اوچی مرال کلدی
یاغنه کیرمش طلبیخی
اوپان اوچی مرال کلدی

هاو بیطنی باشنده او تورور
کوره نیک اقلینیتورور
اوییم بیک فاندیخی
شبه بلور قندیخی
صاغ الین صوبه با تورور
اوپان اوچی مرال کلدی
چوزندی کوکسون بندیخی
اوپان اوچی مرال کلدی

الوې وېو فېدون چقدى طوغرى بېچىه گلدى بېردە اچە فېز بونى كوردى
 عاشق غريب گلدىكى دېدى اچە فېز گلدىم دېدى بى قىرىب شو سىلوى
 اغاچنىك دېيندە اوتور انا صفين اوبومه بن فزى شىرى م
 كئوردورم دېدى چوقوب كېنى ائىدە اوغلندە سلوى اغاچنىك دېيندە
 اوبوبە فلدى غريب اوبوبە دورسون اچە سراپە گلدى بقدىكى شاه سىم
 حاجندە اوبوقدن اوياندى اچە فېز سىك كېنە قشمر ليكن وار اماچ
 اصلى نېر دېدى اچە فېز ائىدى ائىدىم صباحت بىم بېچىه وار دېم
 كوللر اچىلشنى بېلر اوتار سولانم سىك ايله كېدسك صباح كېفنى اندە
 يانسق پك كوزل اولارنى دېدى شاه سىم اچە فېز بىر اردن كېه بىم
 اچە ائىدى ائىدىم بىر اردن صباح اولور بېلر اوغز كوللر شو شىرى
 كېدسك پك ابو اولور دېدى شاه سىم فېز يا اسبابى نىپا بېم دېدى
 اچە فېز دە ائىدىم بىر كوماك اوستونە بر دىكى كېنە فورا ائىز دېدى
 شاه سىم بىر كوماك اوستونە بر دىكى كېدى پاننە فرق دانە جار بېه
 ائىدى ارقاشە طا فوب اچە ايله بىر بېچە فېوسنە گلدى بېردە اچە بېچكە
 فېوسنى اچدى اچرى كېر دېلر اچە فېز بقدىكى اوغلان اغاچنىك
 دېيندە اوبوبە قلمش اچە فېز بقدىكى ايشلر يا كلش همان شاه سىم ائىدى
 ائىدىم شىرى بىم سازم بوننە اولسە دونكى كوز عاشق غريب دت
 بىر تودكى طوندوم شىرى سويلر بىم بىر صفا ايله كوشكە كېدردىك دېنە
 شاه سىم ائىدى فېز لىر وار پك اچە فېز پك سازىنى كئوردىك دېدى فېز لىر
 كېدوب اچە فېز پك سازىنى كئوردىلر ائىنە و بىر دېلر ائىدە اچە سازىنى
 دوزب عاشق غريبى اوياندى بىر مى اچون ائىدى اچە فېز بىم نېمىش

قلوب حوجه سنانيك بر قوجي وار ابدی بر اختیار ادم الكلدی
 امان بابا سکا برسوزم وار اگر بوق دیمز سکه سویله ہم دیدی سویله
 او غلوم اگر الیمدن کلورشی اینه باشی استونه دیدی قریبه امان
 بابا نوشاه سنی بکا چاغیری ویررینی دیدی قیوچیدورینی سکا پزیه
 وانکه دیو بکیم الكلدی بر دیوانه او غلنک سوزینی بو غازنه قویدی
 او غلان امان بابا بنم نشانم دور بریم فنا اشمز یوقدور دینچه اختیار
 او غلوم شو قیودن کبر رسکه اولماز دیدی او غلنبر همانه قیودن
 ایگری کبردی بقدیگی اچه فیز سدفون نالینه بنمشی کولدرین ار اینه
 بور او غلان کور دینچه سلام علیکم سلام عاشق غریب دیدی عاشق
 قریب خایر اوله ندیر دینچه او غلان امان اچه فیز بن غور بته کیده جکم
 وار شاه سنی بکا چاغیر بورابه کلسین دیدی بر عهدی امان ایده بیم
 کیدوب کلیم وار کلوب بوله مق وار دینچه اچه فیز بیره ولی بخون
 کیدرینی دینچه قریب نیاییم بابا بنم فرت فرق کسه اچه اسدی قرا نوب
 کورن ایجاغم دیدی اچه فیز دباق عاشق قریب دونکی کون بن شاه سنی
 ایلد بر ابر سینه ایچون فرق کسه اچه با غلدوق دور بور سنکه
 ایشک نا فید دیدی اچه فیز بلمز سینی بکوره بنم سود بکمی کتود دینچه اچه
 فیز بقدیگی قورنولوش بوق ای او غلان کتده ساعت التیده کچه
 کلر بئاسنی بونده کلریم قزی کتوره ہم دیدی غریبه کیدوب حوجه
 سنانيك یانینه قورنوشنه چالوب چاغیر مغه باشلدی برده حوجه سان
 ایندی شوساعت بقی وبرد دیدی حوجه ساعت بقدی التیه چیراک وار
 او غلوم دیدی برده او غلان حوجه کچه کیز حیر اولسون دیوب صازینی

قری گو جودور سنك اسده دو كووك فرق كنه افجه دكلمی شمعی
 بورده بزه بر باخلیق سره یم شو یولدا ایشلردن سنا فرق کنه افجه
 طویلیم بزی سکا قری الوردو دینجه اوغلان ابتدی باق دی محمد شمعی
 بزیك باجه کیز ابله بن قری السام یار بن یاره کیزی بنم باشمه همام
 طوقماغی اولور چون دیر سنا شمعی بن قری الیم ایبری کیردیم اسیان
 حالیدور بکون کیفی بوزار سکرده بر جونبو شو کیز اولسه بکا خنبر
 کوندرسک بینه کیفم یوق دیم سیزده او زمان دیک سکرک
 بزم ارغزدن اولننده شمعی بزی بکن مز بزم یاره فیز ابله ادم اولدیم
 دیک سکر دینجه دی محمد اقزیم بولدیم اکلیم بن سنی خیری سن ص
 غوربته کینه جک سنی اما بزه خیر و برده ایر بلیق چشمه سینه قدر سنی
 کتوره کیم دیدی عاشق غریب هله شمعیلك الله اصهار دبق دبوب اوه
 کید مینو طوغری غوربته کیدر کن او کونه بر اختیار پیر راسه کلور
 ابتدی عاشق غریب نره به کیدر سیک دیدی فریبده بابا دباری غریبه
 کینه حکم دیدی اختیار چون دیدی اوغلان ابتدی هوچه سنا نیک قزینی
 آسنده دیم بابا بندن فرق کنه افجه اسدی انیک ایچون کینه دیم دیدی
 اختیار ابتدی یا قیز سکا کلور ادم دیدی بر عهدی امان اندیکری خبر
 اتمدیک دیدی اختیار بهی اوغلام او شمعی بر اغاجه بر المادیر کلن
 بوغی کچین بوغی اکا بر طاشی آثار بر کون غوربته ایکن سیرسی دوروشو
 دو شورب بر صکر سنک امکین هوایه کیدر انیک بوغی بودورکی
 قیز بینه بیره کلور بر عهدی امان اتمای نشان آلوب نشان ویرملی
 نه قدر کینه چکین وعد کسمای اندن صکره کتمای اولزمان کیمسه
 الماز دیدی اوغلان تفکور ایلدیکی اختیار یکه سوزی بولتو همان

قاج پاره استنوردیدی قریبه اوغلان پاره دکید فرق آنچه استنورد
 دیدی بهی انا بنده برشی صاندیم سو دو کوم بر قوی ذکر فرق
 کیه آنچه پاره نه ایمنی بن بابا مدن قلان مالی ایلیک اینتر بله بدیم
 ایچدیم بر آنچه طونمندی شودیکه فرق کیه آنچه و برجه یارین انلر
 کبی یقادر انما ز باری قویوننده دی دوران سورا زیم دیدی م
 انشا الله دیاری غور بنه کیدریمه فرق کیه آنچه فرانور کلور آتورام
 دیدی بوده بو صحت عالیک دیلنه چا بوق یا بلدی برده دی ^{ایندی} کیدر
 فری سنده بو صحت اولدی دی عهد شمیری بر قاج احبا بلره بولدا انلر
 عاشق غریب هوجه سنایک فرینی استنمش اوده فرق کیه آنچه م
 استنمش اده دیاری غور بنه کیدریمه ایمنی کللیک فرق کیه آنچه م
 طوبلا لیمده شو غور بنه کیمه سینی نتونی اوره لیم دیدی بولدا رده بلک ابو
 سنی بلور سینی دیدیلر بولدا بولدا بولدا بولدا اولسون شاه ستم هانم ده
 بو فرق کیه آنچه فی باغلیوب خاطر ایمنی ایدی برده دی عهد بر ادم
 کوندر دی کلدی عاشق غریبه ایندی قریب بولدا شم دی عهد سلام اندی
 سنی کلسون دیدی عاشق قریبه کیمه لیم دیوب قالفور دی عهد یک قوی بنه
 کلوب ایچری کیر دیر سلام و علیکم سلام دیوب او قور دیر دی عهد عاشق
 غریب بولدا شم سن غور بنه کیدریمه ایمنی سینی بز بولدا استنیک بو نیک
 اصلی نذیر دیدی عاشق غریب ایندی بنم غور بنه کیدریمه کللیک بلدی کیده نخوت
 اولد غونی بامبور مسکز دیدی دی عهد ایندی هیر بولدا شم دیدی اوغلان
 اندی هوجه سنایک فرینی اسده دیم بابا فرق کیه آنچه اسده دی اینک
 ایچون کیده حکم دیدی دی عهد کل بولدا شم قراعت ابله دیاری غور بنه

چا ديلر حوجه سنان چقدى ندير دېنجه فېز ليا ايتدى ائندىم سېزى غلق
 غريبك واليه كلكش سنى استينور ديد يلر جانم غالباً قيا غوز
 كلكش ديد يلر قلقوب حوجه سنان كلوب سلام عليكم سلام ديدى
 حوجه سنان ندير فوجه قرى ديدى قريده حوجه برسوزم وار سلك
 سويليم ديدى حوجه سويله ديدى اكره اليمدني كلور شنى ايسه بوق
 دېم ديدى قرى ايتدى حوجه اللهك امريله بيفمريك قوليله قزايك
 شاه سنى اوغلووم عاشق غريبه استريم ديدى حوجه ايتدى پلك كوزل
 اما بنم يا بېي چكه بلور سېنى ديدى قرى ياسلك يا يلك ندير ديدى حوجه
 ايتدى بن قزيمه اون كېسه اچمه نكاح استريم بگري اچمه اغبرليق
 استريم اون كېسه اچمه دوكون مصارنى استريم تمام قوق كېسه اچمه استريم
 ديدى قزيمه ايتدى نك سن و برده ايلده پاره چوق بورچ الوده
 و بېر ارم ديدى حوجه سنانده هېدى و بوردېم كئور پرنشان و بوردېم
 قوجه قزيمه ال اوغلووم دن سكا بر نشان و بېره يم دېوا ايتى قوبسونه
 صوقرى برده بر مصير التوفى اوده اكلك اينه كچدى حوجه تئاننى
 حوجه سنانده بلمز نه اولدوغين بو ظاهير بر هواهره متعلق بر شنى
 ديوالدى برده بقديكى براكسوك بصير التوفى قزيمك يقلمه سېنى ديو
 و بوردېم ديدى با صد و خيك الشنه قويدى ولاكن حوجه سنانده كندى
 كنديم ايتدى بارى شونلره ال التذن قرق كېسه اچمه بولديده انلرده
 بېر بېره كلوب بر صحبت ايت سكلرده بىر ايله بكا كوندور سكلرده بارى
 شونلرى بر مرات ايديم ديو كوكلندن كچوردى ايشه قوجه قرى اوه
 كلكى عاشق غريبه ننه نيا پدين ديدى قوجه قرى ايتدى اوغلان
 ايشك اولدى اما پاره چوق استينور ديدى اوغلان ايتدى ننه

قیزاه افندم سود بگم بن سنك اچون بانه نورم اما با بگم عربیم دیدی
 قیزا بندی باق افندم بارین والیه کی بولار سن کلور با بامدن بی استر
 اوده کلور بکاسویلا بینه قسمت ایسه چاره دبریم بوق بن سنی اگا
 ویریم دیرسه بنه اندن غیری کیمسه واریم او بی سنا وبرور اگو
 سود بگم سدن مانی چوق اهنر سه بوق دیکه کل بن و بره نیم جان بولوکه
 خدا وین اگر طور ایله اولور سه کینه خدا بیز دبوب ابوچه سوزی بشور دیدی
 ایشنه اوغلان قلقوب والیه سنك پاننه کلدی ای والیه دینک ی فاشل
 اولور سنك بوقسه حوایه ی قائل اولور سنك دیدی والیه اوغلان
 کینه سنك و زرد بک ندور دیدی اوغلان بندی بارین کیدر سنك حوجه
 سنایک اوینه دیر سکی اللهین امری اوزره قزیک شاه سنی اوغلان
 استریم دیر سنك دیدی طواللی قری اوغلان سن ولی سین غالباً بوندن
 فوولما قحی استر سینی دیدی اوغلان بندی والیه او بزی فوولما باری
 کتملی وک دیدی برده صباح اولدی حوجه سنایک اوینه قزیک سنه
 براو صانیان رایدی علق قزیک نور بزرده صاندیغی اویک پاره سی
 و برور بر اوی الدی حوجه سنایک دو سنی ایدی ایشنه فوجه قزیک
 قزاجسینی کیدی طوغری حوجه سنایک فوناغنه کلدی اما عجم اچینه
 بر عادت وار ایدی هر کیمیک اونده با فیره قزیک اولور سم دیوان
 هجان سنه بر صندلیه اولور دی ایشنه غچک غوز توغمه کلن او صندلیته
 او سنویله اولوروردی فوجه قزیده بلمز دی وار دی صندلیته او توردی
 بزرده قیز لر بر بر لوینی بوزوننه بقدر یلرده کولوشدیلر فوجه قزیک قزیم
 بشوجه سنایک بک اچا غیری وین بک دیدی قیز کلون سلام لبق قزوسینی

والده سنك پاننه كيدر سنه اشاغينه بگله بنا گوز ديدى اجه فبرده
 اشاغينه بگدى برده علقق قريپ حوجيه الله اصهار ديق ديق ولفقى
 برده اشاغى كلنجه اجه فبز بونى چال بقا ايدوب دوشى او كومه دى
 او غلندىر بولا امان فبز بنى نره به كتور رسله ديدى اجه فوزجه كل
 سنى شونه برى ايسنه نوز ديدى غريبى الكوب طوغرى شاه سنيك پاننه
 كتوردى برده فبز دى غريبى كورنجه او جهورى كوشدى اه اقديم
 صفا گلديك حوش گلديك بن سنك اچون دلى ديوان اولدوم ديق
 برده باشندير شفتاك جونبو شونه ايشاغ او غلندىر ال بنا قداق بان
 دو دقدن طورنج گلردن فليجان كو بگدن دى كورن ايشاغى طوغرى
 اورغا باش...

Kopuk Varak (196)

فخرزاده شاه سنه صرايكه اوس قاننده يا قنى يا يمىش او يوموشاق

فبز اه اقديم سو دىكم بن سنك اچون با نيورم اما نياچيم غريب ديدى
 فبز ايتدى باق اقديم بارين واليه كى بولار كى كلور بار ايتدن بنى استر
 اوده كلور بگاسولر يتيه قسنت ايسه چاره دىريم بوق بن سنى اكا
 وپرم دبرسه بنه اندن غبرى كيميه دارم او بنى سنا و نرور راکر
 سو دىكم سندن مالى چوق اچترسه بوق ديمه كل بن و بره يم جان بولوکه
 فدادير اکر طور ايله اهورسه كينه فدادير ديبوب ابوچه سوزى يشور ديد
 ايشه او غلندن فلقوب واليه سنك پاننه گلدى اي واليه دبنكه ي فاشل
 اولور سنيك بوقسه حوابه ي فاشل اولور سنيك ديدى واليه او غلندن
 كينه سنك دزد بگله ندر ديدى او غلندن ايتدى بارين كيدر سنيك حوجه
 سناينك او بنه دبر سنيك لکھين امري او زره قريك شاه سنى او غلوم
 استريم دبر سنيك ديدى طوالقى قري او غلندن سنى دلى ميني غالباً بوندى
 فو ولا قنى استريم بن ديدى او غلندن ايتدى واليه او بزى فو و تازيلار
 كتملى و ديدى برده صباح اولدى حوجه سناينك او ينك قريشوشنه
 برا و صاينلار ايدى علقق قريپ نور بزرده صانديغى اوبك باره سنى
 و بروب برا و ي ايدى حوجه ستانده دوستى ايدى ايشه فوجه قريپ
 فراجسنى كيدى طوغرى حوجه سناينك فوناغينه گلدى اما عجم اچينه
 بر عادت وار ايدى هر كيميك اونده با قيره قري اولور رسم ديوان
 هجان سنه بر صندليه اولور دى ايشه غياك غوز توغمه كلن او صندليه
 ...

صفا گلديك هوشى گلديك بنى سنك اچون دلى ديوانه اولدوم ديون
برده باشدىلر شفقلى جونبو شونه ايشيغ اوغلنديرال يناقدان بال
دودقدن طورنج حارون فليجان كويكدن دبركن ايني اشاعى طوغرى
اونجيا باشدى قيز دور بوق چوق اشاعى وارمه قلان دبركن برده

Kopuk Varak
(19a)

فيز ايندى باي اقدم باردين واليه كي بولاد سيني كلور بايامدن بى استر
اوده كلور بكاسويلا ريتيه قسمت ايهه چاره دبريم بوق بن سنى اكا
دبريم دبرسه بنه اندن غيرى كيمسه واريم او بى سنا وبرور اكو
سوديكم سندن مالى چوق ايترسه بوق ديمكه كل بن وبره يم جان بولو كه
فدادير اكو طور ايله اولورسه كينه فدادير ديوب ابوچه سوزى يشورديلر
ايشه اوغلان قلقوب واليه سنك ياشنه كلدى اي واليه دبنكه ي فاشل
اولور سىك بوقسه حوابه ي فائل اولور سىك ديدى واليه اوغلان
كينه سنك دزدريك ندر ديدى اوغلان ايندى بارين كيدريك هوجه
سنائيك اوينه دبر سكي اللصين امرى اورره قريك شاه سنى اوغلو مه
استريم دبر سىك ديدى طواللى قري اوغلان سنى دلى مسين غالباً بوندى
فوقلا قى استر سيني ديدى اوغلان ايندى واليه او بى فو و كان بارين
كتملى ديدى برده صباح اولدى حوجه سنائيك اوينك قوشوشنه
براو صائيل رايدى علقى قريب تور بزرده صانديغى اوبك پاده سى
وبروب براوى الدى حوجه سنائيك دوسنى ايندى ايشه فوجه قري
فراجسنى كيدى طوغرى حوجه سنائيك فوناغينه كلدى اما عجم اچينده
برعادت وار ايدى هر كيميك اونده با قيره قري اولور سم ديوان
هه هان سنك بر ضد ليه اولور دى ايشه خيل غوز لوخه كلن او ضد ليه
اوستونيه او نوروردى فوجه قريبه بلمز دى وار دى ضد ليه او تورردى
بزرده قير لور بربر لورين بوزونم بقديلر ده كولوشديلر فوجه قري قريم

بیرسور ایله طوزاغنه طوولدوم	کل افندیم اغلنه نارنج
حسرتیک نارینه باندیم یا قلدیم	اهو کوزلوم نه حاله بزم کورینی
بن عاشقم بو سو دادن دوغدم	هر جای ده کولوم بوزه کولوم
ایکی بوزلو اولوب حیلله بلتمم	ایشیجه عایدال ایدر عارینی
دیگرکی عاشق قریب کولک اوغریسی	کیمز ایتمی بوسور اینیک اغریسی
شجه کلام سوزین طوغریسی	طو طو دیللم ال سننه صارینی

ایتنه اوغلندیر بو یله شو بیلدی صارینی یانی بلشنه قوییدی برارده او بر
شاعیر لوسو بیلدی چا خوب چا غیر دبلر اندن صکره بملک بیلدی قوی لوس
ایچیلدی برده هر کسی فنارینی یا قیوب الله اصهار لیدیق دیوب کیندی بلر
اند کتمه اولسون ایتنه شاه ستم اچه قیزه ایندی قیز شمدی عاشق قریب
والیه سنک یاشنه کیندر سنه اشاعینه بکله بنا کتور دیدی اچه فبرده
اشاعینه بکدی برده عاشق قریب هوجیه الله اصهار لیدیق دیوب قلعندی
برده اشاعنی کلنجه اچه قیز بونی چال بقا ایدوب دوش او کومه دینجه
اوغلندیر بو کا امان قیز بنی نره به کتور رسله دیدی اچه قوزجه کل
سینی شونه بری ایتنه یورد دیدی غریسی اتوب طوغری شاه سنیمک یاشنه
کتوردی برده قیز دیر عاشق غریسی کورنجه او جقوردی کوشدی او افندیم
صفا کلدیک هوش کلدیک بن سنک ایچون دلی دیوانه اولدوم دیوب
برده یاشندیلر شفتای جونبو شونه ایتنه اوغلندیر ال بنا قدان بال
دود قدن طورنج کلردن فلیمان کو بکدن دیرکن ایینی اشاعنی طوغری
اورنجا یاشدی قیز دور یوق چوق اشاعنی وارمه قلان دیرکن برده

ايشه بيلبرده بونلر او تورپ برار قسوه ايجد كد نصكره بونلر يانلري صبره
 برار شاعير كتور شاردى حوچه سنان ابدى او غلام اكلد بيم دنيه حاجلر
 حوچلر ايشه بيلبر بزانلري هر كون هر ساعت دكليوروز عاشق قريبي
 هيچ ديكلمد يك هم سنك حوب آوازيكي دكلميه كلدوك ديد بيلر عاشق
 قريب فالقوب صا زيني اندورر كن يوزى قفسه قريشوكلوب بقديكي
 قيز قفسدن او غلنه باقور ايشه عاشق غريب قري كورجه براه ايدوب
 همان صا زيني قوجفنه الدى بقللم نديمش حوچلر نه دكلمش الدى قريب

كيج قريشومده صالين دلبير	بئتل فدا جاي دلبير
يوزوكده كي حاليكه دلبير	بئجلين دوشون دورر
بو يوكه اوزون ايلم نيمز	دلبير يوزوم كوچوم نيمز
هوالمش والين دلبير	كوكل سوري تركين اشمز
سني سوان اولور ابدال	بو اوزون لي زولكل
حق ايه تورسون ماليكه دلبير	بن قول اولدم سن صنو مال
جهاننه منانديك بو قدور	فانطك ياي كيريكه او قدور
هيچ صور من سين حاليم دلبير	بن قريشم زويم چوقدور

ايشه عاشق بويله سويليني حوچه سناننه اطرافنه كوز كورور ببقديكي
 قيز قفسدن باقور قيزده بايلين كورر ديك كينينه باقور همان كينيني كيرويه
 الدى حوچلر او غلام بو قدورني هله بزاندهي سويله بقللم ديد بيلر عاشق
 قريب كينه صا زيني الينه الدى بقللم نديمش الدى غريب

والدهی قونمندر قریب قالمشام	نقلز شهری دیر لر اگا کلشم
هوجه سنان صقله بزی قول کی	اغادی اغلادی سنی بولیشام
بچه بر حکیم بن بوعدالم	عاشق دوگر کوز نذر ابی ^{قریب}
هوجه سنان صقله بزی قول کی	سن سنی بویر لوزیک خایر صحابی

عاشق غریب بویده سویددی هوجه سنان ابدی او غلوم بن اولدی محمدیکه
 قوشنه کوز بجه سکا کل او غلوم بنم بانجه چال چاغیرد چاک ایتم بلکی
 گو کلونه بزمی کلورده یوسویدلیم اما شمدی بویده اولدی ابو اولدی دیوب
 حیزتکار لرینه او شاق واریک جانم هوجنه قوشنه او کنده عاشق قریبیکه
 والیده سیده قیر فریاشی وار الیک کلیم دیدی حیزتکاری کدوب والیده سیده
 باجستی الور هوجه قوشنه کتور دیر اشد عاشق غریبیکه والیده سیده
 باجسته بر اوده دوشدوب هوجه سنان کندی اهلنه حکم ثنبه اشدیکه
 اکر هر کیم عاشق قریبیکه والیده سیده باجسته بر صحت سویدلیمه یا خود
 انجید و شه صکره کند و بلور دیدی اشد عاشق قریب بر قات اسباب
 یا بدور بر اقات اسبابه والیده سیده باجسته یا بدوردی قریب کجه کوز
 هوجه سنانیک قوشنه چالوب چاغیردی اشد کوندره بر کوشته
 هوجه سنان بر حلقه صحبتی یا بدی نقلزیکه اچینه نقار حاجی هوجه
 وار ابدی دعوان ایلدی شاه سنم بو حلقه صحبتی اشدیکه اوده سینه بر
 پنجه اچدی بر قفس قودی باری شو او غلنی بر اوجه سیر ابدیم اشد
 اشم اولدی حاجر هوجه جلر کلوب سلام علیکم سلام دیوب بیورک

اولونون دكله سن قصتي جانم هوجنك قري سنه برده هوجنك قريسي ابنه
 دياق الوين عاتق غريبك انايشه كلوب سني كيدي هادي دلي قنلي اوغلو كى
 بنم فوجاميك ياننه قويد يكد بنم فوجام اوه كلمز اولدى بن كيدي اركله
 ميم ديشي ميم بلهورم سن اول بنش ياشنده اوغلو كى بنم فوجاميك ياننه
 صلي و بين ديك قزیده اكلنه ده قيوونه طشره فودی برده عاتق غريب كلوب
 بقديكى ايشلر غیری اولمش ابدی واليه بو هال ته كيفندوردنجه واليه
 اه اوغلو م شو بنم اخبر وقتده چكد يكم ندور شو بنم حاله بق جانم هوجنك
 قري ك سن اول بنش ياشنده اوغلو كى بنم فوجاميك ياننه قويد يكد بنم فوجام
 اودان كسلى دبو كلوب بكار هياق چالديكى بنده بكنديم بزي اودان
 قويدى دبدى اوغلاننه ابدى بق واليه طور ايله سا خيرا اولنه ديك
 قبولدوردنچلر دبو هاله سيز بوننه اكلنه بن كيديم دبو اوغلندير
 صاري لي الهه العبد طوغرى هوجه سنانيك فونا غنه كلوب سلام عليكم لادم
 ديد بلكه ايرا اوله اوغلو م بوزمانه بويله ندير دنيچ عاتق غريب ابدى
 هوجه دوديم چوقدود ديل ايله سويله نم باري نلا ايله سويليم دبو ابدى
 صاري لي الهه بقليم ندنمش هوجه سنانه ند كلمش ابدى غريب

اراي اراي سني بوئليشم

لايقم دور بويله قويد قليم

هوجه سنان صقله بزي قول كبي

جهانده قليم بزي قيلم صاغلر

هوجه سنان صقله بزي قول كبي

نسيم قيز قرداشتم صوقاقه اغلر

كوزم باشي دور ماز داتم چاغلر

هوجه سنان صقله بزي قول كبي

کیده ریم دینجه دلی محمد کیده * ریز دیو حوجه سنانده خبر و پردی
 حوجه سنانده یارین ساعت ایکیده سیزه بقا ریم دیوب کیدی
 تداریک اوزره اولوب فیوبنه کورجی آدم قورلی کلدی هرانده
 شاه سنه ابتد قزیم عاشق عربی یارین ساعت ایکیده بزیم کول
 بجه سنه دعوات ایلم سنده مو طفاق اوزره اول مقبت اولدی
 برده دیوانه قزیک اتکلی طوطوشوب اچه قزاید صوبوب
 توکونوب باشلد بلر طعام بشورمه اما بجه فرشو برکوش
 وار ایدی شاه ستم اول کوشکی دو شیوب بجه بر قفسی اصدی
 یارین شو او غلنی بر ایوجه سیر ایده ایم دیدی برده ایرتسی کون
 جانم حوجه ایله برانز قوی به کلوب کپلری بشدیر دکد نصکره
 دلی محمد برینه ایدی یولداشم شو ساعت باق دیدی برده ساعت
 بقدیلرکی ایکیه چا کران وار دلی محمد ایدی یولداشم شو قوی
 بر ساعت قدر کوزله دیوب بن بریره واره چیم دیوب بیورک
 عاشق عرب کیدیم دیوب قوی به بر آدم قویوب بوندر قلقوب
 کیدیلر برده حوجه سنانیک قوناغینه کلدیلر فیودر بکچیلر بیورک
 کول بجه سینه دیوب برده بوندر بیورک کوشکه وار دیلر بقدیلرکه
 حوجه سنانده انده بیورک دیوب بر کوشتر دیلر هوشن کلدیکن
 صفا کلدیکن دیوب ایکی قوی بر تو تونر کپلر اولدی بوس بتوف
 د نصکره طعام کلوب بدیلر برده کوشکون اور تا سنده بر حویط
 وار ایدی عاشق قریب قلقوب انده الی بومق ایسدی برده
 حویطیک کنارنده او تورب بقدیکی فرشوکی بچیردن قزیک
 نوتی حویطیک ایچنه اور مشی ایشده عاشق عرب حویطیک

ايته عاشق قريب بويله سويلدي ايتدي بزن سويلديك سيزده
 سويلك نفسي كل سين بقلم ديدى بونلر ايتديلر عاشق بزن قدار
 درين او فهديق الله دنيجه دلي محمد ايتدي ياسيز فصل عاشق
 سكركي يوني بلمد يكر بو تشكره نه او تودور سكر ديوب همان
 جمله سنك الله صاز لريني الوب عاشق غريبك اوكونه قويدى ايته
 برار برار فوج دن كتيه بلشلد يلر عاشق غريب ايتدي جانم هوجه
 بن صاز عاشقي دكليم شولره سويلد صاز لريني السنلر بن انلر
 هدى بلنلر ديو ايتديم ديدى جانم هوجه ايتدي اي عاشق
 كليك صاز لر يكرى اليك بنم او غلوم سيزه هديكرى بلد يرك
 اچوز انكش ديدى شاعير لر كلوب صاز لريني الوب كند يلر
 كله ليم هوجه سنانده عاشق غريبه حبت بر اكن بيله اولوب
 ايته احباب لر داغلدى لمر دلي محمد ايتدي فوج
 عاشق عجب كلوب بزم ايله كول بجه سينه بزي بجا كاري
 ديدى دلي محمد عاشق غريبه ايتدي يولداشم عاشق قريب بزم
 ملكت بزم كافي هوجه سنانده سنك اچوز ديوركي احيا بلر
 ايله شريف ايدوب بزم كول بجه سينه كلمرني اوله دعوان
 ايدريم ديورنه ديسيك ديدى هدر سنده جانم هوجه ندير سيك
 ديدى جانم سن بلور سيك او غلوم كنده ليم ديسيك سنده

سزادی پرسکن الیکزونه کلنی کیرویه قویمک دینی شاعیر بلنی
 ایندی اوغلونه ال صازیکی بنیم ایله امتحان اول دیدی عاشق قریبه
 ایندی بن سزیک قدرکد ایله نه زمانه امتحان اولچقم اگر استاد
 ایسه کیز سزه دورت خانه تورکی سویلیم اگر اچا بلورسکر اولزمنه
 سیر دیو صاتیك دیدی جونلر بربرینه ایندیله ارقداشد بر فرق
 کیشیوز هر بریمز برنی بلنک اچدیق کندی دیوب سویله بقلم دیدیلر
 عاشق قریب ایندی کویله اما بر او فور یاز اولسونده سوزلی دینیک بلونشی
 کچکنی الله ایچون سویله سین دی بونلرده برعالم افندی کتوروب
 سویله مکی افندی بلنلدی یزمنه بقلم عاشق قریب نه سویلش
 یازه جغیزالدی عاشق قریب

عجب السیر صازی بچه چلد رسین کوزیک اولنجی نصیل بقار سین
 کویکه کی قوشلری هب بنم دیر سین سیزی چوبان انسم بچه کورد سین

عاشقلر اصمشلر دور لولب سین ارار کن قسمتین بو لری بلد سین
 قرق سکر شهرین ایکی قلعه سین میرانه سیز قنطار سیز بچه طارط سین

اول نصیل کیدلر دور لولر بوشانیر اولندیرک دائم یره ذوشنور
 امیرلریشلی کیمک قوشانور جواب ویرکی قلبله پانی اغر سین
 اول کمدور حراغوراشلی یوراک اول کمدور دریا اوستونده دور
 بچه جانلرین اقدادینه ایران سن اینیک مکانیک قنده دو یار سین

ایمنی بودایه گمش شاعر کرده اسمنی عاشق قریب قوبدیلر دیدی
 برده قریک او چغوری کوشدی یوره کینه بر آتش دوشدی اما
 بلدومدی شاه ستم ایتدی دولتو بابا شو عاشقی بر کونه بزیم کول
 بیجه سینه کتور سک بر آرده بزکله سک اولری بابا سیده ایتدی
 قزیم بنمده ها طریقه کلدی کو کلدن کچور دیم انشا الله یارین
 دعوات ایدیم ده کتوره یم دیدی ایتده جانم هوجم ایله عاشق قریب
 اختتام یکنی یدو کد نضکره عاشق قریب ایتدی جانم هوجم بنمده
 اصغوم اولسده یارین شونلر ایله امتحانه اولسم اصغوم بوقدور
 دینیم هوجم ایتدی او غلوم سنک الیکده او یله معرفت واری دینجه
 عاشق قریب الله کریم دور دیدی جانم اچریه کیردی صاندقون
 بشی کسه اچه لیق بر لهوری شال کتورب او کونه قوبیدی عاشق
 قریب شایله او سه اوزرینه بر خطیر یازی یازدیکی جانم هوجنک
 بلکوزاری عاشق قریک اصغوسپدور دیو برده ایرتسی کون شالی
 الوپ قریبه اصدیلر صازیده جمله صاز او صلا او ستونه اصدیلر
 کندولری کچوب بر پرده فرار ایلدی مکر او یلند نضکره چلدر لرا کتن
 پرده شالتر کلوب بقدی لریکی اصغوقرق ایکن قرق بر اولوش برده
 صاز لریله او ستونده بر صاز اجهای شاعر لر باشی ایتدی دلی محمد
 کیمکدر بو صاز دلی محمد ایتدی دون بونده تور بزی متغ ایتدی
 جو جو غوکیر دیدی شاعر پاشی ایتدی باق شوکا بران دونه کطیفه
 ایلدیله اسمیکه عاشق قریب اولسونه دید وکده اول کتدنی بر شعی
 اولدوم صندی غریبه ایتدی او غلاند سنک نه هدیکه وار بزیم
 صاز بمریکه او ستونه صاز اصماف دیدی عاشق قریب باق او ستانم

ایشده بو حالده اولسون برده شاعیرلر اوغلنه افریم اوغلو
 سنک دیدیکین کیندیز اما لاکن براریری قلدی ایشده سویله
 شمد نصکره اینا نایم سنک توریزلو اولدوغوک بله لیم دیدیلر
 شمد نصکره اسمیک عاشق فریب اولسون دیدیلر کینه الیک
 قریب بقلم شاعیرلره ندیش شاعیرلر نه دکلمش الدی قریب

او جیور العمش الی خانه سویلنو	اینقا بیزر کانلر انده ضاعلنور
بر باشدانه قلقوب بر باشده اکلنور	اور تا بزدنه کچار یولی توریزیکه
توریزیکه چوره سلوی یشده دیر	ایچده او توران بکدیر باشدیر
سکاف بیکه کله یوز بیکه کوشدیر	چار شوک بازارای حافی توریزیک
عاشق قریب سویلریش خانه بندی	حسابه کلیمور کوی ایله کندی
هندستاندن کلور شکر قندی	کور جستاندن کلور مالی توریزیک

برده اوغلندیر بویله سویلدی شاعیرلر افریم اوغلو دیدیلر هر نه اینسه
 نالرده برار قصیل ایندیله هر کس کیندو کد نصکره جانم حوجه ایندی
 محمد بو عاشق نره لی ایمنش دیدی دی محمد افریم توریزیک ده حوجه مقصود
 اوغلو ایمنش دید کد نصکره حوجه سنانده فالقوب اوینه کلدی برده
 شاه سنم ایندی جانم بابا بو کون بر کوزل ساس وار ایدی نصیل
 کیندیر دینجه حوجه سنانده قریم توریزیک حوجه مقصود بیکه اوغلو

بدرمغ ایله دیوب اول زمانه اینانلیم ویدیلر اوغلان پله دیوب الدی صاری

دکله بین اغالر سیزه تقریب ایدیم	آچیلور بهارده کولی نوریزیکه
دو کونده بیرامده اطلار کیرلر	یشلی زار بابی الی نوریزیکه
ایپکی کینلنن بو کولور کلور	پرنجی سیر واندن اکیلور کلور
قویون روندانه چکیلو کلور	کور جسدانه دنه کلور بابی نوریزیکه
کوره لی چکیلو سیرانه کیدر	باغ ایله با چنله زوقنی ایدر
عاشقن مهنوقه از مغانه کیدر	عیواسی نورنجی ناری نوریزیکه

ایشه اوغلندیر بویله سویلینجه مکر حوجه سنایک قوناعی اکیقین ایدی
 بو صدای ایشدجه او شاق چوقدانه بری بویله صدایوق ایدی اما هله
 شواطی کوزولک داریم بقایم دیدی عزمتکار اظ کورب حوجه
 اینه بندی قویبه کلوب او توردی اوغلنی کورنجه همانه صاغ طرفدن
 اورلوب صول طرفدن برچوق قریش یا مانه کویزدی کنیدی کنینه
 ایدی نوا اوغلان قریبی ایدسه سه ویرسم او کو کلندن کچوردی
 بزکله ایم شاه ستم بو صدای ایشدجه جونیک بو چارسی وار ایدی
 اینه اچه کلینی دیرلر ایدی شاه ستم اچه کلینی ایدی اچه کلینی
 شو صدای کرمی حونه ایدی قور قریم بنم رو یاده طولوسنی اچدیکم
 اوغلان اولیه دیدی اچه کلینی یلکی اقدم احتمال دیر دیوب

انا سنك قزنداشناك صوو قند ديشاري قنلغشي هان نه بر صولوغي
 قلمش برده بونلر اوسوننه كيمي كور كني يونغا نه او توب بونلري اوب
 جانم هوجنك اوينه كتورديلر جانم هوجم بو اوغلاننه بر ايوچه
 نظار ايلدي برده صاغ بو كوروندن او رلوب صولطرفندت بر بوجوق
 قريش يالمان كوستردى اينده انكرايله باجسى اون بشي كونه قدر
 كوچله بر فاشوق چوربه ايجوزديلر كله ليم كوزلرده بر كونه مقصود
 جانم هوجبه ايندى بو ويلا ينده هيچ قهوه يوقمور ديدى جانم
 او غلوم واردور اون قباننده بريم احبا بلر عتردى محمد واردور اينك
 قهوه سنده قوق دانه شاعير واردور اصقوا صمشار شمدى بن سنى
 كوتورسم شاعير لر سكا سوز اتار لر بنده چكيمه چكيم قونار ايجون سنى
 كتورم ديدى او غلنده ايندى بن وارو پيله انرايله استيانه اولجاق
 دكليم احبا بلر يك كوكلنى اكلر يز ديدى جانم هوجبه ايندى او غلوم
 انشا الله صباح سنكله كنده ليم ديدى برده صاغ اولدى جانم هوجبه
 او غلنك سازيني كور كونه السنه اوب طوعرى قهوه يه كلوب سلام
 غلنم سلام بيورور ديبوب جانم هوجبه او نورور كنى كور كونيلا
 التند سازى چقاروب ديواره دياى كورنلر ايندى اسر او شاق
 جانم هوجنك ساز چالديوغى نى بلور مسكز ديديلر انلرده خير بلميوز
 ديديلر شمدى دلى محمد ايندى جانم هوجبه اللهى سوار سنك بو سازى
 سنى چلد رسيلا ديدى هوجبه ايندى خاير دلى محمد بو جوانه چكرد ديدى
 شاعير لر بلاشنى ايندى او غلوم نره ليسين اوغلاننه اوسنه بن
 نوروز ليم ديدى شاعير ايندى سن نوروزنى دكلسين ديدى او غل
 اوسنه چونه دكليم ويلا يتنى صا قليا نجه بشدور بنا نوروزده
 هوجبه مقصود يك او غلو مقصود بر لرد ديدى شاعير بلاشنى ايندى
 او غلوم بز نوروزده چوق اكلنديك اكر سن نوروز بسك شونو

اولدی
 اوستا اردنه بزه بو ایشلر سه اقدیم کوز مدن قانيله یاشلار
 سیزده منت ایدیکه دوراند بولشدر جانم حوجه ننم جامده قلدی
 بر یاغدن یغفور یاغار قار سپار بوچه یلدور بنم قیری چکر
 ننم کوز لوندن قنلی یاش دوکر جانم حوجه ننم جامده قلدی
 حوجه سن جسته کنزین وار سین جسته کولرینی اندر سین
 بو او کوسوز مقصود بریر ویرین جانم حوجه ننم جامده قلدی

ایشده اوغلندیر بویله سو یلیوب دور کن همانه بابا یکتلر ایلی کلوب
 ایشدیلر ای بزیر گانه حوجه سن اللردن قور قماز سین پیغمبر دن هیتا
 بو جوجوق ده مندن بری یالواروب دور ر سنی اولدوقیه لیمده بز
 کی اودوره لیم دیوب همانه بونلر چکدیلر بجا قلری اولدور مکه پوری
 دیر بزیر کاندیر لاله الدالله دینجه خللی احمد اغا محمد اغا جانم بزیم
 حوجه کییم انجیدور همانه طشره چقدیلر بقدیلر کی اوج بش بابا کی
 اللربنه یالین قلیج مکر بو بزیر کانیله اسمی جانم حوجه ایمن مقصود بلن
 شمردی قومسولر کلوب بولداشلر نه استر سنکر جانم حوجه دن دیدیلر
 بونلر ده ایشدیلر نه جانم ده مندن بری بو جوجوق جانم حوجه ننم جامده
 قلدی دیو یالوارور بو بزیر گانه بو کاینانه فیور بو جوجوق ایسه
 قدی انک وارا بش بونی بو کیجه سا فیر السه بوتونه قستخی کسری
 بز بونی اولدور میه لیمه یا لیم کی اولدور لیم دیوب برده بونلر
 هادی جوجوق انک برده بقلم دیوب اوغلنی الوبد جامده کلوب بقدیلر کی

اگله لیم دیوب صاری قوتوغی التندن چقاروب فوناغیله اوکنده
قاریله ایکنده او تورب بقلم بزیرکانه شوپارش بزیرکانه دکلمش

الدى قریب

باشنه دوندو کوم کول یوزلی حوجه
قدنلق کچار قنده کیده ییم صمص

امانه حوجه نئم جامده قلدی
امانه حوجه نئم جامده قلدی

جای ها و لوسنده قریب قلندر
بنا اعداد ایدیک حالدن بلندر

دنیا دنه اخرته کونااه ایدندر
جانم حوجه نئم جامده قلدی

بوچه دولت کلدی ایلدیم هزار
نئم قیز قزداشم نیله برابر

نه کچیم کچه دو کوندو فیرار
جانم حوجه نئم جامده قلدی

بنده یلیم بکابریر و برورسون
نئم اولورسه کونااه کار اولورسون

قریبک هالندن سنده بلورسین
جانم حوجه نئم جامده قلدی

برده اوغلندیر بو یله سویلرکن اون دانه دی قنای یکنار پور صلوح
کلورکن بقدی لری بر جوانه النده بر صاز جانم حوجه دیوب یالوار پ
طور و شمدی * بونلر بقلم شو جوانه نه سویلر دیوب تور دیلر
اوغلندیر بونلری کورب شونلرده یالوار هم شو بزیرکانه رها اسونلر
دیوب الدی کینه بقالیم نه دیمش دی قلندر نه فاکله مش الدی قریب

ايشده بويله سويلنجه اوستاگه اي واه اوغلاننه ايزين ويره مديم گل
 سکا دسا دستور ويره يم ديوب اوغلني چاغرون او ستا لريله اچينه
 دستور ويري ايشده او ستا لره اوغلاننه الله اصهار ديق ديوب
 کيتي او ستا لره قلعوب تور يزه کلمه اولسون ايشده اوغلاننه بزير کانه
 ايله بزير کونلره برکونه تفلز شرينه يقين کلوب بوندر برکناره اينوب
 بزير کانه ايتدي اوغوم ايشده تفلز غيري سيز کيدين بنم واره جفيم هان
 کوشيدور ايلک ديلي بلمز لري هر بري بريانه چکر لره ايشده سنله
 شاعير ليه واراغش نه ره يه وار سله مسافر ايدر لرد ديوب بزير کانه
 اين بولوب بريانه کيتي بونلره اول ارادن قالقوب تفلز ليه اچينه
 کير ديلر ايشده اختام اولدي ايشده بوندر بر جافه گل ديلر اوغلان
 ايتدي واده شهدي بوجا منک جاسني کلوب بزي مسافر ايدر لرد
 ديدک ايشده اختام اولدي او قولدي اران هيچ کيمسه کلمدي ايشده
 قار پريانند ياغدا ايتدي اوغوم اگر بز بويجه بونده قاور ساق
 قاور ساق اولورور ذالدي او ايشده ايتدي انا سيز بونده او تورن
 واره يم بون بر تاجق بون بوليم ديوب انا سني باجسني انده براقوب
 کزه راک بر قوراق قيسنه کلوب بقديکي بر بزير کانه قوناغياک
 قيسنده اينده چيوق او تور اوغلاننه سلام ويري بزير کانسو
 عيلم سلام ديوب اوغلان بر امانه خوجه بر غريم بويجه بزي مسافر
 او ديدک بزير کانه هيچ قوراق و بر مدي نخونه دير ساک بعضي چاپ
 قونلر ديه صاندي اوغلانير اوج دفعه سويلدي بزير کانه هيچ طمدي
 اوغلانير بون بزير کانه ديل ايله کلمه مديق باري تل ايله کلمه يم

اناسنی باجستی برار حایوانیک او ستونه آتوپ بوله کیردیله برده ص
 او ستال بقدیکی مقصود براهه بنمش کلور او ستار او غلانه بوندور
 دینجه او غلانه ابتدی او ستا صور منک و اقی دکیله هله کیده لیم دیوب
 اینده بوندور بر کوهی داغیلک باشنه چقدیلرگی قار یا غرد و مان
 فیرینه چیرا قلا ابتدی او ستا بزه بو برهانه بشیور کلا دونه لیم دیوب
 بر چام اغا جنک دینه او تور دیله برده او غلانه کلوب او ستا نچونه
 اکلندیکز قالقیله کیده لیم دینجه او ستار او غلوم او شا قار کیرویه
 کیده چکله سنه دونامسین دینجه او غلانه ابتدی بن اکلیم سیزی
 لکن بن دونم اما اکلنک سیزه بر قاج هانه تورکی سویلیمه
 وار یله الله سلامت ویرسین دیوب صاوی ایله الدی بقلم نیشی

کیرد اولدوم هانیر نفیم کورولدی چوق اولسونه اشنی اتمکی دنیانک
 بزه قسمت قریت الهه ویرلدی استریازی اولسونه قیشی دنیانک

یتر کیده لیم شمدی غیر سی کلسین کیمسی اغلسین کیشی کولسون
 بز واز کلایک دو کور کیدین سیرین اولسونه کوز و سور ملنشی قشی دنیانک

هور دور شو فلکین یایی یاسیلن عاشقین پیالی قینار اکلسن
 چوق شکور مرادینه بجه قسمت کلسن بولنمز او جوا و تاکه دنیانک

مقصود ایدر دنیا میلکی فاندیر بجه بکلری ابدال ایدوب یورودر
 کسه بلننه زمانه دنه بریدور بلنزم ضاری باشی دنیانک

طور و بن واره هم اوستا لرجه خبر ویره هم دیوبن برده قسوه به کلدی
 بقدیگی اوستا لر فیصل ایده بور اوغلنیز اوستا لر ایته بن وایدم
 ایله باغلو باشنه کلیم بیور وک کیده لیم دیدی اوستا سی پک ایو
 اوغلو م کیده لیم دینجه ابر شاعیر لر بن کتیموز دیدیلر اوستا باشی
 ایتدی ارقداش لر بنم ها طریم ایچون برکونه اولسون کیده لیمده صکره
 کیردور و نیز دیوبن دیوبن قسوده اولدونه احبا باره الله اصهار لیدیق
 دیوبن چقدیلر باغلو باشنه کلدیلر کی مقصود پک انکر باجسی باغلو
 باشنده بلار لر یا نلرنده بر مرکب یاغلی مقصوده ایتدی لر بو مرکب
 ندور دینجه مقصود ایتدی اوستا قساوات کوا کروانی دینجه اوستا
 ایتدی اوغلو م پک ایو اتمش سینی یو کلتی نری بو کلو و ز دیوبن یوله کیردی لر
 ایته بو نلر بران کیدر کتیمز هوا بوز لدی ایته ایکنده قدر قار ص
 کلوپ دیر قیاغنه چقدی بو نلرده بر کویه واردیلر کی کویده بر ابقا
 بزیر کانه قونمش یتاق بر یوق ایدی استا ک کوی اولقدرد و ولد دیکلی
 اختام نمازی اولدی بر بر بولدی مقصود ایتدی اوستا سن دور
 برارده بن کزه هم دیوبن صازی قولتوغنه الوپ کیدی برده بو بوک
 قوناق کورپ قیوسنده ایچری کیردیگی بر بزیر کانه باشی سیدرده
 او تور و برده مقصود سلام علیلم سلام اوغلو م دیدی اوغلو م
 ندور دینجه اوغلان ایتدی حوجه تگری سنا فری سوار سینی دیدی
 حوجه ایتدی اوغلو م سنی کیمسین و نره یه لیدر سینی دینجه اوغلان ایتدی
 حوجه بنا تور و زده حوجه مقصود پک اوغلو مقصود دیر لر دینجه
 بزیر کانه باشی ایتدی اوغلو م بن حوجه مقصود پک چیر اغیم کل او تور
 دینجه اوغلان ایتدی حوجه بنم ارقداشیم واردیدی ایته اول اوستا لر
 چاغیر و بر بریره قوناق ویردی لر اکلنی باجسی هرامه کوندر دیلر ص
 ایته اول کیه یا توپ حیا ح اولدی بزیر کانه مقصودی بر آطه بندور ب

دیدی بو کجه اووه کلنز دیدی انکار ایتدی فیر قالدق بقلم شوی کتوره لیم
 دیوب قیز قریزداشی ایله بوله حایر اولدی لر ایشده ه صباح اولدی
 بزیر کانه کورانی چیقوب بوله روانه اولدی اوغلان ایله بولوشلیدیر
 ایکی سیده کیدر کن انکار قوشو کلوب بقدی یکی اوغلو بزیر کانه ایله
 کیده بور انکار صازی اینه الدی بقلم بزیر کانه نه دیمش الدی زهره

اوغور وک خایر اولسون بزیر کانه باشی نره به کونور ورسون اوغلو بنیم
 اقرار دور مندائم چشمه یاشی نره به کونور ورسون اوغلو بنیم
 الدی قریب

الوداغ ایلمیم والیده سنی انابن تفلزه وارملی اولدوم
 اچدیم عشقین شرایینی قندیم انابن تفلزه وارملی اولدم
 الدی حاتم

کیچار چیدرک شمه یاندور دوم درین او بقولرده سودم امدیریم
 اوغلو م سودا سینه بونوم دوندردم نره به کتور رسین اوغلو بنیم
 الدی قریب

بنیم براوستام وار او ستار باشی اقدمه سن کوز کورت قانلی یاشی
 ننه مقصود شیدی قدر بولدشی ننه بن تفلزه وارملی اولدوم

برده انکار بقدیگی اوغلان کیدر چک انکار ایتدی اوغلو چونکی سن کیدر ساک
 برده کیده روز دیدی اوغلان ایتدی باق والیده کیدر ساک قوناغی صام
 صانلم دیدی همانه کلیدیر قوناقلرینی تلاله ویروب خراج مرآت صاندیر
 پاره سنی الوپ قوینونه قویدیر برده بر مرکب الوپ اناسنی باجسنی
 طوغری باغلا پاشنه وار دیر بقدیگی کیمسه یوقدر ایتدی سیز بونده

د یلریم دعاده او توتمه بزی	ننه سنکله ایده لیم صیحتی سوزی
ننه بن تفلزه وارملی اولدم	تفلزده کورشم برالد کوزک
کیسه رحیم ایلمز آهی زاریمه	بو سودا درد وندی بنم سیمه
ننه بن تفلزه وارملی اولدم	بنی مقصودیم کیدر اولدم یاریمه

برده بویله سویلدی اوغلانن انکاره او غلوم دیور بلندن
 قوجا قلدی او غلوم سنکله صازیکده کوزل سوزکده کوزل کیمیک
 قنوه سینه وارسلک دکلمز لری کل فراغت ایله تفلزده ننه وار کتیه
 اگر ایناد ایدر کیدر سنکله بتریم باشقیزی کسده نره یه کیدر سنکله
 کیدر دیدی اوغلانن ایندی اوستا لیم کیده یور لر بنده کیدریم کورک
 اگر سیز کیدر سنکله سیز یه کوروره ایم دیدی والیده حوق او غلوم
 یز کیدر میوز دیدی اوغلانن بقدیکی ایلمز فاشل دکیل قلعدی تفلز هاننه
 واردی بقدیکی بر بزیرگان وار کیده چاک سلام و پردی بتریرگانده
 غلیم سنکله او غلوم دیدی اوغلاننیر حوجه بزیرگان نره یه کیده
 چاکسین دیدی بزیرگانن ایندی او غلوم تفلزه کیده چاکیم دیدی اوغلانن
 ایندی باریک بنده کتور ورسوز دیدی حوجه ایندی او غلوم ب
 کیم سنکله صیحتی سنکله دیدی خایر کیمیم بو قدر او کوزیم دیدی
 او غلوم کیمسه بوق ایلمز بارین صباح نمازی تفلز قیوسنده
 بی بلکه دیدی اوغلاننیر چیتوب کندی مکر تیره سی او هاننه ایندی
 ویریش ایلدور اوغلانن بزیرگانن ایله صیحت ایدر کن کوردی هم
 سه کیدر وین اوغلاننک اناسینه واردی ایندی قیز باجیم ندور رسون
 او غلوم تفلزه کیده چاک دیدی قیزنه بتمدیکه دیدی هاننه ایندی
 ویریش ایلدوریم بزیرگانن ایله موشا وره ایدر کن کوردوم

صا ز بلور سکن یوق بلیموز کتور دیدیلر بر دکل اوغلان صا زنی چقان دی
 بر ایکی چالوب یا نند اینه ویردی بنهدی بو صا زنی مقصوده ویردی لر
 مقصود ایندی یولداشم بن صا ز چالماق بلیم دیدی بونلر \bullet یراز
 کولدی لر مقصود بونلر یک کولد و کینی کورجه یولداشلر نه کولد و کوز
 دیدی بو اوغلان نه دیدیکی سنک او تانوب ار لیک یوقمو الی
 ایدور شاعیر لریک یا ننده اکلور سینی کینه بلیم دیر سینی اوغله نه
 بجانم او کورمدیلر نه نیاپه بیم دیدی اما اوغلانک بلانندن بر قینار
 صود کولوب طیر ناغندز چقدی همانه قبودینی ار فلینه الوب قبودن
 دیشاری چقدی اندنصره آوه کلدی بقدیکی والیده که یا تمش ایندی
 اوغلام ایشه سجاده نماز یکی قلده او بیله یات دیدی اوغلان دیر
 نمازینی قلده نصره ایکی رکعت حاجت نمازی قلدی ایندی الهی
 سیدی مولد یا بکا عاشق ویر یا بنده کی امانه نیکی ال دویب
 اغلیه راق او یویه قلدی ایشه او بقو که ار اسنده ولوغینه
 قولغینه بر نذا کلدی آج کوز یکی دنیا ده نه کورب نه سیرانه اشک
 کراک دیدیلر اوغلان کوزینی اچوب بقدیکی قدر شو سنده بر سر
 نورانی بر اختیار بر النده طاس بر النده بر فوجوانه ایچ اوغلام
 بو فوجیوانیلک الندن بر طوبو جای مولد سیزی بر بر یکنه قسمت
 ایلدی بر زمانه قور بتلک چکوب صکره مرات الور سکر و هم بو
 طاسی یارین قوبنوکده بولوستونه بر زمانه حال صا زیک او ستونه
 صا ز سوز وک او ستونه سوز کلمسین دیدی اوغلان ایندی بابا
 کدچک اما بوجیوانه کیم دور و کیمیلک قزی دور دیدی اختیار ایندی
 ققزده حوجه سنایک قزی شاه سنم دیر لر دیدی برده اوغلان
 قزیک الندن طولوظا الوب ایچدی او بیله طور سوز بر کله بیم

انا بايام اوله لي قاج سنه اولدى ديدى انام ابتداى او غلوم بش
 سنه اولدى ديدى او غلانه ابتداى بشى سندور اسباب كيدوكين
 يوق ايدى انام ابتداى او غلوم كو چند يگمى او غلانه انا اينده بس
 بلقى يا قوجيا واره جقسين يا وارمىن سين بزي او كنوز قويا جقسين
 اينك ايجونه اغلريم ديدى انام ابتداى غير او غلوم سيزدور وركن قوجه
 بنم نخطه غه كراك بو كچه برات كچه سبدور بلور سين هي او غلوم
 ديدى او غلانه بلرام ديدى اناسى او غلوم بو كچه بو يوك كچي پردعا
 نياز ايدى هكيم حق تعالى كنه اولكى كچي مراد يمنه اير كور سونه يا خود
 بو كنوز بو زو كورت لوكى السين دينجه او غلانه اغلغني براقدي واليه
 بن بلديم ديدى اينده بونلر هلوياف يا يوب قومشره طاغتلر اختام غاين
 قلديلمر مكر حله چو جقلى اول كچه حلوه صحتي يا مختار مقصود يلك
 اوه كلد يگين حبي المختار ايجلر نده بر كل او غلانه وار ايدى كوندوردنه
 بر صاز بولوب صاقلمش ايدى مقصوده بر او شاق كوندرديلر كل سين
 بو كچه شو كا صاز چلدوره ليم دبد يله هب مشاوره مختار بر چو جوق
 كلوب ابتداى بولداشم مقصود حله چو جقلى حلوه صحتي ابتدا يلسكا
 كل سونه ديوسلام ابتدا يلس بو كچه قونوشا ليم ديور لر بيورك كچه ليم
 ديوب او غلندر قپوديني ار قاسنه الدى بر اين كلديلمر حلوه او ينه كلديلمر
 سلام خليلم سلام ديوب بولداشم بيور ورك ديوب بر كوشيه او تور ديلر
 اينده بر قوه بر تور تونه كيفلر اول سونه بو سوتونه صكره بونلر بر برينه
 ديد يلمر كليك حلوه بشي قدر اكلنجه بر شبي او ينيا ليم ديد يلمر كچي
 ديدى عاشق اتا ليم كچي ديدى يوز ورك او ينيا ليم كچي نه لاريم او بر
 قوغلى او بوندور بولكل او غلانه ديدى جملتك معرفتيله بنم بر معرفتم
 وار دور ديدى امانه كل او غلانه كتور ديد يلمر كتور رسم يلكي صاز ص

اختيار ابتداي يارين اناكي الله كلي ديدى بن سني يابكوز باسنگه السام
 اولار ديدى اوغلنده ياك ايود يوب قانقوب آوه كلدهي والنده سینه
 انا بن ايشده شمدى بولدوم هانغتي ديدى اناسي بگونه ديدى انا بن
 شاعير ليكه چيراق اوله جفم ديدى انا ^{اوغلنده بن سني او نور ايكي}
 صانغه چيراق ديديم ايشلمد يکده شمدى شاعيري اوله جوق سيني
 کوتورم ديدى اوغلندور اکر بني کوتورم سلك بن کندوم کيره تيم
 اناک يارين کيده ليم ديدى ايشده صباح اولدى ايرنسي کونه اولدى
 اناسي ارقا سینه الوب کتدير برده قوسيه کلور کن شاعير لير بوندى
 کوروب والنده ايشده قوسيه ديدى اوغلنده بو اختيارى کورجه اکلينه
 ايشده بودور اوستام ديدى قري کلوب سلام عليك سلام اوستام
 لير والنده ديدر قري ابتداي الله سوارسک بنم اوغلو سني چيراق
 الله جوق سيني ديدى بلي همشيره دونکي کونه کلمش بني چيراق الور سيني
 د يوب دورر بنم برکيمسک وارى دبو صوردم ايشده سيزک
 کلمش ديدى قريده ياک ايود يوب اوغوم اوپ اوستا نيلک
 ايني د يوب اوغلنده اوستا نيلک ايني اوپدي قري دور اوستا اول
 الله صکره سنا امانت دور اوغوم د يوب کتدي ايشده مقصود
 شاعير قريک ياننده تمام التي اي چيراق اولدى برکون ال شوم
 صانوي شورادن چال بنويله ايت ديوا وکرات مدبلر کونارده
 برکونه اوستاسي چاغروب اوغوم ال قري پاره پاره وار چار شوران
 اون يلا ياغ الله وار اديکره کتدي اوغلندير يارنى الوب کلوب
 چار شوم مالوه مار جني کورب آوه کلدي کوز ديري نه بقا دسين اناسي
 اويک اچني طيشني سيلمش سوپور موش قري تو ناغنيک اچنده
 ديوان حانده صالنور کزار اوغلندير اناسني بو حاله کوروب
 باسدي اغليه اناک ابتداي اوغوم بگونه اغلر سيني اوغلنده ايشدي

که حکیم ناشدیم دیدی او غلندیر اوستانین اسبابلر خاطر ایندیم
 همانه دیکسی قلدی سنی زهمندن فور تا دیم دینجه بر اوستانی کتور
 بقلم فیصل ایندیک دیدی برده اوغلان بو قجالی ایندورب اوستانیک
 اوستانیک اوکونه قوبدی اوستانی اچدی بقدیکی قدایق کی تل تل
 اولوش بوهر بقلک جانه باشنه چقدی بیره کا فیر بوایش ندور دبوب
 اینه انداره بی الوب بوکا بر طیاق چالدی بر طیاق چالدیکی فیر یادی
 کولره اخی بر قومشور کلوب اوغلنی قدر تار دیلر اوغلندیر همانه
 فور تو لیجه بر قاچدیکی ار قاسندن بده وایر مز طوغری کلوب صولوغی
 اوده آدی انا سیدیر اوغلنی کورب اوغلان کینه نیه کلدیک دیدی
 اوغلن ایندی انا شو انانه اوغلنه یاره نینمز دیدی انا کچونه دیدی
 انا اوستانم اسباب کسندن حرا عا جیر لبق کتور بورد بنده اوستان
 او تور بن کسیم دیدیم بر اسباب کسیم بقدیکی اوذن ایو کسیم سن
 بنده ایو کسریش سینی دیو بنی بر اوجه دوکدو بنده قاچدیم بکا اویله
 اویله صنعه لازیم دکیل دیدی انا ایندی امانه اوغور سیزیک بکا
 صانعکر لازیم دکل دیدی انا ایندی بن دیلنورد و شور سیزی
 بستریم دیدی برده ابرتسی کونه بو اوغلان قبودینی ار قاسنه الوب
 تور بوزیک اچینده کز میه باشدی بر کوزار کن تفلز قیوسنک اغرنده
 بر یانی چاملی قوییه بو بو اوغراد بقدیکی یدی تانه شاعر صلات
 چالیورد اوغلان بو نلری کورجه اینده شهری بولدوم بن صانعتی
 دیوب اچری کیردی برده شاعر لر فصیحی تمام ایندی لر اوغلان
 ایندی ای شاعر لر نه اولور بنده بانکره چیراق السکرده بنده
 سیزیک کی چالسم چا غیر سام دیدی شاعر لر یک بر اختیار
 ایندی سنک انا کدن بابکدن کیمسک واری دیدی اوغلان ایندی
 یلی اوستان بر وایدم وار بر قیز قرناشم وار دیدی اختیار ایندی

بك آيو اولور والده يارين انشا الله اوده بنم کبی دوکانه دزگاه صاحبی
 اولور دیدی اناسی دیر او غلوم اوستانیک ابنی اوپ دیدی او غلندیر
 اوستانیک ابنی اوپدی انکله ابدی اوستا او غلوم اول الله صکره
 سیزه امانت دور دیوب کندی برده او غلاندیک ابنه ترزی بر چوخه
 اسکی سی ویردی بر ایکنه ویروب او غلاندیک باشلدی صوقوب چقارمه
 برده بر ایچ اغاسی کلدی قولتوغی الله بر بوچه اسباب زیر ابرام
 یقین ایدی ابدی اوستا شو اسبابی بنا بایر مه تشدیر ملی دیدی
 ترزی اندی امانه هی اغا بوچه اسباب هسنی دیرکی بایر مه
 بنشیک بنده بالیکوز بر آدم حنکی برین دیکیم دیدی هر نه ایسه ایچ
 اغاسی پاره یی زیاده جه کوستردی ترزی پاره یی زیاده کورجه غیری
 چیراغم ایله برابر دیکیم دیدی اسبابی الوب رافه قوبدی بر او کندی
 ار قلندیر بر ایچ اغاسی دخی کلدی اوستا قالق سنک ایله کیده نیم
 بزیم قافونا قدره اقدینک کیلچک اسبابی وار دیدی ترزی ابدی
 بن حنکی برین کسه نیم دیدی باق اغادو کاندن بو قدر اسباب هسی
 بونلر بایر مه بنشیک دینجه چوقدار بن بلیم سن کید اغا اکلته هر
 بلد سین که سر سین دیوب ترزی الوب قوناغه کورتوردی او غلندیر
 باری اوستانیک آلی دکیور اوستام کلندیر شو اسبابی بن باری
 کته یجده حافظ اولسون دیدی همانه بر دیکمه کله سین اکاده الله
 کرم دور دیدی برده اسبابی اندورب اندازه یی ابنه الوب بر کوموش
 مقاص ایله او یله طوغره دیکلی قدا یق کبی تل تل اولوش بر قیه بال
 بر قیه باغ ایله بشوروب بوسی کلدی قلدی برده اوستا کلدی
 ابدی او غلاندن شوقره جینه سوبله بر قوه کتور سونه زیر ایلک
 بوردوم ایچه یجده باری شونلری بر قولدینه بقلم حنقی برین

بنم دیوب کندی برده قزغی اوغلنی کورو کوک ار قاشنه کچروب
 چک شو کوروکی دیدی اوغلنیر باشدی کورو کو چکمه ولدکن
 سکر قالفه چکوچ دو کور ایدی اوغلنیر بونلری کوروی ایندی اه
 بنده شونلر کبی چکوچی اوره بلور میم دیر کن مکر قالفک بری کرمبه
 کندی ایدی اوغلنیر ایسته روحست بنم دیر دیوب همانه چکوچی اینه
 الوی لور سوک باشنه دوردی برده اوستاسی بقدیکی چکوچی اوره
 چاق همانه اوستاسی ایندی اوغلنه اونی اوبله اور مار لرایشه بوبله
 اورور لردیوب اوغلنک قولغنی توزینه اینده کی چکوچیک صابنی
 یاستار دیوب بر اور دیسه اوغلنیر وای امانه قولغیمیک بری
 بورده قلدی دیوب آلتن چکوچی ناخیل آتوب قاجدی ایسه قولغنی
 طوغری اوده الدی برده انکے اوغلنی کورنجه اوغلنن چونه کلدیک
 دیدی اوغلننه ایندی انا باق شو قولغیم برنده دیجه اناسی قولغیک
 برنده اولارده نرده اولدیق نریه کتمش دیدی اوغلنه ایندی انا
 اوهریفیک بوز و نولک کولسی سن اوره ایکن ایتمش سن کیدیک
 بگاده یاق چالدیکی بنده بکنیم دیدی چونه دیدی اوغلنه ایندی ایسه
 چکوچی و بردی انر کبی اور دیوب بنده باشدیم اور میه هر یوقدیکی
 بن انردن ایو اور ورام اوستام سن انردن ایو اور سون دیوب
 قولغیم توزینه بر کوره اوردی غیری اوستایه کتم دیدی ایسته قصه
 دینار ایده لوم اناسی اوغلونو اونوز ایکی ضفته و بردی جمله سنی کزدیلر
 کوندره بر کولنه بونلرین بونی بر تری دو کانه چفته کلدی ایندی ایسته
 انانی شو ضفته و بر دیدی بونلک نه دکنه کی وارنه ضیاعی وار دیدی
 انکے پک ایو دیوب تری اوستاسنه ایندی اشنا اولادی چیراق
 آلور سین دیدی اولدیچیک بو ضفته کوزی وار دیدی تری پلر ایو

اوغلان ايتدی بر التونزه بورجوم وار دیدی انکه ایدی قیز قزداشی
 کوللوغاغنه قزیم کتور شو بوینوک دکی التونیک برینی ویر دیدی قیز
 نیاجق سینی دیدی انکه ایتدی قزیم قزداشک میخانیه وار ش میخانیه
 بر التونزه بوج ایتکش ویره چله پاره که بوق ایتکش بر التونیک برینه
 قبودینی بر ایتکش بر التونزه ویرده وار سینی قبودینی السینی دیدی مکی
 قیزیک یونده بش اول التونزه وار ایدی قیز ایتدی باق والیده بنم با با ایت
 بو قدر مالی بنم بیکی قزداشیم بیکی ایجدی بنا قاج پاره ویردی شمدی بنم
 چه هیزیک بیونومه بیامدن بلکور اردیدی برده انکه هله قزیم قزداشک
 قبودینی آله لیمده ایتده شویله بویله دیدیلر قزیک بوینونزه بر التونزه کسوب
 اوغلنه ویردیله اوغلنیر میخانیه وار دی التونی ویروب قبودینی ایدی
 طوغزی آوه کلدی او توردی اریله ای واه شمدی بن ایشک دوستون
 یوزینه فیصل بقایم دیو بو فکر در یلینه دالدی برده والیده ایتدی ای
 اوغوم بویله فکر اتمک ایلله او طاز سن بر کاره بقما بسینی با خود سینی
 بر صنعته ویره یم دیدی اوغلان ایتدی والده سن بنی بر صنعته ویردیکه
 بن او طازنی دیدیم دیدی والده سینی ایتدی پارین چار شویه کیده لیمه
 حنکی زناعنی استرسک اگا ویره یم دیدی چونکی صباح اولدی اناسی
 از قاسنه الوب چار شویه چقدیلر اوتدن بر بدن کزار کن بو نلریک
 بولو قزجیلره اوغره دی اوغلان والده سنه ایتدی انا شو بر ایوب
 صنعته بگزار بری کلابنی شوکا چیراق ویر دیدی اناسی ایلدی کلوب
 ایتدی اوستا شو بنم اوغوی چیراق الورد سینی دیدی قزنجی ایتدی
 یلک ایود یوب الورام دیدی ایتده اوغلان اوستانیک ایتدی او پدی
 انکه اوستا اوغوم اول الله صکره سکا امانت آتی سنک کوکی

برده میخانی ایندی کتور خار جکی کورده او بله کیت دیدی او غلده
 ایندی بنده بوکونه پاره نیک قیظنی وار بار بن ویرایم دیدی میخانی
 ایندی نه مالی ار فکدن قیودی رهین برافده او بله کید بن بورده
 قاققونه دیکلیم دینجه اتدی او غلده سنک دید یگونه شی اولماز
 دینجه میخانی اولماق دیکله اوته بیله کچر دیدی اوره دن او غلده
 ار قاسندن قیودینی الوب قیودنه طیشری اتدیله او غلده اولزمانه
 اه اندوب دیدی ای واه بن انا میک شوز بنی دیکلیم شمدی
 بر آدم اولوردم دیوب اغلینار ق طرخری آوه کلدی برده اناسی
 او غلده سنی کیم دورود دینجه او غلده ایندی بنی کسه دوکدی
 انا بن بنی دوکدوم دینجه انا ایندی او غلده سن دیمین هیچ
 کندی کنی بنی آدم دوکدی دینجه او غلده ایندی انا بن کنی
 دوکوبده صوپا ایله دوکدیم انا یا صوپا ایله دوکدیکه چاق
 ایله دوکدوک دیدی آدم او بله دیکله یا بیلد دینجه انا بن بوکونه
 میخانی واردیم ایتمده دیدیم ایچیم قلقوب کیده چک اولدوم باق
 دیکلی جمده دورت پاره وار میخانی پاره ایتمده دی بنده پاره بوق
 صلح ویرهیم دیدیم میخانی موچولره باشمه چو کدورب ار قهرت
 قیودعی الی دیدی انا یا او غلده بن سکا دیدی او غلده
 بو بوکدور قماز صکره پشمانه اولور سونه کل او غلده دیدی دیکه
 او غلده اتدی انا کل بنی قار نیک دو بوچه قدر دوک دیدی چونه
 دیر سنک بن سنک شوزوکی لود دیدیم شمدیه قدر بر آدم اولوردم
 دیدی اناسی ایندی او غلده میخانی نه قدر بوچوک واردی

باری دودوریم دیدی برده چو بوغی چو لور رب بهی ار قداش شو تو بجه
 هر زمانه سوپله له مکی شو تو نو نو کس کین ویردیریم او بکا هر زمانه ابادینا
 یو اش ویر وایم شو تو نو نو دیشیم دیوب مخا بجه برالتونه ویروب کندی
 میخا بجه اندی بق بو او غلانده بز فاصحه قاشتیجک دیرناق قویم بق
 اکر بو او غلانیک خار جنی اله سلت سنکده بنیم کی باشکدانه اکتک
 اولاز بنز ایشده برار برار صا و و شایم چا غیر شو او غلانده بر صیفی ویرگی
 بردخی سنکده بنیمده یقا موزون دوش سوزد دیوب التونی بر اقوب کندی
 بری دخی صوفره باشنده او تور کن اندی بر بار چه ات لقماسی اولسه
 قارغزی باری دو یورایم دیو و رهیم قصابدن بر قاج قیه آتیم دیوب
 بوده برالتونه ویر و ش کندی بری دخی پیره جانم بر نما میز بیله بوق
 وایم بر قاج قیه انجیر اوزم آیم دیوب برالتونه بر اقوب کندی
 بری دخی اندی او شاق ده مند بری بر کر کینه جکیم وار کی لاق ایله
 شالواره ایشیه یازد بق وارهیم بر کز پنهیم دیوب کندی بردخی به جانم
 کید ندر کلنر بوندره نه اولدی صقین قولوق چو بر مسین قیویه کتور مسین
 دیوب اولدخی کندی ایشده بونلر برار برار چقدی صوفره باشنده او غلان
 یا لکیز قلدی برده میخا بجه کلوب اندی صه بهی دلی قیری نه او تور کتور
 اچشام اولدی قالیق او بکه کت بونیک بوده ایل اویدور شعی
 بالهیری چبلدق کلورده سکا طا قیلور بر شعی سویلر صکره بر فساد لبق
 چقاردیدی او غلانده اندی باقی پیره بن بورده یا لکوز میم بنیم ار قد شلیم
 واردیدی میخا بجه اندی بهی شاشقونه انلر کیده فی سن کید سلت شعی
 اولدین او کونه کچر دیک دیدی او غلانده ایندی یا چونکی او یلدور
 باری بنده کییم دیوب قیودینی ار فاسنه آلوب کیم دیر کن

البته بو کون بونلرده بنم خاجی چکر لردیوب قیودن قسنه الوهب
 طوغری قوییه کتده اولسون ایشده بونلر اوغلنی کور دیلرکی اوغلان
 یکلش کیلور اگر بو اوغلنی بو کون کورتورب خارجی چک سگ بر دخی م
 باشمزدن آبرلار تحده کهلسی کبی بو غار مریه دوشمش ایا قدانلر
 فیصله ایدیه لیم دیدیلر بونلر ایتدی بیاجیق شوری بز بو اوغلنی ایله کیده
 روز تبرالتون لیق خارج کورورز اگر پاره ویره بلورسه بزانی آتور بده
 روید اگر بوق ایسه میخاچی تنبه ایدیه ریزکی بو اوغلاننه بر صیقی ویرکه
 بز عیده یقاصزدن دوش سوزه دیدیلر برده اوغلاننه کلوب بیوروک
 ارقدانلر کیده لیم دیدی چک ایو دیوب قالقوب میخاچینه واروب
 میخاچی تنبه اندیلر اوغلاننه ایشده شویله بیله دیوب میخاچی ایله بر
 بر اوجه ایشلر بشور دیلر اندن صوفره قوروب اونور دیلر آن قوغ
 ویر قوغ ایکنزیه قدر اکلندیلر ایشده ایچندن بری اوغلاننه ایتدی
 یکم اختاندور صوفرنیک خارجنی ویرده کیده لیم دیدیلر ایشده
 مقصود کسبه آل ویردی ایتدی ارقدانلر بو کون بنم پک قطفم وار
 بو کون بر یگز وریکه یاربینه قلمینه عولا کرمجور دیدی بری برینه
 ایندیلر کورد و کوز مو ارقدانلر بن سیره بو اوغلاننه بر پاره قوییدیق
 دیدی دیوب بری دخی ایتدی یکم کرچک بز سکا سو بلیمه اوق تا توروون
 اما بزنی اورده بورده سو یلر لر ایچن اوغلاننه ایتدی کیم سو یلر دیوی
 بولداشم بز آدملر وار شویله اوغلاننه بابا یکلر یاننده بر چوجو
 غوک ارقینه دوشمش کزار بونه اوغلی دیر لر ایچن باق یکم بویله
 اوغلی دکیل ایدی اما لکن اوج بش کونده بر کده کینه کلور قونوشورز
 صاقین کوچمه ایشده بونلر بویله دیرکن بیچن چله چوبوق باری

اند ایتدی یولداشم بوگون بزیم ایشمز وار کیر چله شنا گل دیدیک اما
دول اقلیمزه کلدی نصیل ایده لیم دیر کن ایچیندن بریسی ایتدی کو چک صب
ایشمز وار اما بو یولداشک حاطری قلمه سین بو کون کیده لیمه اولماز سه
ایشمزی بر قاج کوزن صگره کوره لیم دیوب نه مانع اویله اولسون دیوب
اورادن قالقوب کینه میخانه کلوب اختامه قیدر بوزغروش صفر اچارچی
قلنی میخانی ایله یاری ایشیلر ایشده صیفر اچارچی دیر کن بیک کینه اقل بوق
التوفی دورته ایله قدر صفا سنی چقاردیلر کونلرده بر کون ایشده اولغدن
جینی بو قلدی بقدیکی دورته پاره قلمه سن ایشده حلب قوتنی سی شام
الجنی بدستانه کتورپ ایشده بونلری ده کورین دکیم بهاسبله صنوب
اوج بش ای بونلریک صفا سنی اندیلر ایشده کله لیم سنیم تمسکری
فیلن پاشا بنم سنه نقدار الجفم وار ایشده الی کیه اچه یگری بشنی
سکا باغش لیم کتور یگری بشنی دیوب الجفی اولانه آدمی ایوجه
صاغدی جمله سنی الی ایشده اوج ای قدر بونیک صفا سنی سور دیلر
اندرخ تو کندی قلدی بر کون انا سه ایتدی بق انا بزیم دورت
بش اوده دو شمه سی وار نه لازیم انجه بزه بر دو شمه یتر قلنی اسراف
دیوب بیست بار نیکه کتورپ خراج میزات صنوب ایشده بزه بودورت
باقیر نه لازیم کونورپ چار شوده صنوب بونیک دخی اوج ای قدر صفا
سنی سور دیلر کونلرده بر کون بقدیکی جینه اوج پاره قلمش بش دیکد
کندی کندیه ایتدی اولانه بز بو قدر مالی بدو ک ایچدو ک کینه جیمه
پاره اوج دورت اصلد دورت ده کید دیوب بو فکری ایدوب ایتدی ص
بن اول آدمه بر بوجوق سنه دور بو قدر پاره بی خراج ایلیم

اوج آوج التونه و پردی اولادنه خا بر حمزی ایداره ص
 ایداری انخری دیدی برده میخانی بقدیگی اون بش کیسه اچلیق آتونه وار
 بکم از جوق بره کات و پر سین دیدی همان بز و کت عاشقوز پاره عاشقی ص
 د کیلوز دیدی یاری آتوب کندی بونلرده میخانه یون چقوب کیدر کن اندیلر
 بکم بزهر کون بوقوع دیوز کل بز یوقوعده بو و دیدیلر اوغلنده پک ایو
 دیوب کیدمه اولون بونلر ایندیلر او شاق بزیم بجه میز ایچمه میز کوزل اما
 اوغلندن بران یاره قویاه رمنک فولدینه بقلم بک ایچمک ایله اولان بونلر
 فصل ایله لم یچه ایله جکوز کیدر میخانیجه ویریزی اگر کونده بو زغروش
 خارج کورده قوروقلین بز ی اور تاق ایندر سیک اگر انخر سیک اوغلندی
 غیر میخانه کو تورور ز دیدیلر بویله دینجه میخانی اولان دینه اولان
 عیلمی پک ایو دیدی بر ایوجه ایش بونلر ایله ایله بونلر قوی به کتمه
 اولسون کله لیم اوغلانلیر آوه کلوب یوقری اودایه چقر کن بونی اناسی
 کورب حالنی اندی بره اوغلان بوقیافت ندور بویله دینجه اوغلانلیر اولده
 سنه اندی بق بیره قیافتیک بوقهور ادایده دینجه وایدسی ایندی بیره اوغلان
 اولنصل صحنیدر اکلیم بن سنی سن یکلش بوله کتمش سین دینجه اوغلانلیر
 بق وایده بن یکلش بوله کتمیم طوغری بولدن اصلک بقمیم ایله آوه کلیم
 نریه یکلش بوله کتمیم وار هی شاقون بن بو کون بر صفاتی بوه کتمیم کی سین
 کتک هیچ آوه کلیم دیک دیدی ایله بن کینه آوه کلیم دیوب مشراب کیق ایله
 صیره قلدی برده ابرتسی کون فالقوب باقدیگی یاشی اوینله پک برینه کلمه مش
 همان کیسه نیک برینی دخی جنبه دو کد و اناسی ایندی کل اوغلانلیر فرائع کل هر
 زمان بابک صاغ او لوپیده بوناره لری سکا قز انخر کل اوغوم صکره پشم
 اولورسون دیدی اوغلانلیر اندی بق وایده بو بابامدن قلانلیر یاره لری ایندی
 تو کتمیم و کدن صکره بنم جانم راحت اولان دیوب ایله قبودون ار قامنه
 اوب طوغری قویانه واروب ار قداش بوردی کیده لیم دیدی انخر ایندی

ايجده اولونلر بونلرين بيري ايتدي وار ارقداش كوش حالقليله ميخا ايجده
 سلام ايله بزه بر صوفره طوناتسين اما لالين صوفره قوش سوري دختي ص
 بولونسين ديري اندن بريسي قالقوب طوغري كوش حالقليله ميخا ايجده
 كلدي قير شونلن بر صوفره طونادا اما اوستونده قوش سوري اوللي ديري ميخا ايج
 باش اوستوز غالبا كينه برات ديري بولمشلر ديهوت موبولره سويلدي بونلر بر
 عظيم صوفره تونات ديلر اما صفراينك اوستونده قوش سوري يله نك ميل
 قوه يه كلوب بيوروك بكم ديوب مقصودي آلوب طوغري كوش حالقليله
 داخل اولديلر مقصوديك ايله ايله شني كوردكي يوق ايدى ايشه بر ازر
 خوشلر كي ماني سويلر كي توركي سويلر آواز لري دنياي طوغش مقصود بونلري
 كورب يولك شلر بو آدم لر ديلم يوخسه بونلر نه چاغروب نه باغروب دور لر
 ديري بونلر ائدي بكم سن اولريك اچدوكي صو كوردوكي ائدي او صودور
 چاغروب باغروب نه ديديلر هيچ ايله صوادي فيصل چاغروب باغروب ديري
 بوق بكم اوسنك اكلد و كوك صود كيل اكلادي غم صودير لر ديديلر بويله
 ديركن بونلرين بيري آل بكم بو صودنه ايجده بوق سنده اولريك چاغروب باغروب
 سني ديوب بوق قوج شراب ويردي مقصود آلوق بوق ايجده بوغازي قيردي
 اما نه اولقدا شلر شونلن بر دختي ويريك حقيقتيه پير ايوشيه بكر ديري بونلر
 ديديلر كي بكم بيله تكليف سيز اولوب قونوشماق ايسدر سلك هر كونه بيله
 اولوروز ديديلر ايشه قضي نديزار ايله لم آل قوج وير قوج ديركن بونلر
 تمام ايلنديبه قدر اكلنديلر اولقد سر هوش ايلديلر كي ديد ايله نصريف اولمزلر
 اندلر بكم اخشا مدور شو صفراينك خارجتي كوره كده لم ديديلر
 اندن اوغلندر ميخا ايجده چاغروب اولان قاج غرونلق خارجيك وار
 ديري ميخا نه بي اوج بيك غرونلق خارجم وار ديري اچ اوجوكي ديوب

دیدی صوغان سوردوم دیدی حانی صوغان دیدی ایشده صوغان دیوب
 چقروب از دیر کوزلینه سوردیلر پاشندی کوزلر دین پاشی اقیبه صنگی
 اناسی بابا قرق یلر اولش کبی پشی براردن اغلییه پاشلر پاشلر یلر
 آهی افغانه ایله جهانی طولادور دیدیلر حوجه مقصود بونلری کوروب و
 ای آدملر سیز شوپله بریانه طور دك بقالم دیدی کندی واروب اوج
 اخلاص بر فایحه او قیوب بابا پاشک روحنه هدیه ایلدی اندن بولاشلر
 بومزار بنم پدیریمک مزاریدور یا سیزیک نکیز دور بخونه اغلر سکر دیدی
 بونلر ایشدیلر ایشم حوجه مقصود بنیم دونات اولمز کور کوزومور ایلی
 اول اولدو کد نضکره بزه بودنیا حرام اولغوته دیوب کیم اغلغه پاشلر
 صنگی حوجه مقصود بونلرین اناسی ایشم بونلری بویله کورجه اوغلان
 ایشی وارایسه بونلر بابا پاشک بکا وصیت اندوکی بونلر اولملی بنم فقر لیم
 واردور دیدی ایلی غایب ایشده بونلر اولملی دیوب اندی بولداشدر بابام
 اولدیه بن صاع اولیم بابام سیزه نه ویرردی آیده دیدی انلر ایشدی بکم
 بابک بوه آیده او تور غروش ویرردی وهم بعضی کره صفالی برده کتور
 دی دیدیلر مقصود اندی بجانم بر صفالی بر بئور سکر دیدی انلر ایشدی
 چون بایموز ایشدر سکر سکر ده کتور لیم دیدیلر مقصود اندی نه مانع اوپله
 بر بونلر کده باره خیر ایشک ایشد دیدی بونلر اندی ایه بکم الله مراد یکی ویرسون
 بر کونکی بیک ایلسونه دیوب حاطیر یا پاشی دعا کده اغلاراق یواز دعا تارا ایشدی یلر
 مقصود بونلر فالقک بر اوجه صفالی بر بئور سکر کیمه علم دیدی بونلر اندیلر
 بکم بر کره وار سکر او تور سکر بر دخی کیم مسینی جانک ایشده دیدیلر اندن
 بونلر مقصود بیک او کونه دوشوب الوپ بر قوییه کتور دیدیلر ایشده قوی
 قوی ایشدی بکم بر دخی براد قوی ویر دیوب قوی بی بونلر براد قوی ویردی

چنگه بزم بریمز او قومق بلمز سلك بریمز بلور و زایشده بونلر كیده چك اولدیلر
 بونلر يك ایچندن بر اختیار حوجه ایندی حوجلر او توروك برسوز سویلیم ص
 اگر مناسب کورور مسکز دیدی انلرده بیوروك حوجم سویله دیدیلر حوجم ایندی
 کلیك شوا و غلانیك اسمنی وصولدن قلدور لیم بشقه ایسم قویلم با یا سنك
 ایسمی قویلم نقدرا یسه حوجم مقصود اولدن و نی نعه عمر دور بونلر يك
 ایچنده ایسمی بطور کیت مسین بلکی نر کون اوله یوا و غلانه با یا سنك برینی
 نونار دیدی ایشده او غلانیك اسمنی وصولدن قلدور ب حوجه مقصود
 قویدلر بونلر بسوزه قانجه دیوب کیدیلر برده او غلانیك ایسمی حوجه ص
 قلدی ایشده او غلانه اختتام صباح با یا سنك اور نینه وار و اوج اخلاص
 بر قانجه او قیوب کیدر کلور ایشده قصه نه دیر با ایدنه لوم سن قصه بی بشقه
 بوزدن دكله مکر اول وقت توروز يك ایچنده بیس بلگری وار ایدی ص
 برینك اسمنه دیسی قوری خلیل بری اولدی بلکی بوسنی برینه بوله صفر
 حق برینه قازنده قینما ز عمر برینه سیراک بجان می دیپر کردی بونلر ص
 بر بره کلوب برسی ایندی ای ارقداشلر فصل ایدنه لوم بر میرات بدیده ص
 چاتلی دیرکن ایچندن بری ایندی ای ارقداشلر برینی برینی بلوروم اما لکن
 اغلق ایله اولور اغلیا بلور مسکز دیدی بونلر ایندی بولدنم باره وار ایشه
 اول کون اول کیمه کوز و موز بلك پاشی نو کتمز دیدیلر او رذن فالقوب
 بستی برذن حوجه مقصود يك مزارینك باشله او تور دبلر برده کور دبلر
 کی حوجه مقصود بر اظه بنمن یا ایشده ایکی دله حرمتکاری وار چقدی ص
 ایچدی بونلر ایشده هر یق کلیور اغلانیك بل قویلم دیدیلر ایشده بونلر
 یا و لقدار کوز لیزین صیغه یلر بردامله پاشی چقدی برده فصل ایدنه لوم بر شکل
 ایدنه لوم دیرکن بری شکور اغلیه جفم غالباً دیدی برسی دخی ایندی چوق
 صیغیم اغلیا مدم دیدی چونکی بونلر اغلیا یمنه برینك جیشده صوغانده
 وار ایدی کوزونه سوردی اغلادی برسی ایندی ارقداشلر فصل ایدنه لوم

و هم بنم نزار بقارم واردر کلد و کجه انری بوش کونذ ز صیه سن بنم او علوم
 اکبر بنم و صلتز نو طار سن اکر برینه کتور و رسن الله تعالی سنی ایکی جهرانده اعلا
 ایلدی ویدی او غلذ ندیر بو جوی ایشدوب ایشدی ای بنم دوللو انا م او کونی
 الله بکا کوسر منین سن اولنذ صکره بز سنک دید و کلرین زیاده سیله برینه کتور و رسن
 دیدی ایشده قصه نه کد برار ایده نوم او تور نر فالقوب کید کید نصکره ایشده
 آراسی بر قاج کونه کچار کچمز اجام صما قین نوش ایدوب حوجه مقصود ز مات
 ایلدی انا الله و انا الیه راجعون او غلذ تور نر یک ایشده نقدر حاجی حوجه م
 وار ایه چاغیردی کلوب حوجه مقصودی بر کور لجه بیقا یوب د فین ایلدی م
 ایشده بو قدر مالی اولدی جمله کی او غلذ نه قلدی او غلذ ندر الی بیک کسه م
 التوقی وار بیک شام ایلدی کی حلب قوتنی سنی جمله سنی بر اوجه یره قوبدی ایشده م
 دوه دنکی سریم تمسکری او کونه قوبدی ایشدی ای انا بن او قوفق بلیم ناصیل ایده م
 نوم دیدی انا سنی اندی هی او علوم نیک فکر ایدر سن دیدی او غلذ نه ایشدی ای م
 انا بزه بو قدر مال قلدی اما بن بو تمسکری ناصیل ایده یم او قوفق بلیم دیدی م
 انا سنی ایشدی او علوم تور نر یک ایشده بزیر کانه وار دور دعوات ایلله کلسونلر م
 باباک جانی ایچونه طعام سونلر دعا اولسونده بقالم اولنذ نصکره بز چاره سنی م
 بولنور دیدی او غلذ نه دور فالقوب تور نر ایشده نه قدر حاجی حوجه وار ایه م
 دعوات ایدوب اختتام اولوب جمله سی طعام بیوب دعا ثنا اولنذ نصکره حوجه
 مقصود بیک اهلی باشنه قراجه ایوب قیوبیک او کونه او تور دی ایشدی حوجه
 خوش کلد یکنر صفا کلد یکنر دیدی اید نصکره دوه دنکی تمسکی سریم قبودن ایجری م
 و بردی چو نالی حوجه بقوب نه دیر همشیره بودیدیلر عورت ایشدی حوجه بنم م
 او غلذ نه بو قدر مال قلدی اما او علوم او قوفق بلیم بو تمسکری وار ناصیل ایده یم
 دیدی ایشده حوجه تمسکری او کلرینه دو کوب جمله سنی یغدیلر ایشیلر همشیره
 بولنر یک ایشده اولنذ بیک جمله سنی بلدی بزر کانه انی بولنور ز قساوت

حکایت عاشق قریب

حکایت شاعران را و بیان اخبار دن و ناولونه انار دوز و
 و محدثان روزگاری را و بزرگ شویله روایت ایدر لریکی زمان آوایتده
 عجم اولکه سنده نور بزرگ شهر نده بر بزرگان و وار ایدی اسمنه هوجه مقصود
 دیر لری ایدی فرق بزرگانیک باشی ایدی رومده عجمده هندی بچنده بغدادی
 مصریده اورطا قلمی وار ایدی و مالک حسابتی کندوسی دخی بلمزدی بوس
 خالده ایکن حق تعالی اول آدمه بر اولد اها سانه ایدی اوغلانک اسمنی رسول
 قوید بلر ایشده اوغلانک اوج بش اولن باشنا کیردی بو مالده ایکن هوجه مقصود
 کونلرده بر کون خسته اولدی بلدیکی آخیر بو تیره کله لیلی جاغیردی حاجسی
 هوجسی جمله سی کلدی ایکی قیوم بر تو تونه کینفترا اولدی بوس بتونه و نصکره
 هوجه مقصود باشنی قلد و رب بونلره ایشدی ای هوجله خوش کلدیکر صفها
 کلدیکر بن سیری بخونه جاغردم بلور مسکین دیدی بونلرده خایر هوجه مقصود
 بلرک دیدیلر هوجه مقصود ایشدی بلرین هوجله بن بودرتدن قلغه جاغمی الله
 بلور بن اولد و کد نصکره شو بنیم اوغلویم و قزم وار بو ایکی اولدیم اول الله سکره
 سیره آمانتدیر چانه بر جلسه و ارسه اوزرینه دو شمشیر صحتی سولت میه سکره
 کرم عنایت ایدوب کوروب کوزه ده سیر برکتو آدم پاننه قویکه سکره خاطرجه
 مداومت ایده سکره حق تعالی سیری ایکی جهانده سیری عزیز اعلا ایلون ویدی بونلرده
 هوجه مقصود اول کونی حق تعالی بزه کوسر مسین تک سن ایوا اولک بیزیم او کوسر
 موزده بیوکلک ایلستین اولد و کد نصکره بزانی کندی اولد بیزدن زیاده کوزدیر
 بوزدیلر هوجه بونلردن بوجوالی ایشدیجک الله سکره رانی اولسور هوجله
 دیوب اوغلوئی جاغیروب ایشده اوغلویم بیک بوک حلیت قومشی ایشده
 برده و دنگی سیم تمسکی قلدن هوجه شو قدر الحیم قلدن هوجه شو قدر
 و بیره حکم وار اوغلویم بن اولد و کد نصکره بنم قزیم قزیم اوزرینه اختتام صباح
 کلور اوج اخلاص شریف بر فایحه شریف او قویوب روحه هدیه ایده سنی

دولت و عیال و عاقل و جاه و اولاد و عیال و عیال و عیال

فدای سرتاسر حضرتش

تا ازین نوع استقامت عاقل و جاه و اولاد
معروف سزاید که هم قافله جلال و جلال
ظاهر و خندال مشرف کورین نور همواره
با طمأنینه و محبت و کلمه جان اولاد

که نیکبند او در هر وقت در وقت استقامت
هونک انورده ظاهر و ابداً تحقیق و
گنبد براندرده جهلنداری اسرار
معرف او را در دریای محبت و محبت

و اهدا دخل نفعی ایوبه مع انوری
دیرا دیواری خند در دنیا دور اندی
و ده عشق اجری قمار عشق اولاد که با
اول حقیقت صیانت باخی هوای اولاد

نصیب ما با ای بود و ندرت دم بود و ندرت
ضامنین با هر چه اجری با هم کل اجری
میلیا انورده نیکبند رحمت هموری
او اول عمری و خایه اضا و جاه اولاد

Handwritten notes and signatures in the right margin, including a large signature that appears to be 'محمد علی'.

ÖZGEÇMİŞ

Turan DURAK, 1960 Yılında Ankara'da doğdu. İlköğrenimini Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesinde, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. 1979 yılında, Kayseri Eğitim Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği bölümünden mezun olarak, Erzurum iline ilkokul öğretmeni olarak atandı. 4 yıl görevden sonra, Temmuz 1983 tarihinde 4 ay kısa dönem askerlik hizmetini Burdur'da tamamladı ve müteakiben Kastamonu iline, daha sonra da Sakarya İline atandı. 20 yıllık memuriyet hayatı boyunca, Milli Eğitim Bakanlığı'nın çeşitli kademelerinde öğretmenlik, yöneticilik ve idarecilikler yaptı. 1995 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ile Selçuk Üniversitesi arasında imzalanan, "İlkokul Sınıf Öğretmenleri 2+2 Lisans Tamamlama Programı Projesi Çerçeve Protokolü" gereği, Konya Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesine müracaat ederek 4 yıllık lisans mezunu oldu. 1997 yılında, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünün açmış olduğu, Türk Dili ve Edebiyatı anabilim dalı, Halkbilimi bilim dalı yüksek lisans sınavında başarı göstererek, bu programa kaydoldu. Halen yüksek lisans öğrenimini tez düzeyinde sürdürmektedir. Aynı zamanda Sakarya ili, Söğütlü ilçesi, Milli Eğitim Şube Müdürlüğü görevini de, 7 yıldır yürütmekte olan Turan DURAK, evli ve 3 çocuk babasıdır.